

ПЕСЕН ЗА НИБЕЛУНГИТЕ

Превод от средновисоконемски: Борис Парашкевов, 2005

chitanka.info

I ЕПИЗОД

КРИМХИЛДА

*Легенди стародавни • чудатости мълвят
рицари преславни • по тягостния път.
Послушайте словата • за яростни борби,
за вопли и разплата, • за пищни веселби.*

*В Бургундия растеше • пленителна мома,
невиждана по хубост • във никака страна.
Наречена Кримхилда, • красавица бе тя,
уви, на много воини • донесла гибелта.*

*Със своя чар девичи • разпалваше любов,
жених да стане всеки • смел рицар бе готов.
Красива, благонравна, • с възхвала не една —
достоен образец бе • за всяка жена.*

*Закриляха я трима • прославени мъже:
цар Гунтер и княз Гернот, • изпитани добре,
и Гизелхер — най-млад, но • и той такъв храбрец:
Кримхилда бе сестра на • грижовния кръжцец.*

*Владетели те бяха • от знатно потекло:
сърцати, щедри, силни, • врази на всяко зло.
Бургундия страна бе • на техните деди.
Земята на Атила • им подвиг отреди.*

*Град Вормс на Рейн бе тяхна • престолна твърдина,
где рицари почтени • с достойни имена
на вярна служба бяха • до сетния си час.
На две жени враждата • погуби ги тогаз.*

*Старица достолепна • бе Ута — майка им.
Баща им Данкрат, рицар • с характер несломим,
на младини сдобил се • със почести безброй,
в наследство им оставил • земи и трона свой.*

*Владетелите бяха — • тъй както казах аз —
безмерно ратоборни. • Под твърдата си власт
отвред те сбрали бяха • най-личните момци,
неустрашиими в битки, • безпримерни бойци.*

*Сред тях от Троне Хаген • бе редом с своя брат,
от Алцай беше Фолкер, • на всекиго познат,
от Мец — героят Ортвин • до пъргавия Данкварт,
маркграфове двамина • на име Гере, Екварт.*

*В придворната готварна • началник беше Румолд.
Ведно със него Зиндолд • и доблестният Хунолд
следяха ред и почит • в двореца да царят.
От свитата юнаци • сал тез ще изброя.*

*В конюшните надзорник • бе Данкварт, а Ортвин,
трапезникът на царя, • бе негов сестрин син.
Там Зиндолд, виночерпец • на властните мъже,
с ковчежника им Хунолд • за ред се грижеше.*

*За славата на двора, • възпявана до днес,
за воинското достойнство, • за рицарската чест,
що храбрият владетел • до гроба носи даже,
не ще наsmогне никой • докрай да ви разкаже.*

*Сред толкова поченост • Кримхилда със надежда
веднъж на сън видя се • сокол да си отглежда.
Но два орела злобни • сразиха го и нея
при гледката боязън • за цял живот обзе я.*

На майка си разказа • нощес какво сънува,

*а старата царица • така го разтълкува:
„Соколът с чест отглеждан • е твоят бъдещ мъж.
Не го ли Бог опази, • ще рухне отведенъж.“*

*„Отде тоз мъж ви хрумна • вам, майко моя драга?
Не ще допусна рицар • с любов да ми дотяга.
Красива нека бъда • до сетните си дни,
без някой мъж чрез обич • мен зло да причини.“*

„Недей да се зариша“ — • отвърна Ута с благост.

---

*„Изпиташ ли ти нявга • най-съкровена радост,
на мъж ще се дължи тя. • Ще бъдеш хубавица
и Бог дано един ден • те срећне с знатен рицар.“*

*„Да спрем дотука спора, • царице величава.
У колко от жените • тъй често проличава
как може скръб накрая • любов да победи.
От тях аз ще се пазя, • от тези две беди.“*

*В душата си Кримхилда • отрече любовта
и дълги дни прекара • в отрадна самота,
без тя да закопнее • за обич пламенна.
Но сетне с почетст стана • на рицар смел жена.*

*Той същият сокол бе, • явил ѝ се в съня,
от Ута разтълкуван. • За мъст тя зажадня
към своите роднини, • когато го убиха.
Смъртта на единого тъй • мнозина заплатиха.*

II ЕПИЗОД ЗИГФРИД

*Край Долен Рейн израсна • отрокът благороден
на кротката Зиглинда • и Зигмунд — цар достоен,
богат владетел, в битка • храбрец, но хрисим в мир*

сред замъка им в Ксантен, • прочут надлъж и шир.

*Тоз принц на име Зигфрид • бе снажен и напет,
в опасности пребродил • на кон царства навред,
със сила отличил се • по чуждите земи.
Какви юнаци сетне • в Бургундия откри!*

*В младежките години, • в лудешки времена
що подвizi извършил • легенда не една
на Зигфрид посветена • редеше чудеса
и будеше възхита • юнашка красота.*

*Прилежно възпитаван • тъй както подобава,
подир с дела постигна • заслужена прослава.
На Зигмунд из земите • ликуваха мнозина,
че Зигфрид бе във всичко • от други ненадминат.*

*Когато поотрасна, • на приеми в двореца
той въждelen гост стана. • И дама, и девица
държеше да го зърне • сред другите мъже
и благосклонността им • той виждаше добре.*

*Без придружител рядко • бе пускан на езда.
Наставници му бяха • все люде на честта.
Одежди му гласеше • царицата сама.*

Любимец бе на всички, • на цялата страна.

*С оръжие щом бе му • по сила да борави,
на него всичко нужно • тозчас се предостави.
Започна да ухажва • красавици той също,
които склонни бяха • с взаимност да отвръщат.*

*Пред воините си Зигмунд • тогаз оповести,
че празненство ще вдига • с приятелите си.
Вестта земи обходи • на доблестни крале.
На гостите дари той • доспехи и коне.*

*Където някой щеше • да става рицар смел,
в рода си като всеки • по своя път поел,
поканен бе да дойде • на празника голям.
Добиха сетне с принца • те рицарския сан.*

*За празника мълвата • се носи и до днес.
Цар Зигмунд и Зиглинда • заслужиха почест
за даровете скъпи, • раздавани поред
на толкоз много гости, • пристигнали отвред.*

*Там четристотин млади • оръженосци щяха
одежди като Зигфрид • да облекат, та бяха
девойките усърдни • затуй, че бе им драг.
Те камъни безценни • и злато на варак*

*пришиваха с галони • към дрехите парадни,
на празника момците • да бъдат най-изрядни.
Скамейки царят сложи • за публика подбрана.
При летен поврат-слънце • синът му рицар стана.*

*Към черквата поеха • богатите васали
и рицарите славни. • Традиции признали,
обслужваха днес с радост • те бъдните бойци —
така почели бяха • тях други храбреци.*

*Присъстваха и в храма • на меса в чест на Бога.
Изблика от тълпата • възторг до изнемога,
щом рицарската степен • от рицари получи
там всеки с чест, каквато • едва ли пак ще случи.*

*А после се завтече • към оседлан жребец.
Тъй вихрен бе турнирът • край царския дворец,
че скоро се тресяха • просторните палати.
Възбудено шумяха • юнаците сърцата.*

*На млади и на стари • от набезите мъжки
дробеше се дървото • на копийните дръжки.
Трески се разлетяха • до царските покои,
усърдно развъртяха • бойци ръцете свои.*

*По знак на домакина • игрите прекратиха.
Отведоха жребците • и в здравината тиха
що щитове лежаха • в двубои разломени,
с изронени брилянти • в тревата разпилени.*

*А гостите на царя • поканиха от двора.
Какви отбрани гозби • досадната умора
прогонваха чрез вино, • поднесено с финес!
На чужди и на свои • оказана бе чест.*

*Тоз ден, макар изпълнен • с веселия безброй,
вагантите забавни • не знаеха покой:
възнаградени щедро, • залисваха момците
и жънеха похвали • на Зигмунд за земите.*

*Към Зигфрид царят рече • на рицарите где
земя и замък в лен той • самият да даде.
Бръстниците си принцът • с имот ощастливи
и бяха предоволни • от идването си.*

*Пак почна веселбата • и седем дена трая.
Богатата Зиглинда • по навик най-накрая*

*от обич към сина си • почете гости смели
с червено злато в дар, та • любов да му спечели.*

*Не бе останал беден • вагант един поне.
Раздаваха се щедро • доспехи и коне,
като че ли животът • изтичаше след ден.
Где поданикът бивал • е тъй възнаграден?*

*С възхала празненството • поченено отшума.
Отпосле се разнесе • мълва из таз земя:
велможи пожелали • да стане принцът цар,
но Зигфрид не ламтеше • за титла господар.*

*Не щеше той по воля • на няколко велможи,
дорде баща му жив е, • короната да сложи.
Но бе готов да брани • от подлости и враг
съдбата на подвластни • безстрашният юнак.*

III ЕПИЗОД

КАК ЗИГФРИД ПРИСТИГА ВЪВ ВОРМС

*Сърцето му нарядко • терзаеше копнеж.
Но скоро вест дочул бе • прекрасният младеж
за чудна хубавица • в Бургундия, подир
от нея той и радост, • и горести добил.*

*Известна бе далече • таз дивна красота,
а успоредно с нея • съзрял в девицата
бе всеки рицар славен • високо благородство,
привличащо там гости • зарад душевно сходство.*

*Към любовта ѝ както • стремяха се мнозина,
в сърцето си Кримхилда • не скланяше да има
един за свой любим там • сред толкова герои.
Далеч бе още онзи, • с когото дом устрои.*

*Отрокът на Зиглинда, • сред воините най-мил,
на дама като рицар • да служи бе решил
и лесно би спечелил • най-хубава мома.
Подир Кримхилда стана • на този принц жена.*

*Придумваха го близки • и рицари добре,
щом дама на сърцето • държи да избере,
по сан да му подхожда. • А Зигфрид пък, решил да
ухажва дама, каза: • „Изbral съм аз Кримхилда —

бургундската принцеса, • девойката прекрасна,
прочута с хубостта си: • натам сърце ме тласна.
Не зная аз владетел, • комуто таз девица
била би непомерна • съпруга и царица.“*

*На Зигмунд до ушите • достигна таз мълва.
Сред воините си чул бе • да бъбрят за това
синът му как Кримхилда • решил да покори.
Вестта тъй ненадейна • стъписа го дори.*

*Узнала новината, • Зиглинда също бе
угрисена за Зигфрид, • че знаеше незле
характера на Гунтер • и свитата му лиха.
Тъй избора на принца • малцина одобриха.*

*Тогава Зигфрид рече: • „Помнете, татко скъпи,
каквото да говорят, • аз няма да отстъпя.
Не тръгна ли натам аз, • где любовта ме мами,
то по-добре сърце ми • без дама да остане.“*

*А царят му отвърна: • „Щом тъй си непреклонен,
от волята ти силна • оставам аз доволен
и в помощ ще ти бъда • докрай на всяка стъпка.
Помни, че Гунтер цар е • и има свита дръзка.*

*Но даже и единствен • да беше воинът Хаген,
по дързост и надменност • той просто няма равен.
Задачата, боя се, • не ще е никак лесна
ръката да се иска • на таз мома чудесна.“*

„Не виждам тутка пречка“ — • надигна Зигфрид глас.

---

*„Каквото не постигна • с любезнотта си аз,
ще грабна силом, тъй че • тогава покрай нея
страната им с подвластни • от тях ще завладея!“*

*Поде отново Зигмунд: • „Тез думи неуместни
ако по Рейн поемат • и станат в Вормс известни,
не бива да пристъпваш • на тамошна земя.
Познавам аз на Гунтер • и Гернот яростта.*

*Не може силом никой • момата да получи —
додаде кротко царят, — • „това поне научих.
Речеш ли все пак с воини • да тръгнеш за натам,
приятел где-що има • ще те последва знам.“*

*„През ум не ми минава“ — • синът му възрази —
„да бъда съпроводен • до Вормс аз от войски,
потеглили на поход • (туй низости за мен са),
та с тях да се домогна • до чудната принцеса.*

*Ще я спечеля лично, • та смятам аз с дузина
юнаци да поема • начело на дружина.
От вас подкрепа само • за туй ще се наложи.“
За воинските одежди • достави пъстри кожи.*

*А майка му Зиглинда, • и тя таз вест дочула,
за чедото си мило • се силно развълнува,
че воин на Гунтер може • за него смърт да значи.
Царицата тогава • горчиво взе да плаче.*

*Към нейните покои • принц Зигфрид се завтече,
на своята майка там той • най-добродушно рече:
„Царице, не плачете • заради мен и нея.
Над всякакъв противник • без страх ще надделея.*

*В Бургундия с тоз поход • ще имаме успехи,
щом с ваша помощ нам ни • пригответ и доспехи,
каквито с чест да носим • с момците величави.
За тях аз благодарност • най-искрена дължа ви.“*

*„При толкоз непреклонност, • единствен синко
свиден,
ще трябва да помогна • за твоя поход мирен
с одежда по-прекрасна, • що други рицар има,
за теб и за момците, • щом яхвате в чужбина.“*

Поклон ѝ стори Зигфрид, • героят млад, и рече:

*„На похода ще тръгна • с дузина, не повече,
юнаци, за които • е нужна таза одежда.
Ще видя край Кримхилда • нещата как изглеждат.“*

*Красавици чевръсти • за господаря свой
седяха денонощно • и нямаха покой,
одеждата на Зигфрид • дордете не ушиха.
От радостта да тръгне • на път не го лишиха.*

*Баща му пък поръча • украса пребогата
за рицаря, поемаш • далеч извън страната.
Дружината стъкмиха • със шлемове корави,
със ризници лъщящи • и щитове най-здрави.*

*Денят кога настана • в Бургундия да ходят,
захванаха мъже и • жени да се тревожат
дали ще се завърнат • в дома от далнините.
Доспехите качиха • на мулета момците.*

*Златочервена сбруя • конете им красеще.
Едва ли рицар други • ще да се осмелеше
да бъде като Зигфрид • и тях самонадеян.
А принцът сбогом взе си • за похода лелеян.*

*Изпратиха го с горест • царицата и царят.
Той кротко утеши ги • да чуят и да знайт:
„Сега заради мене • не бива да скърбите
или за участта ми • да се беспокоите.“*

*Бе чогло на бойците, • ридаеха девойки,
като че ли сърцето • подсказваше им свойски,
че не един приятел • смъртта ще им отнеме.
И те се најалиха • при туй душевно бреме.*

*Дружината на Зигфрид • след седем дни осъмна
пред Вормс на речен пясък • по ивицата тъмна.
И сбруи, и одежди • проблясваха в позлата.*

Конете в стъпка равна • повдигаха краката.

*Със щитове красиви, • лъщящи, кръгловати
и с шлемове изящни • към царските палати
на Гунтер те поеха • със Зигфрид vogлаве.
Тъй пищна кавалкада • за пръв път тук се взе.*

*На меча им върхът чак • до шпорите висеше,
от рицарите всеки • по копие държеше,
а пък това на Зигфрид • две педи бе широко
и с ръбовете остри • посичаше жестоко.*

*Юздите златоцветни • придърпвайки в ръка,
на кон с нагръден свилен • те влязоха в града.
Тълпата възхитено • дошлите заоглежда,
придворните на Гунтер • притичаха насреща.*

*Юнаци най-сърцати — • бойци, оръженосци —
пред рицарите спряха • да срещнат тези гости
(тъй както се полага) • във своята страна.
Юздите им и щита • поеха те в ръка.*

*Да отведе конете • щом някой там понечи,
в ответ храбрецът Зигфрид • уверено му рече:
„Конете не водете • в конюшните сега,
че мислим да поемем • нататък веднага.*

*Комуто е известно, • да го не премълчи:
къде да срещна тозчас • на мен да съобщи
владетеля бургундски, • цар Гунтер пребогат.“
Един от тях отвърна, • с палата запознат:*

*„При господаря право • идете без охрана.
В оназ просторна зала • видях го отзарана
ведно със своята свита. • Натам се отправете
и много царедворци • край него ще съзреме.“*

*А царят вече беше • добре осведомен,
че рицари приветни • дошли са този ден
с оръжия блестящи, • с разкошно облекло,
в Бургундия каквото • невиждано било.*

*Остана слисан царят: • отде се бяха взели
тез доблестни юнаци • с доспехи златнобели
и щитове солидни, • нас скоро изковани?
За отговор кого ли • тук Гунтер да подкани?*

*От Мец героят Ортвин, • заможен воин напет,
тогава къмто царя • отправи тоз съвет:
„Щом нам са неизвестни, • то вий разпоредете
да дойде вуйчо Хаген • и му ги покажете.*

*Наясно и с царства е, • и с всякакви земи —
познае ли тез воини, • ще ни уведоми.“
Изпратен бе вестител • да им го доведе
и с рицарите свои • в палата той дойде.*

*Запита Хаген царя • от него що желае.
„Отбор юнаци чужди, • без някой да ги знае,
в палата се явиха. • Ако ви е известно
отде те са се взели, • кажете ми го честно.“*

*„С охота ще го сторя“ — • тъй Хаген му отвърна,
пристъпи до прозорец, • към гостите надзърна.
Хареса му видът им • с доспехите разкошни —
в Бургундия такива • не беше виждал още:*

*„Отдено и да идват, • владетел тях ги праща
или пък на владетел • те свита са блестяща.
Конете им добри са, • одеждите — приятни:
личи, че с облекло са • на рицари най-знатни.“*

*Подире той додаде: • „Затуй ще кажа само:
макар и да не сме се • ний срещали по-рано,*

*чини ми се на мене, • пък и изглежда ясно,
че Зигфрид е юнакът, • що крачи толкоз властно.*

*Със славата си идва • в страната ни така
героят, поразил веч • със силната ръка
два принца нивелунгски, • чеда на крал богат.
Що подвizi извършил • подир тоз воин сърцат!*

*Та яздейки един път • самичък в планината,
той смели нивелунги • съзрял пред пещерата,
съкровището кралско • отвред набиколили.
Не му били познати, • но бързо се сдружили.*

*От планината куха • изнесено изцяло,
пред тях на Нивелунг там • богатството лежало
и двама братя щели • да си го поделят.
Учудил се юнакът • над що се суетят.*

*Тогава приближил се • добре да ги огледа,
а някой щом съзрял го, • възкликал към съседа:
«Юнакът Зигфрид туй е, • ксантенският герой!»
Натъкнал се при тях той • на странности безброй.*

*От Нивелунг и Шилбунг • сърдечно бил приет
и принцовете млади • по липса на съвет
горещо настояли • в съкровището дял
да им посочи вещо, • дорде им обещал.*

*Видял безценни, казват, • там камъни, корали,
които в сто талиги • не биха се побрали,
и нивелунгско злато, • червено и сияйно:
тях трябвало юнакът • да подели поравно.*

*На Нивелунг го с меча • дарили за отплата,
но скоро неприязън • събудила в сърцата
услугата на Зигфрид, • що лично повелили.
Не смогнал той с делбата • на братята гневливи.*

*Te имали за свита • дванайсет исполина,
но що могла да стори • срещу му таз дружина?
Погубил Зигфрид в ярост • витязите достойни
и седемстотин други • пак нibelунгски воини*

*все с меча, подарен му • и Балмунг сам наречен.
Мнозина млади воини • от страх голям пред меча
и рицаря, когото • на помощ уж привлекли,
ведно с земя, градища • в покорство му се вrekли.*

*Той взел пък, че погубил • и принцовете двама,
с което озовал се • самин в беда голяма:
за тях джуджето Албрех • да отмъсти пощяло,
ала в двубой със Зигфрид • мошта му опознало.*

*Не наделявал Зигфрид, • ни Албрех във борбата,
те — лъвове същински — • влетели в пещерата.
Там мантия на Албрех • невидимка отнел,
съкровището с нея • добил юнакът смел.*

*Кой дръзнал да се бие, • сега лежал сразен.
Съкровището Зигфрид • заръчал този ден
да върнат в пещерата, • подслонът где му бил.
Джуджето силно Албрех • пазител назначил.*

*То клетва му се клело • за честна, вярна служба
и неведнъж по-сетне • откликвало при нужда.
На Зигфрид туй дела са“ — • накрая Хаген рече. —
„Едва ли обладавал • е някой мош повече.*

*И още нещо зная • за неговата слава:
как змей един убила • десницата му здрава,
в кръвта как се изкъпал • и невредим все бил
чрез роговата кожа, • която придобил.*

Ще трябва да посрещнем • героя млад добре,

*да си не навлечем ний • излишни ядове.
Със смелост и със сила • той станал е чутовен,
та спрямо нас дано го • запазим благосклонен.“*

*„Навярно вие прав сте“ — • обади се тук царят. —
„Аз виждам как храбрецът • и свитата изгарят
да блеснат с свойта дързост. • Затуй сега да слезем
при него ние долу, • при рицаря любезен.“*

*„Туй бива“ — рече Хаген. — • „Не ще вам навреди:
той сам е благородник • и цар ще наследи.
От външността личи му • и Бог ми е свидетел,
че не съвсем без повод • насам се е завтекъл.“*

*Владетелят отвърна: • „Тогаз да заповяда.
Той храбър и почен бил, • разбирам аз с отрада —
от полза туй ще бъде • в Бургундия за всинца.“
И Гунтер се отправи • навън да срещу принца.*

*Със свитата си царят • прие достойно госта,
така че той приятно • бе изненадан доста.
С поклон левентът снажен • тозчас благодари им,
загдето му оказват • такъв радушен прием.*

*Поде тогава Гунтер, • очакващ новина:
„Отде, храбрецо Зигфрид, • дошли сте в таз
страна,
във Вормс на Рейн каква вас • ви води орисия?“
А гостът отговори: • „Аз няма що да крия.*

*В земите на баща ми • разчу се скоро вест,
че тук при вас живеят • (да видя ще е чест)
герои най-сърцати • (заради тях се вдигнах),
каквито цар е имал. • И ето ме — пристигнах.*

*За храбростта ви лична • се носи също слава,
че няма друг владетел • тъй смел и с власт такава.*

*Навред така говорят • из вашата земя,
та сам да го изprobвам • сега ще се стремя.*

*Аз рицар съм, комуто • корона се полага,
за мене искам също • да казват: юначага —
достоен покорител • на люде и царства.
Животът и честта ми • залог са за това.*

*Дори и да сте храбър • тъй както се говори,
не ме е никак грижка • кому как ще се стори
и аз ще ви отнема • богатствата прекрасни,
земите, твърдините; • те мен ще са подвластни.“*

*Със свитата си царят • остана изумен
при новината, чута • от госта дръзвовен,
току-така страната • решил да покори.
И воините на царя • вестта му възмути.*

„Нима съм аз заслужил“ — • запита Гунтер остро,

„със силата си някой • да ми отнеме просто
предците ми що дълго • изграждали са с чест?
Ний рицари не ще сме, • допуснем ли го днес!“

„Пред вас не ще отстъпя“ — • юнакът възрази. —
„Не си ли защитите • страната от врази,
то аз ще я владея. • А вий щом покорите
наследството ми силом, • вовек ще го държите.

*Имотът ни изглежда • напълно уравнен.
Единият от нас щом • излезе победен,
на другия се всичко — • земя, народ — полага.“
Туй Гернот, пък и Хаген • отхвърлиха веднага.*

„Не сме си“ — каза Гернот — • „поставяли за цел
земи да придобием • до някакъв предел
дори с човешки жертви. • Нам с право се полага

земята ни и никой • насам да не посяга!“

*Другарите му мрачно • стояха до един.
Сред тях от Мец героят, • напетият Ортвин,
продума: „Този изход • съвсем не ме теши.
Юнакът непочтено • мира с вас наруши.*

*Щом нямате вий с брат си • готовност за отбрана,
дори и да докара • войската си подбрана,
аз смятам да се бия • със Зигфрид лично даже,
дорде от наглостта си • накрай не се откаже.“*

*Тез думи разгневиха • ксантенския левент:
„Ръка не смей да вдигаш • изобщо срещу мен —
от потекло съм царско, • а ти на цар васал си!
Дузина като теб ме • не плашат с дързостта си.“*

*Към меча си поsegна • напетият Ортвин,
личеше му, че беше • на Хаген сестрин син.
Озадачен бе царят, • че Хаген все мълчи,
та пак зае се Гернот • диспута да смекчи.*

*Към Ортвин се обърна: • „Гнева си укротете!
Не ни е сторил Зигфрид • злина и ний мъжете
ще сложим край на спора • по път благопристоен,
а принцът ще ни стане • приятел най-достоен.“*

*Намеси се и Хаген: • „Понеже преди малко
враждебно се изстъпи, • изглежда много жалко
нам, все витязи ваши, • че идва тук за свада,
без някой господар мой • дори да го напада.“*

*Храбрецът силен Зигфрид • в ответ тогаз му рече:
„Словата щом ви дразнят, • юнако Хаген, вече,
в Бургундия оставям • на вас да изберете
дали да заговоря • с мощта и на ръцете.“*

„Не ще го аз допусна“ — • тъй Гернот заяви.
На всички свои воини • той строго нареди
надменни да не бъдат, • да не забравят где са.
А Зигфрид пък си спомни • за дивната принцеса.

„Подхожда ли ни битка • със вас?“ — додаде
Гернот. —

„Дори да паднат много • герои там, наверно
нам чест не ще ни прави, • ни горд ще сте самин.“
Но упорит бе Зигфрид, • Зигмундовият син:

„Що чакат още Ортвин • и Хаген с храбра свита?
Нали готови бяха • на бой все да налитат
с бургундските си воини, • тук стекли се отвред?“
И двамата мълчаха • по княжески съвет.

„Добре дошли сте вие • с другарите си тука,
във Вормс на Рейн!“ — отправи • привет синът на
Ута.

„Охотно ще ви срещнем • ний с моите роднини.“
На гостите наляха • по гълътка царско вино.

Поде тогава царят: • „Любезно приемете,
каквото тук е наше, • и с чест го споделете.
Достоен гост бъдете • вий в дом гостолюбив.“
Тогаз и Зигфрид стана • отново приветлив.

От мулета товарни • доспехите свалиха.
Юнаците на Зигфрид • в палата подслониха
в разкошни светли стаи, • уютни, най-отпред.
В Бургундия насетне • бе принцът гост приет.

Оказвана му беше • такава чест голяма,
че тук да я опиша • аз думи просто нямам.
Дължеше я безспорно • на дързост като тази
и надали човек би • могъл да го намрази.

*Забавни надпревари • уреждаха се разни
за цар, князе и воини, • без те да бъдат равни
по сила на юнака: • известно беше вече,
че копие и камък • той мята най-далече.*

*А рицарите гдето • с обноски благонравни
общуваха със дами • след надпревари славни,
там винаги героят • ксантенски бе желан.
От обич съкровена • пък сам бе обладан.*

*Дорде за всичко ново • той биваше готов,
в сърцето си таеше • девически лик с любов,
тъй неговия както • девицата таеше.
Преди сам да я види, • тя вече го ценеше.*

*Откакто той бе тука, • наченеха ли в двора
бойци игрите свои, • следеше често спора
принцесата от някой • прозорец, тъй че нея
забава като тази • с възторг изпълваше я.*

*Да знаеше той само, • че тази, що таеше
в сърце, го съзерцава, • окрилен да е щеше.
Очите му да бяха • съзрели я в тоз миг,
от него на света друг • не би бил по-честит.*

*Сред рицари на двора • застанал горд и снажен,
тъй както на турнир и • до днес стои гост важен,
предлагаше синът на • Зиглинда гледка мила
и дама не една със • любов го би дарила.*

*Но глаждеше го мисъл: • „Кога ще се домогна
с очите си да видя • момата благородна?
От все сърце я любя, • а времето минава,
ний още сме си чужди • и туй ме угнетява.“*

*Князе и цар когато • страната родовита
обхождаха прилежно • с придворната си свита,*

*с тях тръгваше и Зигфрид. • Тя ставаше унила,
а в него обичта му • памтеше с нова сила.*

*Живеейки в палата, • за Зигфрид тъй измина
на Гунтер във страната • почти една година,
без ни веднъж да случи • любимата да срещне,
що радости и горест • донесе му по-сетне.*

IV ЕПИЗОД

КАК ВОЮВА СРЕЩУ САКСОНЦИТЕ

*В Бургундия разчу се • зловеща новина:
дошли са бързоходци • от някаква страна,
изпратени от двама • владетели незнайни.
Събудиха тревога • там вестите потайни.*

*Владетелите двама • сега ще назова:
саксонският богат княз • бе Людегер това
и кралят датски също • на име Людегаст.
Дружини храбри воини • държаха в своята власт.*

*На Гунтер във страната • дошли бързоходци
представители бяха • на тези пълководци.
Отведоха ги право • в просторните палати
пред царя да говорят • момците непознати.*

Той срещуна ги любезно. • „Добре дошли“ — им рече.

---

*„Вас кой ви е изпратил • от толкова далече
аз искам да узная?“ • Обзе ги тях боязън,
че могат да събудят • у царя неприязън.*

*„Царю, ако държите • вестта да съобщим,
за вас която носим, • ний няма да мълчим:
княз Людегер и брат му • крал Людегаст ви мразят.
С войска в земите ваши • те смятат да нагазят.*

*Затуй, че породили • сте в тях вий гняв и завист,
владетелите наши • питаят таз ненавист.*

*Към Вормс на Рейн ще тръгнат • на поход смел със
сума
изпитани юнаци — • аз давам честна дума!*

*До седмици дванайсет • те трябва да нахлуят.
Приятелите ваши • туй нека да го чуят,
ако рекат да бранят • мира по тез земи,
че шлем и щит противник • безредно ще ломи.*

*Но ако помежду си • се вие спогодите,
дружините им няма • да доближат стените
на Вормс, та да посият • навред злини безбройни
и гибел сред мнозина • от доблестните воини.“*

*„Изчакайте вий малко“ — • разпореди се царят, —
„ще трябва да размисля, • ответ за да отправя.
Аз приближени имам • и с тях ще се заемем
за тази вест злокобна • решение да вземем.“*

*Владетелят заможен • с помръкнало лице
заключи новината • във своето сърце.
Заръча той за Хаген • и други воини свои
да се явят при Гернот • сред царските покои.*

*Дойдоха най-добрите, • които бяха там,
и Гунтер рече: „Знайте, • подема се голям
военен поход срещу • Бургундия и нас!“
Отвърна Гернот, рицар • и достолепен княз:*

*„Ще ги посрещнем с меча • и храбро ще се браним,
на смърт обречените • да паднат ще оставим —
заради тях честта ми • не искам да пострада.
Затуй вразите наши • тук нека заповядат!“*

*„Тез мисли“ — рече Хаген — • „не одобрявам аз.
Безочлив Людегер е • тъй както Людегаст —
не можем толкоз скоро • войската да сберем.*

Защо в делата Зигфрид • не бъде посветен?“

*Вестителите царят • в града свой подслони.
Ненавистни му бяха, • но той разпореди
за тях да се погрижат • вежливо и добре,
приятели дорде си • на помощ призове.*

*Самият той изпаднал • бе в истинска тревога.
Съзря го тъй печален • млад рицар, гост на двора.
Не знаеики що беше • се случило тоз ден,
помоли го да бъде • за туй осведомен.*

„Безкрайно ме учудва“ — • тук Зигфрид беше прав,

---

*„че тъй сте изменили • на веселия нрав,
чрез който неизменно • общувахте вий с нас.“
А Гунтер предпазливо • отвърна му тогаз:*

*„Не иде да споделям • аз с всеки, който пита,
покрусата, що нося • в сърцето свое скрита.
В беда приятел може • печал да излекува.“
От думите му Зигфрид • се мигом развълнува.*

*На царя той отвърна: • „За всичко досега
откликал съм и вярвам, • че в днешната беда
могъл бих да помогна. • Приятел щом е нужен,
до гроб аз вам ще бъда • приятел, с чест заслужен.“*

*„Дано Бог поживи ви! • Словата ви, юнако,
допадат ми, тъй както • духът ви горд. И ако
не случи помощта ви, • ценя пак таз услуга.
Длъжник съм ви, не ме ли • застигне участ от друга.*

*Сега вам ще разкажа • какво ме тъй тревожи:
изпратили врази са • вестител да доложи,
че готовят поход страшен • те в моята страна.
Не е посягал други • към тази твърдина.“*

„Вий грижса не берете“ — • сне Зигфрид теготата,

„сърце си отпуснете • и чуйте ми молбата:
сърдечно с чест и слава • държа да ви възмогна,
но воини призовете, • те също да помогнат.

*И с трийсет по хиляда • юнаци да се бият,
вразите ви коварни • аз лесно ще надвия
дори с хиляда воини — • повярвайте вий в мен!“
Владетелят отвърна: • „Ще съм ви задължен!“*

„И тъй, разпоредете • готовността за бой
хиляда ваши воини • да имат, че на брой
са моите дванайсет. • Ръката ми ще брани
земята ви и вярност • сърцето ми ще храни.

*На помощ вие Хаген • и Ортвин привлечете,
а също Данкварт, Зиндолд — • юнаците напети.
И Фолкер с нас да язди — • големият смелчак,
на него поверьвам • да носи боен стяг.*

*Вестителите нека • си идат у дома,
за да ни видят скоро • на собствена земя,
а твърдините наши • да си живеят в мир.“
Привика царят близки • и воини по-подир.*

*На Людегер момците • в палата се явиха —
че могат да си тръгнат, • те радостта не скриха.
Дари ги царят Гунтер • с подаръци богати,
съпровождач им даде, • с тез думи ги изпрати:*

„Кажете у дома си • на моите врази,
че походът май лошо • ще им се отрази.
Рекат ли да нахлюят • в Бургундия сега,
приятелите мои • ще срещнат веднага.“

*Вестителите се събраха да дароват,
с които домакинът • тъй щедро ги почете.
Такъв жест да отблъснат • не се те осмелиха
и вземайки си сбогом, • тозчас се разделиха.*

*А в Дания когато • чрез тях чу Людегаст
от Рейн вестта каква е, • обзе го гняв тогаз.
Раздразнен бе немалко • от думите враждебни
и тез бургундци, дето • са тъй високомерни.*

*Разказаха му още • за много воини смели,
наред с които рицар • ксантенски са видели —
храбрец на име Зигфрид, • един от тез герои.
От новината краят • напълно се разстрои.*

*Щом датските велможи • с вестта се запознаха,
побързаха да свикат • приятели и бяха
на Людегаст опора. • Така той за война
събра войска безстрашна • към двайсетхилядна.*

*И Людегер Саксонски • в подкрепа му се врече,
та воинството им скоро • бе близо дваж повече,
в Бургундия с което • те щяха да навлязат.
Ала и Гунтер вече • там сбираше витязи*

*сред воини на князете • и родственици свои,
на Хаген храбреците • и другите герои.
Те щяха да поемат • към битките с врага
и не един да стане • в тях жертва на дълга.*

*При своя поход щяха • те бойния си стяг
да поверят на Фолкер • и към отсрещен бряг
от Вормс през Рейн да минат • с конете си отвъде.
От Троне Хаген щеше • другинник да им бъде.*

*Потегляха с тях още • юнакът Зиндолд, както
и Хунолд да заслужат • отплата царска в злато.*

*На Хаген братът Данкварт • с почтения Ортвин
ще можеха да блеснат • с духа си несломим.*

*„Царю, тук останете!“ — • тъй Зигфрид
посъветва.*

*„Щом воините ви в боя • сърцата ще ме следват,
на мен се осланете • вий с дамите в палата.
Аз предано ще браня • честта ви и земята.*

*Онез, войска що щяха • към Вормс да изпроводят,
решен съм у дома им • със меч да ги споходя.
С конете си ще идем • тъй близо, че да мога
аз наглостта им там да • обърна на тревога.“*

*И воинството през Хесен • пое от Рейн, докле
в Саксония добра се, • до бойното поле —
плячкосващо се вредом • и селища горяха,
та крал и княз тогава • във чудо се видяха.*

*Погром такъв в страната • не ще е бивал негли.
На границата още • обозът се оттегли
и Зигфрид, воин разумен, • запита ги навреме:
„За тез оръженосци • кой грижса ще поеме?“*

*Отвърнаха му: „Нека • младоците нататък
да надзираша рицар • изпитан като Данкварт.
Щом двамата със Ортвин • отзад в обоза служат,
на Людегер бойците • малцина ще погубят.“*

*Подире Зигфрид рече: • „Самият аз ще яхна
към стана на вразите • да видя колко тяхна
войска се там намира.“ • И ето с меч и шлем
отрокът на Зиглинда • за схватки бе стъкмен.*

*На тръгване той Хаген • и Гернот натовари
с командата над всички • достойни воини стари,
а сам пое в страната • саксонска като оня,*

что с меча си наскоро • прониза много броня.

*Видя насред полето • войската им огромна
(сравнена с нея беше • бургундската нищожна):
четиристхилядна пък • и може би нагоре —
таз численост на Зигфрид • приемлива се стори.*

*Един храбрец отсреща, • добре въоръжен,
се бе преправил също • на съгледвач тоз ден.
Взаимно се съзряха, • но Зигфрид по-преди
ненавистно врага си • захвана да следи.*

*Но нека ви обадя • кой съгледвачът бе,
що лъскав щит от злато • при държаше в ръце.
Крал Людегаст излязъл • бе лично тук на стражса.
Насреща му препусна • чужд рицар млад и снажен.*

*Сега го с поглед зъл и • крал Людегаст почете.
Противниците ловко • пришпориха конете
и копията ниско • към щитовете снеха.
За краля величав туй • не бе път към успеха.*

*След копийния сблъсък • един край друг нататък
конете профучаха • със тях за отдых кратък.
Мъжете разгневени • с юздите ги извиха
и с мечовете сетне • двубоя продължиха.*

*От удара на Зигфрид • ехтеше равнината
и огненочервени • искри изпод ръката
юнашка полетяха • от шлема як на воина.
Изглеждаше борбата • напълно равностойна.*

*За кой ли път със меча • и Людегаст удари,
но всеки върху щита • мощта си пак стовари.
Дозор наблизо мина • от воини трийсетина:
преди да дойдат, краят • едва ли не загина.*

*Три тежки рани Зигфрид • нанесе му самия
през лъскавата броня. • Щом мечът му проби я,
кръвта през всеки прорез • от раните потече
и Людегаст започна • да се разкайва вече.*

*Земите си предложи • той, просейки пощада,
и каза, че е кралят • с молба да не пострада.
Ала тогаз дойдоха • момците от дозора,
видели в тази схватка • на Людегаст позора.*

*Щом Зигфрид го поведе, • момците на талази
нахвърляха се вкупом, • та трябваше да пази
той с удари безредни • заложника богат.
Какви щети подир им • нанесе тоз юнак!*

*В неравна бран се справи • с тридесетте. Един
пожали да препусне • при своите самин,
вестта да им разкаже • за случката тоз ден.
Свидетелство бе шлемът • съвсем окървавен.*

*Загриженост обзе ги • и бяха тъй сломени
датчаните, щом чуха, • че кралят им пленен е.
Уведомиха брат му • и той тогаз изпадна
в необуздана ярост • от таз вест безотрадна.*

*А Зигфрид пък отведе • деспота Людегаст
при воините бургундски, • поел под своя власт.
Предаде го на Хаген, • но който бе узнал,
че този тук е кралят, • ни миг не сети жал.*

*Бургундците повеля • призва под боен стяг.
„Напред“ — извика Зигфрид, — • „очаква ни нас
враг!*

*Ако до залез някой • живота ми не вземе,
саксонки ще почерня • немалко аз без време.*

Последвайте ме, воини, • дошли от Рейн с закана!

*Аз зная как да стигнем • на Людегер до стана,
да видите вий мечът • как шлем разполовява.
Загдето тук дошли сме, • врагът ще съжалява.“*

*Бегом момците с Гернот • възседнаха конете,
а Фолкер, шипилман славен, • издигна стяг в ръцете
чевръсто и със него • отправи се начело.
Така за бой готово • бе воинството им смело.*

*Бойци хиляда само • и рицари дузина
от облак прах обвити • поеха на ранина
по друмищата полски, • препускайки нататък.
От щитове лъщящи • замярка се отблъсък.*

*Саксонски храбри воини • настъпиха към тях
със мечове бръсначи: • доколкото разбрах,
в ръката на юнака • посичали без жалост.
От пришълци те щяха • да бранят своята цялост.*

*Като дружинник Хаген • войската подреди.
Пристигна там и Зигфрид • със своите момци,
които бе довел от • ксантенската земя.
Ах, колко кръв този ден се • в сражение проля!*

*Че Зиндолд, Хунолд, както • и Гернот в този бой
погубиха живота • на не един герой,
преди сам да узнае • те колко са безстрашни.
Тъй много знатни дами • направиха нещастни.*

*Отделно Фолкер, Хаген • и Ортвин редом с тях
потапяха все в кърви • без милост и без страх
лъщящата повърхност • на шлемовете вражи.
Завидна смелост Данкварт • успя сам да покаже.*

*Датчаните се също • сражаваха умело
и щитове трещяха • при всеки сблъсък в чело.
От ударите с меча, • размахван с ярост злобна,*

и воинството саксонско • накрая изнемогна.

*Бургундците, едва-що • навлезли в този бой,
се втурнаха и рана • нанесоха безброй.*

*Седлата всеки воин • оплiscкаваше със кръв
и в битката за слава • държеше да е пръв.*

*Със силен звън кънтяха • оръжията остри
в юначните ръце на • ксантенските им гости,
настъпващи след Зигфрид • през гъстата дружина.
Те следваха го храбро, • отдено и да мина.*

*Не виждаше се тука • бургундец да е първи
след него, но личаха • потоци от кърви,
които да пролива • окото му не мигна,
дорде до Людегер и • войската му не стигна.*

*До три пъти направо • редиците пресече
и после пак се върна. • Щом Хаген се притече
на помощ, той засити • тоз устрем свой докрай.
Що воини повалиха • тогаз — един Бог знай!*

*Княз Людегер когато • съзря как Зигфрид там
размахва меча Балмунг • в ръка и смогва сам
със него толкоз техни • бойци да порази,
владетелят се мигом • от гняв преобрази.*

*Сред суматоха страшна, • сред звън на мечове
доведоха до сблъсък • те свитите си две.
Тъй двамата можаха • да мерят лично сили.
Саксонците с ненавист • отстъпиха унили.*

*Владетелят им храбър • бе люто разярен
от новината мрачна, • че брат му бил пленен,
разбра обаче късно: • не Гернот го е сторил,
а с него на Зиглинда • синът се бе преборил.*

*И удар подир удар • да му нанася дръзна,
та конят под седлото • на Зигфрид се подхлъзна,
ала след миг изправен, • той тутакси съвзе се
и рицарят отново • безстрашно се понесе.*

*Подкрепяха го в близост • не само Гернот, Хаген,
противници мнозина • сразили в боя славен.
Там Данкварт, Фолкер, Зиндолд • и Хунолд до
Ортвин
поваляха във схватки • вразите до един.*

*В единоборство князът • и принцът влезли бяха.
Над шлемове лъщащи • рой копия свистяха,
запращани с ненавист • и със замах такъв,
че щитове изящни • опръскаха се с кръв.*

*На битката в разгара • най-обичайно беше
да слязат от конете. • Лице в лице стоеше
срещу врага си Зигфрид • изправен най-подир:
княз Людегер сред полет • на копия безстип.*

*От щита як на Зигфрид • отхвръкна цяла стяга,
но наумил той бе си, • че нему се полага
вразите с толкоз рани • докрай да разгроми.
Що ризници и Данкварт • днес с меча разломи!*

*Но ето че внезапно • съзрял бе Людегер
на Зигфрид върху щита • корона като герб.
Досети се кой беше • сърцатият титан,
другарите призыва си • да прекратят таз бран:*

*„Хей, воини мои, боя • вий преустановете!
Видях синът на Зигмунд • как в битката навред е —
юнакът силен Зигфрид, • храбрец и рицар знатен.
В Саксония ще е от • лукавия изпратен!“*

Той стяговете рече • да се сведат в миг ниско.

*Примирие получи • тъй както сам поискa,
но трябваше заложник • в Бургундия да иде.
На Зигфрид от ръката • дойде му таз обида.*

*На общ съвет решиха • да прекратят войната.
И щит, и шлем саксонски • с пробойни на земята
положени там бяха — • тъй аленочервени
с цвета на рани все от • бургундци причинени.*

*Сред воините по избор • една част те плениха.
А храбреците Гернот • и Хаген наредиха
ранените да бъдат • в носилки настанени.
След тях към Рейн вървяха • петстотинте пленени.*

*Датчаните безславно • поеха път обратен.
Саксонците, загдето • не бяха в боя страшен
тъй дръзки, че с похвала • да може да ги тачат,
загиналиите горко • решиха да оплачат.*

*Героят снажен Зигфрид, • достойно оглавил
отбор юнаци свои, • се беше отличил
със подвизи, признати • на Гунтер от войската.
А с мулета товара • свалиха до реката.*

*До Вормс момци изпрати • княз Гернот с новина
приятели и близки • да чуят у дома
какви успехи славни • постигнати са днес
и как смелчаци в битка • воювали са с чест.*

*Момците дотърчаха • и всичко съобщиха.
Зарадваха мнозина, • унивали в скръб тиха,
с вестта, що бързоходец • навред охотно носи.
Тогаз от знатни дами • дочуха се въпроси*

*как воините на царя • държали са се в боя.
С Кримхилда разговаря • пред нейните покои
един от тях потайно, • за да се не разкрие,*

че някой сред бойците • сърцето ѝ пленил е.

*При нея щом яви се • и щом поклон ѝ стори,
красивата Кримхилда • му кротко заговори:
„За вест добра със злато • ще те възнаградя;
не ме ли мамиш, аз над • доброто ти ще бдя.*

*Кажи за брат ми Гернот • как битката премина,
приятелите как са, • умряха ли мнозина?
Кой беше там героят — • туй искам аз да зная.“
Вестителят отвърна: • „Един не се помая!*

*Но в боя се стремеше • противника да смаже,
принцесо благородна, • туй длъжен съм да кажа,
най-дръзвено гостът • ксантенски, тук
пристигнал
и яростно ръка си • срещу вразите вдигнал.*

*Каквото Данкварт, Хаген • и други царски воини
успяваха да сторят • в двубои най-достойни,
бе просто несравнено • със войнствения плам,
излъчващ се от Зигфрид, • сина на Зигмунд, там.*

*Сразиха в лята схватка • те множество герои,
ала не може никой • да каже с думи свои
как настървено Зигфрид • вразите в кръв удави,
как дами благородни • сиротни той направи

и как девойки много • остави без любим.
Със своя меч ломеше • тъй шлемовете им,
че бликваше под тях от • дълбоки рани кръв.
С достойнствата си той е • сред рицарите пръв.*

*Каквото и да беше • извършил Ортвин сам
(той смогнеше ли воини • да стигне с меча там,
нанасяше им мигом • най-често смъртна рана),
то за врага бе брат ви • бедата най-голяма,*

*каквато във войната • могла би да се случи.
За храбростта е редно • това да се научи:
бургундците успяха • тъй славно да воюват,
че за честта си няма • от що да се срамуват.*

*Te с меча си в ръката • оправаха седлата,
от удари страхотни • кънтеши равнината.
Вразите по-добре бе • да не стоят насреща,
юнаците от Рейн щом • връхлитаха зловещо.*

*Смелчаци от Троне • погибел вред посяха,
кога войските в сблъсък • съвсем се развиляха.
Със смърт мнозина Хаген • зае се да наказва —
в Бургундия тепърва • за туй ще се разказва.*

*Юнаците на Гернот — • и Зиндолд, пък и Хунолд —
стараха се тъй много • наред с храбреца Румолд,
че Людегер горчиво • ще трябва да се кае,
загдето сам рода ви • на битка призовал е.*

*На схватки най-горещи • по бойното поле
в началото и в края, • където и да е,
подсторник драговолен • на Зигфрид бе ръката.
Заложници той води • на Гунтер във страната.*

*С мощта си ги прекърши • прекрасният витяз —
и Людегер смири се, • богат саксонски княз,
и брат му, кралят датски, • на име Людегаст.
Но чуйте, че и то е, • принцесо, вест за вас:*

*Тях Зигфрид сам плени ги • и ето идват тук —
заложници такива • не е довеждал друг,
на Рейн каквите води • след подвига си той.“
И тази вест приятна • ней вдъхваше покой.*

„Насам дохождат здрави • над петстотин пленени,

*а редом (вам е ясно) • лежат и зле ранени
в осемдесет носилки, • кръв алена попили.
От тях на Зигфрид мечът • немалко поразил е.*

*Онези, от които • мирът бе осквернен,
ще бъдат унизени • сега в бургундски плен.
Надменния го водят • победно в таз страна.“
Вестта като изслуша, • от радост пламна тя.*

*Съвсем поруменял бе • красивият ѝ лик,
че — отрвал се читав • и в тоз опасен миг —
юнакът славен Зигфрид • отново се завръща.
Зарадва я съдбата • на близките ѝ също.*

*Любезно тя му рече: • „Добра бе новината.
Заслужи си отплата — • одежда пребогата
и десет мерки злато • да имаш за добро си.“
Затуй се вест такава • на знатни дами носи.*

*И злато, и одежда • доби той за отплата.
Пък хубавици все от • прозорци на палата
заничаха към пътя. • И ето яздешком
войската се завърна • в бургундския си дом.*

*И здрави, и ранени • прииждаха насам,
приветствани от близки, • без да изпитват срам.
Стопанинът на кон към • дошлите се придвижси,
с възторзи край бе сложен • на неговите грижи.*

*Посрецна свойте воини • и гостите с отрада
тъй както на владетел • достоен се полага,
благодари им, дето • се бяха отзовали
да влязат в бой и с чест са • победа изковали.*

*Цар Гунтер поразита • бойци осведомени
при схватките колцина • от смърт са покосени.
Загиналиите бяха • най-много шейсетина.*

Прежалени те бяха, • отново мир да има.

*От щитовете много • се бяха потрошили,
но от конете скочи • запазилата сили
дружина с шлем разбит и • закрачи към палата.
На царски прием шумно • започна веселбата.*

*С поръка височайша • в града ги настаниха,
за гостите на царя • подслон подсигуриха.
Грижовност той към всички • ранени нареди,
великодушен бе и • към своите врази.*

*„Добре дошли сте вие!“ — • към Людегаст той
рече.*

*„На пагуба до днеска • от вас бях аз обречен.
Възмездие за нея • ще имам може би,
приятелите Бог пък • дано възнагради!“*

*„На тях благодарете“ — • отвърна Людегаст. —
„Заложници такива • кой има като вас?
Добре ще заплатим ний, • щом с рицарска охрана
към неприятел милост • окажете голяма.“*

*„Врази сме, ала тука • движете се свободно,
в страната ми щом вие • стоите драговолно,
дордето разреша ви • да тръгнете назаде.“
Ръка с тез думи Гунтер • на Людегер подаде.*

*Посочиха им стая • да идат на отмора.
Ранените в постели • пренесоха от двора,
на здравите наляха • пък вино, медовина —
каква по-буйна радост • за цялата дружина!*

*Прибрани бяха всички • разбити щитове,
седла окървавени • (и не едно и две)
побързаха да скрият, • жени да не заплачат.
Бойците морно взеха • нозете да провлачат.*

*Над гостите си царят • с грижовно чувство бдеше
тълпа от местни, чужди • навред в града сновеше,
но най-загрижен беше • за всичките ранени,
покрай възторга дето • лежаха угнетени.*

*Лечители, знахари • получиха в отплата
сребро, кой колко иска, • отделно чисто злато,
бойците да избавят • от лютите им рани.
А гостите дариха • пък с дарове подбрани.*

*Които пожелаха • на път да тръгнат нощем,
поканиха любезно • да погостуват още.
Запита царят как да • плати на всеки воин,
дължимото изпълнил • по начин най-достоен.*

*Княз Гернот посъветва: • „Сега да си заминат,
ала след шест недели • (предвид те да го имат)
на празненство голямо • да заповядат пак —
пък и ранен все някой • тогаз ще е на крак.“*

*Намислил бе и Зигфрид • обратно да поеме,
но домакинът Гунтер, • узнал това навреме,
помоли го сърдечно • при тях да постои.
Зарад сестра му принцът • на туй се съгласи.*

*Той твърде знатен беше • отплата да получи,
макар че бе заслужил • и царят го научи,
тъй както и князете, • с очите си видели
как сам със своята сила • двубоите печели.*

*Та заради Кримхилда • остана тоз младеж
да може да я зърне • след толкова копнеј.
Мечтата му едва щом • впоследствие се сбъдна,
на Зигмунд той в страната • доволен се завърна.*

Любител беше Гунтер • на рицарски игри,

*привличащи юнаци • и млади, и добри.
Покрай брега пред Вормс, где • турнири се
проводят,
накара той за гости • скамейки да подреждат.*

*Преди да запристигат • във нейната страна,
красивата принцеса • от своя брат узна,
че празненство подготвя • с приятелите свои.
Настъпи суетня и • сред дамските покои*

*с какви преображенки, рокли • да си се издокарат.
Дочула беше Ута • как трепетно повтарят:
„Очаква се да дойдат • все рицари сърцата!“
От скрина тя разгърна • одежди пребогати,*

*заръча пак премяна • за дамите придворни
и облекла за много • бургундски млади воини.
На чужденците също • поднесе дрехи нови
и всичко туй тя все за • чедата си го стори.*

V ЕПИЗОД

КАК ЗИГФРИД ВИЖДА КРИМХИЛДА ЗА ПЪРВИ ПЪТ

*Дошли те да празнуват • излизаха край Рейн
да яздят достолепно • сега тук всеки ден.
Решили да окажат • на царя почит, те
използваха на воля • доспехи и коне.*

*Скамейките за всички • готови вече бяха.
Височества почтени • за празника се сбраха
до тридесет и двама — • мълви легенда стара.
А дамите премяна • гласяха в надпревара.*

*Усърден Гизелхер бе — • бургундски княз най-млад.
С витязите си редом • и с Гернот, своя брат,
той гостите прие от • страната и чужбина,
почитайки на всеки • заслугите и чина.*

*Златочервени бяха • им конските седла,
със щитове изящни, • с разкошни облекла
за празника на Рейн те • дохождаха снабдени.
Дойдоха вече бодри • и някои ранени.*

*Лежащите в постеля • с все още люти рани
преставаха да мислят, • че близка е смъртта им.
Умиращите време • бе всеки да прежали.
В предчувствие на радост • се сипеха похвали*

*за празника и дните • с безкрайни веселби.
Блаженстване безмерно • и рицарски борби
очекваха дошли те • на Гунтер във палата.*

Възторг настана буен • навсякъде в страната.

*Поеха в ранна утрин • на Петдесетница
пет хиляди смелчаци • с приветливи лица
на празника в одежда • разкошна да отидат
и вредом в надпревара • веселие да вдигат.*

*Със своята прозорливост • цар Гунтер бе разбрал
как Зигфрид всеотдайно — • макар и невидял
сестрицата му още — • копнееше по нея,
която всяка хубост • накарва да бледнее.*

*Юнакът Ортвин рече • на своя цар тогаз:
„Желаете ли днеска • признателност от нас,
на този празник дайте • да видим всички дами,
които са в палата • бургундски гордостта ни.*

*Каква по-чудна гледка • мъжка ще заплени
от прелестни девици • и царствени жени?
Пред гостите ви нека • сестра ви се покаже.“
Съветът присърце бе • за рицар млад и снажен.*

*„Охотно ще го сторя!“ — • склони веднага царят
и тъй зарадва всеки, • дочул да разговарят.
Към Ута и Кримхилда • отправяйки възхвала,
покани ги с придворни • пред празничната зала.*

*От скринове тогава • извадиха най-дивни
премени драгоценни • и украсени гривни.
Пригответи отдавна • за празник предвидливо,
девиците със тях се • нагиздиха грижливо.*

*У младите юнаци • надежда се таеше,
че не една девойка • да ги хареса щеше.
Това дори за царство • не биха разменили —
тъй ненагледни бяха • красавиците мили!*

*По заповед на царя • роднини неколцина
сестра му придружиха • със храбреци стотина.
В ръцете меч държаха, • приготвен за защита —
в Бургундия те бяха • и дворцовата свита.*

*С Кримхилда бе и Ута, • царица величава,
над сто придворни дами • избрала във състава
на своите придружвачки, • богато пременени.
След щерка ѝ вървяха • девиците засмени.*

*Заслизаха те бавно • от дамските покои.
Вълнение настана • сред младите герои:
внезапната възможност • така им се хареса
на празника да видят • чаровната принцеса.*

*Пристъпваше тя както • пробужда се зората
на облак изпод мрака. • Забравена тъгата
в сърцето бе на онзи, • ташл я дълго там —
любимата си принцът • съзря сега едва.*

*Проблясваше по нея • искрист безценен камък,
ликът ѝ миловиден • гореше в розов пламък.
Че някой нявга нещо • видял бил по-красиво,
дори да го речеше, • не би било правдиво.*

*И както на небето • сияйната луна
по-ярко от звездите • излъчва светлина,
така блестеше тя пред • останалите дами.
Туй породи възторзи • сред гостите призвани.*

*Отбрани царедворци • вървяха най-отпред,
ала момците буйни • напираха отвред
прекрасната девица • да видят този ден.
А Зигфрид се почувства • и ведър, и смутен.*

*Замислен, той си рече: • „Отгде на мен ми хрумна
да имам любовта ѝ? • Мечта е туй безумна.*

*Не я ли пък постигна, • спасение смъртта е.“
От тягостните мисли • глава му се замая.*

*Наследникът на Зигмунд, • макар така покрусен,
стоеше като че ли • от майстор най-изкусен
на пергамент изписан • във вид съвсем правдив:
юнак не е бил виждан • друг толкова красив!*

*Кортежът царедворски • пред знатните жени
приканваше момците • да минат настрани.
Път сторваха с доволство • в сърцето много воини
пред дамите красиви • и тъй благопристойни.*

*На царя рече Гернот, • прочут бургундски княз:
„Услугите си който • предложил бе на вас,
пред всички нека бъде • героят на деня.
Съвет да дам аз, братко, • не ще се посвеня:*

*вий Зигфрид поканете • да дойде при сестра ни.
За нас ще е от полза • пред нея да застане
и тя към рицар поздрав • за пръв път да отправи.
Тогаз в беда юнакът • не ще ни изостави.“*

*На Гунтер приближени • при Зигфрид се явиха.
Ксантенския герой те • накратко известиха:
„При царя ни идете! • Ще позволи той там
сестра му да изкаже • чрез поздрав почит вам.“*

*От думите им принцът • бе горд и поласкан.
В сърцето си усети • възторг необуздан,
че с щерката на Ута • той щеше да се срещне.
Тя с нежност благонравна • го поздрави по-сетне.*

*Пред себе си юнака • с лик пламнал като зърна,
красавицата дивна • към него се обърна:
„Привет вам, принце Зигфрид, • вам рицарю
почтен!“*

От поздрава ѝ той се • почувства възвисен.

*Вежливо поклони се, • тя за ръка го хвана,
с осанка достолепна • до нея той застана.
Един до друг поели, • отправиха за миг
любвеобилен поглед — • взаимен, но прикрит.*

*Не знам ръката бяла • дали е той притиснал
с чистосърдечна обич, • но ми минава мисъл:
не ще да е пропуснал • тоз нежен знак витяза.
Тя своята благосклонност • наскоро му показа.*

*Едва ли друго лято, • през топли майски дни,
сърцето му отново • тъй щеше да тупти
от радост като тази, • изпитвана сега,
с любимата девойка • вървейки за ръка.*

*Мнозина от момците • мълвяха: „Ex, да бях
на неговото място — • тъй редом с нея щях
да крача или легна! • Таз чест аз бих приел.“
Не бе на дама служил • така друг рицар смел.*

*Отдемто и да бяха • там гостите дошли,
следяха неизменно • все двойката с очи.
Щом с почит тя целуна • героя именит,
в живота си той нивга • не бе бил тъй честит.*

*А краят датски вметна, • изпълnen със досада:
„За почет височайша • накара да пострада
и мен, и други воини • на Зигфрид смелостта.
Дано го Бог не праща • пак в моята страна!“*

*Навред, отдемто мина, • път сторваха учтиво
на дивната Кримхилда. • Момци благочестиво
отправяха се също • към черквата с кортежа.
И чак там вече с нея • разльчи се младежа.*

*Последвана от дами, • тя бавно влезе в храма.
Тъй прелестно стоеше • и царската премяна,
че будеше момата • желания тщеславни
и радваше очите • на рицари похвални.*

*Едва дочака Зигфрид • да се отслужи меса.
Затуй, че мила с него • бе младата принцеса,
на щастие то свое • благодари безкрайно.
На нея посветил се • той беше всеотдайно.*

*Когато тя излезе, • той вече бе пред храма
и подир призив редом • до нея пак застана.
Тогаз благодари му • момата, че е бил
в двубоите тъй храбър • и всекиго надвили.*

*„Дано възнагради ви • Бог, принце“ — каза тя. —
„Заслужено сдобихте • се вий с предаността
на братя и роднини, • тъй както чувам аз.“
Загледан нежно в нея, • той вметна с ведър глас:*

*„На служба всеотдайна • аз вам се посвещавам.
Дорде на този свят съм, • не ще си мира давам,
преди да съм изпълнил • желаното от вас.
За благосклонността ви • ще се старая аз.“*

*Дванайсет дни прекара • с юнака неизменно
принцесата почтена, • когато всекидневно
явяваше в палата • чаровната си младост.
Туй жест към Зигфрид беше, • да му доставят
радост.*

*Веселие блажено • и глъч непомрачен
край залата на Гунтер • ечеше ден след ден.
Смелчаците на двора • тренираха за бой,
а Ортвин редом с Хаген • не знаеше покой.*

Захванеше ли някой • каквото и да е,

*те начаса там бяха • със воля и сърце.
Сред гостите така си • заслужиха похвала,
на Гунтер за страната • спечелиха прослава.*

*Ранените дойдоха, • без някой да ги спира,
да се позабавляват • с момците на турнира:
ту копие да мяят, • ту с щита да се бранят
и можеха за помощ • навред да се осланят.*

*Стопанинът заръча • от кухнята съблазни
за празника да има. • Опазил се от разни
роптания, каквито • сполитат често царя,
не спря любезното с гости • поред да разговаря.*

*Подканяше той всички: • „Юнаци, приемете
на тръгване от мене • без корист даровете
и аз тогаз с охота • ще съм ви задължен,
благата ми загдето • поделяте вий с мен.“*

*Датчаните той мигом • с подканата си трогна:
„Преди да сме поели • на път в страната родна,
държим да се взаимно • ний войни спогодим,
от вас щом бе погубен • приятел не един.“*

*Със заздравели рани • бе вече Людегаст,
съзвел се бе и брат му, • прочут саксонски княз,
но неколцина мъртви • оставяха в чужбина.
Цар Гунтер се надигна — • при Зигфрид той намина*

*и рече му: „Узнах, че • донякъде припряно
противниците наши • си тръгват утре рано,
но искат и спогодба • те с мен и мойте хора.
Съвет ми трябва, Зигфрид, • какво сега да сторя.*

*Владетелите що ми • предлагат ще ви кажа:
петстотин коня с злато • при нас ще се окажат,
не ги ли спра да тръгнат • към къщи те спокойно.“*

Но Зигфрид възрази му: • „Било би недостойно.

*Пуснете ги по живо, • по здраво да си идат
и в поход боен нивга • насам да се не видят
владетелите знатни • из вашата страна.
Туй нека потвърдят го, • подавайки ръка.“*

*Съветът одобрен бе • и тръгнаха, решени
вразите им да бъдат • тозчас уведомени,
че златото им никой • сега тук не желае,
но нека техни близки • тъга да не терзае.*

*Приятелите свои • дари богато царя,
загребвайки със шепи • и без да се измаря
от щитовете злато — • петстотин мерки цели.
Сам Гернот бе предложил • тез жестове умели.*

*Сбогуващ се всеки • на тръгване тогава
с Кримхилда и със Ута, • царица величава.
Оттегляйки се сятне, • поемаха за вкъщи
за първи път тъй пищно • витязите могъщи.*

*Подслоните подире • набързо опустяха,
ала в палата блъскав • останали си бяха
с роднини свои царят • и доста знатни воини.
Те водеха с Кримхилда • беседи най-пристойни.*

*Да се сбогува също • и Зигфрид бе решил
в невяра да постигне, • що бе си наумил.
Дори и царят чул бе, • че щял да си върви,
но Гизелхер успя пък • да го разубеди:*

*„Защо решихте, Зигфрид, • да яхнете конете?
Аз моля ви любезно: • при нас вий останете —
при Гунтер и момците • от дворцовата свита.
Красавици тук може • млад рицар да почита.“*

*Тогава Зигфрид рече • да отведат конете:
„И щитовете също • обратно приберете.
Решен бях да се върна • аз в моята родина,
но Гизелхер учтиво • възпра ме да замина.“*

*Остана там юнакът, • с любезнот обграден,
а другаде не би се • и чувствал по-блажен.
Дължеше го на туй, че • ще можеше да вижда
сега той всекидневно • красивата Кримхилда.*

*Безмерната ѝ хубост • го беше задържала.
Не спираха в палата • забави до премала,
но любовта към нея • гнетеше го и стана
причина да загине • тоз принц от лютата рана.*

VI ЕПИЗОД

КАК ГУНТЕР ТРЪГВА ЗА ИСЛАНДИЯ ДА СПЕЧЕЛИ БРУНХИЛДА

*Донасяха се вести • по Рейн за хубавици,
мълвеше се за разни • пленителни девици
и Гунтер, цар достоен, • обзет бе от възторг
една от тях да има, • да бъде с нея горд.*

*Живееше княгиня • далеч отвъд морето.
Тя нямаше подобна • на себе си, където
се гледа красотата • и се премерва сила.
В трибий за любовта ѝ • бе рицари надвила.*

*Юнакът, пожелал таз • княгиня за жена,
щом копието метне, • щом в скок на дължина
и в хвърляне на камък • изгубеше в едната
от трите надпревари, • простил се бе с главата.*

*До днес бе победила • във всеки сблъсък троен.
От подвига ѝ слисан, • край Рейн млад рицар строен
на славната девица • отдаде любовта си.
Затуй герои сетне • намериха смъртта си.*

*Край Рейн отсече Гунтер: • „Каквото ще да става,
в страната на Брунхилда • на кораб ще отплавам!
Заради обичта ѝ • залагам си главата
и нека я загубя, • не взема ли момата!“*

*„О, не!“ — против бе Зигфрид. — • „Тозчас се
откажете
от хрумването вие! • Туй искрен мой съвет е.*

*Княгинята по нрав е • сурова и жестока,
жених щом безпощадно • лишава от живота.“*

*„Съветът мой пък бил би“ — • намеси се и Хаген —
„вий Зигфрид помолете • до вас юнакът снажен
от помощ да ви бъде • в опасната проява,
щом нрава на Брунхилда • той тъй добре познава.“*

*Запита царят принца • дали ще му помогне
до тази хубавица • с успех да се домогне:
„Склоните ли, юнако, • и стане ли тя моя,
за вас не ще си жаля • живота и покоя.“*

*Синът на Зигмунд каза: • „Услуга ще ви сторя,
но волята си нека • преди туй изговоря:
красивата Кримхилда, • сестра ви, за съпруга
дадете ли ми вие, • не ща награда друга.“*

*„Пристигне ли Брунхилда • тук, в моята страна,
ще имате сестра ми • Кримхилда за жена.
Обет ви давам, Зигфрид“ — • наблегна царят пак, —
„честити да сте с нея • вий в дълговечен брак.“*

*И клетва се заклеха • момците благородни.
Очакваха ги много • усилия несгодни,
княгинята преди те • на Рейн да доведат.
Що ядове пък щяха • подире да берат!*

*Налагаше се Зигфрид • със себе си да вземе
и мантията, дето • от Албрех преди време
в единоборство беше • отмел с риск за живота.
Момците своя поход • подготвяха с охота.*

*Щом мантията принцът • наденеше, завчас
добиваше той сила • незнайна дотогаз,
прибавяйки към свойта • и тази на дузина.
Подир с такава хитрост • надви оназ княгиня.*

*А мантията още • по свойство бе такава,
че скритият под нея • да може да направя
каквото си поиска, • но без да е видян.
Брунхилда той надви и • бе възненавидян.*

*„Храбрецо Зигфрид, ние • в страната на Брунхилда
за да пристигнем с тежест, • при похода дали да
не тръгнем през морето • със трийсетхилядна
войска, каквато мога • да свикам с леснина?“*

*„Каквато и войска ний • натам да поведем,
княгинята, известна • с тоз нрав ожесточен,
в свирепостта си може • докрак да я срази.
Аз друго ще предложа“ — • тъй Зигфрид възрази. —*

*„Уж рицари самотни, • да тръгнем към морето
(кои да сме ще кажа) • по Рейн ний, откъдето
подире ще поемем • задружно четирима
момата да спечелим, • насетне мир да има.*

*Единият щом аз съм, • а вторият пък вие,
да бъде Хаген трети — • умее да се бие.
Четвърти ще е Данкварт, • безстрашен всеки път.
Не ще посмеят даже • хиляда да ни спрат.“*

*„Преди да се отправим • (копнеж ме веч изгаря),
бих искал да узная“ — • подпита още царя —
„княгинята с каква ли • одежда да споходим;
кажете ни овреме, • за да не се изложим.“*

*„Одежди най-прекрасни, • кой както е снабден,
в страната на Брунхилда • се носят всеки ден.
Затуй с най-пищни дрехи • да се явим си струва,
за да не ни одумват, • тъй както се дочува.“*

Владетелят отвърна: • „Тогаз с молба ще ида

*при майка ми обична, • та с нея там да видя
придворните ѝ дами • дали ще спретнат дрехи,
с които пред момата • да имаме успехи.“*

*Вежливо Хаген вметна • една възможност друга:
„От майка си защо да • измолвате услуга?
Кажете на сестра си • какво сте научили —
за похода ще вложи • тогаз тя всички сили.“*

*Сестра си извести той, • че иска да я срещне
ведно с храбреца Зигфрид. • Преди да ги посрещне,
красавицата бе се • грижливо пременила.
На свидането с тях тя • не би се противила.*

*С девиците край нея, • и те тъй пременени,
щом чу да влизат тези • двамина суворени,
тя стана от дивана. • По начин превъзходен
посрещна брат си Гунтер • и госта благороден.*

*„Добре дошли сте, братко, • тук с този храбър
мъж“ приветства ги Кримхилда. — • „Какво тъй
изведенъж владетели довежда • във моите покои?
Кажете що вълнува • най-знатните герои.“*

*„Ще споделя, принцесо“ — • поде тогава брат ѝ. —
„Откакто кавалер аз • далеч в едни палати
реших да бъда, пречки • явиха се нелесни:
за там ще са потребни • одежди най-чудесни.“*

*„Седнете, драги братко“ — • принцесата му рече. —
„Коя особа царска • вам чувствата привлече
в страна далечна — нека • узная туй сега.“
Тя двамата витязи • поведе за ръка.*

*Дивана приближиха, • където бе седяла
върху възглаве фино, • извезано изцяло
с бродерии красиви • и със украса злата.
Тук можеха да вдъхнат • уюта на палата.*

*Пак погледи Кримхилда • и Зигфрид размениха
и в кротка замечтаност • за миг се потопиха.
В сърце той не таеше • по-свиден блян от нея.
Подире за съпруга • юнакът силен взе я.*

*Владетелят додаде: • „Без помощта ви няма
да блеснем ний, сестрице, • с изисканост голяма.
В страната на Брунхилда • смел порив ни отвежда,
но за пред дами нужна • е царствена одежда.“*

*Девицата му рече: • „В готовността ми, братко,
да ви помогна няма • съмнение най-малко —
бъдете в туй уверен. • Но сигурно горещо
бих съжалала, други • откаже ли вам нещо.*

*Юнаци благородни, • не таз молба свенлива,
ами повеляла властна • към мен ще ви отива!“
Каквото пожелаят, • готова бе сама
да стори драговолно • прекрасната мома.*

*„Желаем ний, сестрице, • да носим дрехи сгодни.
Умението ваше • за туй ще ни помогне.
В девойките ви нека • усърдност запламти,
че похода ни никой • не ще осути.“*

*Девицата отвърна: • „Тук имам много свила,
но в дрехите да вшият • аз бих разпоредила
и камъни безценни, • щом нам се предоставят.“
И цар, и принц решиха, • че ще ѝ ги набавят.*

*„Със вас кои“ — запита • красавата принцеса —
„витязи с тез одежди • ще дойдат във двореца?“*

*„Ведно с нас Данкварт, Хаген — • двамина мои
войни,
четворица ще идем • ний рицари достойни.*

*Ала помнете, сестро, • да имаме е редно
за всекого три ката • одежди всекидневно
за четри дни, та сетне • да тръгнем от страната
на буйната Брунхилда • ний с чест общопризнати.“*

*Владетелите сбогом • си взеха предоволни.
Кримхилда пък подбра си • сред своите придворни
девици трийсетина, • известни със това,
че бяха най-изкусни • в шивашките дела.*

*Те вшиваха в коприна — • арабска белоснежна
и зазаманска свежа • с цвят детелина нежна —
куп камъни безценни. • Одеждите кроеше
прекрасната Кримхилда — • тя най-усърдна беше.*

*Подплата чуждоземна • от кожа на акули,
що слизва всички люде, • за нея подочули,
обшиваха със свила — • тъй редно то било.
И още нещо все за • туй чудно облекло:*

*От Либия, Мароко • най-скъпата коприна,
каквато нявга можел • е царски род да има,
за шев се предостави • на купчина огромна.
Кримхилда към момците • бе явно благосклонна.*

*Не щеше да използва • тя просто хермелин
(за поход височайши • не бил той толкоз фин),
та с кадифе покри го • с цвят черен на катран,
с каквото рицар може • и днес да е желан.*

*Безценен камък лъсна • изпод арабско злато.
Девойките с прилежност • се трудеха, с каквато
в недели седем стават • одеждите готови.*

Оръжията също • блестяха като нови.

*Стъкмявайки момците, • за тях бе построен
як кораб бързоходен • досам брега на Рейн,
та да отплават с него • надолу към морето.
Умора изнури на • девиците сърцето.*

*Юнаците узнаха • тогаз, че е ушита
блестящата одежда, • каквато за възхита
държаха те да носят. • Таз суетня щом мина,
да не потеглят вече • те нямаха причина.*

*За тях бе по вестител • подканване дошло
да видят как стои им • туй ново облекло,
не е ли твърде късо, • или до под нозе.
По мяра то било им, • похвалиха го те.*

*И трябваше там всеки • съзрял ги да признае,
че по-разкошна дреха • едва ли той видял е.
Те можеха пред царски • особи да застанат:
таз рицарска одежда • бе вредом величана.*

*Безкрайно благодарни, • напетите герои
с жест рицарски поеха • от дамските покои.
Сбогуваха се чинно, • тъй както се полага.
В очите на девица • нахлу тъга и влага.*

*Тя рече: „Драги братко, • могла би любовта ви
мома да срещне друга • (на мен то по се нрави),
наместо да се впусне • в тез рискове опасни.
И по-наблизо има • царкини тъй прекрасни.“*

*Предчувстваха сърцата • каква беда ги чака.
Безсилен пред словата, • там всеки се разплака
и накитите златни • от сълзи потъмняха,
сред хълцане които • гърдите им обляха.*

„Юнако Зигфрид, вам аз“ — • тя рече — „проверявам на брат си съдбините • и честно се надявам, че няма на Брунхилда • в страната да пострада.“ Обет ѝ даде Зигфрид • и стисна ѝ ръката.

„Принцесо, забравете“ — • юнакът смел ѝ рече — „Вий всяко беспокойство. • Дорде съм жив, аз ще се старая да го върна • на Рейн тъй здрав и читав.“ Красавицата кимна • с увереност в очите.

*И щитовете техни • с позлата на брега
ведно с доспехи бяха • пренесени сега.
Доведоха конете • и време бе да тръгнат.
Не можеха сълзите • девици да преглътнат.*

Заничаха им с жал през • прозорци личицата,
но силен вятър вече • издуваше платната:
четворицата горда • тоз кораб приюти я.
Тогаз запита Гунтер: • „А кой ще е кърмчия?“

В миг Зигфрид отзова се: • „Туй моя ще е грижса —
по пътищата водни • умея да се движса.
Уверени бъдете, • ще стигнем до целта.“
Бургундия те бодро • напускаха сега.

Чевръсто Зигфрид грабна • един салджийски прът,
от пристана отгласна • той кораба на път.
Храбрецът Гунтер също • весло бе взел в ръката,
тъй рицарите славни • поеха по реката.

*Подсигурени бяха • богато те с храна,
а също с най-доброто • от рейнските вина.
Конете им стояха • удобно подслонени.
От хода плавен никак • не бяха затруднени.*

*С опънати въжета • изминаха след пладне
те двайсет мили цели, • преди нощта да падне,*

*понесени от вятър • попътен към морето.
Уви, туй дело бе за • злочестини подето.*

*В дванайсетото утро • отвел ги беше вече
благоприятен вятър • пред Изенщайн далече —
пред замъка прочут на • Брунхилда във страната,
единствено на Зигфрид • сред тях добре позната.*

*Щом Гунтер забеляза • там толкоз твърдини
и ширнали се вредом • просторни равнини,
обърна се към Зигфрид • с въпрос дали не знае
чили са твърдините • и таз земя чия е.*

*„Това“ — отвърна Зигфрид — • „със сигурност го
зная:
народът на Брунхилда • и нейната земя е
със замък Изенщайн, где • ще имате таз чест
да видите вий дами • прекрасни още днес.*

*Съветвам ви, юнаци, • да сте единодушни
и мисля, че добре е • в словата си изкусни
да бъдете, когато • княгинята споходим.
С Брунхилда предпазлива • беседа днес ще водим.*

*Пред свитата и нея • застанем ли, тогава
ще кажете, витязи, • вий с непресторен глас,
че съм васал на Гунтер, • а той пък цар е мой.
Желаното от него • постига се в двубой.“*

*С готовност те приеха • каквото им внуши,
от инатливост никой • не го и наруши,
а казаха го ясно; • от полза то им беше,
кога пред нея Гунтер • за първи път стоеше.*

*„Тук вричам се не толкоз • от преданост към вас,
а заради сестра ви, • която аз в прехлас
цена като частница • от мен и от сърце ми*

и искам да заслужа • съпруга да я взема.“

VII ЕПИЗОД

КАК ГУНТЕР СЕ ДОМОГВА ДО БРУНХИЛДА

*А корабът в туй време • дотолкоз приближи
до замъка, че царят • можа да различи
В прозорците девица • красива не една,
но никоя за жалост • сред тях не разпозна.*

*Той спътника си Зигфрид • отново поразпита:
„Дали ви е известно • девойките кои са,
що все към нас поглеждат • надолу към водата?
Подвластни те кому са • с чаровност тъй
сърцата?“*

*Тогава Зигфрид рече: • „Притулено се взрете
в девиците красиви • и сетне ми кажете
коя си бихте взели, • ако е във властта ви.“
„Добре“ — отвърна Гунтер, • смел рицар, и добави:*

*„Една стои на оня • прозорец, ето там,
в премяна белоснежна • и със разкошен стан;
очите ми омайва • със своята красота.
Да беше във властта ми, • бих взел я за жена.“*

*„Очите ви не бъркат • във избора си, знам:
Брунхилда е онази • мома чаровна там,
която вам сърцето • и разума плени.“
С осанката си също • тя Гунтер възхити.*

*Княгинята на своите • девойки заповядала
да не стоят на показ • (за погледа отрада)*

*пред тези чуждоземци. • Отдръпнаха се те —
що сториха подире, • сега ще чуете.*

*В очакване на гости • си сложиха премяна,
тъй както обичай е • за всяка млада дама.
В напетите юнаци • завзираха се сетне
те с поглед любопитен • през бойниците тесни.*

*Пристигналите бяха • на брой сал четирима.
Жребец изведе Зигфрид • и на брега премина.
От бойниците туй бе • съгледал всеки взрян
и Гунтер се почувства • съвсем възвеличен.*

*Придържаше юздите • на коня строен, едър
днес принцът благороден • и силен с поглед ведър,
дордото Гунтер гордо • седлото му възседна.
Услугите на Зигфрид • той сетне пренебрегна.*

*Подире той изведе • от кораба и своя.
Едва ли други повод • накарвал бе героя
да става раболепен • край чужди стремена.
Отгоре знатни дами • съгледаха това.*

*Съвсем еднакви бяха • у тези храбреци
с цвета си белоснежен • доспехи и жребци.
Проблясваха неспирно • разкошни щатове
на рицарите двама • в корабите ръце.*

*Поеха на Брунхилда • към княжеската зала,
седлата им ис크ряха • в отсенки на опала,
конете им — със златни • звънчета украсени.
Пристигаха в страната • за подвизи решени

те с копия, наново • изострени на брус,
и мечове широки, • измайсторени с вкус,
опиращи с върха си • о рицарските шпори.
На властната Брунхилда • пред взора туй се стори.*

*Подире Данкварт, Хаген, • двоица воини верни,
облечени с одежди • все гарвановочерни,
ги следваха полека • с огромни щитове,
красиви, много яки, • познали боеве.*

*По дрехите искреше • с отблясък най-чудесен
скъп драгоценен камък, • от Индия донесен.
Към замъка вървяха, • а корабът остана
на пристана самотен • без всякаква охрана.*

*Съзряха те там кули • осемдесет и шест,
просторни три палата • и зала за почетст
от благороден мрамор • с цвят масленозелен.
Със свитата си в нея • Брунхилда бе тоз ден.*

*Отворени стояха • на замъка вратите.
Притичаха насреща • на дамата служите,
на своята господарка • те гостите приеха
с готовност да поемат • и кон, и щит, и дреха.*

*„Да предадете трябва“ — • един придворен рече —
„вий лъскавата броня, • а също тъй и меча.“
Но да ги носят Хаген • държеше те сами,
та стана нужда Зигфрид • да го осведоми:*

*„Не бива гости тук • (в тоз замък обичай е)
оръжие да носят“ — • подиушна му да знае. —
„Те вземат ли го, туй нам • не ни грози живота.“
И Хаген го послуша, • макар и с неохота.*

*Предложиха им вино, • а сутне и подслон.
Напети кавалери • в просторния салон
пристигваха с одежди, • достойни за двореца,
но вглеждаха се всички • в четиримата храбреца.*

В туй време на Брунхилда • слуга вестта представи

*как рицари незнайни • в доспехи величави
дошли са ненадейно • на кораб отдалече.
Красивата княгиня • тогава властно рече:*

*„От някого аз трябва • да чуя начаса
тез рицари незнайни • кои ли ще да са,
отде тъй ненадейно • и по какви причини
доплавали са тук • такива юначи.“*

*Сред свитата ѝ някой • отвърна: „Извинете,
княгиню, непознати • намирам аз мъжете
освен един, приличащ • на Зигфрид между тях.
Вий него приемете, • съветвам ви без страх.*

*А вторият сред тях е • на вид така сърцат!
Ако е във властта му, • той би бил цар богат,
владетел над обширни • и хубави земи.
Как достолепно само • сред другите стои!*

*Но третият е с образ • напълно страховит.
Макар да е с осанка • и тъй напет на вид,
от погледа смразяващ • на злите му очи,
че помисли най-лоши • стаил е, си личи.*

*Най-младият от всички • е също приветлив.
Тоз рицар добронравен • и явно незлобив
с държанието си е • за погледа наслада.
Да се погрижим трябва • сред нас да не пострада.*

*Макар благовъзпитан • и външно толкоз мил,
той би могъл — кога го • е някой разгневил —
госпожи благородни • без време да почерни.
Видът му е на рицар • смел с качества чрезмерни.“*

*Княгинята отсече: • „Най-различните дрехи
подайте ми, щом Зигфрид • пристигнал е в доспехи
да дери любовта ми. • Не ще ме той прилъже*

в боязън пред мощта му • без бой да се омъжва!“

*Чаровната Брунхилда • бе бързо пременена.
Красавици стотина • в процесия смирена
отправиха се с нея. • Нагиздили се бяха,
че гостите да видят • те трепетно държаха.*

*А редом с тях вървеше • и свита рицарска:
витязи на Брунхилда • все с мечове в ръка —
над петстотин исландци, • що гостите разстрои.
Изправиха се мигом • безстрашните герои.*

*Княгинята тогава, • пред Зигфрид щом застана,
послушайте за поздрав • какви слова подхвана:
„Добре дошли сте, Зигфрид, • вий в нашата страна!
Бих искала да зная • на похода целта.“*

*„Чрез поздрава, княгиньо, • оказвате ми днес
вий, щерка на владетел, • неправомерна чест.
Полага се тя нему, • на рицаря пред мен —
отдайте я на него, • на моя суверен.*

*С родения край Рейн ний • отплавахме на слука
и зарад любовта ви • пристигнахме днес тука:
държи да я заслужи • каквото и да става,
така че да отстъпи • през ум не му минава.*

*Той носи име Гунтер • и благороден цар е.
Освен да ви спечели, • за друго не мечтае.
Наложи ми да дойда • витязът ни премил —
да можех да откажа, • не бих се двоумил.“*

*„Като е цар“ — тя рече, — • „а вие пък — васал,
той в надпревара с мене • да влезе би желал.
Невеста ще му стана, • надвие ли в двубоя.
Загубва инак всеки • от вас главата своя!“*

Тук Хаген се намеси: • „Какви са правилата при тази надпревара? • Към края си играта (за да изгуби царят) • навсярно е лукава. А той държи да има • красавица такава.“

„Да хвърли камък трябва, • да се надскача сетне той с мене, а подире • и копие да метне. Освен честта туй може • живота да ви струва, така че размислете“ — • тъй тя я обрисува.

Заставайки до царя, • принц Зигфрид го помоли пред гордата княгиня • да каже своята воля. Да няма страх, защото, • тя подло ако действа, от нея ще го варди • със свойте чародейства.

Тогава Гунтер рече: • „Княгињо величава, вий повелете само • какво аз да направя. Заради хубостта ви • и повече ще сторя. Главата си ще дам, щом • за вас не се преборя.“

Дочувайки тез думи, • Брунхилда нареди игрите да подготвят • по-бързо от преди, да донесат за нея • турнирната премяна, огромен щит и броня • със злато обкована.

Под нея пък облече • тя риза от коприна, все още от двубои • напълно невредима, умело с кадифе чак • от Либия обвита и с везани ширити • околовръст обшита.

Към гостите в туй време • се сипеха закани, Данкварт и Хаген бяха • съвсем разколебани. Тревожеха се как ли • ще се оправя царят и рекоха: „В тоз поход • комай ще ни попарят!“

Но ето че тогава, • без някой да го види, прославеният Зигфрид • на кораба отиде,

*где мантия вълшебна • го чакаше прибрана:
той с нея се заметна • и в миг невидим стана.*

*Щом върна се, гъмжило • от рицари завари —
Брунхилда ги зовеше • за своите надпревари.
С похватата чародеен • сред тях се той добра,
от толкоз люде нито • един не го съзря.*

*Кръгът бе очертан за • игри ожесточени
пред седемстотин воини • добре въоръжени.
Те трябваше да гледат • и сене да решат
по съвест кой двубоя • печели този път.*

*Княгинята пристигна • там в бойно облекло,
като че бе пред битка • за царство някакво.
Със златни пафти риза • си беше закопчала,
а кожата под нея • блестеше снежнобяла.*

*Прислужници дойдоха, • понесли страховит,
изваян златоален • великолепен щит,
висок, широк, огромен, • със стяги от стомана —
прикритие той беше • за царствената дама.*

*И ремъкът на щита • не бе обикновен:
с пришити изумруди • все в цвет тревнозелен,
пред златото преливащ • с блескавина велика.
На таз мома чутовен • храбрец би бил прилика.*

*Тоз щит, поел залога • за нейните победи,
под умбата дебел бе • кажи-речи три педи,
със злато и стомана • богато украсен,
от четирима нейни • слуги едва крепен.*

*Когато Хаген щита • да носят забеляза,
с посрънал вид юнакът • към царя мрачно каза:
„Ний дързостта си май че • ще заплатим с главата:
желаната от вас е • в съюз със сатаната.“*

*А ето още как тя • се беше натъкмила:
връз бронята висеше • от азагугска свила
наметка благородна, • отдено като пламък
проблясваше играво • красив безценен камък.*

*Донесено подир бе • и копие огромно,
масивно и дебело, • което най-редовно —
макар и толкоз тежко — • запращаше таз дама.
И с ръбовете остри • отваряше то рана.*

*Пред неговата тежест • дивяха се мнозина:
ковано от желязо • три пуда и полвина,
то носено бе с мъка • от трима нейни воини.
Споходен бе и Гунтер • от мисли неспокойни.*

*Наум тогаз си рече: • „Каква е таз фурия?
Сам дяволът от ада • едва ли би надвил я!
В Бургундия да бях си • останал жив и здрав,
любов от мен не щеше • да види тя с тоз нрав.“*

*На Хаген братът Данкварт • обади се тогаз:
„Дълбоко съжалиявам • за този поход аз.
Какви сме ний герои, • тъй както ни наричат,
щом в таз страна жени нам • ни гибелта
предричат?*

*Загдето тук дойдохме, • не ще си го простя,
но по-сдържана щеше • да е надменността,
обхванала Брунхилда • и нейната войска,
да бе сега нам с Хаген • тук мечът под ръка.*

*Добре ще е да спазват • те нужния предел.
Дори хилядолократно • аз в мир да съм се клел,
владетелят ми свиден • преди тук да загине,
ще се прости с живота • красивата княгиня.“*

*„И невредими можем • оттука да си тръгнем“ —
дададе брат му Хаген, — • „ний стига да възвърнем
и мечовете остри, • и бронята ни верна.
Не би била Брунхилда • тогаз високомерна.“*

*Добре дочу момата • словата му и само
разпореди с усмивка, • поглеждайки през рамо:
„Щом има се за храбър, • върнете им на всеки
оръжието, както • и бойните доспехи.“*

*Едва получил меча • след нейната заръка,
изчезна от лицето • на Данкварт всяка мъка:
„Да си се надпреварват • тъй както са решени —
непобедим е той, щом • сме ний въоръжени!“*

*Като че великанка • владееше тоз замък:
в кръга биде докаран • за нея тежък камък,
огромен по размери • и с кръгловата форма;
донесоха го с напън • дванайсет яки воина.*

*След копието щеше • тя камъка да мята.
Тревога пак смрази на • бургундците сърцата.
„Горко ни“ — рече Хаген, — • „наместо нам царица,
на дявола Брунхилда • върви за годеница!“*

*Открила бяла кожа, • запретвайки ръкави,
към щита си поsegна • и сръчно го изправи.
Щом копието вдигна, • тя тръгна в надпревара,
с враждебността си Гунтер • да се бои накара.*

*Живота му навярно • тя щеше да отнеме,
ако не беше Зигфрид • пристигнал там навреме.
Пристъпи той незримо, • ръката му докосна —
на Гунтер туй се стори • поличба бедоносна.*

*„Май нещо ме докосна“ — • наум си царят каза,
озърна се, но в близост • човек не забеляза.*

*Дочу глас: „Аз съм — Зигфрид, • приятелят ви верен.
Излишно вий пред нея • берете страх безмерен!*

*Ще ви поема щита • и вам ще бъда стража,
а вие запомнете • какво сега ще кажа:
движжете сал ръцете — • от мен ще са делата.“
Щом царят разпозна го, • олекна му душата.*

*„За майте чародейства • не бива да се знае;
княгинята тогава, • макар да се старае,
да накърни не може • изобщо ваш’та слава.
Каква безгрижност, вижте, • пред вас си тя
придава!“*

*Девицата замахна • и копието прати
към щита нов с похват и • със сила непознати.
Отрокът на Зиглинда • зад него се прикри
и пръснаха се в миг от • стоманата искри.*

*Но острието щита • със лекота прониза,
от ризницата сякаш • взе пламък да излиза.
От удара мъжете • се бяха строполили —
без мантията вече • не щяха да са живи.*

*От устните на Зигфрид • за миг се стече кръв,
но на нозе си скочи • юнакът като лъв
и копието грабна, • що щита бе проболо,
замахна и към нея • политна то отново.*

*Не щеше да погубва • момата на свой ред,
та не със острието • запрати го напред:
към бронята ѝ здрава • той дръжската насочи —
отправена с все сила, • със трясък тя отскочи.*

*Искри се разлетяха, • като че вятър духна,
от удара страхотен • момата мигом рухна.
Синът на Зигмунд беше • умело я улучил —*

със сигурност цар Гунтер • това не би сполучил.

*Красивата Брунхилда • се тутакси изправи
и поздрави към Гунтер • заудара отправи,
помисляйки, че той си • мощта бе изявил,
но други мъж по-сilen • я беше надхитрил.*

*При камъка подире • отиде разгневена
и рязко го повдигна • момата дръзновена.
Замахна и го метна • с все сила надалече,
след него скочи тъй, че • ѝ бронята дрънчеше.*

*А камъкът дванайсет • разкрача прелетя,
но по-далеч от него • успя да скочи тя.
Сега към него вече • юнакът Зигфрид тръгна
и смогна да го метне, • щом Гунтер го помръдна.*

*Безстрашен беше Зигфрид, • тъй снажен и висок,
и в мятането ловък, • и с по-голям отскок.
Чрез своите чародейства • той толкоз силен беше,
че скачайки и Гунтер • със себе си пренесе.*

*С надскачането свърши • и тази надпревара.
Единственият видим • в кръга все беше царя.
Красивата Брунхилда • от яд се зачерви.
Тъй Зигфрид пък на Гунтер • смъртта предотврати.*

*Съзирайки, че царят • остана здрав и читав,
към свитата си с ярост • тогава тя извика:
„Елате тук, роднини, • приятели и воини,
от днес на царя Гунтер • бъдете вий покорни!“*

*Оръжията бързо • от себе си свалиха,
на славния бургундец • в нозете се слизиха
най-храбрите витязи, • повярвали, че тоя
жених със своята сила • спечелил бе двубоя.*

*Изисканият Гунтер • отправи ѝ привет,
тя под ръка го хвана • и тръгнаха напред.
Така тя позволи му • да властва над страната.
На воина храбър Хаген • отпусна се душата.*

*Княгинята покани • владетеля богат
да заповяда с нея • в просторния палат.
Там с гостите сега се • отнасяха любезно,
та Данкварт, а и Хаген • се чувстваха чудесно.*

*До кораба обратно • пък Зигфрид се добра
и мантията в ракла • грижливо пак прибра.
В палата се завърна • при дамите придворни,
към царя се обърна • той с тез слова притворни:*

*„Властителю, защо вий • се маєте, наместо
да почнете игрите, • предлагани тук често?
Княгинята навярно • и нам ще ги покаже.“
Хитруваше той, сякаш • не бе ги чувал даже.*

*Княгинята запита: • „Къде, за Бога, бяхте,
храбрецо Зигфрид, тъй че • игрите не видяхте,
които тук спечели • цар Гунтер — гостът мой?“
Ответ дойде от Хаген, • бургундския герой:*

*„Дордете ний, княгиньо, • се слисвахме пред вас,
юнакът Зигфрид бил е • на кораба тогаз.
Това, че тук в игрите • победата взема я
владетелят ни Гунтер, • туй Зигфрид го не знае.“*

*А Зигфрид пък възклика: • „Зарадва ме таз вест.
Надменността ви щом е • прекършил Гунтер днес
и вам се е намерил • жених достоен вече,
да тръгваме, девице, • че Рейн е надалече!“*

*Красавицата каза: • „Не става тъй веднага —
роднини и велможи • да свикам се налага.*

*Не мога толкоз лесно • страната да напусна,
приятелите без да • уведомя аз устно.“*

*Вестители накара • да яхнат вихрен кон,
приятели и воини • покани в своя дом —
при нея в Изенщайн те • да дойдат незабавно.
С одежди пребогати • дареше ги поравно.*

*Пристигаха от заран • до вечер всеки ден
на върволяк в палат, край • морето построен.
„О, Боже!“ — викна Хаген. — • „Какви ги вършим
ние?*

Войската на Брунхилда • докрак ще ни затрие!

*Прииждат нейни воини • неспирно тук в палата,
а волята ѝ нам е • все още непозната.
Но ако яростта ѝ • отново се пробуди
и царствената дама • реши да ни погуби?“*

*Витязът Зигфрид вметна: • „Аз лично ще попреча
и край на страховете • ще сложа тука с меча.
На помощ ще докарам • в таз нейна твърдина
войска вам неизвестна, • добре изпитана.*

*Не се чудете где съм: • потеглям днес от тази
страна. Дорде ме няма, • Бог нека да ви пази!
Ще се завърна скоро • аз с рицари хиляда,
подбирани сред воини, • незнаещи пощада.“*

*„Не се бавете дълго!“ — • на царя бе молбата. —
„Очакваната помощ • ще сгрява нам сърцата.“
А Зигфрид му отвърна: • „След ден тук ще съм аз.
Брунхилда нека знае, • че пратен съм от вас.“*

VIII ЕПИЗОД

КАК ЗИГФРИД ДОВЕЖДА СВОИТЕ НИБЕЛУНГСКИ ВОИНИ

*И в мантия загърнат, • пое през тежки двери
към пристанището Зигфрид, • где кораб си намери.
Качи се там потайно • Зигмундовият син
и корабът потегли • с кърмчията незрим.*

*Понесе се той бързо • над глъбината водна
от силата на Зигфрид, • която бе огромна.
Изглеждаше, че вятър • стремителен го тласка —
отрокът на Зиглинда • бе скрит под тази маска.*

*Преплава за един ден • и следващата нощ
стотина дълги мили, • напрегнал свойта мощ.
Земята ниделунгска • достигна той, където
съкровище добил бе • в опасен спор с джуджето.*

*Умело приближи се • самотният юнак
и кораба привърза • край пясъчния бряг.
Към замъка на хълма • подире се отправи
подслон да дира, както • отпаднал странник прави.*

*Пред портата застана — • залостена бе тя,
че людете беряха • страх, както и сега.
По нея взе да хлопа • тоз странник непознат,
да дойдат да отворят. • И ето там отзад
на стражса спотаил се • бе великан и бдеше
над замъка, а в близост • оръжие държеше.
„Кой там се е разхлопал?“ — • захока той тогаз.*

В ответ му Зигфрид рече, • ала с преправен глас:

*„Аз странстващ воин съм, тъй че • отваряй ми
веднага,
да не раздигам някой, • комуто се полага
да си лежи безгрижно • сред своите покой!“
Подразни великана • таз дързост на героя.*

*Оръжията свои • повдигна от земята
и шлема незабавно • наложи на главата.
Подире грабна щита • и портата отвори,
ожесточен се спусна • той Зигфрид да пребори.*

*Че как така ще смее • юнаци да разбуди!
Той с удари страхотни • реши да го прокуди,
та пришълецът знатен • взе с мъка да се брани.
А стражникът бе смогнал • със прът железен в
длани*

*да потроши обкова • по щита на героя.
В тревога пак бе Зигфрид • зарад съдбата своя,
но като повелител • на стражника личеше:
от вянрата му служба • доволен колко беше.*

*Пред замъка тъй пламна • таз схватка искрометна,
че грохотът в салона • на Нивелунг отекна.
На Зигфрид се уаде • врага си да завържсе.
Земята нивелунгска • вестта обходи бържесе.*

*На схватката тътненожа • дочуло в пещерата,
джуджето смело Албрех • притича бързешката
с оръжие, но с ярост • видя необуздана
как гостът благороден • завързва великана.*

*В свирепост дива Албрех • изпаднал бе съвсем.
Той натъкнал се беше • и с ризница, и с шлем,
в ръката си държеше • масивен бич от злато*

и с него срещу Зигфрид • захвърли се сърцато.

*На бича бяха седем • топуза окачени
и удари нанесе • той с тях ожесточени
на Зигфрид върху щита, • така че го пропука.
Угрожен гостът бе, че • грозеше го неслуга.*

*Захвърли си той щита • пропукан и обронен,
а в ножницата пъхна • и меча свой огромен:
ковчежника си явно • не щеше да погуби —
противник бе героят • на варварствата груби.*

*Към Албрех той се втурна • и с яките си дланни
брадата му предълга • безцеремонно хвана.
Задърпа я така, че • джуджето зарева —
от хватката на госта • го много заболя.*

*И гномът глас нададе: • „Недейте ме погубва!
За вярност клетва дал съм, • та да не ви учудва:
на друг съм аз подвластен, • да се спася макар че
с готовност бих ви служил.“ • Бе хитровато старче.*

*Биде завързан Албрех • тъй както великана.
Изпали си на Зигфрид • от силата голяма
джуджето, та запита: • „Кажете кой сте вие.“ —
„Аз Зигфрид съм. Туй име • добре познато ти е.“*

„Словата ви ме радват“ — • джуджето живо рече.

---

*„При схватката усетих • завчас съвсем добре, че
владетелят ни вие • навярно ще да сте.
Пуснете ме да свърша • туй, що поискате.“*

*„Изтичай незабавно“ — • тъй Зигфрид нареди —
„и доведи ми тука • бойците най-добри!
Да се явят при мене • хиляда ниделунги!“
Не пожела да каже • защо му бяха нужни.*

*На стражника и Албрих • въжетата развърза
и тутакси джуджето • към воините забърза.
Войската нивелунгска • то вдигна по тревога:
„На крак, момци, че Зигфрид • ви чака пред
чертога!“*

*Наскачаха чевръсто • момците от леглата.
Тъй рицарите смили, • навлекли облеклата,
без никаква забава • пред Зигфрид се явиха
и според обичая • вежливо поздравиха.*

*Запалиха свещите, • напитка му наляха,
а той благодари им, • че отзивчиви бяха.
„Отвъд морето“ — рече — • „вий мен ще
придружите.“
Откликнаха с готовност • на повика момците.*

*Три хиляди юнаци • се бяха отзовали.
Хилядата най-смили • сред тях сега подбрали,
с потребното снабдиха • за всякакви пригоди.
В страната на Брунхилда • той щеше да ги води.*

*„Помнете ми словата“ — • подканни ги храбреца. —
„Най-пищните си дрехи • ще носите в двореца.
Нас там ще съзерцават • все прелестни жени,
та нека всеки рицар • добре се премени.“*

*Te в ранна утрин сетне • потеглиха на път.
Какви прекрасни воини • понесе корабът!
Коне си бяха взели • и с рицарски одежди
в страната на Брунхилда • пристигнаха с надежди.*

*Девиците стояха • край крепостните кули.
Княгинята запита: • „Дали не сте дошли
кои се там задават • на кораби сега?
Платната им по-бели • са даже от снега.“*

*Владетелят от Рейн ѝ • отвърна: „Мои воини
ме чакаха наблизо • на кораби конвойни.
Изпратих им аз вест и • пристигането днес е.“
Появата на гости • с вълнение прие се.*

*Застанал беше Зигфрид • на кораба отпред,
от рицари в доспехи • обиколен отпред.
Княгинята запита: • „Царю, сега дали да
приветствам тези гости • или пък да не ида?“*

*„Идете“ — рече Гунтер, • без миг да се стъписа, —
„и покажете ясно, • че тук добре дошли са!“
Съвета тя послуша • и пред палата слезна,
но в поздрава към Зигфрид • не бе съвсем любезна.*

*Юнаци и доспехи • веч бяха подслонили.
В страната толкоз гости • се бяха появили,
че бродейки неспирно, • те вредом се тълпяха.
Смелчаците бургундски • да тръгват пожелаха.*

*Княгинята извика: • „Признателна ще бъда
сребро и злато някой • по собствена отсъда
да раздаде от майто, • що имам изобилно.“
За воина царски Данкварт • не бе туй непосилно:*

*„Княгиньо благородна, • на мене ключовете
към вашето богатство • спокойно поверете.
Не бъда ли аз щедър, • вината ще е моя.“
Но щедростта бе явно • присъща на героя.*

*Като ковчежник братът • на Хаген се зае
богатства да раздава • със собствени ръце —
желаното от всеки • дари, без да отказва,
та бедния да може • безмерно да зарадва.*

Мнозина по стотина • от него пфунда взеха,

*а колко премениха • се с най-разкошна дреха,
с каквато нивга още • не са били на празник!
Таз гледка много скоро • княгинята подразни.*

*„Царю, тоз ваш ковчежник • на мисъл ме навежда,
че иска да остана • без сетната одежда
и златото прахосва“ — • владетелката рече. —
„Доволна ще съм някой • в това да му попречи.*

*Без мяра ценни дари • дари юнакът бодър,
като че ли съм вече • на смъртния си одър.
Наследството от татко • не бих тъй пропиляла.“
Княгиня нивга щедрост • такваз не бе видяла.*

*Но Хаген отбеляза: • „Едно е всепризнато —
владетелят бургундски • и облекло, и злато
за дар си има толкоз, • че вашето предишно
във Вормс, княгиньо, даже • да носим е излишно.“*

*„Напротив!“ — възрази му • прегордата княгиня. —
„Аз искам двайсет ракли • със злато и коприна
да отнеса и дар да • раздавам от сърце
на Гунтер в твърдината • със собствени ръце.“*

*Товареха се ракли • там с камъни безценни,
но под надзора строг на • ковчежниците нейни.
Доверие на Данкварт • да имат не посмяха —
от туй тогава Гунтер • и Хаген се разсмяха.*

*„Кому да поверя аз • сега земите си?
Наместник ли“ — запита • тя — „ще се назначи?“
„Кажете“ — рече царят, — • „намирате ли сгоден
вий някой, та да бъде • тук за наместник сложен.“*

*Съвсем наблизо знатен • тя сродник забеляза
(той неин вуйчо беше) • и ето що му каза:
„Земите, твърдините • на вас се поверяват,*

дорде ръката царска • нам правдини раздава.“

*Пощя и царедворци • две хиляди на брой
в Бургундия да вземе • към антуража свой.
С момците ниделунгски, • хилядата, се сбраха
на кон те край брега • и за път готови бяха.*

*Придворни дами също • осемдесет и шест
и още сто девици • повеждаше тя с чест.
Разбързаха се вече: • що още да се чака?
Оставащите вкъщи • раздялата разплака.*

*На тръгване тогава • от своята родина
прегърна благонравно • тя близък и роднина,
прости се и пое по • море на път далечен.
Тя в царството си нивга • не се завърна вече.*

*На кораба се беше • веселие създало,
на всякакви забави • отدادени всецило.
Благоприятен вятър • в просторите задуха.
Пътуването беше • им радост и разтуха.*

*Княгинята по пътя • пред царя се наложи
те своята брачна нощ за • дома си да отложат
след празненство голямо • в палата в Вормс, където
отвеждаше ги кораб • далеч отвъд морето.*

IX ЕПИЗОД

КАК ЗИГФРИД БИВА ИЗПРАТЕН ВЪВ ВОРМС

От тръгването бяха • изтекли девет дена.

*„Вий чуйте що ще кажа: • вестта, предназначена
за Вормс, ний твърде бавим“ — • така им Хаген
рече.*

„В Бургундия вестител • бе редно да е вече.“

Съгласен беше Гунтер: • „Наистина така е.

*Обаче по-пригоден • аз другого не зная
от вас, юнако Хаген. • Вий коня си яхнете
и подвизите наши • в дома ни разкажете.“*

*„Не съм добър вестител“ — • тъй Хаген му отвърна
„та нека тук остана • и в служба най-усърдна
да бъда интендантът • на дамите ни дивни,
одеждите да пазя, • във Вормс дорде пристигнем.*

*Вий Зигфрид помолете • вестта да отнесе —
умее да разказва • той с рицарско сърце.
Откаже ли, то нему • тогаз да се представи,
че таз молба най-вече • е заради сестра ви.“*

*Разпореди се царят • да призоват героя
и щом дойде, му рече: • „Почти страната моя
достигаме ний вече, • та искам да изпратя
вестител до сестра ми • и майка ми в палата.*

*На вас разчитам, Зигфрид: • ще ми е много драго,
ако се отзовете“ — • добави царят благо.*

*Не беше склонен Зигфрид, • спасителят в неволи,
дорде не почна Гунтер • сърдечно да го моли:*

„Заради мене“ — рече — • „тръгнете яздешком
и заради Кримхилда • сторете го, че щом
изпълните го, с нея • ще ви се отплатим.“
Дочувайки туй, Зигфрид • бе пак неудържим:

„Каквото наредите, • изобщо без да споря,
за чудната девица • охотно ще го сторя.
*Момата на сърце ми • да нараня не смея —
заръките от вас ще • изпълня зарад нея.*“

„На мойта майка Ута, • царицата ни мила,
за похода кажете • какъв успешен бил е.
*Пък братята ми нека • с приятелите знаят:
на всички надпревари • победен бил е краят.*

*В почене от мене • и мойта годеница
подире уверете • добрата ми сестрица.
Уведомете свита • и цялото ми воинство:
желаното от мен е • постигнато с достойнство!*

*А племенникът Ортвин • пак нека се погрижи
да има край реката • скамейки, шатри, хижи
и родственици други • навреме да пристигнат,
че царят и Брунхилда • там празненство ще
вдигнат.*

*Красивата Кримхилда, • след като разбере,
че водя гости, нека • посрещне най-добре
невестата ми с радост • и почести у нас.
Признателен за всичко • ще съм й вечно аз.“*

*Юнакът храбър Зигфрид, • тъй както се полага,
сбогува се с Брунхилда • и свитата веднага,
край Рейн неудържимо • на коня полетя.*

Не помни се вестител • по-блъскав на света.

*Във Вормс пристигна скоро • той с две дузини воини.
Налегна безпокойство • немалкото придворни,
щом чу се, че завърнал • се бил, ала без царя.
Дали смъртта не бе им • отнела господаря?*

*Наскачаха дошли те • от коня си тогаз.
Момците горди среща • сам Гизелхер, млад княз.
Направо с брат си Гернот • към Зигфрид се завлече
и щом наблизо Гунтер • не забеляза, рече:*

*„Добре дошли сте, Зигфрид! • С загриженост
голяма
аз питам ви къде се • владетелят ни дяна.
Нима го е със сила • Брунхилда в бой надвила?
Безмерната му обич • ли нам е навредила?“*

*„Страхът ви е напразен. • Към всеки в таз държава
съратникът ми служба • най-варна изпълнява.
Оставил съм го читав, • а мен пък той изпрати
в страната му да нося • аз новини богати.*

*Затуй решете живо • в палата как да ида
с царицата, а също • с сестра ви да се видя.
Заръките от Гунтер • и от Брунхилда лично
ще им предам тогава: • те чувстват се отлично.“*

*Княз Гизелхер отвърна: • „Явете се пред двете,
услуга на сестра ми • любезна направете.
За брат ми притеснена • е тя от много време,
така че несъмнено • вас с радост ще приеме.“*

*„Услуга за Кримхилда“ — • принц Зигфрид отговори
—
„аз всяко охотно • и с преданост бих сторил.
Но те отде ще знаят, • че ще ги посетя?“*

Сам Гизелхер нае се • да отнесе вестта.

*Юнакът знатен щом се • пред майка си яви,
пред нея и сестра си • с възбуда заяви:
„Завърнал се е Зигфрид, • ксантенският герой,
от брат ми Гунтер бил е • във Вормс изпратен той.*

*Донесъл е нам вести • как царят ни сега е,
да ви ги предаде той • съгласие желае.
За похода исландски • държи да извести.“
Загриженост у двете • не спря да се таи,
но празнична премяна • облякоха с отрада
и наредиха Зигфрид • при тях да заповядва.
На таз покана той се • веднага отзова.
Кримхилда го посрещна • с приветливи слова:*

*„Добре дошли сте, Зигфрид, • юнако добронравен!
Къде е брат ми Гунтер, • владетелят ни славен?
Брунхилда ако го е • погубила със сила,
горко на мен, загдето • в тоз свят съм се родила!“*

*А рицарят отвърна: • „Отплата ми дължите,
преблагородни дами! • Вий всуе тук тъжите:
оставих царя читав, • това добре го знам.
С Брунхилда ме провождат • вам вести да предам.*

*Те двамата изказват, • царице благородна,
и почит вам голяма, • и обич най-синовна.
Плача вий забравете, • че скоро ще са тука.“
Отколе ней не бяха • вестявали сполучка!*

*Със снежнобяло крайче • на дрехата изтри
сълзите от очи си. • Подир благодари
на момъка за всички • тез вести споделени.
Тъй плач и мъка бяха • докрай преодолени.*

*Той радостно прие, щом • предложи му да седне.
Девицата му рече: • „Макар и да е редно
на вестоносец злато • да се даде в отплата,
любезността пък дар е • за личност пребогата.“*

*„Дори да бях на трийсет • царства единствен цар,
от вашата ръка аз • не бих отказал дар!“
„Така да е!“ — отвърна • момата благонравна.
Ковчежника си прати • с заръка незабавна.*

*Тя гравни две дузини • все с камъни безценни
му връчи за отплата. • Но даровете нейни
целеше не да вземе: • раздаде ги героя
на дамите придворни • от нейните покои.*

*И Ута благосклонност • към него прояви.
„Но нека кажа още“ — • юнакът заяви —
„какво ви моли Гунтер: • ще ви е задължен,
изпълнено щом бъде • в тържествения ден.*

*Богатите му гости, • туй чух го да желае,
да срещнете, принцесо — • голяма чест това е —
вий яхнали на коня • пред Вормс покрай брега.
Това той настоява • да сторите сега.“*

*„Изцяло съм готова“ — • девицата отвърна —
„аз всякаква услуга • за него да изпълня.
Ще я извърша с радост • и преданост в сърцето.“
Безмерната любов ѝ • порумени лицето.*

*Таз среща на вестител • не бе по обичая.
С целувка би почела • тя рицаря накрая,
преди да се оттегли • вежливо от палата.
В Бургундия на Зигфрид • се вслушаха в словата.*

*На Зиндолд, Хунолд, Румолд • тогава се наложи
да се потрудят яко • за гости и велможи,*

*сковавайки скамейки • пред Вормс покрай реката.
Уредници те царски • прилежно се стараха.*

*За Ортвин и за Гере • бе чест и този път
приятелите вредом • да се уведомят,
че празненство се готови • и веселба голяма.
Девойките гласяха • веч своята премяна.*

*Стените на палата • покриха се с украси,
а в залата на Гунтер • и столове, и маси
се стягаха за гости • огромно множество.
По-сетне тук се вдигна • разкошно тържество.*

*Поканени да дойдат, • с коне поизнурени
прииждаха неспирно • на двора приближени
достойно да посрещнат • най-новата роднина.
Одежди пищни бяха • разгънати от скрина.*

*Дойде и новината, • че веч се приближава
кортежът на Брунхилда. • В Бургундия тогава
сред людете настана • немалка суетня.
С какви момци бе горда • и другата страна!*

*Пред своите девици • Кримхилда настоя:
„Които ще приветстват • до мене край брега,
най-гиздава премяна • от ракли да извадят,
че гостите нам чест и • похвала да изкажат.“*

*От рицари там бяха • слугите задължени
да изнесат изящни • седла златочервени,
та дамите с достойнство • на кон до Рейн да идат.
Тъй фини сбруи где ли • могло би да се видят —*

*как ярко по конете • позлатата лъщеше
и от юздите камък • безценен как блестеше!
Поставки позлатени • донесоха овреме
да стъпи всяка дама • от тях на конско стреме.*

*За знатните девици • подире от обора
конете им ездитни • изкараха на двора.
Нагръдници изящни • от най-добра коприна
окичваха жребците • и смаиваха мнозина.*

*Зададоха се дами • осемдесет и шест.
Пристойно забрадени, • те до Кримхилда с чест
пристъпиха красиви • и в гиздави премени.
Накитени девици • ги следваха засмени —*

*тез петдесет и четри • бургундки до една
най-личните, събрани • от цялата страна,
все русокоси бяха • и с блъскави кордели,
тъй присърце от царя • заръчаното взели.*

*За рицарите чужди • стъкмени бяха с пищни
и прелестни одежди • от тъкани различни,
прилягащи чудесно • на моминската хубост.
Да им го не признаеш, • било би цяла лудост.*

*Самур и хермелини • красяха облеклата.
На не една девица • висяха на ръката
върху коприна гравни. • Усърдие такова
не се описва, нито • постига се отново.*

*Над лъскави одежди • замятаха колани,
пригответи изкусно, • в Арабия подбрани,
Върху прекрасна дреха • от свила и от вълна —
тъй радостта на всички • при дворни беше пълна.*

*И с накит на гърдите • накиприли се бяха
немалко хубавици. • Но тъжни да са щяха,
тоз блъсък ако би им • засенчил красотата.
Такава гиздост няма • владетел днес в палата.*

Te тъкмо пременени • се бяха появили,

*пристигнаха дружина • юнаци приветливи —
съпровождащи техни • през този ден прекрасен,
в ръка със своя щит и • със копие от ясен.*

Х ЕПИЗОД

КАК ПОСРЕЩАТ БРУНХИЛДА ВЪВ ВОРМС

*Отдолу по реката • задаваше се царят
сред многобройни гости. • Към Рейн да се отправят
достойно да ги срещнат • на кон, от рицар воден,
очакваха в готовност • мига девици сгоден.*

*Исландци, нивелунги, • брега веч приближили,
натиснаха веслата • натам със всички сили,
забързани (ръце им • отново ловки бяха)
към пристана, където • бургундци се тълпяха.*

*Тогаз царица Ута, • от грижите възбледна,
на двора появи се • и своя кон възседна,
девиците поведе • навън от твърдината,
где с рицарите те се • взаимно опознаха.*

*Жребеца на Кримхилда • маркграфът знатен Гере
до крепостната порта • почтително отведе.
Подир юнакът Зигфрид • зае се да ѝ служи
и благосклонността ѝ • накрая с туй заслужи.*

*До Ута Ортвин яхнал • бе кон, а пък в редица
ги следваха по двойки • млад рицар и девица.
Не е било при среща • (туй нека се запомни)
прихождане подобно • на дами благородни.*

*В турнирни схватки шумни • и рицарски двубои
(как иначе било би?) • се впускаха герои
по пътя на Кримхилда • надолу към реката.
Девиците прекрасни • там снеха от седлата.*

*Как щит о щита в сблъсък • пред дамите трещяха,
как умбрите изящни • от удара звънтяха
и копията как се • превръщаха в трески!
В тоз миг пристигна царят, • тъй както извести.*

*Край пристана стояха • девици русокоси.
От палубата слезна • цар Гунтер с много гости,
повел Брунхилда лично • с голяма обич, с вяра —
как накит и доспехи • блестяха в надпревара!*

*Пред тях благопристойно • принцесата Кримхилда
застана да посрещне • княгинята Брунхилда.
Шапелите си златни • поместиха нагоре,
целувайки се двете • с вежливостта на двора.*

*Кримхилда поздрави я • с тез ласкаvi слова:
„Добре сте ни дошли тук, • в бургундската страна!
Привет от мен и майка • и родственици верни.“
Брунхилда ѝ отвърна • с поклони прекомерни.*

*И колко пъти още • прегръщаха се силно!
Посрещане не ще е • било любвеобилно
тъй както туй на двете • към тяхната снаха:
устата ѝ изящна • те разцелуваха.*

*Щом на Брунхилда всички • при дворни на брега
пристъпиха, те бяха • поети за ръка
от рицарите снаожни. • Тъй всяка знатна дама
пред своята княгиня • почитително застана.*

*Посрещането мило • немалко още трая,
на поздрави, целувки • не виждаше се края.
Две царствени девици • там редом днес стояха:
за рицарите гледка • неповторима бяха.*

Видяха тъй мнозина, • от някого узнали,

*че хубост като тази • на двете те едва ли
са срещали по-рано, • че истина си беше.
Та по лика им даже • белило не личеше!*

*Осанка кой ценеше • и кръшната снага,
съпругата на Гунтер • харесваше сега.
Но опитният все пак • намираше Кримхилда
далеч по-миловидна • в сравнение с Брунхилда.*

*Размесиха се сетне • там дами и девици,
чудесно пременени • прекрасни хубавици.
Осеяна бе с хижи • и с шатри от коприна
край твърдината вормска • поляната равнинна.*

*Роднините на царя • напираха да видят
княгинята. На сянка • подканаха да идат
Брунхилда и Кримхилда • със своите придворни.
Натам ги съпроводи • отбор бургундски воини.*

*И гостите тогава • възседнаха конете.
Как копия в двубои • ломяха щитовете!
Полето прах обгърна, • като че ли пожари
бушуваха. В герои • кипяха страсти стари.*

*Девиците следяха • на рицарите спора.
Нееднократно Зигфрид, • начело на отбора
юнаци, прекосил бе • пред шатрите полето,
хиляда нивелунги • предвождайки напето.*

*Но волята на царя • сам Хаген възвести:
таз надпревара редно • бе да се прекрати,
та дамите да се не • измъчват от праха.
И гостите любезно • се в нея вслушаха.*

*А сетне Гернот рече: • „Конете оставете,
дордете захладнее. • Готови вий бъдете,
че царят нареди ли, • ще скочим на седлата*

да отведем достойно • девиците в палата.“

*Приключи всяка схватка • на длъж и шир в полето
и рицари към шатри • отправиха се, гдето
сред дами на раздумка • приятелска седяха.
Оттам подир привечер • те да потеглят щяха.*

*При заник-слънце сетне, • преди да падне мракът,
настана хлад и вече • излишно бе да чакат.
Към твърдината дами • поеха с кавалери —
в красавиците нежни • как всеки взор се впери!*

*Протъркали си бяха • по време на ездата
доспехи в дух прославен • бойците на страната.
Накрая пред палата • владетелят застана,
а всеки рицар славен • прислужваше на дама.*

*Богатите царици • там бяха разделени.
Със щерката си Ута • и свитата засмени
придворни се завтече • в една просторна зала.
Навред възторг ечеше • и радостна възхвала.*

*Трапезата се сложи, • че царят бе решил
с дошлите да вечеря. • До него с образ мил
пристъпяше Брунхилда — • с корона на главата
и в царството бургундско • владетелка богата.*

*За свитата скамейки • край дългите софри
поставиха и гозби • обилни и добри
донесоха, та всеки • до днес за тях повтаря.
Отбрани гости само • се виждаха край царя.*

*Донесоха слугите • в легени позлатени
вода да се измият • бойците уморени.
Не бива да се вярва, • че имало е друга
такава царска сватба • уж с по-добра прислуга.*

*Владетелят преди към • водата да посегне,
принц Зигфрид осмели се • на нещо да набледне.
Припомни му що честно • бе нему обещал,
преди да бе Брунхилда • в Исландия съзрял.*

*„Спомнете си, че клетва • ми дадохте една:
пристигне ли Брунхилда • във вашата страна,
да взема аз сестра ви. • Що с клетвата ви стана?
При похода немалко • старах се без подкана.“*

*Владетелят отвърна: • „Напомняте ми с право.
Клетвопрестъпник няма • да стана аз лукаво.“
Нае се със сестра си • тозчас да разговаря.
Поканиха Кримхилда • да се яви пред царя.*

*До залата дойде тя • със свита миловидна,
но Гизелхер чевръсто • към стълбите се вдигна:
„Да се оттеглят трябва • придворните ви дами,
държи да срецине царят • единствено сестра ми.“*

*Въведоха Кримхилда • в оназ просторна зала,
що рицари достойни • край царя беше сбрала.
Дошли от разни кралства, • в кръг стихнаха сега,
Брунхилда пък се върна • на пищната софра.*

*Тогава Гунтер каза: • „Сестрице моя мила,
от клетва верността ви • ме би освободила!
Обет на воин съм дал аз • да стане той ваш мъж.
Откликвате ли, както • било е неведнъж?“*

*Девицата му рече: • „Мой прелюбезни братко,
отвръщам веднага на • молбата ви аз кратко:
покорно ще изпълня • каквото наредите.
Мой мъж ще е, когото • вий сам определите.“*

*А погледът ѝ нежен • пак Зигфрид развълнува.
Той преданост отново • ней засвидетелствува,*

*заставайки до нея. • Пред рицари в туй време
тя трябваше да каже • дали за мъж го взема.*

*Свенливостта моминска • я миг разколеба.
За щастие на Зигфрид • и негова съдба
не се възпротиви тя — • съпруг ѝ стана той.
Прие я за съпруга • ксантенският герой.*

*Щом двамата взаимно • си дадоха оброк,
за рицарите то бе • достатъчен залог.
Прегърна Зигфрид нежно • чаровната девица,
пред воините целуна • той бъдната царица.*

*Разпръсна се кръжецът • от рицари и седна
на почетното място • с принцеса ненагледна
принц Зигфрид, следван гордо • от ниделунгски
войни.*

Обслужваха го чинно • слугите многобройни.

*Насреща му до царя • седеше пък Брунхилда.
Тя толкоз натъжи се, • съзирайки Кримхилда
да сяда редом с Зигфрид, • че плач я чак задави.
По бузите сълзите • да потекат остави.*

*Владетелят запита: • „Какво ви е, любима,
та в ясния ви поглед • печал такава има?
Ликувайте на воля, • че вам тук са подвластни
земите с твърдините • и рицари прекрасни.“*

*„Доплака ми се“ — рече • красивата девица. —
„Сърцето заболя ме • за вашата сестрица.
До ваш васал видях я • да сяда унизена.
Не мога да не плача, • щом тъй е уязвена.“*

*Цар Гунтер ѝ отвърна: • „За туй не говорете.
Ще дойде ден, когато • от мен ще разберете
зашо съм дал на Зигфрид • сестра си за жена.*

Честита да е с него • за дълги времена!“

*„Тъй жалко“ — възрази тя — • „за хубост,
добродетел!*

*Да можех да избягам • от вас като владетел,
не бих аз споделила • леглото ви, преди да
узная той защо бе • сватосан за Кримхилда.“*

*Но Гунтер обясни й: • „Той също притежава
и твърдини могъщи, • и истинска държава:
уверена бъдете, • че цар е като мене.
Затуй приех Кримхилда • той за жена да вземе.“*

*И подир тези думи • остана тя печална.
А воинството след пира • оръжие пак грабна
и екна твърдината • от шумната гълчава,
която почна царя • комай да отегчава.*

*Той виждаше се легнал • до своята съпруга
и нямаше в ума му • представа вече друга,
освен че с любовта си • наслада ще му дава.
Затуй Брунхилда с нежност • той взе да съзерцава.*

*Турнирът да прекъсне • подканаха веднага,
с невестата ѝ мом царят • решил бе да си ляга.
Пред залата се сбраха • отново в тоз миг нощен
Кримхилда и Брунхилда, • но без ненавист още.*

*Придворните дойдоха, • без някой да се бави,
а интендантът свещи • тогаз им предостави
и двете царски свити • се сетне разделиха.
Мнозина бяха тия, • ѝ Зигфрид придружиха.*

*Владетелите двама • поеха в своите спални
с копненка как там всеки • победи най-похвални
ще удържи с милувки • над своята любима.
За Зигфрид в колко радост • онази нощ премина!*

*Щом в ложето им брачно • Кримхилда той прегърна
и с нежности безбройни • девицата обгърна,
чрез обич благородна • тя стана му тъй скъпа,
че за хиляда други • не би я той отстъпил.*

*За ласките му вече • ни думица от мене.
Но чуйте що на Гунтер, • юнак самоуверен,
с царицата Брунхилда • през тази нощ се случи.
Любов далеч по-лесно • от друга би получил.*

*Щом свитата от дами • и рицари си тръгна,
затвори той вратата • и се при нея върна,
готов да обладае • разкошната снага,
но да се отаде тя • не пожела сега.*

*Тя легна в бяла риза, • приготвена от лен.
Помисли царят: „Ето • аз имам тук пред мен
най-свидното, което • съм пожелал в живота.“
На хубостта ѝ би се • той насладил с охота.*

*Свещта закри на царя • ръката благородна.
Пристъпи той към свойта • съпруга превъзходна,
излегна се до нея, • изпълнен с буйна радост,
и я прегърна силно • в предвкуване на сладост.*

*Той щеше да се люби • с невестата си мила,
ако би всеотдайно • тя нему разрешила.
Понеже се навъси, • на него му додея —
не страсть, а неприязнь • откриваше у нея:*

*„Ах, рицарю, каквото • сега сте научили,
не ще го бъде, тъй че • прахосвате сал сили.
Ответ от вас дордете • аз нямам на въпроса,
девица ще остана.“ — • С туй тя го разядоса.*

В борба за любовта ѝ • раздърпа бяла риза,

*девицата обаче • колана си изниза,
препасал много здраво • прекрасното ѝ тяло.
Тогаз в неволя царят • оказа се изцяло:*

*завърза му с колана • ръцете и краката,
а сетне го провеси • и на пирон в стената,
в съня да я не стряска. • От обич бе лишен, но
сломен едва не се и • прости той с всичко тленно.*

*Уж беше покорил я, • а на молба удари:
„Царице, край сложете • на всичките кошмари!
Към вас не ще посмеха • отново да поsegна,
ни вече толкоз близо • аз редом ще полегна.“*

*Нехаеше обаче • тя що нощес му беше —
в леглото спа спокойно, • той там пък си висеше,
дорде зора накрая • в прозореца просветна.
Предишната му сила • бе станала несетна.*

*Девицата запита: • „Владетелю, какво ли
прислугата ще мисли • за вашите неволи,
съзре ли ви завързан • от някаква жена?“
А рицарят отвърна: • „Сега такваз злина*

*ни чест на вас ви прави, • ни пък на мен се пада.
Пуснете ме — това го • доброто вам налага.
За вас щом любовта ми • е толкова несносна,
до дрехата ви нивга • не ще се вech докосна.“*

*Развърза го тя, тъй че • нозе на пода сложи
и върна се обратно • той в брачното им ложе.
Но както настояща тя, • полегна по-далече
без воля да докосне • и ризата ѝ вече.*

*Прислугата яви се, • на заранта дошла,
донасяйки им нови • изящни облекла.
Но колкото да беше • денят уж триумфален,*

владетелят бургундски • през него бе печален.

*По обичай старинен, • уместен и зачитан,
цар Гунтер и Брунхилда • със вид благовъзпитан
към черквата поеха, • где меса предстоеше.
Сред множеството людско • там Зигфрид също
беше.*

*Освен одежди царски • на път къмто амвона
приготвили им бяха • владетелска корона.
Там двойките венчаха • и всичко туй щом мина,
честити под корона • стояха четирима.*

*Оръженосци млади, • шестстотин и повече,
по повод празненството • получиха днес меча.
В Бургундия изblickна • пак радост от сърце,
пак копия трещяха • във воинските ръце.*

*Край своите прозорци • красавици седяха
и с поглед взрян отблясък • на щитове следяха.
От свитата си царят • се бе уединил,
сред радостта на други • изглеждаше унил.*

*За разлика от Зигфрид • видът му бе окаян
и принцът се досети • причината каква е.
Затуй се той при него • завтече и запита:
„Кажете, май нощта ви • била е ядовита?“*

*Призна му домакинът: • „За срам и за позор
аз дявола довел съм • тук в своя собствен двор.
Щом рекох да я любя, • тя върза ме с колана
и на пирон провеси • ме досами тавана.*

*До зaranта висях там, • от страх едва издържах,
а тя си спа безгрижно, • преди да ме развърже.
Приятелски вам всичко • това ви доверявам.“
Юнакът Зигфрид рече: • „Безкрайно съжалявам*

*и искам да помогна, • ако ми разрешите.
Ще сторя тъй, че пътно • до нея да лежите,
та любовта си вам да • не може да откаже.“
След мъките си Гунтер • прие го с радост даже.*

*„Недълго“ — вметна Зигфрид — • „тъгата ви ще
трае.*

*За двама ни различна • нощта, уви, била е.
По-мила от живота • сега Кримхилда ми е —
днес за жена Брунхилда • ще имате пък вие.*

*Аз в спалнята ви още • довечера ще бъда
и с чародейства всяка • несчета ще пропъдя,
но в мантия загърнат • не ще ме никой види.
Прислугата добре е • овреме да си иде.*

*Ще духна аз свещите • на пажове в ръцете —
че вече съм дошъл там, • по туй ще разберете.
Да обладайте вие • невестата с принуда
или ще ви помогна, • или ще се погубя.“*

*„Ако не опетните • вий моята съпруга,
съгласен съм на всяка • предложена услуга,
дори с цена живота • на мерзката жена“ —
дададе царят. — „Тя е • същински сатана.“*

*А Зигфрид му отвърна: • „Аз честна дума давам —
невестата ви нямам • за цел да обладавам.
Сестра ви предпочел съм • пред всички други дами.“
Прие с надежда Гунтер • делата обещани.*

*Редяха се в турнира • успехи и провали,
но спря таз надпревара: • тъй бяха призовали,
щом дамите поеха • към празничната зала.
Да им проправя път бе • прислуга дотърчала.*

*Коне и люде двора • опразниха завчас,
владици два поеха • с невестите тогаз.
До своите съпрузи • те двете край софрата
последвани от воини • заеха си местата.*

*Владетелят седеше • изпълнен цял с копнежи:
що Зигфрид обещал бе, • тъй много го разнежи,
че към нощта с Брунхилда • умът му бе отправен
и тоз ден му се стори • на трийсет дена равен.*

*Затуй едва дочака • вечерята да мине.
Брунхилда се оттегли • тогаз да отпочине,
тъй както и Кримхилда, • във спалнята си тиха.
Какви юнаци снаожни • тез дами придружиха!*

*Принц Зигфрид бе приседнал • подир да поговори
със своята невеста • доволен, без раздори.
Тя галеше дланта му • с ръчицата си нежна,
но някак ненадейно • пред нея той изчезна.*

*В милувките си както • от поглед го изгуби,
въпросът ѝ почуда • сред свитата събуди:
„Къде тъй странно принцът • се дяна отведенъж?
Изпод ръка ми кой скри • дланта на моя мъж?“*

*Но сепак спомни се. • А Зигфрид вече беше
там, где присуга свещи • пред себе си държеше.
Той пламъка задуха, • та Гунтер да узнае,
че вече е пристигнал • и време за дела е.*

*Наставаха за царя • минутите желани.
И дами, и девици • да тръгват той подканни.
Подире сам затвори • вратата с яки брави;
над тях издърпа също • и две резета здрави.*

*Светилника набързо • прикри зад балдахина.
Игра любовна почна • (това не се размина)*

*юнакът силен Зигфрид • с девицата красива.
Ту радваше се Гунтер, • ту в срам взе да унива.*

*В леглото им щом Зигфрид • към дамата посегна,
тя рече: „Стига, Гунтер, • че може да ви стегна
и да висите пак до • зори неутешимо!“
Царицата един ден • на Зигфрид отмъсти му.*

*Той стискаше уста си, • за да не проговаря.
Макар и без да вижда, • доловяше пък царят:
в леглото явно нищо • не ставаше нередно.
За двамата това бе • премеждие поредно.*

*Преструваше се Зигфрид • на царя Гунтер мил
и чудната девица • с ръце си бе обвил,
но тя върху скамейка • с все сила го стовари,
така че той в ръба ѝ • главата си удари.*

*След миг юнакът славен • бе скочил на крака
в нов опит да надвие • тъй силната жена,
но сблъска се повторно • с голяма съпротива.
Не вярвам пак да пламне • подобна ярост дива.*

*Понеже не престана, • девицата се вдигна:
„За дързостта ви груба • веднага, без да мигна,
ще ви накажа тук. • Не ще допусна аз
да бъде мойта риза • раздървана от вас!“*

*Тя блескавия рицар • с ръцете си обхвани
и него като царя • да върже пак с колана,
та сам-сама в леглото • да си отспи спокойно.
За смачканата дреха • наказваше достойно.*

*Какво от туй, че бе се • прочул със своята сила?
Тя в превъзходството си • го беше убедила.
Понесе го без мъка • (уж непоколебим)
и грубо го притисна • между стена и скрин.*

„Нима“ — помисли принцът — • „живота ми една девица ще отнеме, • та всякоа жена подир да е надменна, • макар че ни веднъж не се е тя държала • така със своя мъж?“

Дочул борбата, царят • за принца се боеше.
Посраменият Зигфрид • пък вече се гневеше,
опълчил се отново • с необуздана сила
срещу оказваната • от нея съпротива.

Предълго чака царят, • дорде я той сломи.
Ръцете му тъй стисна, • че чак кръвта изби
от неговите нокти, • и щеше да ги смаже.
Девицата обаче • успя той да откаже

от нейната нелепа • приумица напълно.

Чу Гунтер Зигфрид как я — • пак действайки
безмълвно
в леглото тъй притисна, • че силно изпища
от болка, причинена • от силите му, тя.

Към ханша си посегна • колана да свали
да го завържсе с него. • Но той се защити,
та шумно изпраща • и всички нейни стави.
Така жена на Гунтер • да стане я застави.

„Живота ми“ — тя рече, — • „царю, вий пощадете!
Злината ще изкуся, • за нея не мислете.
Не ще отблъсвам вече • таз обич благородна,
мощта ви щом умело • владетелка надмогна.“

А Зигфрид се отдръпна, • в леглото я оставил,
да се съблича сякаш • за малко се изправи.
От пръста ѝ измъкна • той златен пръстен вещо,
владетелката без да • усети даже нещо.

*Не знам дали защото • бе тъй самонадеян,
но и колана взе ѝ • той в порив ненадеен;
беда бе, дето сетне • го даде на Кримхилда.
В туй време царят вече • лежеше до Брунхилда.*

*С милувки той най-нежни • обсипа своя блян,
а тя гнева потисна • и моминския свян
и непозната слабост • от ласките обзе я.
Ах, таз любовна нега • мощта как ней отне ѝ!*

*Не бе по-силна вече • от друга тя сега.
Опияни го него • прекрасната снага,
за съпротива в нея • способността щом мина.
На Гунтер любовта бе • за всичко туй причина.*

*В прегръдките му тя не • престана да гори
с такава всеотдайност • до ранните зори.
Завърнал се пък беше • юнакът Зигфрид там,
где чакаше го дама • с великолепен стан.*

*За нейните въпроси • направи се разсеян
и не предаде туй, що • донесъл бе за нея,
дорде корона с него • в страната му не сложи.
Да беше тоз подарък • завинаги отложил!*

*Далеч по-ведролик бе • цар Гунтер сутринта
за разлика от вчера. • Тогава радостта
и всеки благородник • сред гостите обхвана.
Оказвани им беше • там почит най-голяма.*

*А празникът две цели • недели продължи,
не стихваха ни шумни • игри и веселби,
ни всякакви забави, • що можеше да има.
По щедрост всяка мяра • стопанинът премина.*

*Заръча той и ето • роднини се заеха
от името на царя • било коне и дреха,*

*било сребро и злато • червено на мнозина
да раздадат, доволни • оттам да си заминат.*

*Одеждите, които • ксантенският герой
и воини ниделунгски, • хилядата на брой,
донасока на Рейн чак, • с конете и седлата
великодушно също • от тях дарени бяха.*

*Преди таз щедрост още • изчерпана да беше,
след блескавия прием • оказаха се вече
нетърпеливи всички, • що бързаха за вкъщи.
Тогаз по царска воля • и празникът привърши.*

ХІ ЕПИЗОД

КАК С НЕВЕСТАТА СИ ЗИГФРИД СЕ ЗАВРЪЩА В СВОЯТА РОДИНА

*Едва-що разотишли • се бяха гости знатни,
синът на Зигмунд рече • на своите подвластни:
„Завръщаме се скоро • ний в моята страна.“
Невестата му с радост • таз новина узна.*

*Тя своя мъж запита: • „Кога ний ще поемем?
Не ми се ще припряно • тук сбогом да си вземем.
От братята си първо • земя аз ще получа.“
Принц Зигфрид с неохота • вестта за туй научи.*

*Подир го увериха • князете двама с царя:
„Помнете, принце Зигфрид, • че вам се предоставя
най-бездределна вярност • сега и чак до гроб!“
С поклон прие героят • тоз почетен оброк.*

*А Гизелхер додаде: • „Земите с твърдините,
що имаме в наследство, • вий с нас ще споделите.
От царството, което • баща ни е владял,
на вас и на Кримхилда • полага ви се дял.“*

*Щом волята им чу и • решението взе,
синът на Зигмунд рече • на цар и на князе:
„Наследство и народ вам • дано Бог поживи
навеки, но си мисля, • че някак не върви*

*невестата ми мила • в делбата да се включи.
Царица като стане, • когато туй се случи,
ще бъде по-богата • на този свят от други.*

А иначе оставам • на вашите услуги.“

*Тогаз Кримхилда вметна: • „Земята ще откажа,
ала не е тъй лесно • с бургундската ми стражса.
Един владетел би я • в страната си отвел,
щом братята дадат ми • момци за тази цел.“*

*Княз Гернот ѝ отвърна: • „Сама си изберете.
Мнозина ще ви следват, • щом вий ги призовете!
Три хиляди са тука — • за вашата охрана
ви даваме хиляда.“ • Тя тутакси подхвана*

*въпрос към Хаген, Ортвин • дали ще се наемат
с роднини в нейна свита • за странство да поемат.
Но Хаген възропта и • ядосано отсече:
„Не ще ни преотстъпва • на никой Гунтер вече!*

*Останалата свита • със себе си вземете,
ала за нас от Троне • уверена бъдете:
ний имаме тук в двора • отдавна място свое —
на цар, князе ще служим • тъй както веч било е.“*

*Така приключи спорът • и подготовката почна.
За свита и прислуга • подобра Кримхилда точно
трийсет и две девици • и петстотин юнака.
Маркграфът Екварт Зигфрид • последва, без да
чака.*

*Сбогуваха се всички — • и рицари, и воини,
и дами, и девици • с владетел и придворни.
С презгръдки и целувки • изпратени те бяха
и с гълъч поеха сестне • на Гунтер от страната.*

*Родата изпроводи • ги доста надалече,
да пренощуват вредом • пригответяно им беше
легло, щом нейде пътьом • речаха да починат.
При Зигмунд вестоносци • решиха да заминат,*

*да може със Зиглинда • за Зигфрид да узнае,
че връща се, а с него • на Ута щерката е —
красивата Кримхилда, • бургундската принцеса.
Могла ли би вест друга • така да им хареса?*

*„Блазе ни“ — рече Зигмунд, — • „че доживяхме ние
с короната Кримхилда • при нас да се сдобие!
За царството ми тя е • върховна добродетел,
синът ми Зигфрид нека • веч негов е владетел!“*

*Зиглинда пък раздаде • червено кадифе,
сребро и тежко злато • на вестоносците,
че бяха й донесли • таз новина голяма.
Застягаха усърдно • придворните премяна.*

*Разчу се с него още • кой идваше в страната,
приготвиха скамейки • веднага и в палата,
където той пред близки • короната да сложи.
Насреща му поеха • Зигмундови велможи.*

*Не знам друг да е бил • приеман някога
по-славно от момците • на бащина земя.
Зиглинда тръгна също • Кримхилда да посреща
на кон с прекрасни дами • и воини с кръв гореща.*

*Преди да ги приветстваш, • един ден път те биха.
И гости, и домашни • се доста изнуриха,
но сетне се прибраха • във твърдината с трона
на име Ксантен, дето • ги чакаше корона.*

*Усмихнати Зиглинда • и Зигмунд, храбър мъж,
целунаха Кримхилда • и Зигфрид неведнъж
с любов и с много радост, • забравили скръбта.
И свитата за всички • бе там добре дошла.*

Пред залата на Зигмунд • заведоха дошлите.

*Помогнаха чевръсто • да слязат от жребците
красивите девици. • Там рицари събрани
явиха своята почит • на прелестните дами.*

*На Рейн прочуло беше • се с щедрост
празненството,*

*но на момците тута • по-пищно облеклото
бе от това, с каквото • тях нявга са дарили.
За цялото имане, • що бяха придобили*

*царицата и царят, • легенди се мълвяха.
В какви одежди само • при дворни се тъкмяха:
с галони златоткани • и с камъни безценни!
За тях Зиглинда грижи • полагаше чрезмерни.*

*Сред свои приближени • цар Зигмунд вдигна глас:
„Повеля към рода ни • отправям в този час
короната ми Зигфрид • да носи занапред!“
Вестта поде се с радост • по Долен Рейн навред.*

*Той повери корона • и трон на своя син.
Владетел стана Зигфрид • и сега не един
подвластен пред съда му • изпитваши и страх,
щом случваше се право • да упражни над тях.*

*Живееше сред почит • той в своята родина
и царстваше с корона • десетата година,
когато пък Кримхилда • сдоби го с мъжска рожба,
що с волята на близки • се съкровено схожда.*

*С усърдие нас скоро • отрокът кръстен беше
на своя славен вуйчо • и Гунтер се зовеше:
прилика ли на него, • и име да приляга.
Отчуван бе грижовно, • тъй както се полага.*

*Но пак по него време • Зиглинда се помина.
Задето смърт отне я, • тъгуваха мнозина,*

*а щерката на Ута • пое да направлява
делата, както туй на • царица подобава.*

*По Рейн тогаз се нова • бе вест разпространила:
в Бургундия Брунхилда • и тя била родила
на Гунтер син достоен. • С възлюблената своя
му дали име Зигфрид • от почит към героя.*

*С какви усърдни грижи • били го обградили,
наставници способни • за него назначили
да бъде възпитаван • от тях той в надпревара.
Беди подир враждата • роднинска му докара.*

*Разправяше се често • навред и неуморно
как рицари безстрашни • живеели сговорно
от толкоз дълго време • на Зигмунд във страната.
Мълвеше се добро и • на Гунтер за родата.*

*Земята ниделунгска • на Зигфрид бе покорна
(към родственик съдбата • не е била тъй спорна)
на Ниделунг и Шилбунг • с войската и имота.
Туй по-самоуверен • го правеше в живота.*

*Съкровище огромно, • каквото никога
храбрец не е добивал, • той имаше сега.
Пред пещерата бе го • той извоювал с меч —
що рицари погуби • самин в онази сеч!*

*Затуй бе уважаван, • ала заслужил беше
дори без този подвиг • човек да му речеше,
че е сред най-добрите • от воините на кон.
От страх пред толкоз сила • му сторваха поклон.*

ХII ЕПИЗОД

КАК ГУНТЕР ПОКАНВА ЗИГФРИД НА ПРАЗНЕНСТВО

*Съпругата на Гунтер • размисля дълго време:
„Защо Кримхилда гордо • държи се като мене?
Нали мъжът ѝ Зигфрид • на моя е васал:
отколе нам в повинност • не се е отзовал!“*

*Загадката дълбоко • стаила бе в сърцето.
По волята не бе ѝ, • тез родственици дето,
живеейки далече, • не плащаха ѝ дан.
На що ли се дължеше? — • въпрос неразгадан.*

*Затуй подпита царя, • донякъде тревожно,
с Кримхилда да се срещне • дали ще е възможно.
Желанието свое • щом нему повери,
не му се то понрави, • не го и одобри.*

„Под кой предлог пригоден“ — • владетелят ѝ рече

---

*„ще ги приканим тук? • Живеят те далече,
пък е и невъзможно • да им се разпорежда.“
Брунхилда хитровато • поде тогаз с надежда:*

*„И пребогат да бъде, • повелята на царя
един васал не бива • без отклик да оставя.“
А Гунтер се усмихна • на нейните слова:
не свързваха го с Зигфрид • на сюзерен права.*

*„Властителю любезни“ — • молба му тя отправи,
„сторете тъй, че Зигфрид • да дойде със сестра ви*

*отново да се видим • в страната наша тука.
Предвкусвам толкоз радост • без нито миг на скуча.*

*С отрада спомням чара • на вашата сестра,
пристойните обноски, • усмивката добра.
Жена кога ви станах, • ах, как седяхме двете!
Да е честита с Зигфрид, • достоен сред мъжете!“*

*Не спря да настоява, • дорде той не отстъпи:
„Не бих аз имал други • гостуващи по-скъпи
от тях, това го знайте. • Ще пратя вестоносци,
на Рейн да ги поканят • да бъдат наши гости.“*

*Царицата заръча: • „Да ме уведомите
кога ще заминават, • а и кога добрите
и свидни нам роднини • тук нас ще навестят.
Потеглящите нека • при мен да се явят.“*

*„Така да бъде“ — царят • отвърна. — „Трийсет
войни
на кон аз ще проводя.“ • Юнаците достойни
призва и с вест отправи • на Зигфрид във страната.
Брунхилда пък с одежда • дари ги за отплата.*

*На тях той повели им: • „Момци, от мен кажете
(каквото наредя ви, • добре го запомнете)
на воина силен Зигфрид • и моята сестра,
по-предани от нас те • че нямат на света.*

*Молбата ни е: нека • ни посетят на Рейн.
С Брунхилда ще им бъда • за туй признателен.
Пред поврат-слънце още • ще може с лична свита
да срещне тук мнозина, • които го почитат.*

*А стария цар Зигмунд • в дух предан уверете,
какъвто ний питаем • към него тук с князете.
Кажете на сестра ми • да се не колебае:*

за празненство сред близки • тя кон да оседлае.“

*Брунхилда редом с Ута • и с дамите придворни
почителност явиха • чрез думи неприворни
към рицари и дами • на Зигфрид в твърдината.
И свитата бе с тази • покана запозната.*

*Вестители, стъкмени • с жребец и топла дреха
и всичко, що е нужно, • на път тогава поеха.
Забързаха да стигне • от царя таз покана,
разпоредил им вредом • закрила и охрана.*

*Добраха се с конете • те подир три недели
в маркграфството норвежско. • С възторг натам
поели,
завариха витяза • на Нивелунг в двореца.
От пътя изтощен бе • на всеки жребец.*

*До Зигфрид и Кримхилда • известие дошло
бе мигом за момците • в бургундско облекло.
Полегнала си беше • тя тъкмо на дивана,
при тази вест обаче • оттам веднага стана.*

*Помоли тя девица • на двора да погледне.
От нейния прозорец • тя, без дори да слезне,
съзря храбреца Гере • сред при друзвачи конни.
Таз новина тъгата • по роден дом прогони.*

*На царя рече: „Вижте • на Гере под надзора
какви момци пристигат • на моя брат от двора.
Край Рейн насам дошли са • за наша изненада.“
„Чудесно“ — той отвърна, — • „при нас да
заповядат!“*

*Прислугата се втурна • дошли да посреща
и всеки постара се • с любезнот най-гореща
да изрече към всички • приветствени слова.*

И Зигмунд да се радва • причина бе това.

*Конете разседлаха, • момците уморени
бидоха с Гере скоро • в двореца подслонени.
Вестителите се сътне • приети в зала бяха,
где Зигфрид и Кримхилда • в очакване седяха.*

*Стопанинът се вдигна • и до жена си прав
посрещна ведро Гере, • бургундския маркграф,
с вестители изпратен • на Гунтер рицар верен.
Поканен бе да седне • при тях юнакът Гере.*

*„Макар и уморени, • нам нек' се предостави,
преди да седнем, вести • да предадем вам прави.
Ний длъжни сме да кажем • заръчаното нам
от Гунтер и Брунхилда: • добре живеят там.*

*Достойната ви майка, • царицата ни Ута,
с вам предани роднини, • проводили ни тук —
княз Гизелхер младокът • и Гернот дръзновен,
привети от страната • държат да поднесем.“*

*„Дано Бог поживи ги!“ — • тъй Зигфрид отговори
„Аз редом със сестра им • добро да им се стори
най-искрено желая. • Ала да чуем нека
на близките дали е • била съдбата лека.*

*Че може някой, щом се • разлъчи общността ни,
да е засегнал с нещо • родата на жена ми.
Готов съм бил подкрепа • на тях да предоставя,
с вразите им дорде се • безжалостно разправя.“*

*Поде към него Гере, • маркграфът в бой стремглав:
„живеят те в поченост • и с благороден нрав.
На празненство ви канят • във Вормс да могат пак
в палата да приветстват • ксантенския юнак.*

*Молба изказват също: • царицата вземете.
Щом зимата отмине • и свършат снеговете,
пред поврат-слънце още • очакват да ви зърнат.“ —
„Едва ли е възможно“ — • цар Зигфрид му отвърна,*

*та към Кримхилда рече • бургундецът тогава:
„Чрез Гизелхер и Гернот • премного настоява
любезната ви майка • ответ да няма «не», че
тъга ги мъчи, дето • сте толкоз надалече.*

*Вестта за нова среща • у мойта господарка
Брунхилда ще събуди • отрада не по-малка,
а нейните придворни • ще бъдат във възхита.“
Словата му похвални • я правеха честита.*

*Роднината ѝ Гере • да седне бе поканен,
за гостите най-сетне • напълниха стакани.
Слухът за чуждоземци • и Зигмунд тук привлече —
владетелят сърдечно • за поздрав тъй им рече:*

*„Добре дошли, на Гунтер • юнаци дръзвновени!
Откакто за Кримхилда • синът ми се ожени,
би трябвало по-често • да идвате отвред
при нас да поднесете • вий дружески привет.“*

*Te дадоха му дума • отново да намират.
От тежката умора • сега да отпочинат,
бе сложена трапеза • за веселба и пир.
Сам Зигфрид ястия им • поръчващ безспир.*

*Но там се заседяха • те девет дена цели.
Накрая притесниха • се рицарите смели,
за път обратен дето • не стягат кон и стреме.
А свитата си Зигфрид • привикващ в туй време.*

*Помоли за съвет той • да тръгне ли към Рейн.
„Приятелят ми Гунтер • е пратил вест до мен:*

*с родата си ме кани • на празник в срок уречен.
Откликна ли, дотам мен • ме чака път далечен.*

*Да взема и Кримхилда • ме молят, та решете
поканите дали да • приема аз и двете.
И в тридесет държави • на бой за тях бих в поход
поел, за да покажа • как служил бих без ропот.“*

*Той отговор получи: • „Ако сте склонен вие
да идете на празник, • тогаз съветът ни е:
с хиляда наши воини • на кон към Рейн тръгнете
и достолепен гост на • бургундците бъдете.“*

*Обади се цар Зигмунд, • дошъл на тази среща:
„Гласите се за празник, • а кой за мен се сеща?
С дружина кон ще яхна, • ако не възразите,
и още сто юнака • отгоре ще броите.“*

*„Вий яхнете ли редом, • пътуването, татко,
ще носи“ — рече Зигфрид — • „мен радости нерядко.
Подир дванайсет дена • потегляме на път —
на воините доспехи, • коне да раздадат.“*

*Щом царят да гостува • показа се съгласен,
добрите вестоносци • поеха път обратен.
На своите роднини • във Вормс ответ проводи:
за празника с охота • решил да ги споходи.*

*И Зигфрид, и Кримхилда • дотолкоз щедри бяха,
че бързите ездачи • така и не можаха
да отнесат с конете • безкористния дар.
На мулета затуй бе • прехвърлен тоз товар.*

*Цар Зигфрид и цар Зигмунд • застягаха момците.
Ковчежникът пък Екварт • поръча най-добрите
одежди да пригответ • за дамите в палата
и нови да набавят • отвсякъде в страната.*

*След щитовете взеха • седлата да оправят.
Които щяха царя • на Рейн да придружават,
снабдиха с всичко нужно — • и рицари, и дами:
с великолепни гости • пред близки да застане.*

*Вестителите бързо • препуснаха към къщи.
В Бургундия се върна • граф Гере вихър същи.
Очакваха го с трепет — • пристигна като хала
и спря с момците право • пред княжеската зала.*

*Разпитван бе за вести • от всеки млад и стар,
но Гере рече, тръгнал • при своя господар:
„Щом царят ги узнае, • ще стигнат и до вас.“
С момците се завтече • при Гунтер той тогаз.*

*От мястото си царят • с вълнение се вдигна.
Благодари Брунхилда, • че четата пристигна
обратно толкоз бърже. • Цар Гунтер ги запита:
„Как поживява Зигфрид, • изпълнил мен с възхита?“*

*Храбрецът Гере каза: • „Ведно той със сестра ви
от радост възсиял бе. • Друг няма да отправи
ответ по-благосклонен • на вашата покана
от Зигфрид и баща му • с визита обещана.“*

*Съпругата на царя • държеше да узнае:
„Ще дойде ли Кримхилда? • Съдбата ѝ каква е,
с чаровно благородство • дали е още пълна?“
„Ще дойде непременно!“ — • маркграфът ѝ
отвърна.*

*И Ута незабавно • при себе си изпроси
вестителят да иде. • Чрез своите въпроси
разпита го дали е • Кримхилда все тъй здрава.
„Добре е“ — рече Гере. — • „Вам гости се задават!“*

*Не премълчаха също • пред никого в палата
дарените от Зигфрид • злато и облеклата.
Показаха ги гордо • на всички без подкова
и благодарни бяха • за щедростта голяма!*

*„Раздава“ — вметна Хаген, — • „нали не ще успее
съкровището свое • за век да пропилее!
Златото ниделунгско, • що присвоил си е,
в Бургундия един ден • дано се озове!“*

*Придворните от трепет • обзети бяха пак
в очакване на гости, • та от зори до мрак
слугите неуморно • се трудеха, ковейки
отново пред палата • турнирните скамейки.*

*Смелецът Хунолд редом • със Зиндолд без покой
наглеждаха край Ортвин • съгласно поста свой —
ковчежник, виночерпец — • трапези да се стягат.
Благодари им Гунтер, • загдето тъй залягат.*

*В готварната пък бяха • казаните големи
сред тенджери, тигани • на Румолд подчинени.
Пригответо бе всичко • да е добра храната,
с която се посрещат • дошлите в твърдината.*

ХІІІ ЕПИЗОД

КАК ЗИГФРИД И ЖЕНА МУ ЗАМИНАВАТ НА ПРАЗНЕНСТВОТО

*Ала дорде гласят се • до празника си чак,
да видим ний Кримхилда • с девиците си как
от нивелунгски север • към Вормс на Рейн потегли.
Жребци такива дари • не носили са негли.*

*Товар одежди пищни • с тях в дрешници замина.
На кон пое и Зигфрид • пред своята дружина.
С царицата надежди • за радости таяха —
уви, за всички в скърби • превърнати те бяха.*

*В страната нивелунгска • останал бе синът
на Зигфрид и Кримхилда — • не взеха го на път.
От празненството болка • дойде му и посърна:
баша и майка вече • той никога не зърна.*

*На път се вдигна Зигмунд, • макар пределно стар
Да беше предугадил • овреме този цар
как празникът ще свърши, • не би го той почел:
от сродници съсипан • биде витязът смел.*

*Вестители най-бързи • проводиха напред.
Насреща им от Вормс пък • потеглиха в ответ
приятели на Ута, • придворни и велможи.
Усилия цар Гунтер • за приема положи.*

*Накрая на Брунхилда • в покоите дойде:
„Сестра ми както вас ви • в страната ни прие,
съпругата на Зигфрид • така вий посрещнете!“*

Тя рече: „Ще го сторя, • дължим си го ний двете.“

*„Пристигат утре рано“ — • владетелят напомни
„и нека ги посрещнем • ний с почести достойни,
а не лениво тука • да чакаме в палата.
Не са били ми гости • по-мили на душата.“*

*Тя тутакси отправи • към дамите подкана
да си приготвят своята • най-гиздава премяна,
с каквато сал пред гости • се свитата явява.
Откликнаха охотно • те на молба такава.*

*Забързаха и воини • на гостите в угода.
Сам свитата си Гунтер • повика пред чертога.
Царицата чаровна • завчас жребеца яхна.
Приветствия се чуха • при срещата прекрасна.*

*С такава радост бяха • те гостите приели,
навремето с каквато • Кримхилда като че ли
в Бургундия не смогна • снаха си да стъписа.
В ней дворцовите нрави • видя се днес кои са.*

*С дружината си Зигфрид • пристигнал бе и ето
вิตязите сновяха • насам-натам в полето,
съпътствани най-плътно • от воини на талази.
Кой можеше от сблъсък • и прах да се опази?*

*Стопанинът щом Зигфрид • със Зигмунд там съзря,
любезно ги приветства • на своята земя:
„При мен и мойте близки • добре дошли сте вие.
В гостуването знак за • доверие се крие.“*

*„Бог нека поживи ви“ — • му Зигмунд отговори. —
„Откак синът ми Зигфрид • приятели ни стори,
сърцето ми държеше • с вас нявга да се срещне.“
„За радост“ — рече Гунтер — • „туй случи се най-
сетне.“*

*Посреџнат беше Зигфрид, • тъй както се полага:
с почителност голяма, • с любов и дума блага,
изречена от Гернот • и Гизелхер с тон верен.
Към гост едва ли бил е • друг по-добронамерен.*

*Пристъпиха тогава • напред двете царици.
А от седлата колко • пък още хубавици
грижовно снети бяха • на тучната морава:
туй случай за юнак бе • да се попрестарава.*

*Лице в лице стояха • достойните съпруги.
Възхита у витязи, • а и у всеки други
приветът им събуди • и отклик свой намери:
край техните девици • се сбраха кавалери.*

*Пресрещаха се двойки • придворни под ръка,
в поклони добронравни • привеждаха снага,
разменяха си нежно • целувки дами стройни.
Сподиряха ги с поглед • владетелските воини.*

*Но язdeckом поеха • към Вормс, без да се маят —
стопанинът държеше • дошлите да узнаят:
в Бургундия те гости • са мили и желани.
Там с копия нов набег • представен бе пред дами.*

*Доказваха и Хаген, • и Ортвин пак на дело,
че да се разпореждат • те можеха умело —
каквото повеляха, • то трябваше да стане.
Към всеки гост те бяха • с безупречно държане.*

*От удари на меч и • на копие трещяха
пак щитовете воински • край Вормс, където спряха
задълго цар и гости • в отраден час, преди да
решат на твърдината • към портите да идат.*

*Доволни, най-накрая • дойдоха пред палата.
Провесени, блестяха • на дами връз седлата
и чулове, скроени • от тъкан драгоценна.
Очакващо присуга • отпред гостоприемна.*

*Заведоха дошлите • в приготвените стаи.
Брунхилда, възхитена • безкрай от хубостта ѝ,
поглеждаше Кримхилда, • лицето ѝ когато
блестеше лъчезарно • по-ярко и от злато.*

*Из твърдината вормска • от воините гълчава
дочуваше се вредом, • та нареди тогава
на Данкварт царят Гунтер • за тях да се погрижи.
Маршалът настани ги • поред в удобни хижи.*

*В палата и навънка • те бяха нагостени.
Така едва ли гости • били са приютени:
каквото пожелаха, • на тях се предостави.
С богатствата си царят • се всекиму понрави.*

*Присугата към всички • бе мила и любезна.
С дошлите царят сам край • трапезата приседна,
а Зигфрид — както нявга • в доброто старо време —
прие с витязи място • отсреща да заеме.*

*От над хиляда воини • бе наобиколен
на пищната трапеза. • Брунхилда този ден
прозря, че тъй заможен • васал не се намира,
но — още благосклонна — • реши да не придира.*

*На царската вечеря • изпи се много вино,
наквасило неволно • и облеклото фино,
когато виночерпци • доливаха бокали,
прислужвайки усърдно • из празничните зали.*

*Тъй както повеляват • придворни обичаи,
поеха всички дами • подир към своите стаи.*

*Къдемо и да беше • на всеки краят роден,
към всички домакинът • бе благоразположен.*

*Нощта като отмина • и взе да зазорява,
на камък драгоценен • искрящата поява
върху одежда скъпа, • из дрешника прибрана,
девиците възрадва, • избиращи премяна.*

*Пред княжеската зала • дойдоха на ранина
оръженосци шумни • и рицари мнозина
за утринната меса, • изпята в чест на царя.
В турнир подир ги прати • да си се надпреварят.*

*Тръбачи затръбиха • и флейта прозвуча,
забиха барабани • тържествено така,
че в твърдината вормска • ехтежът им отекна.
Юнак подир юнака • на свой жребец се метна.*

*Голяма надпревара • подемаха момците
в бургундските полета. • Припламваше в очите
възторжената смелост • на младостта сърцата,
зад щита бе стаена • на рицар красотата.*

*От горните прозорци • честитите царици
следяха вече редом • с нагиздени девици
за воина как турнирът • забава бе прекрасна.
Пред свитата застанал, • сам царят коня яхна.*

*Тъй времето потече • за тях като насън.
От църквата дочу се • тоз миг камбанен звън.
Изведоха тогаз и • за дамите коне,
виязи придружиха • владетелките две.*

*Пред църквата се всяка • бе в себе си вгъбила,
към гостите Брунхилда • все още беше мила.
Те влязоха с корона • в просторния храм Божи —
ненавист обичта им • по-сетне разтревожи.*

*След службата отново • поеха път обратен.
Сред почести подире • се сбраха в кръг приятен
на обедна трапеза. • Таз радост, породена
от празненството, трая • тъй единайсет дена.*

XIV ЕПИЗОД КАК ЦАРИЦИТЕ СЕ ОХУЛВАТ

*Веднъж преди вечерня • ечеше откъм двора
невероятен грохот, • привлякъл много хора —
преборваха се воини • в турнирни изпитни,
натам се бе завтекла • тълпа мъже, жени.*

*Седяха на раздумка • цариците богати
за двамата герои, • витязи всепризнати.
„Би трябвало“ — Кримхилда • подхвана — „моят
мъж
да властва тук над всички • царства нашир и
длъж.“*

*Брунхилда възрази ѝ: • „Възможност друга няма,
освен да бяхте тука • единствено вий двама.
Могъл би над царствата • да властва той тогава,
но жив дорде е Гунтер, • и дума да не става.“*

*Кримхилда рече: „Ето, • вий виждате сега
юнаци как предвожда • таз царствена снага
подобно месечина • сияйните звезди!
Така честита нивга • не съм била преди.“*

*Брунхилда отговори: • „Съпругът ви дори да
е мил, почен, прекрасен, • то би било обида
да го възвеличите • над своя роден брат:
от всички най-достоен • е Гунтер, цар богат.“*

*„Дотолкова заслужил“ — • Кримхилда продължи —
„е Зигфрид, че в хвалбите • не вплитам аз лъжи.*

*Делата му го правят • почитан и прославен.
Повярвайте, Брунхилда, • на Гунтер той е равен.“*

*„Не ми се ще, Кримхилда, • да бъда зле разбрана.
Говорех от подбуда • добре обоснована:
аз чух да го изричат • при първата ни среща,
когато царят мен ме • надмогна с хватка веша —*

*нали да ме спечели • той дума бил е дал.
Тогаз и Зигфрид каза, • че негов е васал,
затуй до днес го смятам • на царя за подвластен.“
Кримхилда в миг възклика: • „O, жребий мой
злощастен!*

*Високородни братя • сестра да унизят
и нея за жена на • васал да обрекат?!*
*Ах, моля ви, Брунхилда, • като добри роднини
тез приказки нелепи • тозчас да прекратиме.“*

*Царицата отвърна: • „Не мога да престана.
Защо ще се отказвам • на рицар аз от длана,
когато да ни служи • могъл би той с рапира?“
Красивата Кримхилда • се вече разнервира:*

*„Едно ще трябва все пак • да имате предвид:
подвластен вам не ви е • тоз рицар именит.
Дори е по-достоен • от Гунтер, моя брат —
в представите ви нужен • е истински обрат.*

*Не е ли доста странно, • че ако е васал
и вам сме подчинени, • не ви е той предал
все още дан, каквато • навярно ви се пада?
У мен с надменността си • пораждате досада.“*

*„Надменната сте вие“ — • царицата отсече, —
„но ще ми се да видя • дали тук почит вече
оказват вам по-много, • отколкото на мене.“*

Изпаднаха и двете • в небивало гневене.

*„Ще стане незабавно“ — • Кримхилда се разпали. —
„Мъжса ми щом числите • към другите васали,
то нека всеки воин на • владетелите двама
съзре как преди вас аз • ще вляза първа в храма.*

*Да видите, че пак съм • от род благопристоен
и че съпругът мой е • от Гунтер по-достоен.
За укор място няма, • това ще стане ясно:
ще ви покажа днес как • уж вашата подвластна*

*пристъпва пред витязи • в бургундския палат.
Държа по-достолепна • да съм на този свят
от всякоя царица • с корона на главата.“
Ненавист забушува • на двете във сърцата.*

*Брунхилда отговори: • „Подвластна щом не сте ми,
с придворните си трябва • вий вече отделени
от дамската ми свита • да тръгвате за храма.“
„Добре“ — Кримхилда рече, — • „с отрадност най-
голяма!“*

*Девиците си сетне • призва да се нагиздят.
„Безупречна тук трябва • да бъда — нека видят,
че имате за показ • одежди пребогати.
Словата си Брунхилда • в забрава да отпрати.“*

*На нейната повеля • се отзоваха лесно
придворните ѝ дами. • Нагиздени чудесно,
застанаха те в свита • от нея възглавена —
от дивната Кримхилда, • разкошно пременена.*

*Четирийсет и трите • девици тя приканни
с одеждите блестящи, • в Арабия тъкани,
към Рейн да слязат с нея. • Пред храма неспокойни
ги чакаха на Зигфрид • прославените воини.*

*Присъстващите бяха • немалко удивени:
цариците защо ли • дойдоха разделени,
а не ведно, тъй както • е бивало преди?
Вещаеше това за • юнаците беди.*

*Брунхилда бе се спряла • пред храмовата порта.
С наслада залюбува • се рицарска кохорта,
красавици придворни • дошла да съзерцава.
Кримхилда приближи се • с девиците тогава.*

*Сравнена с прелестта на • разкошната ѝ свита,
изглеждала би щерка • на рицар жаловита.
Заможна бе Кримхилда: • царици тридесет
да се премерят с нея • не можеха наглед.*

*Дори да му се щеше, • не би посмял да каже
човек, че веч видял е • подобни дрехи даже,
с каквото се явиха • девиците ѝ тук.
На гордата Брунхилда • го правеше напук.*

*Te среЩнаха се двете • пред портата на храма.
Стопанката, обзета • от злост необуздана,
разпореди Кримхилда • да я не изпреваря:
„Подвластната да следва • съпругата на царя!“*

*Кримхилда рече ядно, • наместо да се спре:
„Да бяхте си мълчали, • било би по-добре.
Опозорили вие • сте себе си сама.
Държанка на васала • да е на цар жена!“*

*„Коя тук е държанка?“ — • царицата се смяя.
„Това сте вий самата“ — • Кримхилда назова я. —
„Защото моят Зигфрид • е любил първи вас.
От девството не Гунтер • лишил ви е тогаз.*

Каква е тази низост, • какъв е тоз морал?

*Защо сте го приели, • щом той е ваш васал?
За ропота досаден • не виждам аз опора.“
Брунхилда вметна: „С Гунтер • държа да поговоря.“*

*„Това не ме засяга. • Надменност ви подмами,
изкарвайки и мене • подвластна на рода ми.
Помнете, че за жалост • не мога вече аз
да проявявам вярност • и в тайните към вас!“*

*Брунхилда се разхълца. • Към нея без да зърва,
със свитата Кримхилда • прекрачи в храма първа.
Тогава породи се • безжалостна омраза.
Помръкна поглед, влага • в очи се забеляза.*

*Дори със свойте псалми • таз служба в храма Божи
Брунхилда на голямо • мъчение подложи —
такъв гнет ней притисна • сърцето и душата.
Умряха сетне воини • в безмилостна разплата.*

*C придворните Брунхилда • край храма се изправи:
„Ще трябва да накарам • Кримхилда да разправи
защо за мен хапливо • злословия подмята.
Ако се Зигфрид хвали, • рискува си главата.“*

*Кримхилда се зададе • с витязи неколцина.
С въпрос Брунхилда спря се • пред своята роднина:
„От думите изпитах • големи горчила.
Кое доказва, аз че • държанка съм била?“*

*„Не ме бавете“ — зла бе • Кримхилда все така. —
„Свидетел е тоз пръстен • на моята ръка,
донесен ми от Зигфрид, • при вас като е бил.“
Не помнеше Брунхилда • ден по-лош и унил.*

*„Тоз златен пръстен“ — рече — • „го някой бе
откраднал
и дълго време смятах, • че вече е пропаднал.*

*Сега си проличава • мен кой го бил отнел.“
Владетелките две пак • свиреп гняв бе обзел.*

*Кримхилда вметна: „Кражба • да е било едва ли.
Било би по-достойно • да бяхте замълчали.
Свидетелство е, дето • ви нося и колана.
Туй значи, че от Зигфрид • била сте обладана.“*

*Копринен пояс тя от • Ниневия препаса,
покрит с безценен камък • и с приказна украса.
Брунхилда при вида му • започна да ридае.
Със свитата си Гунтер • бе редно да узнае.*

*Царицата извика: • „Тук нека доведат
владетеля от Рейн, та • да чуе този път
как хули ме пред всички • добрата му сестра,
че на васала Зигфрид • държанка съм била.“*

*Разплакана завари, • дошъл със своята свита,
владетелят жена си • и кротко я запита:
„Каксете ми, любима, • какво ви нарани?“
На царя тя отвърна: • „Нечакани злини.*

*Сестра ви се опитва • да ме опозори.
Да знаете вий само • как дръзко ме кори:
твърди, че съм от Зигфрид • била озлочестена.“
„Постъпила е грозно“ — • владетелят простена.*

*„Колана ми изчезнал • показа тя, а ето
и златния ми пръстен. • Ще се проклинам, дето
на тоз свят съм, не ме ли • самин оневините,
царю, след клеветата. • Туй мен ми го дължите!“*

*Цар Гунтер заповяда: • „Ксантенският герой
пред нас да се изправи. • Щом хвалил се е той,
ще трябва тук пред всички • тозчас да си признае,
или пък ще обори • това, що клевета е.“*

*Повиканият Зигфрид • във неведение
разстроените люде • запита що им е:
„Бих искал да узная • защо такива дами
ридаят и защо мен • владетелят призва ме.“*

*Цар Гунтер отговори: • „В сълзи неудържими
тук моята съпруга • току-що сподели ми
хвалбата ви, че вий сте • я първи обладали.
Така твърди Кримхилда • и повод сте й дали.“*

*Юнакът Зигфрид рече: • „Ако е тъй твърдяла,
не ще го аз подмина • и тя ще съжалява.
Пред вас и ваш'те воини • ще заява под клетва:
не съм й казвал нищо, • за да я наклеветва.“*

*Владетелят отвърна: • „Сега туй ще се види.
Ако се закълнете, • вам тутакси обиди
и всяка непочтеност • ще ви се опростят.“
Бургундците накара • той в кръг да се сберат.*

*Смелецът Зигфрид вдигна • ръка да се кълне,
но царят властно рече: • „Добре известна е
невинността ви, тъй че • сега сте оправдан —
измислици сестра ми • е бъбрила без свян.“*

*Но Зигфрид пък додаде: • „Ще бъде много жалко,
остане ли Кримхилда • доволна даже малко,
че с думи най-обидни • Брунхилда разтревожи.“
Спогледаха се мигом • и воини, и велможи.*

*И вметна: „От жената • е редно да се иска
слова високомерни • овреме да потиска.
Брунхилда принудете, • с Кримхилда ще се справя.
Надменността ѝ срамна • не смятам да забравя.“*

Красавиците спорът • разедини на две.

*Брунхилда, огорчена, • изглеждаше тъй зле,
че хората на Гунтер • обзе ги жал немалка.
От Троне Хаген тръгна • към своята господарка.*

*Запита я защо тъй • отчаяно ридае.
Скръбта си тя описа • и Хаген обеща ѝ:
„Съпругът на Кримхилда • очаква го разплата —
за мене инак радост • не виждам на земята!“*

*В тоз заговор и Гернот • се с Ортвин озова.
На Зигфрид гибелта се • тогава изкова,
а Гизелхер, на Ута • най-мъничкият син,
стъписа се, когато • дочу за плана им.*

*„Юнаци именити, • защо така?“ — той каза. —
„Нима заслужил Зигфрид • е толкова омраза,
та трябва непременно • да се прости с живота?
Жените за какво ли • не се гневят с охота.“*

*„Разблудни“ — рече Хаген — • „не ще търпим тук
ниe.*

*В туй никакво достойнство • за рицар се не крие.
Царицата с хвалби щом • понечи да посрами,
то аз ще падна, него • не стигне ли мъстта ми.“*

*Възпротиви се царят: • „Нам сторвал е той само
добро и ни е служил • най-предано по-рано.
Защо ненавист в мене • към тоз герой да тлее?
И занапред могъл би • все тъй да си живее.“*

*Но гневен бе и Ортвин, • юнакът смел от Мец:
„Не ще се вech опази • със сила тоз храбрец.
Щом разрешите, майта • ръка ще го срази.“
Витязите без време • му станаха врази.*

*До нищо се не стигна, • но не престана Хаген
неспирно да внушава • на Гунтер с глас коварен*

*как щял бил — ако мъртъв • е Зигфрид — да царува
над кралства необятни, • дорде го развълнува.*

*Подир се закротиха, • загледани в игрите.
Как с копия пред храма • боравеха момците,
съпътстващи Кримхилда • обратно към палата!
Враждебно там стоеше • на Гунтер пък войската.*

*„Не ще му“ — рече царят — • „зла орис подобава.
Нам даден е юнакът • за чест и за прослава.
Освен туй притежава • такава страшна сила,
че предусети ли ни, • тогаз кой би сломил я?“*

*„Грешите“ — каза Хаген. — • „Вий грижа не
берете,
добрата подготовка • на мене поверете.
Сълзите на Брунхилда • събуждат в мен печал,
затуй да го погубя • не бих се колебал.“*

*„А как това ще стане?“ — • цар Гунтер го запита
и Хаген посвети го • с лукавост неприкрита:
„Ще наредим да дойдат • тук, в нашата страна,
вестители уж чужди • да обявят война.*

*Тогаз ще възвестите • пред гостите отново,
че поход предстои ни. • С туй всичко е готово —
на помощ ще ни дойде • и скоро ще загине,
щом чуя от жена му • къде той нараним е!“*

*Владетелят за жалост • послуша воина Хаген.
Захванаха се подло • с кроежса кръвожаден
вิตязите прочути, • без други да се сеща.
Беди посяха двете • със свадата гореща.*

ХV ЕПИЗОД

КАК ЗИГФРИД БИВА ПРЕДАДЕН

*След четри дена в двора • нахлуха на ранина
с тревожна вест ездачи • дор трийсет и двамина:
заплашвала на Гунтер • страната рат голяма.
Царици две в несreta • въвлече таз измама.*

*Допуснаха момците • пред царя да застанат,
те рекоха, че идват • на Людегер от стана,
когото Зигфрид нявга • след схватка в плен бе взел
и подир туй заложник • в Бургундия довел.*

*Дошли те царят срещна, • да седнат ги подкани,
ала един помоли: • „Вий по-напред вестта ни
изслушайте, че лошо • ще ви се отрази,
чеда на толкоз майки • щом ваши са врази.*

*Вам Людегер заплаха • е с брат си Людегаст —
били са унизени • те никога при вас,
та с конница срещу ви • потеглят на война.“
Уж разлюти се Гунтер • при тази новина.*

*Отпратиха набързо • вестителите мними.
Смъртта, скроили вече • коварни домакини,
как би избегнал Зигфрид, • юнакът дръзвновен?
За подлостта си щяха • да плащат някой ден.*

*Пред свитата си царят • умуваше безспира,
от Троне Хаген също • не даваше му мира.
Възможна все пак още • бе някаква промяна,
но Хаген не допусна • да му объркат плана.*

*В умуване един ден • щом Зигфрид ги завари,
въпрос отправи той към • приятелите стари:
„Зашо е тъй угрижен • със свитата си царят?
Да отмъстя готов съм, • ако го злепоставят.“*

*Цар Гунтер отговори: • „Тревоги имам аз:
мен Людегер напада • ме с брат си Людегаст —
те с конница ще тръгнат • към моята земя.“
„Да браня“ — рече Зигфрид — • „не ще се двоумя!*

*За ваша чест и слава • с десница ще го сторя:
тез братя както нявга • достойно ще преборя.
Главата си залагам, • че няма да се върна,
дорде им твърдините • аз в пустош не обърна.*

*В палата останете • вий с вашите витязи,
а воинството ми с мене • страната ще опази.
Предаността си искам • отново да докажа
и, знайте, безпощадно • вразите ви ще смажа.“*

*„Хала вам!“ — пак възкликна • владетелят така,
като че несъмнено • го радва помощта.
Изменникът с притворство • поклон пред госта
стори.
Да няма вече грижи • пък Зигфрид му повтори.*

*На воини и на Зигфрид • поде се за заблуда
за поход подготовкa • от царската прислуга.
На свитата ксантенска • той, както и преди,
доспехите си бойни • да стяга нареди.*

*На Зигмунд каза: „Татко, • вий останете тук.
На Рейн ще се завърнем • нас скоро със сполука,
ако е рекъл Господ, • пак читави и здрави.
Отрадна нека бъде • вам с царя близостта ви.“*

*Накрая окачиха • и пряпорците бойни.
Наоколо се сбраха • на Гунтер смели воини,
самите без да знаят • какво се тъй тъкмеше.
Голямо воинство редом • със Зигфрид там стоеше.*

*Привързваше си всеки • я щит, я шлем към коня,
сред рицарите някой • пристегна свойта броня.
Преди да поведе уж • на бой момците свои,
за сбогом мина Хаген • в Кримхилдини покои.*

*„Щастлива съм“ — тя рече, — • „че случих аз на
мъж,
способен да закрия • рода ми неведнъж,
тъй както сторва Зигфрид • с роднините ми днес.
То с гордост ме изпълва, • а нему прави чест.“*

*Помнете, драги Хаген, • приятелю, че аз
не съм била враждебна • в живота си към вас.
Това на Зигфрид нека • послужи за награда,
за свадата с Брунхилда • дано да не пострада.*

*Разказах се за нея“ — • подире тя добави, —
„освен това със мене • така се той разправи,
загдето ѝ нанесох • обиди непростими,
че рицарят прекрасен • напълно отмъсти ми.“*

*„Ще се сдобрите бързо • вий двете“ — рече той. —
„Кажете, господарко, • сега на ред аз свой
за Зигфрид как могъл бих • да съм ви най-полезен.
В грижовността не бих бил • към други тъй
любезен.“*

*„Не щях да се боя аз“ — • царицата призна, —
„че може да загине • по време на война,
ако на дързостта си • не беше тъй подвластен;
опасност друга няма • да бъде той злонестен.“*

„Щом вас ви мъчи страх, че“ — • подхвана Хаген пак

*„ще бъде наранен той, • то споделете как,
царице, да опазя • вам невредим мъжа.
Бранител пеш и конен • да съм му аз държа.“*

*„Ний родственици с вас сме“ — • отвърна тя
тогава. —*

*„С доверие аз вам си • съпруга поверявам,
предаността към него • за вас да е похвала.“
Таз тайна по-добре тя • да беше премълчала,*

*но рече: „Много силен • и смел мъжът ми бил.
Край хълм един щом змея • той с меча си сразил,
изкъпал се в кръвта му • храбрецът мой любим.
Затуй насетне в битки • оставал невредим.*

*При все туй се тревожса, • когато влиза в бой
и копия политат • наоколо безброй,
че мога да загубя • съпруга си тогаз.
Ах, колко се тревожса • за Зигфрид често аз!*

*Споделям тази тайна • с приятел съкровен
да проявите вярност • към мен вий някой ден,
когато е в опасност • любимият съпруг.
С надежда поверявам • аз тайната на друг:*

*Щом топла кръв потекла • от раните на змея
и потопил храбрецът • гол тялото си в нея,
не щеш ли — на гърба му • попаднал лист един.
Затуй се тъй страхувам, • там той е уязвим.“*

*„На неговата дреха“ — • предложи той накрая —
„пришийте знак за мене, • по който да узная
къде да го предвардвам, • щом в битката сме вече.“
В стремеж да го опази • на смърт го тя обрече.*

*„На дрехата му с фина • коприна ще ушия
съвсем потайно кръстче“ • тя обеща — „и вие
бранете там мъжса ми • да го не порази
при сблъсъците някой • от вашите врази.“*

*Отвърна ѝ: „Ще сторя • така, царице драга!“
Тя вярваше, че с всичко • това го подпомага,
а всъщност бе мъжът на • Кримхилда тъй предаден.
Сбогувайки се, Хаген • си тръгна с вид отраден.*

*Доволен бе тоз рицар • от свитата на царя.
Не вярвам някой нявга • отново да повтаря
стъписващата низост, • извършил той тогава
затуй, че се Кримхилда • на вярност уповава.*

*С хиляда свои воини • цар Зигфрид сутринта
за поход се застяга, • обзет от радостта
приятели в неволя • да облекчи с победа.
На кон отблизо Хаген • му дрехата огледа.*

*Щом знака забеляза, • от своята дружина
с вест нова тайно пусна • вестители двамина:
уж Людегер ги пратил • да съобщят на царя,
че ня мало в страната • война да се разгаря.*

*Как неохотно Зигфрид • назад обърна коня
и как би за приятел • ломил той вражса броня!
Юнаците на Гунтер • склониха го едва,
благодари му царят • подире с тез слова:*

*„Възнаграден бъдете • по Божията воля!
Че вършиште любезно • каквото ви помоля,
дължимата отплата • е редно да ви дам:
доверие безкрайно • оказвам само вам.*

*Съдбата щом от поход • военен отърва ни,
на лов да се отправим • за мечки и глигани*

*в гористите Вогези • предложил бих ви аз!“
Съвет бе туй на Хаген, • лукавия витяз.*

*„За всички мои гости • веднага огласете:
ще тръгнем утре рано. • Затуй се пригответе
вий, идващите с мене. • А който тук остава
при дамите в палата, • приятна му забава!“*

*Откликна мигом Зигфрид • с благопристоен глас:
„Щом тръгвате за дивеч, • и аз ще дойда с вас.
Викач обаче с хрътки • да ми се предостави —
на кон в леса тогава • поемам за лова ви.“*

*„Нима един ви стига?“ — • владетелят се смяя. —
„Вземете четирима, • в леса които знаят
где дивечът пои се • и дири си прехрана,
да се не заблудите • на път обратно в стана.“*

*При своята съпруга • прибра се тоз юнак,
а Хаген пък на царя • набързо рече как
замислял да погуби • храбреца с дивна слава.
Такъв изменник Господ • повторно да не дава!*

XVI ЕПИЗОД

КАК ЗИГФРИД БИВА УБИТ

*От подлостта на Гунтер • и Хаген тъй излезе
покана да ловуват • в гористите Вогези.
Че може ли гонитба • по-дързостна да е
от таз на мечки, зубри • и вепри в лесове?*

*Последва ги и Зигфрид • с осанка достолепна.
Подсигурена бе им • храна великолепна.
Край извор освежаваш • юнакът бе погубен,
но от Брунхилда беше • тоз заговор подбуден.*

*На тръгване юнакът • Кримхилда навести,
а ловните одежди • на храбрите момци
товареха се вече, • та Рейн да прекосят.
Изпълнена бе с горест • Кримхилда този път.*

*Любимата целуна • по устните тогава.
„Дай Боже да ви видя • отново жива, здрава
и вие мене също. • Тук с предани роднини
се вий поразвлечете, • пък аз — на лов с дружини.“*

*Тя спомни си що каза • (но без да знай юнака)
на Хаген неотдавна. • Затуй сега заплака
царицата почтена, • че беше се родила.
Съпругата на Зигфрид, • ридаейки с все сила,*

*в лова да не участва • с молба го призова:
„Нощес ми се присъни • как вас глигани два
преследват ви, а сетне • цветя поаленяха.
Не бе случайно, дето • сълзите ми се ляха.*

*Изпитвам страх голям от • измяна вероломна,
услугата когато • обида е огромна
за някой, който може • да ни напакости.
Царю, тук останете, • с любов съветвам ви!“*

*Той рече: „Много скоро • при вас ще съм, любима.
Не знам аз някой нещо • срещу ми тук да има.
Родата ви към мене • показва благосклонност,
пред никой рицар мен пък • не ме гнети виновност.“*

*„Грешите, господарю, • опасност вас грози ви!
Присъни ми се снощи • как планини две сиви
се сринаха върху ви • без всякаква пощада.
Отидете ли вие, • сърцето ми ще страда.“*

*Притискайки в прегръдка • изящната снага,
целуна той жена си, • изпълнена с тъга,
сбогува се и тръгна • оттам нетърпелив.
Уви, за седен път тя • съзираше го жив.*

*Що рицари поеха • към гъстите гори
да се позабавляват! • Безстрашни и добри,
последваха те Гунтер • и свитата позната,
но Гизелхер и Гернот • останаха в палата.*

*Прехвърлиха отпърво • коне на оня бряг,
понесли за ловците • червено вино, хляб,
месо и разни риби — • храна по вкус преблага,
каквато на царете • богати се полага.*

*Сред лесове зелени • разпънаха стан свой
ловците горди в близост • с места за водопой
и пасища на дивеч, • ловували где биха.
Че Зигфрид е пристигнал, • на царя съобщиха.*

Огледаха местата, • удобни за засада.

„А кой пред нас умело • на дивеч ще попада?“ —
въпрос отправи Зигфрид, • юнакът силен, смел,
към рицарите храбри, • що царят бе довел.

„Предлагам“ — рече Хаген — • „да се разлъчим още
сега ний поотделно, • преди ловът да почне —
да видим аз и царят • накрая с общи сили
кои сред нас най-много • ще са се отличили.

Щом кучета и хора • са веч разпределени,
ще може всяка хайка • по свой път да поеме.
Похвала най-добрият • е редно да получи.“
Заеха се да видят • кой колко ще сполучи.

„Не искам“ — рече Зигфрид — • „аз кучета освен
една чевръста хрътка • да имам покрай мен
следата да подушва • на дивеча в гората.
Тогава плячка ние • ще имаме богата.“

С копоя си яви се • стар опитен ловец
и начаса заведе • безстрашния храбрец
там, где то има дивеч • в обилие и щом
го зърнеха, убиван • от тях бе яздешком.

Каквото подбереше • немирният копой,
поваляше го мигом • ксантенският герой.
Жребеца му тъй бърз бе, • че нищо не убегна
на Зигфрид и похвала • получи той поредна.

Във всяко нещо беше • безкрайно обигран.
Най-първият им улов — • запенен млад глиган —
бе от ръката ловка • на Зигфрид поразен,
а сепак се натъкна • на лъв той разярен.

Копоят го размърда • иззад една ела,
а Зигфрид лък опъна • с поставена стрела.
Улучен, звярът скокна • три пъти и застини.

От госта възхитена • бе цялата дружина.

*Набързо той със зубър • и с лос един се справи,
с див бивол разлютен и • със четри тура здрави.
Жребецът му бе пъргав, • юнакът — настървен:
не се спасиха нито • кошута, ни елен.*

*В шубраците копоят • надуши друг глиган.
Уплашен, той побягна, • но сепак развилян
пресрещна Зигфрид с ярост • удържана едва,
към него щом се втурна • тоз майстор на лова.*

*Съпругът на Кримхилда, • чиято ловкост вече
бе всекиму известна, • го с меча си посече.
При толкоз много плячка • копоя озаптиха,
а пък на Зигфрид всички • бургундци се дивиха.*

*Ловци го призоваха: • „Владетелю, бъдете
добър и този дивеч • донегде пощадете,
че скоро планина и • гора ще опустеят!“
Словата им успяха • юнака да разсмеят.*

*Препуснаха нататък • в небивал шум и тропот
коне с ловци и хрътки. • Настаналият грохот
отекна в планината • и в гъсти лесове,
две юрнаха се хайки • на брой дузини две.*

*Що живина тогава • с живота се прости!
Копнееха мнозина • от славните ловци
да бъдат първенците: • мечтата им угасна,
щом Зигфрид в стана плячка • докара най-опасна.*

*Ловът почти приключи • и който тръгна сам
към огъня сред стана • със свой товар голям,
донасе дивеч много • и разни кожи скъпи.
В готовната на царя • какво ли не постъпи!*

*Тогаз той възвести на • ловците именити,
че иска да пирува: • надуха рог слугите,
та всеки да узнае • тозчас да се прибира
с другарите си в стана, • где царят се намира.*

*Ловец един на Зигфрид • долови: „Чух подкана
с ловджийски рог току-що • да тръгваме към стана.
Ще свикам, господарю, • подвластните ви аз.“
И с рог той призова си • другарите завчас.*

*Цар Зигфрид обяви им: • „Напускаме леса!“
Te в равен тръс поеха • край стройни дървеса,
но стреснат от шума им, • друг звяр се там подаде.
Бе мечка и юнакът • отправи глас назаде:*

*„Момци, съзирам мечка. • Пуснете ѝ сега
копоя, че решил съм • шега да погодя,
като я вземем в стана! • Дори да се напряга,
не ще успее много • далече да избяга.“*

*Отвързаха копоя • и тя на бяг удари,
на кон понечи Зигфрид • тогава да я превари.
Тъй стигнаха до урва • и път непроходим —
усети звярът как се • изплъзва невредим.*

*Юнакът горд обаче • там скочи в миг от коня
и мечката нехайна • подир пешком подгони,
без мира да ѝ дава, • дордете я не хвана.
Завърза я героят • без ни едничка рана.*

*Ни с нокти, ни със зъби • и тя го не досегна.
В седлото щом я върза • и коня си възседна,
към огъня сред стана • поведе я витяза —
в шегата дързостта му • тъй пак се забеляза.*

*Как яздеше натам той • с достойнство най-високо!
Под копието дълго, • дебело и широко*

*вълшебен меч висеше • до шпорите му чак,
златочервен рог също • красеше тоз юнак.*

*Ловец не ще е имал • по-пищно облекло:
надянал дреха черна • от бляскаво сукно,
със шапка от самур, а • колчанът му обшият
отвсякъде богато • с какъв ли не ширит.*

*И с кожа от пантера • заради аромата
колчанът му обвит бе. • Лъка и тетивата
човек за да опъне, • бе макара май нужна,
ако юнакът Зигфрид • не си ги сам обслужва.*

*Наметката от видра • изпъстрена изцяло
бе с кожички от разни • животни в черно, бяло.
Сред козината тяхна • проблясваше от злато
отляво и отдясно • гиздило чудновато.*

*Разкошен беше Балмунг, • красивият му меч,
с непогрешимостта си • прочул се надалеч.
Ловецът знaten горд бе, • че с острие широко
разсича безпощадно • той шлема надълбоко.*

*Накрая за стрелите • във царския колчан
ще кажа: върховете • като човешка длан
към дръжките им бяха • със злато прикрепени
и смърт грозеше твари • от него поразени.*

*Ловецът достолепно, • тъй както подобава,
си яздеше на коня. • Видян да се задава,
от хората на Гунтер • посрещнат бе достойно,
привързал жива мечка • в седлото най-спокойно.*

*Щом слезе от жребеца, • развърза ѝ сам той
устата и краката. • Надигнаха тамвой
страхотен всички хрътки, • съзрели туй животно.
Поело би в леса то, • но спря се неохотно.*

*В готварната се вмъкна • от глъчката смутено.
Побягнаха пред звяра • готовчи ужасено,
казани се разляха, • разпръсна се жарта,
потече вкусна гозба • за жалост в пепелта.*

*Наскачаха веднага • прислужници, велможи,
че звярът разгневи се. • Владетелят предложи
завързаните хрътки • след мечката да пуснат,
та да се сложи край на • безредицата смутна.*

*Наперено и дръзко • се втурнаха момците
кой с копие, кой с лък на • тоз хищник по петите,
но как сред толкоз хрътки • в сърце да се умери?
От вдигнатата връва • земята затрепери.*

*А мечката побягна • пред хрътките с все сили.
Когато доста бяха • се веч отдалечили,
единствен Зигфрид с меч я • застигна и погуби.
Подир обратно в стана • докараха я други.*

*След подвига ловците • мощта му величаха,
а сегне към софрите • подканени те бяха.
Насядаха мозина • на горските поляни,
с блюда ги нагостиха • богати и отбрани.*

*Сал виночерпци дето • не бяха налице,
та на момците всичко • да бъде по сърце.
Не бяха ли с кроежки • и злост обременени,
и от позор те щяха • да бъдат пощадени.*

*В тоз миг възклика Зигфрид: • „Учуден съм аз силно
готварната защо ни • гощава тъй обилно,
а няма виночерпец • вино да ни налее.
Що диря сред ловци, щом • за тях не се более?*

С делата почит смятам • заслужили ний сме си.“

*Владетелят веднага • с притворство се намеси:
„Ще бъде този пропуск • все някак си поправен.
Че ни държат тук жадни, • вината е на Хаген.“*

*А Хаген оправда се: • „Помислил бях, че днес
ловът ни, господарю, • ще бъде в оня лес
край планината Шпесарт: • виното пратих там.
Ще гледам друг път повод • за жаждда да не дам.“*

*„Каква неразбория!“ — • почти се Зигфрид скара. —
„Вино и медовина • тук седемте товара
да ми докарат щяха. • Но щом като не може,
край Рейн бе редно станът • да бъде разположен.“*

*„Юнаци благородни“ — • от Троне Хаген рече, —
„с вода студена извор • знам блика недалече.
И гняв, и жаждда нека • там угасим тоз ден.“
Съветът за погибел • на воин бе отреден.*

*Разпореди се Зигфрид • (измъчващо жаждата)
софратата да раздигат • и — без да си дояждат —
поиска да отидат • до извора студен.
От рицари коварни • бе призовът скроен.*

*А плячката, добита • на Зигфрид от ръката,
изпратиха с талиги • оттам в престолнина.
Които я видяха, • изричаха похвали,
но верността си Хаген • към Зигфрид не пожали.*

*Преди да се насочат • към клонеста липа,
поде от Троне Хаген: • „На Зигфрид ловкостта
известна е и никой • да го застигне даже
не можел, като бяга. • Да ще да го докаже!“*

*Отвърна му тогава • ксантенският герой:
„Могло би в надпревара • да проверим ний кой
пръв извора ще стигне. • И който победи,*

признанието нека • се нему отреди.“

*„Да проверим, защо не?“ — • отсече мигом Хаген,
а Зигфрид пък додаде: • „И за да съм по-бавен,
на тръгване дори ще • залегна на тревата.“
Цар Гунтер бе доволен: • потръгваха нещата.*

*Юнакът сетне вметна: • „Освен туй ще добавя:
оръжията свои • не смятам да оставя —
и копие ще нося, • и щит, а на колана
ще стегна своя меч и • стрелите си в колчана.“*

*Да се събличат бяха • ловците там видели
владетеля и Хаген • и сал по ризи бели
да хукват кат пантери • по китната морава.
При извора пак Зигфрид • пристигна пръв тогава.*

*Печелеше във всичко • той с преднина голяма.
Чевръсто щом свали си • и меча, и колчана,
а копието дълго • облегна на липата,
застана гостът царствен • изправен край водата.*

*До извора клокочеш • положи си пък щита.
Със своята любезност • той будеше възхита:
ни глътка преди царя • не пи, макар и жаден.
С неблагодарност сетне • от Гунтер бе предаден.*

*Водата бе прохладна • и бистра, а отпреде,
до извора дотичал, • цар Гунтер се наведе
и — жажда утолил — той • наново се изправи.
Туй същото и Зигфрид • понечи да направи.*

*Добрите си обноски • тогава заплати.
Лъка и меча Хаген • отнесе настани,
при копието сетне • завърна се и знак
по дрехата на Зигфрид • подири с поглед пак.*

*От извора дордете • отпиваше, в миг сгоден
бе с копието Зигфрид • през кръстчето прободен.
До ризата на Хаген • кръвта избликна чак —
подобно зло дано не • извършива друг юнак!*

*Оставил острите • в сърцето му забито,
на бяг удари Хаген • стремглаво, страховито,
незнаещ що е бягство • пред никой досега.
Със смъртна рана Зигфрид • на своята снага*

*от извора отскочи, • напрегнал сила мъжка,
в сърцето със стърчаща • на копието дръжка.
Лъка си или меча • да стиснеше кален,
достойно щеше Хаген • да бъде възмезден.*

*Щом меча не намери, • оставаше му щита —
да удря с него щеше • героят да опита.
От извора го грабна • и хукна подир Хаген,
догонвайки на Гунтер • боеца безпощаден.*

*Макар със смъртна рана, • заудря толкоз силно,
че камъни безценни • наоколо обилно
от щита захвърчаха; • строши се и обковът.
Жадуваше разплата • по мяра гостът ловък.*

*Ръката му могъща • бе Хаген повалила,
от удари ехтеши • поляната с все сила,
ала да го погуби • не можеше за жалост:
без меча яростта му • отиваше нахалост.*

*Ликът му побледнял бе, • нозете не държаха
и силите телесни • полека се топяха —
личеше вече как е • белязан от смъртта.
Красавица го сетне • оплаква в самота.*

*Кръвта шуртеше буйно • от раната грамадна.
Съпругът на Кримхилда • посред цветята падна*

*и в сетния си напън • започна да проклина
замислилите смърт за • доверен свой роднина.*

*„Каналии злощастни“ — • обреченият каза, —
„с услугите към вас ли • аз породих омраза,
та верността си с гибел • ще заплатя в тоз спор?
Какъв вий на рода си • докарахте позор!*

*Потомците ви вече • вовек са опетнени,
загдето вий гнева си, • изпитван спрямо мене,
превърнахте тъй жалко • в необуздана мъст.
На рицари презрени • носете своя кръст!“*

*Дотичаха ловците, • где бе се строполил.
Денят бе за мнозина • печален и унил.
Жалееше го всеки, • що бивал му е верен —
заслужил го бе този • юнак добронамерен.*

*Бургундският цар също • окайваше смъртта му.
„Противно е“ — продума • умиращият само —
„виновник за злодейство • в притворство да изпада.
Прокоба, щом го стори, • за него се полага.“*

*„Защо ли“ — вметна Хаген — • „завайкали сте се?
Настъпи вече краят • на грижи, страхове.
Колцина нам ще смеят • насетне да вредят?
Аз горд съм, че прекърших • мощта му този път.“*

*„Ликувайте на воля“ — • пак Зигфрид се обади. —
„Да бях аз предусетил • коварни изненади,
живота си едва ли • тъй лесно вам бих дал.
Но мене за Кримхилда • сега ми е най-жал.*

*Дано смили се Бог над • невръстния ми син,
когото нявга укор • ще стига не един,
че близките му подло • са някого убили.
Нима на мое място • не бихте вий скърбили?“*

*Раненият печално • към царя продължи:
„Желаете ли някой • и вас да уважи
за проявена вярност, • сторете ми услуга:
на вас ще поверя аз • добрата си съпруга.*

*От полза да е, дето • тя ваша е сестра,
и нека я закриля • на цар предаността,
че вече няма глас на • любимия да чуе.
И с воините ми татко • ще ме очаква всуе.“*

*Кръвта му оросила • бе всичките цветя.
Недълго противи се • той още на смъртта:
с косата си успя тя • накрай да го пребори.
Престанал бе храбрецът • прекрасен да говори.*

*Витязите видяха, • че мъртъв беше той.
На златоален щит бе • положен тоз герой.
Условиха се сетне • да се запази в тайна,
че Хаген е извършил • злина необичайна.*

*Мнозина настояха: • „Нам случи се беда,
но нека я прикрием • и кажем: при езда,
когато сам ловувал • в затънтия лес,
разбойници убили, • уви, са Зигфрид днес.“*

*„Във Вормс ще го завърна, • без много да се мая“
тъй Хаген възрази им. — • „Каквото да узнае
жена му, дето срам на • Брунхилда погоди,
мен малко ме вълнуват • риданията й.“*

XVII ЕПИЗОД

КАК ЗИГФРИД БИВА ОПЛАКАН И ПОГРЕБАН

*Изчакаха да падне • вечерният покров,
преди през Рейн да минат • с злощастния си лов:
тоз дивеч бе оплакан • от дами благородни,
с живота си за него • платиха храбри воини.*

*Ще чуете вий разказ • за дързости, беди
и мъст неимоверна. • Сам Хаген нареди
на царя ниделунгски • трупа да отнесат
пред стаята, що бе за • Кримхилда нощен кът.*

*Положен бе потайно • пред нейната врата —
да го открий, когато • излезе заранта
за утринната меса • в най-ранните зори,
че ни една не беше • пропуснала дори.*

*От храма на ранина • отекна меден звън.
Разбуди си Кримхилда • девиците от сън
да донесат премяна • и свещ да се намери.
Слуга откри пък Зигфрид • пред тъмните ѹ двери.*

*С кръв аlena просмукан, • бе проснат там надлъж.
Владетеля си в него • не разпозна тоз мъж,
към стаята пристъпи • със свещ в ръка тозчас,
така вестта зловеща • Кримхилда чу тогаз.*

*С придворните си тъкмо • тя тръгваше към храма.
„Поспремте“ — рече той и • на пътя ѹ застана. —
„Пред дверите ви рицар • лежи убит на пода!“*

Кримхилда плач заплака • в горчива изнемога.

*Преди да бе узнала, • че Зигфрид там лежеше,
тя спомни си: на Хаген • въпросът всъщност беше
где уж да го предвардва. • И мъка я обхвана.
Подир смъртта му вече • тя безутешна стана.*

*Внезапно строполи се • безмълвна на земята,
лежеше възнак бледна, • безрадостна горката.
Живота на Кримхилда • дълбока скръб почерни.
Съвзе се с вик, потресъл • придворните ѝ верни.*

*„Навярно воин“ — подеха — • „лежи там някакъв?“
От болка се застича • по устните ѝ кръв,
мълвейки: „Туй е Зигфрид, • съпругът мой отраден!
Брунхилда го замисли, • извършил го е Хаген!“*

*Поиска незабавно • да иде при героя.
Главата му повдигна • сама с ръката своя.
Макар окървавена, • тогаз с горчивина
юнака ниделунгски • тя мигом разпозна.*

*С прискърбие изхлипа: • „Без неговият щит
от меч да е прободен, • лежи сега убит!
Тежко ми занапред, но • узная ли кой пръст
в деянието има, • грози го мойта мъст!“*

*Придворните девици • ридаеха ведно
с царицата, защото • те помнеха с добро
владетеля свой, дето • погубен бе без време.
Тъй Хаген от Брунхилда • срама реши да снеме.*

*Кримхилда горко рече • на своите слуги:
„При воините идете • и събудете ги.
На Зигмунд съобщете • вий моята печал,
той Зигфрид да оплача • подкрепа би ми дал.“*

*Вестител се завтече • със стъпки неспокойни
на Зигфрид при момците — • все нивелунгски воини.
Словата му в ума им • успяха да нахлюят,
но без да ги осмислят, • преди плача да чуят.*

*Вестителят нататък • при царя стар търчеше.
Храбрецът Зигмунд буден • на одъра лежеше:
подсказало му беше • сърцето вероятно
сина си свиден нека • не чака жив обратно.*

*„Станете, храбри Зигмунд! • Кримхилда ме помоли
да дойда и ви кажа • тозчас какви неволи
печал в сърце ѝ всяват, • която се налага
ведно с вас да изплачеще, • че тя и вас засяга.“*

*Цар Зигмунд се надигна: • „Кажи какви неволи
красивата Кримхилда • терзаят ли я, що ли?“
Вестителят през сълзи • отвърна: „Ще простите,
владетелят ксантенски, • цар Зигфрид, ах, убит е!“*

*„Не бива“ — рече Зигмунд — • „да правиш разни
глуми
ти с вестите злокобни! • Пред никого тез думи
не казвай, дето някой • уж Зигфрид бил убил,
че няма да прежаля • докрай сина си мил!“*

*„Щом нямате ми вяра, • ще чуете вий сам
Кримхилда как оплаква • смъртта на Зигфрид там
с придворните девици, • узнали за това.“
Тревога вляха в Зигмунд • зловещите слова.*

*От одъра направо • със своите сто воини,
понесли меча остър • сред викове нестройни,
той втурна се натам, где • долавяха се вопли,
с дошли хиляда още • там от постели топли.*

Щом чуха на жените • те горестта безбрежна,

*съзнаха, че пристигат • в одежда най-небрежна,
но болката като че • ума бе помрачила
и стегнала сърцето • с невероятна сила.*

*Цар Зигмунд до Кримхилда • пристъпи най-отпреде:
„Гостуване злощастно • ни в този край доведе!
Кой мен от чедо, вас от • съпруг току лиши ни
с таз кръвожадна наглост • сред предани роднини?“*

*„Да знаех само кой е“ — • горчиво рече тя, —
„дори за миг не бих аз • могла да му простя.
Но бих му отмъстила, • и то с каква отрада,
та всеки негов близък • в ридание да страда!“*

*В прегръдката си Зигмунд • със своя син се сля
и чашата на горест • дотолкова преля,
че воплите на всички • отекнаха в палата,
в покоите, а сетне • на Вормс из твърдината.*

*Съпругата на Зигфрид • скърбеше без утеша.
От прелестното тяло • одеждите му снеха.
Щом раната измиха, • на одър бе положен.
Отправяха му с болка • подвластни взор тревожен.*

*Момците нibelунгски • продумаха тогава:
„Смъртта му без отплата • не бива да остава.
В престолнината трука • намира се злодеят.“
И рицарите взеха • за набег да копнеят.*

*Надянали доспехи • и с щитове снабдени,
хиляда и сто воини • в редици подредени
пред Зигмунд се явиха. • За своя син веднага
той искаше разплата, • каквато се полага.*

*С кого да се разправят • (комай не се запита),
ако ли не с цар Гунтер • и неговата свита,
ведно с които Зигфрид • потеглил бе на лов.*

Кримхилда притесни се, • че бе за бой готов.

*Макар опечалена • и страдаща в беда,
от страх, че могат воини • бургундски гибелта
на гости да докарат, • се тя възпротиви
и с вярност на приятел • за туй предупреди.*

*В неситетата си каза: • „Какво вий неуместно,
владетелю, гласите? • Вам явно неизвестно
ви е, че Гунтер има • немалко храбреци
и който ги нападне, • погубва себе си.“*

*Напираха с щит вдигнат • момци да влязат в бой,
царицата държеше • пък със съвета свой
тез ниделуни горди • от сблъсък да предпази.
Създаваха ѝ грижи • безстрашните витязи.*

*Пред Зигмунд настоя тя • таз битка да остави
за времена по-сгодни: • „Тогава с помощта ви
ще отмъстя за Зигфрид. • Веднъж да се узнае
от него кой лиши ме, • горчиво ще се кае.*

*На Рейн живеят люде • така високомерни,
че в схватка с тях не бива • войска да се зачерни.
Ще срещнат всеки воин ваш • с по трийсетина знам.
Тях нека Бог ги съди • за стореното нам.*

*При мене останете • скръбта да споделите.
Разсъмне ли, тогаз ще • помогнат нам момците
в ковчега да положим • съпруга мой любим.“
Отвърнаха те мигом: • „Край одъра ще бдим.“*

*Нелесно се описва • печалната картина:
оплакваха и воини, • и дами властелина,
та вопълът им горък • разбуди твърдината
и знатните тревожно • се стекоха в палата.*

*Там с гостите и те си • изплакаха тъгата,
без нещо да узнаят • на Зигфрид за вината,
подбудила воин някой • героя да погуби.
Със свитата тъжаха • и техните съпруги.*

*Повикаха ковачи • с умение добро
да му сковат ковчега • от злато и сребро.
Поискаха обковът • да бъде от стомана.
Сърцата се косяха • от болката голяма.*

*Нощта бе превалила, • настъпваше денят.
Царицата накара • тогаз да пренесат
съпруга ѝ цар Зигфрид • до дворцовия храм.
Приятелите в сълзи • го следваха и там.*

*При влизането в храма • камбаните забиха,
свещеници подеха • подир молитва тиха.
Със свитата пристигна • от вояла подмамен
цар Гунтер, съпроводен • и от злодея Хаген.*

*Той рече: „Мила сестро, • зла участ сполетя ви.
Без силни да попречим, • уви, ний на скръбта ви,
на Зигфрид за живота • сега ще жалимечно.“
„Излишно е“ — отвърна • му тя чистосърдечно. —*

*„Да бе вам жал, не би той • загинал тъй без време.
Аз знам: ни миг не сте се • замисляли за мене,
разльчвайки ни двама • със моя мил съпруг.
Защо пожертва Господ • наместо мене друг?“*

*Te възразиха остро, • Кримхилда тък предложи:
„Щом някой е невинен, • да го докаже може:
той при мъртвеца нека • пред всички ни да иде
и истината бързо • от всеки ще се види.“*

*Туй чудо страховито • до днес все още става:
пристъпи ли убиец • до жертвата, тогава*

*от раните кръв бликва. • Така и този ден
биде сред храма Хаген • пред всички уличен.*

*Щом раната на Зигфрид • отново закърви,
риданния по-силни • се чуха от преди.
„Загина в сблъсък“ — Гунтер • да каже бе помолил*

„с разбойническа шайка. • Не го е Хаген сторил.“

*„Разбойниците“ — рече • Кримхилда — „аз ги знам.
Да отмъстят, дай Боже, • другарите му вам
на Гунтер и на Хаген, • погубили тогова!“
Дружината на Зигфрид • бе пак за бой готова.*

*„В скръбта с мен останете“ — • Кримхилда ги
възпра.*

*Тя братята си Гернот • и Гизелхер съзря
да идват при мъртвеца. • Роднините пристойни,
окайвайки героя • сред другите придворни,*

*съпруга на Кримхилда • оплакаха горчиво.
На упокойна меса • към храма мълчаливо
прииждаха отвред и • мъже, жени, деца —
все непознати люде • с посърнали лица.*

*Придумваха я Гернот • и Гизелхер: „Сестрице,
след загубата трябва • да се успокоите.
Отмяна ще му бъдем, • дорде сме двама живи.“
Но безутешна бе и • пред братята грижливи.*

*По пладне вече беше • ковчегът му скован,
юнакът вдигнат бе от • носилката в саван.
Не искаше Кримхилда • да го погребват още,
преди да са опели • те неговите мощи.*

*Щом смъртника покриха • с изящния покров,
на всеки от устата • изблизна вопъл нов.*

*Плачът разтърси Ута, • царица достолепна,
и нейните придворни • при таз раздяла сетна.*

*Когато пък разчу се, • че го опяват в храма
и е в ковчег положен, • навалица настана
там лепта всеки сам да • дари за упокой.
Вразите му — колцина, • приятели — безброй!*

*В печал Кримхилда рече • на своята прислуга:
„Ще страдат редом с мене • онези по принуда,
които нам със Зигфрид • помагаха сърцато.
За упокой раздайте • им неговото злато!“*

*Деца невръстни също • дойдоха на молебен
да пуснат своята лепта, • преди да бе погребан.
Стотина меси в храма • изляха този ден,
от предани другари • бе Зигфрид обграден.*

*След службата народът • си тръгна по тъма.
Кримхилда тихо рече: • „Не бива сам-сама
на бдението нощно • да бъда при героя.
Единствен извор той бе • на всяка радост моя.*

*Три дена и три нощи • оставам край ковчега,
дордете си запазя • лика му в трайна нега.
Пък може Бог да прати • смъртта и мен да вземе?
Тъй сложен бил краят • на мъката у мене.“*

*Прибра се всеки жител • на Вормс подир в дома си.
Тогава тя помоли • свещеници, монаси
със свитата на Зигфрид • и с нея там да бдят.
Мъчителна нощта бе • и тягостен денят.*

*Преминаха мнозина • на пост и на молитва,
а който предпочете • от всичко да опитва,
с подавката сам Зигмунд • гощаваше обилно.
За всички ниделуни • бе времето усилено.*

*Които в толкоз меси • пригласяха три дена,
понесоха и мъка, • и тягост съкровена,
затуй пък с жертвен дар ги • даряваше набожен,
та сиромахът стана • тъй доста по-заможен.*

*Бедняка, дето няма • ни дреха, ни пари,
ковчежникът на Зигфрид • да донесе дари
от златото на царя: • нали бе мъртъв той,
хиляда мерки даде • за негов упокой.*

*Отвред Кримхилда дан пък • поземлена издири,
раздаде я на болни • и разни манастири,
а със сребро и дрехи • несветници снабди.
Така предаността си • към Зигфрид потвърди.*

*При утринната меса • на третия ден рано
от множеството людско, • пред храма Божи
сбрано,
стенание се вдигна: • след тъжната кончина
отдаваха му почит • като на свой роднина.*

*На Зигфрид за душата • (да бъде преблажена)
раздадоха на бедни • през тези четри дена
към трийсет хиляди и • нагоре мерки злато.
Повехнаха му хубост • и тяло чудновато.*

*Когато опелото • съвсем загъхна в храма,
тълпата вън обзета • бе от печал голяма.
До гроба повелиха • да бъде той отнесен,
последва тъжен вопъл • и плач наместо песен.*

*С ридание народът • дотам го съпроводи.
Ни миг на радост някой • в тълпата не споходи.
Преди да бе погребан, • за сетно бе опят.
Какви отци се сбраха • за ритуала свят!*

*Съпругата на Зигфрид, • преди да стигне гроба,
преборваше се трудно • със страшната прокоба,
та да я пръскат често • наложи се с вода.
Сковала бе духа ѝ • ужасната беда.*

*Същинско чудо беше, • че болката надмогна,
но не една жена ѝ • съчувствено помогна.
„На Зигфрид воини“ — рече • царицата накрая, —
„каква е верността ви • към мене вече зная.*

*В тъгата радост малка • сега ми доставете:
за лишен път лика му • да зърна позволете!“
Да моли не престана • с печален глас горката,
дордето на ковчега • не вдигнаха капака.*

*Отведоха я сетне • при него премаляла.
Главата му привдигна • с ръчицата си бяла
и рицаря целуна, • що изверг порази.
Зарониха очите • ѝ кървави сълзи.*

*Настанало бе време • за тягостна раздяла.
Отнесоха и нея, • че щом го бе видяла,
в несвят изпадна мигом • прекрасната царкиня.
От мъка ѝ се щеше • тозчас да се помине.*

*След като бе погребан • витязът благороден,
усетиха се всички • онези в мрак безброден,
в страната нивелунгска • на път поели с него.
Тъгуваше и Зигмунд, • загубил своите чедо.*

*А някои се бяха • дотолкоз нажалили,
че трите дни не бяха • ни яли, нито пили.
Не биваше обаче • веч тяло да терзаят —
след скърбите полека • съзвеха се накрая.*

XVIII ЕПИЗОД

КАК ЗИГМУНД СЕ ЗАВРЪЩА В СВОЯТА СТРАНА

Кримхилда навестена • от своя свекър беше.

„Да си вървим оттука!“ — • прискърбно той ѝ рече.

„На Рейн ще да сме гости • ний явно нежелани.

Да тръгваме, царице, • обратно към дома ми!

*За туй, че в този край вам • по начин вероломен
без време бе погубен • съпругът благороден,
не се винете вие. • Към рожбата си мила
от обич преголяма • предлагам вам закрила.*

*Ще встъпите изцяло • там в царската си власт,
що приживе сам Зигфрид • определи за вас.*

*Владетелка ще сте ни • на царство и корона,
а воините на Зигфрид • от враг ще бранят трона.“*

*За похода момците • уведомени бяха,
конете да пригответя • те в миг се разтърчаха.
Защо тук сред вразите • коварни да стоят?
И дами, и девици • се стегнаха за път.*

*Когато Зигмунд коня • да яхне бе готов,
отправи към Кримхилда • родата жарък зов
в дома си да остане, • във Вормс при своята майка.
„Това е немислимо“ — • Кримхилда се завайка. —*

*„Как мога аз в очите • човек да гледам вече,
такваз злина от който • за мене произтече?“
А Гизелхер отвърна: • „Сестрице моя харна,*

на майка ни тук трябва • да бъдете вий вярна.

*Онез, що помрачиха • вам всичко мило-драго,
в забрава ще останат — • черпете моите благо.“
Тя възрази: „Тоз изход • за мен не е отраден.
Души ме мъка, щом е • пред погледа ми Хаген.“*

*„Ще ви спестя, любезна • сестрице, аз туй бреме,
склоните ли насетне • да бъдете при мене.
На мъртвия желал бих • да съм ви аз отмяна.“
„Такава нужда имам“ — • призна тя изтерзана.*

*Подир това на княза • почтително държане
помолиха я Ута • и Гернот да остане
при верните си близки • в средата своя родна.
Сред хората на Зигфрид • тя нямала подобна.*

„Te всички са ви чужди“ — • княз Гернот подчертва.

---

*„Най-силният е също • подвластен на смъртта.
Помнете го, сестрице, • и мъката ще спре!
Сред своите бъдете, • за да сте най-добре.“*

*Пред Гизелхер склони тя • да си остане в двора.
Изведоха на Зигмунд • конете от обора
да тръгнат нивелунги • към свойте родни стрехи.
Товареха момците • оръжие, доспехи.*

*Цар Зигмунд я подири, • но не да се прощава.
„Юнаците на Зигфрид“ — • й рече той тогава —
„ви чакат край конете. • Да яхваме веднага,
че вече сред бургундци • сърцето ми се стяга!“*

*„Съвет от верни близки“ • Кримхилда обясни —
„приех, че само тука • ще имам бъдници.
В страната нивелунгска • безродна ще съм аз.“
Голяма мъка Зигмунд • изпита в този час.*

*Затуй възпротиви се: • „Не вслушвайте се в тях!
Пред моите роднини • (нали ви обещах)
ще носите корона • тъй както и преди.
Нам не от вас щетата • ще се овъзмезди.*

*Елате там да идем, • отрочето ви где е!
Не давайте, царице, • само да сиротее!
Синът ви щом порасне, • ще ви окуражава,
а смелите бойци вам • ще служат дотогава.“*

*Тя рече пак: „Цар Зигмунд, • не мога аз да тръгна.
Оставам тук с готовност • за всяка участ бъдна.
В несчетата роднини • на мен ще ми помогат.“
Словата ѝ вech взеха • момците да засягат.*

*Te рекоха в един глас: • „Да знаете, тепърва
сърцето ни от мъка • и жалост ще посърва.
Останете ли тука, • при нашите врази,
тогава най-тревожен • нам поход предстои.“*

*„Тръгнете си спокойно • и нека с вас е Бог!
Ще имате охрана • досам граничен слог
на Зигмунд до земите. • А рожбата си мила,
юнаци достолепни, • на вас бих поверила.“*

*Дочули, че не ще ги • последва тя на път,
надигна се на Зигмунд • в момците пак плачът.
Що горест на цар Зигмунд • докара таз разлъка
с царицата Кримхилда, • що непосилна мъка!*

*„Злощастно празненство бе“ — • владетелят
отсече.*

*„Пред друг цар и рода му • дано не се изпречи
каквото от забава • нас тук ни сполетя!
Не ще ни видят вече • в бургундската земя!“*

*Но воините на Зигфрид • явиха неприкрито:
„Веднага щом намерим • онези тук, които
погубиха ни царя, • ще водим битки свети!
Сред близките му имат • си те врази заклети.“*

*Цар Зигмунд я целуна • и огорчено рече,
след като осъзнал бе • отсъдата ѝ вече:
„Бездадостни ще яхнем • обратно към дома си.
Едва сега бедата • побираш аз в ума си.“*

*От Вормс на Рейн поеха • без всяка охрана.
Изпълнени те бяха • с увереност голяма,
че втурне ли се някой • срещу им из засада,
от меча ниделунгски • веднага ще пострада.*

*И с никого в палата • пред път не се простиша,
но Гизелхер и Гернот • любезно доближиха
до Зигмунд, от когото • желаеха добре
съчувствуието тяхно • в бедата да прозре.*

*Възпитано княз Гернот • да каже настоя:
„Свидетел ми е Бог, че • на Зигфрид за смъртта
вина аз нямам, нито • съм чувал кой сред нас
ненавист е питал. • Затуй тъгувам аз.“*

*Учтиво Гизелхер ги • отпосле съпроводи —
Бургундия с момците • и царя той преброди,
на Долен Рейн дордете • накрая се прибраха,
но с радост помрачена • посрещнати там бяха.*

*Не знам дали нататък • те яздили са мирно,
ала във Вормс Кримхилда • се жалваше неспирно,
че за сърце утеша • ней друга не остана
освен предаността на • княз Гизелхер голяма.*

*Красивата Брунхилда • изглеждаше надменна.
Че плачеше Кримхилда, • съвсем не я засегна.*

*Любезността предишина • към нея прекрати.
Кримхилда ней отпосле • пък как напакости!*

XIX ЕПИЗОД

КАК СЪКРОВИЩЕТО НА НИБЕЛУНГИТЕ БИВА ПРЕНЕСЕНО ВЪВ ВОРМС

*Нали бе ненадейно • Кримхилда овдовяла,
във Вормс маркграфът Екварт • със свитата си
цяла*

*остана да ѝ служи, • на помощ щом разчита
и мъката по царя • изплаква до пресита.*

*За нея изградиха • постройка в близост с храма —
красива и висока, • просторна и голяма,
с придворните си гдето • живееше в нерадост,
ала на меса в храма • присъстваше без тягост.*

*Където бе погребан • мъжът ѝ дръзновен,
в сърцето с много горест • отиваше весден
Всевишния да моли • да му прости душата.
Проливаше сълзи на • признателност горката.*

*Придворните и Ута • ней вдъхваха утеша,
сърцето ѝ ранено • да изцелят подеха,
ала нахалост всичко: • все безутешна беше.
Каквато болка тя по • любимия таеше,*

*не е таяла друга • по свой мъж и владетел —
предаността ѝ беше • върховна добродетел.
Не спря да го оплаква • до сетните си дни
и отмъсти за него • с нечувани злини.*

*Подир смъртта му в скърби • немалко време мина —
кажи-речи години • към три и половина,*

*без дума да продума • на Гунтер, своя брат,
и без врага си Хаген • да срещне в този град.*

*„Възможно ли е“ — Хаген • един ден го запита —
„сестра ви за приятел • вас пак да ви зачита?
Ще имате изгода, • в страната ни когато
по нейна воля дойде • и нивелунгско злато.“*

*„Зашо не?“ — рече Гунтер. — • „Аз двамата си
братя,
с които тя общува, • могъл бих да изпратя
да дирят лесен начин • това да се подхване.“
„Не вярвам“ — смънка Хаген — • „то някога да
стане.“*

*Разпореди се Гунтер • да иде Ортвин в двора
ведно с маркграфа Екварт • и с други още хора —
с княз Гизелхер, княз Гернот, • доверени на царя.
Те седнаха Кримхилда • тогаз да уговорят.*

*Поде отпърво Гернот, • бургундски храбър княз:
„Предълго вие Зигфрид • оплаквате пред нас.
Вам царят ще докаже: • не го е твой убил.
Страданията ваши • го правят тъй унил.“*

*„Не обвинявам Гунтер. • Пронизал го е Хаген.
Где Зигфрид нараним бе — • от мене бе издаден.
Да знаех, че ненавист • такваз към него храни,
аз бих предотвратила, • наместо да го брани,*

*живот да му затрие“ — • владетелката вметна. —
„И нямаше да плача • сега така несветна.
Не ще прости им нивга • постъпка тъй гнуснава!“
Княз Гизелхер взе няя • тогаз да умолява.*

*Едва-що съгласи се • тя царя да приеме,
с роднини Гунтер вече • пристигаше в туй време.*

*Пред нея да застане • един не бе посмял:
вината за скръбта ѝ • бе Хаген осъзнал.*

*Цар Гунтер я целуна, • когато се отказа
към него да питае • тя злостната омраза.
В бедата ѝ не бе ли • той пряко съпричастен,
да я подири щеше • след онзи час злощастен.*

*С такъв порой от сълзи • не знам да са били
роднини пак сдобрени. • Макар и да боли,
прости им тя на всички, • но не и на злодея:
не би го друг погубил — • на Хаген бе додеял.*

*Наскоро се уададе • дори да ѝ внушат
от пещера далечна • на Рейн да пренесат
съкровището ценно • на Нивелунг веднага —
било ѝ сватбен дар, та • затуй ѝ се полага.*

*Тъй Гизелхер и Гернот • поеха пред редици
от нея сбрани воини • осемдесет стотици
оттам да го докарат, • където беше скрито
и вардено от Албрех • с другари упорито.*

*Към пещерата щом ги • запътени съзря,
джуджето смело Албрех • другарите си сбра:
„Ще трябва да отстъпим • ний целия товар.
На нашата царица • бил, казват, брачен дар.*

*Ала не биха нивга • се с него те сдобили,
ако за жалост ние • не бяхме се лишили
от мантията наша • невидимка, защото
тя станала на Зигфрид • бе част от облеклото.*

*Но сполетя го сетне, • уви, заради нея
нешастие голямо, • понеже нам отне я
и подчинени бяха • му всички тез земи.“
Да връчи ключовете • подир се устреми.*

*Момците на Кримхилда • пред пещерата спряха
и с нейните роднини • богатствата съзряха.*

*Превозиха ги сетне • те до брега, отдено
пък с кораби до Рейн се • добраха по морето.*

*За туй имане още • легенди се мълвят.
Дванадесет талиги • по тесен, стръмен път
до четри дни и нощи • по три пъти на ден
с товар пълзяха тежък • и необикновен.*

*Най-чисто злато беше • и камъни безценни
и платата на всички • бойци волнонаемни
не би му намалила • на йота стойността.
Не беше безпричинна • на Хаген алчността.*

*Вълшебна златна пръчка • сред него въжделена
бе, тъй като да властва • над цялата вселена
могъл би тоз, комуто • мощта ѝ е позната.*

*След Гернот тръгна част пък • на Албрех от
родата.*

*Съкровището щом се • в Бургундия стовари,
то стана за Кримхилда • скъп дар от брака с цар и
надлежно бе прибрано • в подземия и кули.
За толкова богатства • не бяха нигде чули.*

*Дори хилядолократно • то повече да беше,
тя и без него също • честита да е щеше,
да можеше цар Зигфрид • все още да живее.
С по-предана съпруга • не ще се друг гордее.*

*Огромното богатство • примамваше в страната
юнаци от далече: • тъй щедра бе ръката
на благата царица, • че славеше я всеки
и добродетелта ѝ • възхваляше навеки.*

*На бедни и богати • раздаваше без мяра,
та Хаген се угржи: • „Така ако я кара,
мнозина верни воини • за тайните си цели
и нашата погибел • тя може да спечели.“*

*„Имането е нейно“ — • така му Гунтер рече. —
„Да върши с него нещо • не бива да ѝ преча.
Едва склони наскоро • ний пак да се сдобrim.
Богатства да раздава • не е грях непростим.“*

*Но Хаген възрази му: • „Разумен мъж не дава
една жена богатства • сама да управлява.
С подаръци могла би • да предизвика тя
да си окайва нявга • бургундец орист.“*

*Отвърна царят: „Клетва • пред нея аз съм дал,
че няма да я тласна • пак в горестна печал,
и да я спазя искам: • сестра ми е рождена.“
„Вината“ — вметна Хаген — • „аз нека да поема!“*

*Нали немалко клетви • са стъпквани с мълчане —
посегнаха и те на • вдовишкото имане.
До ключовете Хаген • без право се добра,
та брат ѝ Гернот гневен • бе, щом това разбра.*

*А Гизелхер отсече: • „Голямо зло понесе
сестра ми зарад Хаген • и аз ще се намеся.
Роднини да не бяхме, • главата му бих взел!
Захълца пак Кримхилда, • жена на рицар смел.*

*Тогава Гернот каза: • „За да не си вредим,
в Рейн златото защо ли • не се разпоредим
да бъде потопено • и господар да няма?“
Кримхилда нажалена • пред Гизелхер застана:*

*„Помнете, драги братко, • че съм си поверила
живота и имота • на вашата закрила!“*

*Той ласкаво ѝ рече: • „В мен сигурна бъдете,
щом върнем се, но в поход • днес яхваме конете.“*

*Извън стените царят • със свитата препусна
и с воини най-отбрани • за таз езда изкусна.
С ненавист към Кримхилда • и замисъл потаен
останал бе единствен • в палата само Хаген.*

*Преди да се завърнат, • от него похитено,
съкровището беше • край Лохе потопено
изцяло в Рейн дълбоко. • За себе си да има
той смяташе облага, • но тя му се размина.*

*Кога прибра се царят • със цялата си чета,
Кримхилда се оплака • от новата несчета
и мъка, споделена • от нейните придворни.
Дочу и от князете • тя думи неприворни.*

*Постъпката на Хаген • осъдиха уж вкупом,
та временно странеше, • но без да пада духом,
дорде от тях сдоби се • с търпимост обещана.
Затуй пък на Кримхилда • той по-омразен стана.*

*Той златото в реката • преди да потопи,
с князе и цар оброкът • под клетва се скрепи,
един от тях дор жив е, • то скрито да остане.
Ни те сами, ни други • сдоби се с туй имане.*

*Кримхилда скърби нови • обзеха без утеша —
нали подир съпруга • богатство ѝ отнеха.
Тъгуваше горчиво • и горестта дълбока
така не я напусна • до края на живота.*

*След гибелта на онзи, • що радост бе ѝ дал,
тринаесет години • изтекоха в печал,
без края на юнака • да може да забрави.
С предаността към него • навред се тя прослави.*

ХХ ЕПИЗОД

КАК АТИЛА ПРОБОЖДА СВАТОВНИЦИ ДА ИСКАТ КРИМХИЛДА

*С живота неотдавна • се Хелка бе простила.
Щом закопня за нова • съпруга цар Атила,
съветът бе Кримхилда, • прегордата вдовица,
в Бургундия родена, • да вземе за царица.*

*Красавицата Хелка • понеже се помина,
от близки бе придумван: • желае ли да има
жена високородна, • извикваща почуда,
вдовицата на Зигфрид • да иска за съпруга.*

*„Едва ли е възможно“ — • владетелят могъщ
им рече. — „Непокръстен • съм аз, езичник същ,
а тя е християнка • и няма да склони.
За двама ни не виждам • взаимни бъднини.“*

*Но те го увериха: • „Пък може и да стане
заради ваш’то име • и блъскаво имане.
Уместно ще е все пак • поне да се опита —
ще любите снагата • на дивна хубавица.“*

*Владетелят запита: • „Кому тогаз познати
на Рейн са и земите, • и царските палати?“
Тук Рюдигер от Пъохларн • да обяснява взе:
„От малък аз познавам • достойните князе.*

*Това са Гунтер, Гернот • и Гизелхер — добри
те рицари са, всеки • стремящ се да твори
каквото нему с чест и • със сръчност се удава.*

Предците им известни • са с не по-малка слава.“

*Атила рече: „Вие • кажете ми дали
подхожда ѝ до мене • с корона да седи;
дали е хубостта ѝ • наистина такава.
Не искам тук някой • подир да съжалява.“*

*„Тя с мойта господарка • по хубост е сравнима —
с възвишената Хелка. • Не може цар да има
на този свят съпруга • по-прелестна от нея.
Комуто в брак врече се, • той предоволен ще е.“*

*„Усърден мой сватовник • бъдете ми, велможе.
И ако нявга легне • Кримхилда в мойто ложе,
заслужена отплата • ще имате от мене,
копненожа ми загдето • изпълнихте овреме.*

*Ковчежникът ми щедро • ще ви дари със злато,
с момците си подире • живейте пребогато.
Що вам потребно — дрехи, • коне — за поход е,
ще кажа незабавно • да ви се раздаде.“*

*А Рюдигер отвърна, • заможният маркграф:
„Да диря тук отплата • не ще съм никак прав.
Като сватовник царски • на Рейн ще ида аз,
ала с това, що имам, • добито пак от вас.“*

*Владетелят запита: • „Кога на път за тази
царица ще се тръгнеш? • Дано въз Бог ви пази
с съпругата ми бъдна • от всянаква беда!
Късмет дано да имам • и нас да радва тя!“*

*„Преди да тръгнем“ — рече • маркграфът, — „ще
потрябват
оръжия и дрехи, • които да показват,
че можем пред князете • почтено да стоим.
С петстотин воини мисля • на Рейн да се явим.*

*В Бургундия, където • ме видят с моите воини,
към вас да се събуждат • възторзи многобройни,
че никой друг владетел • не е сватовник пращал,
стъкмен със свита толкоз • огромна и блестяща.*

*Но вий, царю, не ще се • отметнете нали,
тя Зигфрид ако още • в сърцето си таи —
сина на Зигмунд, дето • и тук е наминал.
Всеобща почит с право • юнакът заслужавал.“*

*„За мъж щом го е взела“ — • отвърна му Атила, —
„достойнствата му явно • добре е оценила
и аз не ще отблъсна • царицата прекрасна.
Мен хубостта ме кара • така да се прехласна.“*

*„Ответ“ — маркграфът рече — • „такъв аз ще видам:
ще тръгнем подир двайсет • и четри дни натам.
На моята Готлинда • ще пратя новина,
царица че ще скланям • да стане вам жена.“*

*Граф Рюдигер до Пъхларн • щом пратеник проводи,
графинята изпита • и радост, и тревоги.
Узнала, че мъжът ѝ • сватовник е на царя,
усети колко мъка • по Хелка я изгаря.*

*Вестта когато стигна • до нейните уши,
покоят ѝ от горест • тозчас се наруши,
че с нова господарка • не е като преди.
При спомена за Хелка • съвсем се наскърби.*

*За радост на Атила • след седем дни препусна
откъм Маджарско графът • извън страната хунска.
Одежди във Виена • ушиха му веднага
и тръгването веч бе • ненужно да отлага.*

Момата му в град Пъохларн • с Готлинда го посрещна.

*Как младата графиня, • вежлива и сърдечна,
се радваше да види • баща си с толкоз воини!
Присъстваха и други • девици най-пристойни.*

*Преди за Пъохларн още • с дружина да поеме,
одеждите получи • маркграфът във Виена
на мулета, покрити • с наметала възгруби.
От тях по пътя нищо • почти не се погуби.*

*С пристигането в Пъохларн • стопанинът подслон
за своите другари • с благовъзпитан тон
помоли да намерят • и настанят добре.
Съпруга си Готлинда • възторжено прие.*

*И младата графиня, • на Рюдигер момата,
оглеждаше с възхита • дружината сърцата
от смели хунски воини, • последвали баща ѝ.
С вежлив привет пред тях се • девицата представи:*

*„Добре дошли сте, татко, • с таз предана
дружина!“*

*Благодариха вкупом • от воините мнозина
на младата графиня • за словото прекрасно.
Готлинда на мъжа си • с целта не бе наясно.*

*Излегната до него • в семейното им ложе,
тя вечерта запита • дали да каже може
къде го праща царят • на хунската земя.
Той рече: „Най-охотно • сега ще обясня.*

*Владетелят понеже • остана без съпруга,
превожда ме да ида • да му намеря друга.
Отивам при Кримхилда • на Рейн сватовник аз —
на хуните царица • ще става тя при нас.“*

„Дай Боже да се сбъдне“ — • възклика тя — „това!
За нейната поченост • донесе се мълва.
Дано наместо Хелка • ни сгрей на стариини,
короната достойно • да носи дълги дни!“

Маркграфът вметна: „Скъпа, • които на конете
след мен към Рейн поемат, • на тях да раздадете
ще трябва прелюбезно • що имате в дома си.
Добре стъкмен, юнакът • висок държи духа си.“

Тя отзова се: „Всеки, • каквото му подхожда,
от мене ще получи, • та вас да съпровожда,
дружината ви лична • към Рейн щом се отправи.“
„За щедростта“ — той рече — • „признание дължа
ви.“

Какви одежди пищни • от дрешника изкара!
На всеки рицар даде • тя облекло по мяра,
грижливо подплатено • изцяло до петите.
С умение подбирал • бе Рюдигер момците.

След седмица от Пъхларн • потегли на ранина
стопанинът с чудесно • стъкмената дружина.
Бавария те бързо • с товара прекосиха.
Разбойници нарядко • ги там беспокоиха.

Дванайсет дена трая • ездата им до Рейн,
където царят беше • за тях уведомен.
И свитата бе вече • дочула вест в дома му,
че чужденци пристигат, • та той заръча само
да му долови онзи, • комуто са познати.
Едно бе всеизвестно: • те много са богати —
на мулета товари • се виждаха нелеки.
В града бе предоставен • подслон добър на всеки.

Внезапната поява • на гостите извика

*сред всички в твърдината • почуда превелика:
отде на Рейн се взеха, • целта им там каква е?
От царя пак към Хаген • въпросът бе що знае.*

*От Троне воинът рече: • „Не съм ги зъревал даже.
Огледам ли ги, вече • могъл бих да ви кажа
те яхнали отде са • за нашата родина,
освен ако не са от • затънтела чужбина.“*

*Пристигналите бързо • се бяха настанили.
Сватовникът с момците, • одеждите сменили,
поеха към двореца • вестта да отнесат.
В изящно облекло се • зададоха тоз път.*

*„Доколкото съзирам, • макар да бе отдавна“ —
додаде вещо Хаген, — • „и по ездата плавна
изглежда доста много • тоз рицар благороден
от хунската държава • на Рюдигер подобен.“*

*„Кое ми дава право • да съм уверен аз,
че рицарят от Пъхларн • пристигнал е при нас?“
Едва бе изговорил • цар Гунтер тез слова,
когато Хаген госта • безгрешно разпозна.*

*Той Рюдигер да срещне • с приятели се втурна.
Приветствани сърдечно • при тази среща бурна
и воините му бяха — • петстотинте на брой
вестители напети • на хунския герой.*

*Гласът на Хаген екна: • „Да се сдържа не мога
привет вам да изкажа. • Добре дошли сте в Бога,
наместнико от Пъхларн • и всички ваши воини!“
Тъй хуните приеха • там с почести достойни.*

*Пристъпиха напред и • роднините на царя,
юнакът Ортвин чу се • на графа да повтаря:
„Отколе скъпи гости • посрещани при нас*

не са били тъй бурно — • в това кълна се аз!“

*И благодарността си • за поздрава предала,
дружината последва • ги в празничната зала,
где царят седнал беше • сред своите юнаци.
Привдигайки се, там им • яви вежливостта си.*

*Как той, благовъзпитан, • дошли те запосреща!
До Гернот царят Гунтер • с въздорженост гореща
прие момците с госта, • тъй както се полага.
На Рюдигер подаде • ръка дори от прага.*

*Заведе го там, дето • в достойнство бе седял.
На гостите охотно • наляха по бокал
било от най-добрата • и сладка медовина,
било благоуханно • и руйно рейнско вино.*

*Пристигнаха и Гере, • и Гизелхер в палата.
И Данкварт, Фолкер също, • щом чуха новината,
че гости има, мигом • се в залата явиха,
где рицарите славни • край царя поздравиха.*

*От Троне Хаген рече • на своя господар:
„Момците ни е редно, • с любезности макар,
да служат на маркграфа. • Задето ни помага,
съпругът на Готлинда • заслужил е награда.“*

*Цар Гунтер заразпитва, • тъй както подобава:
„Владетелите двама • на хунската държава —
и Хелка, и Атила — • как поминават днес?“
Маркграфът му отвърна: • „Ответ дължа ви с
чест.“*

*От мястото си стана • той с цялата дружина
и къмто царя каза: • „Щом волята ви имам,
то вестите могъл бих, • що нося вам сега,
царю, аз драговолно • пред вас да изрека.“*

*Отвърна царят: „Вести, • донесени оттам,
разказвайте тъй, както • предадени са вам,
да мога да ги чуя • аз с цялата си свита.
Ний истината нека • узнаем неприкрита.“*

*Вестителят почтено • поде: „Вий приемете
на Рейн с родата ваша • услуги и привети,
заръчани от царя • със слава величава.
С вестта си той вам знак и • за преданост ви дава.*

*Владетелят ми моли • скръбта да споделите,
оставила без радост • народа ни през дните,
откак почина Хелка, • жената на Атила.
Девиците, поела • под своята закрила,*

*чеда на властелини, • отглеждани от нея,
в страната ни сред обща • печалност сиротеят,
че няма да более • за тях веч някой близен.
Затуй и царят ходи • нерядко тъй угрижен.“*

*„Дано Бог поживи го“ — • отвърна Гунтер, —
„дето
услугите си мене • предлага непредвзето!
Приветите му също • посрещат се с достойнство
от мен и мойте близки • и цялото ми воинство.“*

*Бургундският юначен • княз Гернот подчертава:
„Светът ще жали дълго • на Хелка за смъртта,
че с добронравност влязла • бе всекому в душата.“
Възхвалата от Хаген • и всички бе призната.*

*А пратеникът знатен • наредждаше горещо:
„Царю, ще позволите • да кажа още нещо,
което господарят • да ви предам желае,
доколкото без Хелка • отчаян и в тъга е.*

Дочул бил, че Кримхилда • след гибелта на своя съпруг сама живее. • Ако е вярно, моя владетел заявява: • щом вие разрешите, с корона ще застане • у нас тя пред момците.“

*В ответ зае се царят • да извести самия:
„Ще чуе мойта воля • и ако одобри я,
до три дни ще ви кажа • каквото е решила.
Преди да знам, защо да • подвеждам аз Атила?“*

*На гостите отдавна • подслон бе даден вече
и прием дружелюбен, • та Рюдигер си рече,
сред воините на Гунтер • приятели че има,
на Хаген щом бе сторил • услуга несравнима.*

*Така изчака три дни • в палата той вежливо.
Роднините си свика • цар Гунтер предвидливо
съвета им да чуе • дали за цар Атила
Кримхилда да омъжи, • ако би тя склонила.*

*Съгласни бяха всички, • сал Хаген бе против,
приканвайки цар Гунтер, • владетел нестрашив:
„Не бива (vas към разум • държа да призова),
дори тя да желае, • да сторите това!“*

*„Защо да го не сторя?“ — • учуден беше царя. —
„Възможност пред сестра ми • когато се отваря
честита да е, с дух съм • аз непоколебим.
Би трявало ний даже • към туй да се стремим.“*

*Но Хаген възрази му: • „Тез думи забравете!
Не знаете Атила • какъв човек проклет е.
За мъж ако го вземе, • тъй както я гласите,
тогаз за вас тепърва • ще почнат и бедите.“*

*„Ще гледам да се вардя“ — • тогава Гунтер каза —
„от прекалена близост, • та да не дам омраза*

*да запламти у него, • мъж вземе ли го тя.“
Опълчи се пак Хаген: • „Не ще ви подкрепя.“*

*Запитаха и Гернот, • и Гизелхер дали
князете двама биха • да одобрят могли
Кримхилда цар Атила • да вземе за съпруг.
Против единствен Хаген • бил — никой рицар друг.*

*Княз Гизелхер отвърна: • „Сега, юнако Хаген,
за добротворство случай • пореден ви е даден.
Злината, причинена • от вас, вий поправете —
да бъде пак честита • на нея не прочете!*

*Нали вий потопихте • сестра ми в таз несвета,
та радостта ѝ беше • завинаги отнета.
Не е постъпал никой • така с една царкиня
и да ви ненавижда • тя пълно право има.“*

*„Каквото предусещам • аз вам ще донеса:
тя вземе ли Атила, • ще доживей часа,
тъй както е решила, • да ни напакости.
На нея подчинени • ще са безброй момци.“*

*Към Хаген се обърна • княз Гернот този път:
„Тогава просто няма, • преди те да умрат,
да яхваме на поход • в страната на Атила.
Нам чест ще е сестра ни • да бъде пак щастлива.“*

*„Не ще ме“ — рече Хаген — • „тук никой убеди,
че няма да ни дебнат • какви ли не беди,
с короната на Хелка • Кримхилда щом окичат.
Да го предотвратите — • това вам най прилича.“*

*Раздразнен Гизелхер бе, • най-малък Утин син:
„Не бива всички ние • да се опозорим!
Нас трябва да ни радва, • оказват ли ѝ чест.
Противно аз на Хаген • ще съм ѝ верен днес.“*

*При думите му Хаген • гнева си не прикри.
А Гизелхер и Гернот, • витязите добри,
ведно със царя Гунтер • решиха най-накрая
да ѝ се не попречва, • щом брака пожелае.*

*Маркграфът Гере рече: • „Да ѝ предам е време,
че за съпруга иска • Атила да я вземе —
владетел строг, почитан • от рицари подвластни.
И раната ѝ с него • навярно ще зарасне.“*

*Подири той Кримхилда • да я уведоми,
посрещнат бе любезно • и бодро заяви:
„Подобно вестоносец • срещнете ме сега,
че щастие задава • се вам подир тъга.*

*Ръката ви да искат • проводил е един
достатъчно прославен • витяз и владетин,
сдобил се с много почит, • корона и богатства.
Да знаете, че брат ви • не ще ви възпрепятства.“*

*Но клетата отвърна: • „Ах, моля ви, за Бога
и вий, и мойте близки • помнете, че не мога
да служа аз за подбив. • Да ида по принуда
при някого, загубил • любимата съпруга?“*

*Така тя възрази му • с горчивина дълбока.
Подир дойдоха Гернот • и Гизелхер младока,
опитвайки се нежно • да ѝ внушат утеша,
че вземе ли се с царя, • на път е към успеха.*

*Не скланяше обаче • в неситетата си мъж
отново да обикне, • макар и тъй могъщ.
Щом друго не желае, • запитаха дали
вестителя да срещне • ще тя благоволи.*

„Не ще откажа“ — рече • почената жена —

*„аз Рюдигер да видя, • известен с добрина
и рицарско достойнство; • че друга личност смела
тук с мисия такава • съвсем не бих приела.“*

*Подир додаде: „Утрe • при мен да заповядa.
Ответa мой тогава, • макар и без отрадa,
в покоите ми лично • от мене би узнал.“
Сърцето ѝ отново • изпълни се с печал.*

*За Рюдигер бе всъщност • таз вест добре дошла —
с Кримхилда да се срещне • му волята била.
Напълно убеден бе, • че знай за своите цели —
ако изобщо може — • той как да я спечели.*

*След утринната меса • на идущия ден
на Рюдигер момците • (мравуняк оживен)
поеха гордо с него • да се явят в палата.
Какви изящни бяха • на всички облеклата!*

*Прекрасната Кримхилда, • съвсем опечалена,
в очакване да дойде • вестителят, простена.
Тя с делнични одежди • облечена застана
пред своите придворни • в тържествена премяна.*

*Към дверите пристъпи, • скръбта си приглушила,
и срещна благодушно • человека на Атила.
С дванайсет свои воини • яви се той пред нея —
за гост такъв в двореца • се винаги милее.*

*С момците си да седне • подир го призоваха.
Отпреде Екварт с Гере, • двамината маркграфа,
изправени стояха, • смелчаци изявени.
Зарад Кримхилда бяха • дошли те на жалени.*

*Красивите придворни • околовръст седяха,
но мъка у Кримхилда • и гостите съзряха:
отпред гърдите мокри • ней бяха от сълзи,*

та Рюдигер таз гледка • дълбоко порази.

*Тогава той ѝ рече: • „Царице благородна,
на мене и момците • при срещата ни сгодна
вестта ще позволите • сега да предадем.
Заради нея тук се • явихме този ден.“*

*Царицата отвърна: • „Вам позволено е
вестта да съобщите, • що с вас донесли сте.
С добрия вестоносец • по-ведър е живота.“
Но всички доловиха • в гласа ѝ неохота.*

*А Рюдигер от Пъхларн • подхвана с глас приветен:
„Най-предано Атила, • владетел достолепен,
предлага, господарко, • гореща обич вам
и вашата в замяна • държи да има сам.*

*Страданието иска • да заличи с любов,
да бъде всеотдаен • към вас е той готов,
тъй както нявга Хелка • сърцето му плени.
Сега редят се само • безброй несветни дни.“*

*Царицата отвърна • на Рюдигер: „Маркграфе,
от никой, който знае • в сърцето ми каква се
е болка настанила, • не бих могла да скрия:
не ще обикна друг, щом • загубих най-добрия.“*

*„Кое скръбта прогонва“ — • юнакът продължи —
„от любовта по-лесно? • Щом някой се реши
да избере човека, • комуто тъй допада,
след болката сърцето • ще затупти в отрада.*

*Ако един ден с обич • дарите господаря,
подвластни вам дванайсет • корони той повтаря
ще бъдат със земите • на тридесет князе,
които подчинил е • със собствени ръце.*

*Повеля ще държите • над много храбри воини,
що някога на Хелка • били са най-покорни,
и над придворни дами • от царско потекло
тъй както и при нея • по-рано е било.*

*Атила ви предлага • такава власт могъща,
каквато там доскоро • на Хелка бе присъща,
склоните ли корона • той вам да повери,
бидейки господарка • на рицари добри.“*

*Царицата възклика: • „Нима могла бих аз
съпруга пак да стана • на кой да е витяз?
След като с гибелта си • един ме тъй сломи,
в печал ще бъда вечно • до сетните си дни!“*

*Но хуните твърдяха: • „Царице пребогата,
с Атила ще сте скоро • забравили тъгата —
блаженство ви очаква, • щом вий се съгласите.
Прекрасни са в двореца • на царя ни момците.*

*Девиците на Хелка • и вашите придворни
ще могат да общуват • из залите просторни,
юнаци ще намират • пък щастието свое.
Послушайте, царице, • че вам то за добро е.“*

*Тя рече им любезно: • „Да спрем ний разговора
поне до утрe заран. • Елате пак тук в двора
да чуете ответа • на вашата подкова.“
От рицарите беше • молбата й разбрана.*

*Сватовниците щом се • оттам отдалечиха,
царицата веднага • княз Гизелхер повика
ведно със своята майка • и каза им тогаз, че
не ѝ приляга друго • освен да се наплаче.*

*„Сестрице, уверен бях“ — • ней рече брат й сетне
„и ще ми се да вярвам, • че радост ще просветне*

*след скърбите ви, стига • с Атила занапред
да си се задомите. • Туй моят е съвет.*

*Каквото и да казват, • предлага ви той трона.
От Елба до морето, • от Рейн, та чак до Рона
по-славен повелител • сега от него няма.
Че за жена ви иска, • за вас е чест голяма.“*

*„Съветът ви нима е • да съм славолюбива?
Да плача и жалея • на мен ми по отива.
Как мога да царувам • пред рицарска дружина —
нали и хубостта ми • комай че попремина?“*

*Обърна се към нея • царица Ута също:
„В заръките на брат си • се вслушай, мила дъщре!
Приятелите следвай • и ще спечелиши само!
Отдавна гледам как се • косиш от зло голямо.“*

*Кримхилда се помоли • и Богу за съвет:
нали сребро и злато • и дарове безчет
да раздадеше, както • дорде бе Зигфрид жив,
не щеше да изпита • отново миг щастлив?*

*Помисли си: „Ще стана • пред всекого за срам,
ако аз, християнка, • си тялото отдам
на никакъв езичник. • Предложи ли ми даже
той всички земни кралства, • отново ще откажа.“*

*Така реши, а сутне • нощта прекара тя
в леглото с мисли мрачни • рояк до сутринта.
В очите лъчезарни • не секнаха сълзите
преди звъна на храма, • зовящ за утренните.*

*Князе и цар се бяха • навреме там явили.
Сестра си да придумват • подеха с нови сили,
съветвайки я царя • на хуните да вземе,
макар че непосилно • за нея бе туй бреме.*

*Повикаха тогава • момците на Атила.
Охотно би се вече • дружината простила
и тръгнала обратно • с успех или с провал.
С витязите си беше • се Рюдигер задал,

дошли да чуят тъкмо • и волята на царя,
та овреме да могат • те с всичко да се справят —
нали им предстоеше • далечен път пореден.
И ето при Кримхилда • бе Рюдигер заведен.*

*Молба достопочтено • юнакът пак отправи
любезната царица • да сподели каква ли
могъл би вест да носи • в страната на Атила.
Ответа си обаче • не бе тя променила —

не искала изобщо • повторно мъж да люби.
Маркграфът я запита: • „Нали да се погуби
било би неразумно • прекрасната снага?
Вий можете жена на • храбрец да сте сега!“*

*Молбите все напразни • оставаха, дорде
не смогна да ѝ каже • в беседа насаме,
че да я възмезди щял • за участта нес retна.
Тя в своята упоритост • тогава поомекна.*

*Той просто призова я: • „Владетелко красива,
макар и наскърбена, • да плачете не бива.
Чрез свита и роднини • при хуните от мен
възмездие ще има • за всеки провинен.“*

*Това окуражи я • и тя му отговори:
„Пред мен се закълнете, • че който зло ми стори,
за болката в душата • вий пръв ще отмъстите.“
Маркграфът обеща ѝ • разплата за злините.*

С дружината закле се • там Рюдигер пред нея,

*че предани ще бъдат • и няма да посмеят
в страната на Атила • да ѝ откажат тия
момци услуга в нужда. • В това той увери я.*

*И вярната съпруга • реши: „Щом ще спечеля
приятели тъй много • под моята повеля,
ще дам да ме одумват • в безмерната неволя.
Какво пък, ако мъст аз • за своя мъж измоля?*

*На рицари Атила • опрял си е мощта
и аз ще разполагам • с тях, както си поща.
Богатства ще раздавам • тогаз какви ли не,
щом злият Хаген мен ми • имането отне.“*

*На Рюдигер тя рече: • „Да се не бе разчуло,
че той е върл езичник, • аз щях да сложа було
и с него да се взема • пред воини и велможи.“
Маркграфът ѝ отвърна: • „Недейте се тревожи!*

*На служба в двора има • мнозина християни,
та дните ви при царя • не ще са изтерзани.
Внушите ли му вие • да се покръсти, сам
ще иде под венчило • тогаз с вас в Божи храм.“*

*И братята подеха: • „Вий дайте нам обет,
че непреклонността ви • ще секне занапред.“
Те молиха я дълго, • дорде съвсем без сила
накрай склони да вземе • за свой мъж цар Атила.*

*„Ще ви последвам“ — рече — • „аз, клетата. С
добром
при хуните ще дойда • и то ще стане, щом
придружници намеря • за вашата страна.“
В съгласие протегна • към воините ръка.*

*Маркграфът вметна: „Стигат • ви даже само
двама.*

*С дружина разполагам, • та мисля трудност няма
с достойнство през реката • ний с вас да се
отправим.*

В Бургундия причина • не виждам да се бавим.

*Роднини имам, както • и петстотин витязи
да изпълняват вярно • и тука, и в онази
страна заповедта ви. • И аз съм дума дал
да се не срамя, дето • не съм се отзовал.*

*В конюшнята кажете • сега да се разшетат.
Не ще ви е излишен • на Рюдигер съветът.
Да се приготвят също • придворните девици,
че пътъм те ще срещнат • герои именити.“*

*Каква безценна сбруя • запазила се беше
от времето на Зигфрид, • та всяка гордо щеше
с достойнство да я ползва, • потегляйки на път!
Какви седла решиха • за тях да изнесат!*

*Те гиздили се бяха • преди с разкошина дреха,
ала преди да тръгнат, • най-пищната си взеха,
че много се изрече • за онзи хунски цар.
Отключен беше дрешник, • държан под катинар.*

*Изтекоха усилно • пет дена и половина
в оглеждане на туй, що • бе сгънато и в скрина.
Кримхилда науми от • съкровищница своя
да одари момците • на Рюдигер героя.*

*Останало ѝ още • бе нивелунгско злато
(да го раздава щеше • сред хуните сърцато),
което сто жребеца • не смогваха да вдигнат.
На Хаген до ушиите • таз вест тогава стигна.*

*Той рече си: „Кримхилда • не ще ми май прости,
та златото на Зигфрид • тук нека си седи.*

*Защо на неприятел • да давам туй имане?
Дорде е у Кримхилда, • аз знам какво ще стане.*

*От нея там ще бъде • раздадено без време,
уверен съм, да буди • ненавист срещу мене.
Но тъй като за него • не стигат им коне,
ще го запази Хаген, • Кримхилда ще не ще!“*

*Тя много огорчи се, • когато туй разбра.
Понечиха князете • на своята сестра
охотно да помогнат. • И тъй като не стана,
пак Рюдигер отправи • възторжена подкова:*

*„Царице пребогата, • за злато не тъжете!
Владетелят Атила • от плам към вас обзет е.
Съзре ли ви, богатства • вам толкоз ще предложи,
че никой да ги пръсне, • кълна ви се, не може!“*

*Към Рюдигер въздъхна • тя: „Ex, юнако смел,
с богатство като туй, що • мен Хаген е отнел,
не се е сподобила • царица досега.“
Но ето брат ѝ Гернот • пристигна с ключ в ръка.*

*В ковчежната ключалка • го властно пъхна князът,
та злато и богатства • наяве да излязат.
Над трийсет по хиляда • отвътре мерки взеха
на гостите за дар, що • за Гунтер бе утеша.*

*Съпругът на Готлинда • от Пъхларн се намеси:
„И всички нидунгски • богатства пред лице си
да би могла да има • царицата ми днес,
ако ги не докосне, • за нас било би чест.“*

*Да приберат златото — • на мен не ми е нужно.
От моята страна съм • донесъл, тъй че дружно
да можем да се справим • по пътя ни обратен.
Достатъчно ще има • за нас и всеки знатен.“*

*Ала преди туй бяха • при дворните ѹ дами
напълнили дванайсет • сандъка обковани
с прекрасно чисто злато, • та да го отнесат,
и с накити изящни • за ползване из път.*

*Безкрайна ѹ се стори • на Хаген наглостта.
От жертвеното злато • на Зигфрид за праха
хиляда мерки още • за упокой раздаде.
Предаността ѹ радост • у Рюдигер създаде.*

*Подир тя рече: „Где са • приятелите мои,
които зарад мене • в чужбина дните свои
сред хуни да прекарат • се канеха поне?
С туй злато да закупят • одежди и коне.“*

*Маркграфът Екварт каза • на своята царица:
„Нали се най-отдавна • числя към ваш'та свита
и вярно съм ви служил, • държа да обещая,
че тъй ще продължавам • на дните си до края.*

*Петстотин мои воини • ще ме последват там
на вашите услуги • аз искам да ги дам.
Единствено смъртта мен • от вас ще раздели.
Тя всеотдайността му • с поклон удостои.*

*Изведоха конете, • пригответи за път.
В приятели и близки • надигна се плачът.
Красавиците с Ута • показаха сега,
че по Кримхилда мъчи • ги тягостна тъга.*

*Със себе си поведе • над сто девици знатни,
стъкмени по достойнство • с одежди най-
прекрасни,
но с бликнали в очите • сълзи при таз раздяла.
Подир тя при Атила • и радост бе видяла.*

*Със свитата си Гернот • и Гизелхер там бяха.
Тъй както се полага, • сестрицата си щяха
да изпроводят тези • князе напети, стройни,
застанали начело • на над хиляда воини.*

*Дойде храбрецът Гере, • тъй както и Ортвин
наред с юнака Румолд — • трапезникът по чин.
До дунавския бряг те • за нощната отмора
се грижеха. Сал Гунтер • прибра се бързо в двора.*

*Преди от Рейн да тръгнат, • изпратиха напред
те бързоходци свои • при хуните с привет
вестта им цар Атила • най-скоро да споходи,
че графът за съпруга • Кримхилда нему води.*

XXI ЕПИЗОД

КАК КРИМХИЛДА ПЪТУВА КЪМ СТРАНАТА НА ХУНИТЕ

*Но те дорде препускат, • послушайте сами
Кримхилда как премина • през чуждите земи,
где Гизелхер и Гернот • със нея се простиха
и в преданост сестра си • отново увериха.*

*На Дунава край Пфьоринг • щом спряха те с конете,
царицата за сбогом • помолиха князете,
че трябвало обратно • към Рейн да се отправят.
На тръгване пак взеха • сълзи да ги задавят.*

*Ней Гизелхер се врече • и тъй се те разбраха:
„Грози ли ви, сестрице, • там някаква заплаха
или е вам потребна • подкрепа и закрила,
веднага ще препусна • в страната на Атила.“*

*С роднините си тя се • прощално разцелува.
На Рюдигер войската • любезно се сбогува
с поелите обратно • към Вормс бургундски воини.
Царицата потегли • с девиците пристойни,*

*стоте и четри — всички • богато пременени
с одежди пъстроцветни, • отвред обиколени
на рицарска охрана • от щитовете здрави
(останалите поход • към Рейн назад отправи).*

*Те движеха се бързо • напред през равнината.
За гости непознати • достигна новината
в Бавария онази • обител мълчалива,*

издигната где Ин се • в реката Дунав влива.

*Властта в град Пасау беше • епископска тогава.
Щом жителите чуха, • че гости се задават,
набързо опустяха • палат и всяка стряха —
с епископ Пилгрим всички • да ги посрещнат щяха.*

*Вълнение обзело • бе рицарите местни,
че следваха Кримхилда • красавици чудесни.
Приветстваха ги с поглед • възторжен и с поклон.
На гостите предложен • бе подходящ подслон.*

*Със своя вуйчо Пилгрим • тя яздешком дойде.
Когато разгласи се, • че в Пасау вече е
прочутата Кримхилда, • на Пилгрим сестриница,
посрещнаха търговци • таз знатна хубавица.*

*Молба да погостуват • епископът отправи.
„Ний много“ — рече Екварт — • „ценим
любезността ви,
но трябва да се спуснем • на Рюдигер в земите,
где вече ни очакват • юнаци именити.“*

*Красивата Готлинда, • и тя уведомена,
усърдно се застяга • със щерка си смиренна.
Мъжът ѝ известил бе • как пламенно държи
да срещне тя Кримхилда, • да я окуражи,*

*като с дружина воини • пристигне там, където
по Дунава нагоре • на Енс е устието.
И пътищата бързо • тогаз се оживиха:
на кон и пешнатам се • мнозина устремиха.*

*До Ефердинг добра се • царицата в туй време.
Могла би шайка набег • връз тях да предприеме,
в Бавария то както • бе обичай почти
и тъй на всички гости • да се напакости.*

*Ала да го предварди • маркграфът храбър смогна —
след себе си повел бе • той над хиляда воина.*

*Насреща им с дружина • юнаци пък пристигна
на Рюдигер жената — • красивата Готлинда.*

*Отвъд реката Траун, • край Енс на сред полето,
пред гостите се ширна • опънат стан, където
да пренощуват щяха • в удобни шатри, хижи.
А за софратата беше • се Рюдигер погрижил.*

*Красивата Готлинда • стъкмен остави стана
зад себе си начело • на конница подбрана
и гостите да срещне • пое със сбруя звънка
Мъжът ѝ умилен бе • от този прием вънка.*

*От две страни на пътя • в дружини многобройни
прииеждаха все нови • юнаци най-достойни
готови за двубои • пред благородни дами.
Царицата дори се • диви на ловкостта им.*

*На Рюдигер момците • щом с гостите се сляха,
в разгорещени схватки • трески се разлетяха
тъй както подобава • при рицарски турнири —
от дамите похвала • нали там всеки дири!*

*Подире пък, когато • игрите прекратиха,
юнаците един друг • се чинно поздравиха.
Наскоро пред Кримхилда • Готлинда се намери,
заведена натам от • усърдни кавалери.*

*Наместникът от Пъохларн • спря коня си до нея.
Каква отрада буйна • графинята обзе я,
че читав се завръща • от Рейн след поход той
и свършекът се вижда • на страхове безброй!*

След като бе посрещнат, • съпругът ѝ подкан

*да слязат от конете • и тя, и всички дами.
Момците благородни • се мигом разтърчаха,
на дамите в услуга • те неуморно бяха.*

*Пред себе си Кримхилда • графинята съзря
сред собствена прислуга. • Тя коня кротко спря,
юзди като придърпа, • от стремето тогава
да я свалят помоли • на китната морава.*

*Таз сестриница своя • епископът поведе
с юнака Екварт къмто • Готлинда най-отпреде.
Път сторваха им всички • да стигне тя до нея
и ето там Кримхилда • в обятията взе я.*

*На Рюдигер жената • поде с приветен глас:
„Честита, господарко, • съм, дето могат вас
очите ми да видят • тук в нашите земи.
За мен туй на добро е — • така ми се чини.“*

*Тя рече ѝ: „Готлинда, • дано Бог поживи ви!
С Атила, син на Ботлунг, • дорде сме здрави, живи,
ще бъде вам наслода, • че тук сме се видели.“
Ала съдбата следва • неведоми повели.*

*Девиците и те се • любезно поздравиха,
с внимание момците • отвред ги обградиха.
Приседнаха подире • те всички на тревата,
в беседа се сближава • витязът с непозната.*

*На дамите по пладне • наляха медовина.
Щом множеството знатно • добре си отпочина,
препусна нанадолу • към шатрите на стана,
где опитна прислуга • край гостите застана.*

*Нощта бе за отмора, • до ранните зори.
Но готовеха се в Пъхларн • и в този час дори
за подходящ подслон на • такива гости видни,*

да не изпитат нужда • при тях през дните идни.

*На пъхларнския замък, • над зидове високо,
прозорците веч бяха • разтворени широко.
През портите премина • таз шумна кавалкада.
Стопанинът пощя тях • с уют да изненада.*

*Със свита се зададе • на Рюдигер момата
царицата да срещне • вежливо пред палата.
И майка ѝ пристигна — • съпруга на маркграфа.
Девици многобройни • приветствани там бяха.*

*По двойки за ръка те • поеха към палата,
в една просторна зала • с украса пребогата.
От Дунава под нея • се носеше прохлада,
да се позабавлява • там групата насяда.*

*С какво ли още те се • развлечаха — не знам,
но воини на Кримхилда • май възроптаха там
и бяха недоволни, • чеечно се припира.
А свитата и в Пъхларн • нарастваше безспира!*

*Стопанинът редеше • любезности умилни.
Царицата дванайсет • златочервени гравни
на щерка му дари със • одеждата от свила —
най-пищната, донесла • в земите на Атила.*

*Без злато ниделунгско, • що бяха ѝ отнели,
приятели все нови • не спря тя да печели,
ни с малкото имане • добра да се зове.
На Рюдигер момците • обсипа с дарове.*

*Но с не по-малка щедрост • Готлинда пък почете
достойните си гости • на Рейн от бреговете —
сред чужденците май че • малцина си не взеха
кой камъни безценни, • кой най-разкошна дреха.*

*Най-вече на Атила • към бъдната съпруга
Готлинда бе готова • за предана услуга,
в което увери я • на тръгване след пира,
щом щерка ѝ погали • подобно на зефира.*

*А щерката помоли: • „Пратете някой ден
повеля до баща ми • (не ще е против мен)
при вас да се явя аз • на хуните в страната!“
Доволна чу Кримхилда • таз воля на момата.*

*Пред замъка конете • стояха оседлани.
Царицата сбогува • се с двете мили дами —
на Рюдигер жената • и щерката им млада.
Придворните и те се • простиха след обяда.*

*Подире среши рядко • им бяха се удали.
На гостите край Мелк пък • поднесоха в бокали
от злато изковани • за поздрав вино тежко
и на добър час всеки • им пожела горещо.*

*А домакинът Астолд • любезно им показа
към Австрия надолу • път, тъй че да излязат
на Дунава при Маутерн. • Навсякъде с възхита
услужваха на тази • царица имената.*

*Епископът за сбогом • на нея в благостта си
заръча да е мила • и с млад, и с беловласи
и като Хелка с щедрост • неспирно да се слави.
Как тачеха ѝ сетне • делата величави!*

*На Рюдигер момците • изведоха така
грижовно всички гости • на Трайзен до брега,
където хунски воини • им дадоха охрана,
посрещайки Кримхилда • с отрада най-голяма.*

*Там имаше Атила, • владетелят могъщ,
огромен бляскав замък, • познат нашир и длъж*

*под името Трайзмауер — • на Хелка нявга дом.
Едва ли друга в него • би властвала с добром*

*освен Кримхилда, дето • даряваше тъй щедро:
след мъката тя щеше • да поживее ведро,
щом почит да окаже • се всеки надпреваря,
с каквато сподоби се • сред воините на царя.*

*Прочул се бе той вредом • със своята власт и сила,
та винаги тълпяха • се в двора на Атила
най-добротни юнаци — • и прави християни,
и следвали го вярно • езичници сдържани.*

*При него както бяха, • тъй другаде едва ли
покръстен с непокръстен • пак биха се събрали.
Там в правдата си всеки • зачитан бе, така че
не би — при щедростта му — • могъл да се оплаче.*

ХХII ЕПИЗОД

КАК КРИМХИЛДА БИВА ПОСРЕЩНАТА ОТ АТИЛА

*В Трайзмауер четри дена • тя цели пребивава.
По друми непрестанно • пушилка пепелява
се вдигаше в туй време, • тъй както при пожари:
през Австрия войската • не спираше да шари.*

*Понеже той — овреме • добре осведомен
(вестта отвя скръбта, на • която беше в плен) —
следеше как Кримхилда • пътуващ, Атила
нетърпеливо тръгна • да срещне своята мила.*

*В многоезична общност • изпитани ездачи
препускаха пред царя, • от всекиго тъй тачен:
покръстен, непокръстен — • насреща ѝ на чети
прииждаха неспирно • юнаците напети.*

*Край гърциите руснаци • се носеха в екстаз и
в неспирна надпревара • с поляци или власи,
възседнали коне от • порода буйна, здрава.
Te бяха тъй различни, • показвайки си нрава.*

*От Киевското царство • пък идваха онези
сърцати богатири • и диви печенези.
Умерващ стрелата • им птица полетяла,
опъне ли ръката • лъка със сила цяла.*

*По Дунава надолу, • в австрийската земя,
град Тулн бе разположен. • Кримхилда онемя
пред толкоз непознати • ней нрави отпреди.*

На колко посрещачи • докара тя беди!

*На кон пред цар Атила • придвижсваше се свита
разкошна, благородна, • богата, силовита
от княжески особи • комай че две дузини,
копнеещи да видят • там новата царкиня.*

*От Влахия войвода • на име Рамунг смело
на седемстотин воини • препускаше начело.
Летящи подир него • подобно ято птици,
край Гибеке бе следван • от своите воиници.*

*За Хорнбог, предводител • на рицари хиляда,
царицата да срещне • бе също тъй награда.
До Бога шум се вдигна • по местен обичай,
щом и велможи хунски • явиха се накрай.*

*Ведно с храбреца датски • на име Хавард там
дойдоха още Иринг, • витяз открит и прям,
и гиздавият Ирнфрид, • тюрингският ландграф.
Кримхилда да посрещнат — • каква бе чест за тях,*

*задали се с хиляда • и двеста воини свои!
С три хиляди пристигна • от хунско потекло и
сам братът на Атила: • княз Бледа появи се
с царицата да може • подир да се здрависа.*

*Дойде и цар Атила • с Теодерих юнака
и с върната дружина — • възторжена и яка —
изпитани и честни • витязи цяла орда.
Кримхилда при вида им • почувства се възгорда.*

*Граф Рюдигер към нея • обърна се така:
„Царице, господарят • посреща ви сега.
С целувка поздравете • когото вам покажа —
не е таз чест за всеки • от свита и от стражса.“*

*От коня си да слезе • веднага тя понечи.
Владетеля Атила • не сдържаше го вече,
та скочи от жребеца • до своите другари
и с бодри стъпки мигом • към нея се отправи.*

*От свитата ѝ двама • велможи се заеха
любезно да придържат • изящната ѝ дреха,
дордете цар Атила • пред нея се яви
и тя го най-пристойно • с целувка поздрави.*

*Пребрадката си вдигна, • ликът ѝ засия
сред златото и всеки • юнак тогава съзря:
по-хубава и Хелка • не е била самата.
Наблизо беше Бледа, • на цар Атила братата.*

*И него да целуне • ней Рюдигер подсказа,
подир Теодерих, а • и Гибеке витяза.
Дванадесет целуна • жената на Атила
и воините приветства • с усмивката си мила.*

*Атила неотлъчно • до нея все стоеше,
а рицарите млади • напираха май вече
конете да пришпорят • в турнирна надпревара
на хуни, християни • в традиция прастара.*

*Как копия с замах на • Теодерих момците
замятаха, така че • се пръскаха треските
над всеки щит високо, • ѩо рицарите брани!
Но един пробит бе • на гостите германци.*

*От копийния сблъсък • се вдигна грозен шум
край сетните юнаци, • дошли по прашен друм,
и царевите гости • с великолепна свита.
Кримхилда той поведе • с отрада неприкрита.*

*Съзряха близо шатра • разкошна в белота.
Осеяна бе с хижи • навред околността,*

*уютни за отмора • след прехода голям.
Юнаци придружиха • девиците натам,*

*царицата където • те седнала видяха
на везано възглаве. • За всичко туй маркграфа
се бе погрижил лично. • Че бе се настанила
удобно там Кримхилда, • възрадва и Атила.*

*Какво й е нашевал — • не мога да река.
В десница той държеше • ней бялата ръка,
седейки благочинно, • че Рюдигер против
бе царят към Кримхилда • да бъде натраплив.*

*Разпоредено беше • двубоите да спрат
и с чест тогаз загълхна • възторгът и шумът.
Момците на Атила, • доволни от успеха,
да отпочинат малко • към хижите поеха.*

*Подириха подслон, че • преваляше денят,
дордете пак небето • зари поруменят,
а сутринта отново • възседнаха конете.
Борбата, що подеха • пред царя и князете,*

*той хуните помоли • да бъде най-почтена.
Подир от Тулн направо • те стигнаха Виена,
где дами пременени • и дворцова присуга
посрещнаха Атила • и царската съпруга.*

*За гостите подготвен • бе толкоз пищен прием,
че всичко нужно всеки • можа сам да открие.
Таз пъстрота допадна • на воините напети
и царственият празник • се тутакси усети.*

*Не стигнаха за всички • уютните квартири,
та Рюдигер накара • тозчас да се подири
за много хунски воини • подслон извън града.
Наблизо до Кримхилда • (туй смея да твърдя)*

*Теодерих и други • витязи често бяха —
в усърдие голямо • те сили не щадяха
на гостите им всичко • да бъде по сърце.
Сам Рюдигер с родата • не скръсташе ръце.*

*По Петдесетница бе, • кога вестта добра
разчу се как Атила • с Кримхилда се събра
след сватба в град Виена. • При Зигфрид тя едва ли
могла би с толкоз свои • бойци да се похвали.*

*А за мнозина стана • с подаръци известна,
та не един дошли те • с почудата си стресна:
„Съкровище, разправят, • било ѝ уж отнето,
пък с дарове тя тука • ни покори сърцето!“*

*Не стихна веселбата • дор седемнайсет дена.
Женитба по-разкошна • и пищно уредена
не ще да е празнувал • владетел друг, изглежда.
Там всеки издокаран • бе с гиздава одежда.*

*На Долен Рейн тя нивга • преди не бе седяла
сред толкова витязи • в тържествената зала.
Макар богат, при Зигфрид • не беше се дивила
на рицари, каквито • стояха пред Атила.*

*На сватбата си никой • владетел на света
не бе дарявал скъпи • наметки досега
и всякакви премени • примамливи и леки,
каквито на Кримхилда • по волята взе всеки.*

*Приятели и близки • единодушни бяха
да не пестят от нищо • и всекого даряха.
Раздаваха тъй щедро • каквото би могло,
че най-накрая бяха • сами без облекло.*

При спомена с мъжса си • на Рейн как бе живяла

*избликваше сълза от • душата наболяла,
но бързаше от взора • на други да я скрие,
след мъката щом почит • оказвана тук ѝ е.*

*Дори и в щедростта си • човек не би успял
Теодерих да следва: • каквото бе му дал
Атила, син на Ботлунг, • отиде за тълпата.
Великодушна бе и • на Рюдигер ръката.*

*Княз Бледа от Маджарско • разпореди се сам
да раздадат от ракли, • превозени дотам,
сребро и злато, тъй че • насконо ги опразни.
Не сещаха момците • тук дни еднообразни.*

*И Вербел, Швемел — всеки • от шпилманите взе за
изкусните си песни • край царската трапеза
хиляда мерки злато, • но все се там въртеше,
Кримхилда до Атила • с корона где седеше.*

*Отново на ранина • след осемнайсет дена
подир турнирни схватки • напуснаха Виена,
где с копие юнак не • един щит поломи.
Атила тъй прибра се • пак в хунските земи.*

*На Хайнбург в твърдината • прекараха нощта.
Не бе известно вече • с каква на брой войска
се движеха обратно • витязите отбрани,
очаквани в дома му • от най-чаровни дами.*

*Край Мизенбург, додгдето • простираше се взора,
реката отведенъж се • покри с коне и хора,
отвъд като по суша • на кораби поели.
Отдъхваха си дами • от път изнемощели,

на корабите, плътно • един о друг скачени,
вода да ги не пръска, • вълна да се не пени.
По палубите шатри • опънаха мъжете,*

като че по земята • им стъпваха нозете.

*В палата на Атила • по друмища, пътеки
пристигаха тез вести • и радваше се всеки.
Придворните на Хелка, • обгрижвани от нея,
можаха и с Кримхилда • добро да преживеят.*

*Очакваха Кримхилда • за кой ли път пореден
девици благородни • и царски щерки седем.
Красяха тез принцеси • страната на Атила,
макар смъртта на Хелка • да бе ги покрусила.*

*Над всички Херат бдеше — • на Хелка сестриница,
Теодерих бе взел я • за своя годеница.
Принцеса добронравна, • на Нентвин дъщеря,
в живота тя за слава • и чест подир съзря.*

*Изпълваше я трепет • как гости ще посреща
след пищните тъкмежи • с изкусността си веша.
За чувствата на царя • не бих намерил думи,
но с таз царица бяха • честити всички хуни.*

*Атила щом пристигна • с Кримхилда от брега,
представиха ѝ всяка • принцеса по реда,
та още по-вежливо • приветстваха я те.
На Хелка сетне властно • тя мястото зае.*

*И служеха ѝ всички • тук с преданост голяма.
Раздаваше им злато, • освен това премяна
и камъни безценни. • От Рейн туй, що донесе,
на хуните дари го • и до последно взе се.*

*Роднините на царя • и цялата му свита
вмениха се в услуга • на своята царица:
доколкото на Хелка • не са били подвластни,
останаха докрай на • Кримхилда съпричастни.*

*И дворът, и страната • навред на почит бяха.
Които към забава • и радост се стремяха,
намираха ги лесно • в палата чрез една
гореща обич царска • и щедра добрина.*

ХХIII ЕПИЗОД

КАК КРИМХИЛДА УРЕЖДА БРАТЯТА Й ДА ДОЙДАТ НА ПРАЗНЕНСТВО

*В почен брак той с Кримхилда, • съпруга
ненагледна,*

*живееше доволен • почти година седма,
когато тя доби му • наследник с царствен вид.
Не бивал беше нивга • Атила по-честит.*

*Не се предаде тя пък, • дордето не постигна
във вяра християнска • да кръстят този син на
Атила с име гордо. • Щом Ортлиб бе наречен,
ликуващ страната • с възторг чистосърден.*

*Где помнеха на Хелка • изисканите нрави,
заягаще Кримхилда • достойно да се справи.
Помагаше ѝ Херат, • добрата чужденка,
тъгуваша потайно • за Хелка все така.*

*На чужди и на свои • Кримхилда бе известна —
грижовна господарка • те имаха за чест на
държавата си хунска. • Далече от роднини,
тук тачеха я вече • тринадесет години.*

*Тя бе се убедила, • че всеки я зачита,
че няма врагове сред • владетелската свита,
а бдят дори над нея • навред дванайсет краля.
Но знаеше и болка • сърцето как поваля.*

*Сред нивелунги почит • си спомняше, която
й бяха отредили. • И пазеше я свято,*

*дорде отне я Хаген • на Зигфрид със смъртта.
Да чака ли все още • възмездietо тя?*

*„Примамя ли го тука, • възмездие ще има.“
Сънуваше тя често • ръката как държи на
братлето Гизелхер и • как нежно го целува.
Добруването щеше • тъй скъпо да им струва!*

*Лукавият, изглежда, • Кримхилда посъветва
да наруши към Гунтер • изречената клетва,
та му прости с целувка • в бургундската страна.
По дрехата сълзи пак • покапаха петна.*

*И ден, и нощ неспирно • скърбеше угнетена,
че нявга се наложи • да отаде сърце на
един езичник, без да • ѝ бе вина позната.
От Хаген и от Гунтер • ней бе дошла бедата.*

*Сърцето ѝ дотолкоз • таз горест бе смущила,
че рече си: „Аз имам • с богатствата си сила
да донеса печали • на своите врази.
Ненавистта ми Хаген • от Троне ще срази!*

*По мойте верни братя • тъгува ми сърцето.
Да бих могла да бъда • сега аз там, където
ме нявга насърбиха, • аз щях да отмъстя
за моя мъж възлюбен.“ — • Така мълвеше тя.*

*Витязи царски бяха • към нея благосклонни,
обичаха я също • и всички нейни воини,
ковчежникът й Екварт • към всеки беше мил —
на волята ѝ кой ли • се би възпротивил?*

*Замисляше отдавна: • „Аз царя ще помоля.“
Любезно разрешил би • той с царската си воля
в страната му роднини • на гости да покани.
Не сещаше в туй никой • разправа с люти рани.*

*Една нощ, както бе се • отново приютила
в ласкаещата топла • прегръдка на Атила,
с любимата отдал се • на земните съблазни,
царицата си спомни • за люде най-омразни.*

*„Царю“ — тогаз тя рече • на своя повелител, —
„молба към вас аз имам: • дали ще позволите,
ако го заслужавам, • тук да съзрат очи ми
добронамерен ли сте • към моите роднини.“*

*Най-искрено отвърна • и царят величав:
„Уверена бъдете: • желал бих с моя нрав
честити да са всички, • че никой тъй предраг
не ми е ставал, както • родът ви с този брак.“*

*„Известно ви е“ — сетне • Кримхилда продължи —
„аз имам знатни близки, • но колко ми тежи,
че ме не навестяват • и все доочувам глас
изгнаничка била съм • далеч от тях сред вас.“*

*На своята любима • жена Атила рече:
„От Рейн ако не сметнат, • че много е далече,
желаните от вас бих • поканил в таз страна.“
Кримхилда се зарадва, • щом отклика узна:*

*„Вежлив ако речете • да бъдете към мен,
вестители пратете • оттук във Вормс на Рейн,
там чувства въжделени • от мен да предадат.
И рицари ще тръгнат • тогаз към нас на път.“*

*„Да бъде“ — той добави — • „тъй, както повелите.
Ще тръпна като вас аз • в очакване на дните
да срещу синовете • на царствената Ута.
Тъй жалко, дето още • не са били те тук!
Не ще да сте против вий, • надявам се, любима,*

*при свидните ви близки • във вашата родина
Бургундия да пратя • гусларите аз мои.“
Да се явят заръча • той в царските покои.*

*Забързани дойдоха • те двамата, където
очакваше ги царят • с царицата и ето
вестители им рече • в Бургундия ще идат,
та нареди одежди • за път да се предвидят.*

*За две дузини воини • ушиха облекла.
Атила разясни им • целта каква била:
със свитата на гости • да призоват тук царя.
Подире и Кримхилда • с тях скритом разговаря.*

*„Сторете, както кажа“ — • поде Атила пръв. —
„На Гунтер вий предайте • от мен привет такъв:
да поведе дружина • със себе си насам,
че гост не съм очаквал • аз с по-възторжен плам.*

*Родата на Кримхилда, • ако се отзове
на моята покана, • ще стори най-добре
през лятото да дойде • на празненство при нас:
на близките ѝ хора • се радвам много аз.“*

*„Кога ще да е“ — Швемел • да разузнай посмя —
„туй празненство голямо • по нашата земя,
приятелите ваши • да ги уведомим?“
„При летен поврат-слънце — • така кажете им!“*

*„Заръката ще бъде • изпълнена“ — накрая
додаде Вербел. Сетне • Кримхилда в своята стая
с гусларите потайно • приказва насаме.
Тоз разговор за много • смелци съдбован бе.*

*На двамата тя рече: • „Заслужена награда
за всеотдайна вярност • към мене вам сепада:
чрез вас на Рейн вестта ми • кога известна стане,*

отплата ви очаква • в одежди и имане.

*С когото вий във Вормс да • беседвате за мен,
ни дума, че била съм • печална някой ден!
Пред близки говорете • как всичко е наред,
на храбрите юнаци • поднасяйте привет.*

*Молете да последват • те призива на царя:
от мъката горчива • тогаз ще се избавя.
За хуните май нямам • ни близки, ни родина —
да бих била аз рицар, • сама щях да намина.*

*На Гернот, благороден • мой брат, кажете: нека
да знай у него тача • безкрайно аз човека.
Приятели най-верни • да поведе насам,
да се полага почит • заслужена и нам.*

*А Гизелхер спомнете • вий с думичка една:
не сещала съм болка • по негова вина.
Очите ми копнеят • тук да го видят само —
охотно ще го срещна • заради верността му.*

*На майка ми предайте, • че съм на почит даже.
Но ако ли пък Хаген • от поход се откаже,
тях кой по друм ще може • насам да устреми?
От малък знае пътя • към хунските земи.“*

*Не виждаха причина • двамината тогава
да не потегля никой, • щом Хаген в Вормс остава.
Едва подир за жалост • с горчивина узнаха
на смърт що воини с него • обречени веч бяха.*

*Изписана покана • им връчиха след ден и
поеха на далечен • път с припаси снабдени.
С Атила и Кримхилда • те в новите доспехи
простиха се накрая • с надежда за успехи.*

XXIV ЕПИЗОД

КАК ВЕРБЕЛ И ШВЕМЕЛ ОТНАСЯТ ПОКАНАТА НА СВОЯ ПОВЕЛИТЕЛ

*Вестителите на Атила • в Бургундия щом прати,
нашир и длъж покани • от царските палати
за празненството взеха • да носят бързоходци.
Началото на края • бе туй за много гости.*

*От хунската държава • към Вормс на Рейн летяха
вестителите вече. • Проводили ги бяха
да призоват със свита • владетелите трима
на гости при Атила • в езда неуморима.*

*Пристигнаха най-първо • те в Пъхларн язdeckom,
посрещнати радушно • в гостоприемен дом.
Там Рюдигер, Готлинда • и тяхната мома
додадоха привети • за чуждата земя.*

*Без дар не позволиха • подир да продължат
момците на Атила • далечния си път.
А Рюдигер за Ута • и тримата ѝ сина
притури: друг тъй предан • маркграф едва ли имат.*

*Брунхилда увериха • в привързаност те също,
във вярност непреклонна, • в приятелство могъщо.
След тез слова дошли те • пришпориха конете.
„Дано ви Бог закриля!“ — • графинята им рече.*

*Бавария преди те • да прекосят изцяло,
споходи Вербел в Пасау • епископското тяло.
Не знам на Рейн за близки • що беше отредено,*

но всеки вестоносец • от златото червено

*на Пилгрим в дар получи. • Подир на тях самите
епископът за сбогом • откри им, че честит е
да срещне в Пасау скоро • и сестрини три сина:
„Че нямам път за жалост • към моята родина.“*

*По пътища незнайни • се те до Рейн добраха.
За ценности, одежди • не дебнеше заплаха:
разбойникът подрумен • боеше се, че гняв
ще породи у царя • могъщ и величав.*

*Необходими бяха • дванайсет дни езда
дружината да стигне • край Вормс на Рейн брега.
Когато съобщиха • на цар, князе и свита,
че идват вестоносци, • владетелят запита:*

*„Кому е тук известно“ — • иска той да знае —
„дружината от кой край • в страната ни дошла е?“
Не им бе туй известно, • но Хаген щом ги зърна,
не се подвоуми и • на Гунтер тъй отвърна:*

*„От двора на Атила • при нас дохождат вести,
гусларите щом виждам. • Не са те гости чести:
с заръки от сестра ви, • добри или пък зли,
заради господаря • си са добре дошли.“*

*С конете доближиха • те досами палата.
Не е била тъй славна • на шипилман друг ездата.
Прислугата на царя • ги срещна с дума блага,
юзди пое и сетне • ги подслони веднага.*

*С одежди драгоценни • пристигнаха от път
и с вид съвсем достоен • пред цар да се явят.
Ала не им се щеше • все с тях да са пред хора —
харизали ги биха • те всекиму от двора.*

*Към щедростта им люде • преблагосклонни бяха
и облеклата пищни • у тях се озоваха.*

*От двамата пък всеки • най-гиздава премяна
за царски вестоносци • подир това надяна.*

*Момците на Атила, • щом бе им позволено,
пред дверите на царя • пристъпиха смилено.
Посрещната от Хаген • възторжено дори,
двоицата побърза • да му благодари.*

*Нетърпелив за вести, • той тутакси запита
добре ли поминава • Атила с своята свита.
И шпилманът отвърна: • „Не е била такава
сполука за владетел, • за люде и държава!“*

*Отидоха при царя • в препълнената зала.
Приветствани там бяха • с любезност и похвала,
тъй както се полага • на гости от чужбина.
Край Гунтер Вербел свари • от воините мнозина.*

*Вежливо домакинът • ги също поздрави:
„На шпилманите двама • от мен добре дошли
със своите другари. • Атила ли ви прати
в земите ни бургундски • и царските палати?“*

*Достопочтено Вербел • поде с поклон към царя:
„Вам преданост дълбока • явяват господаря
и вашата сестрица • Кримхилда в този час.
За верността им знак е, • че сме сега при вас.“*

*Владетелят възклика: • „Чудесна новина!
Кажете как се чувстват • там в хунската страна
могъщият Атила, • а с него и сестра ми.“
„Ще чуете“ — тъй Вербел • да спре не се помами. —*

*„И вий, и всеки тука • туй нека разбере:
не са живели други • двамина тъй добре*

*със сродници, с придворни • и своите подвластни.
На тръгване те вкупом • с нас бяха съпричастни.“*

*„Ценя предаността на • Атила и сестра ми —
сполай за новините • отрадни и желани.
Честити щом са всички, • да съм спокоен мога,
че тоз въпрос повдигнах • аз, гложден от тревога.“*

*Подир се появиха • и двамата князе.
За шипилманите бяха • току-що чули те,
та заради сестра си • приветно ги погледна
тях Гизелхер и рече • с любезност непосредна:*

*„Добре дошли при нас сте, • вестители, в тоз ден!
Да яхвахте по-често • коне на път за Рейн,
приятели тук щяхте • да имате подбрани.
В страната ни несгода • за вас не ще настане.“*

*„Дължим ви“ — вметна Швемел — • „ний почит за
това.“*

*Да изразят без силни • са моите слова
какъв сърдечен поздрав • провождат вам Атила
и вашата сестрица, • похвала там добила.*

*Царицата ни помни • до днеска обичта ви —
сърцето ви, тя вярва, • не ще я изостави.
Ала при вас най-вече, • царю, сме тук дошли
с молба вий гост бъдете • нам в хунските земи.*

*Богатият владетел • Атила повели ни
да предадем с покана • до свидните роднини
въпрос: да навестите • сестра си щом не щете,
то нека той узнае • и молим ви кажете

от него и дома му • защо сте тъй странели.
Дори и непозната • царицата да бе ви,
внимание той лично • навярно заслужава*

и драга ще му бъде • там вашата поява.

*Цар Гунтер тъй им рече: • „Ще ви уведомя
след седем нощи що съм • обмислял през деня
с приятелите мои. • Сега се приберете
там, где сте приютени, • и волно отдъхнете.“*

*Но Вербел позволи си • молба отново малка:
„Ще може ли да срещнем • добрата господарка,
безукорната Ута, • пред нашата отмора?“
На Гизелхер вежлив бе • тозчас и отговора:*

*„Не ще ви пречи никой, • а стане ли то, даже
и майка ми доволна • тогаз ще се покаже,
зашто тя безвестна • след толкоз много време
от обич към Кримхилда • с възторг ще ви приеме.“*

*Заведени те бяха • от Гизелхер при Ута.
Посрещна ги любезно • царицата прочута
и поздрав благодушен • отправи им сама,
преди вестта да чуе • от хунската земя.*

*„Вам моята господарка“ — • тъй Швемел ней
доложи —*

*„изказва почитта си. • Тя някак ако може
по-често да ви вижда, • ни миг не ще се пита
и на света тогава • била би най-честита.“*

*„Уви, не е възможно“ — • царицата отвърна. —
„Как искала бих също • аз щерка да прегърна,
ала далеч за жалост • дълга си тя отбива.
Дано да е с Атила • завинаги щастлива!*

*Преди обратно вие • да яхнете конете,
за тръгването свое • на мене обадете.
Вестители отколе • сме нямали тъй мили.
Те дадената дума • не биха нарушили.*

*Към хижите подире • потеглиха момците,
владетелят пък свика • в палата първенците.
Пред своите приближени • въпрос какво да стори
с поканата постави, • та му се отговори,*

*че би могъл да иде • в страната на Атила,
и свитата съвета • бе вкупом одобрила.
Навъсено единствен • взе Хаген да подмята
на царя скритом, дето • си търсел сам белята:*

*„Нима не сте наясно • що сторили сме двама
и че за нас Кримхилда • тревога е голяма?
Ръката ми мъжка ѝ • щом нявга е пробола,
какво ще дирим ний на • Атила край престола?“*

*„Сестра ми“ — рече царят — • „гнева си
превъзмогна.*

*Загдето причинихме • ѝ мъка безподобна,
тя нам прости с целувка • и чак тогаз замина.
Освен към вас да храни • тя ярост несломима?“*

*Неотстъпчив бе Хаген: • „Не давайте в заблуда
слова да ви въвеждат! • Те цел преследват друга:
отидете ли, гибел • там вас ще застрашава.
При хуните сестра ви • злопаметна остава.“*

*Княз Гернот се намеси, • дочул какъв е спора:
„Това, че в гузността си • страхувате се, хора,
от мъст в страната хунска, • чрез скверните ви
речи
да навестим сестра ни • не бива да попречи.“*

*Към Хаген се обърна • княз Гизелхер тогава:
„Приятелю, вината • щом мира ви не дава,
в дома си останете • тук, без да се боите,
а ний ще поведем при • сестра ми храбреците.“*

*На рицаря от Троне • душата се разбуни:
„Не ще вий поведете • далеч по прашни друми
вияз от мен по-храбър, • по-сilen и по-смел!
Щом толкова държите, • аз също бих поел.“*

*Обади се и Румолт, • началник на готварни:
„И гости, и домашни • ще са ви благодарни,
гощават ли ги тук от • обилните запаси.
Не ви е Хаген нивга • подвел със зоркостта си.*

*Щом нямате му вяра, • съвет аз ще ви дам,
понеже съм ви служил • и предан бил съм вам:
вий тука останете, • родината ви где е,
а цар Атила нека • с Кримхилда си живее.*

*Къде ли вам било би • от тука по-добре?
Домът ви набег вражси • бездруго ще възпре.
Носете тук одежди • с изискан вкус подбрани,
пийнете рейнско вино, • ухажвайте и дами.*

*И колко вкусни гозби • ще имате, с каквото
не е гощаван други • владетел, но и нито
с една да ви не блазня, • поне зарад жена ви
не тръгвайте хлапашки • из чуждите държави.*

*В страната ви богата — • да ви го кажа мога —
по-лесно ще се найде • избава от тревога,
отколкото сред хуни — • кой знае им адема?
В дома си останете, • такъв ми е съвета.“*

*Но Гернот възрази му: • „Куражът ли изчезна?
Сестра ми щом отправя • покана нам любезна
с мъжса си цар Атила, • защо да не отидем?
Комуто се не тръгва, • да бди в дома си свиден.“*

Отново Хаген вметна: • „Вам моите слова

*дано не досадят, но • послушайте това:
каквото да се случи, • за да сте защитени,
при хуните идете • добре въоръжени.*

*Щом толкова държите, • сберете богатири,
войска — отде що може • поред да се издири.
Ще подбера тогава • измежду тях хиляда
да няма от Кримхилда • коварна изненада.“*

*„Заръка като тази • приемам“ — рече царят,
и вестоносци прати • навред да обикалят.
Откликалите бяха • три хиляди юнака,
несещащи каква ги • печална орис чака.*

*Пристигнаха на Гунтер • в страната те с надежди.
Разпоредил се той бе • коне, седла, одежди
да им дадат, преди от • Бургундия да яхнат.
Сдобил се беше царят • с добрата воля тяхна.*

*От воините им Хаген • на брат си Данкварт рече
осемдесет смелчаци • на Рейн да прати вече.
Дойдоха достолепно • с доспехи нови, с броня
на Гунтер в твърдината • възседнали те коня.*

*Дойде храбрецът Фолкер — • за поход изпроводен,
довел бе трийсет воини • гусларят благороден.
Одеждите им бяха • царе каквото носят.
На Гунтер извести той, • че да потеглят просят.*

*Какъв бе Фолкер тука • да кажа кратко нека.
Той беше благородник — • под негова опека
в Бургундия стояха • мнозина богатири.
Зован бе шпилман, дето • умееше да свири.*

*Измежду тез юнаци • подобра хиляда Хаген,
познати му отколе • било от бой неравен,
било заради подвиг • и дързостни дела.*

Сърцатостта им всеки • да смяя би могла.

*Ала обзел бе вече • вестителите страх:
ще се гневи Атила • на мнима мудност в тях,
молбата им да тръгват • без отклик щом остава,
от Хаген отклонена, • прозиращ цел лукава.*

*На царя си бе рекъл: • „Не бива по-преди
да яхват те обратно, • не се ли уреди
да тръгнем седем дена • подир и ний на път.
Тъй нечии кроежки • добре ще проличат.*

*А на Кримхилда също • не ще се удавде
срешу ни да насьска • когото и да е.
Посмее ли обаче, • ще съжали тогава —
нали войска подбрана • нас там ще придружава.“*

*Седло и щит и всички • доспехи, дето щяха
в страната на Атила • да носят, вече бяха
за воините готови, • пред похода там сбрани.
Вестителите бяха • пред Гунтер призовани.*

*„Решил е царят“ — Гернот • им рече, щом видя ги —
„поканата, с която • дошли сте, юначаги,
охотно да приеме. • Атила и сестра ни
за празника да чакат • приятели желани.“*

*Цар Гунтер заразпитва: • „Кажете ми сега
туй празненство кога е • или пък ний кога
ще трябва да пристигнем?“ • От Швемел бе
ответа:*

„При поврат-слънце там на • турнирните полета.“

*И тъй като с Брунхилда • не бяха се видели,
добронамерен царят — • щом биха те пощели —
при нея разреши им • да идат с вест отрадна.
Но Фолкер им попречи • и ней това допадна.*

„Днес мойта господарка, • уви, не е добре.“
Тъй воинът храбър смогна • визитата да спре.
„Почекайте и утре • със сигурност ще може.“
Но срещата отпосле • наново се отложи.

Могъщият владетел • (към тях тъй благосклонен)
накара да внесат от • запаса му огромен
с велиодушност злато • на щитове големи.
От други също бяха • добре възнаградени:

И Гизелхер, и Гернот, • и Гере, и Ортвин
се отличиха с щедрост • завидна до един.
Te всекиго дариха • с такива ценни дари,
че никой не посмя с тях • жребец да натовари.

Заставайки пред Гунтер, • сам Вербел промълви:
„Нек тук, царю, останат • подаръците ви.
Не ще ги ний приемем — • Атила забрани ни.
Освен туй дарове нам • не са необходими.“

Владетелят от Рейн бе • обхванат от досада,
загдето пренебрегват • те царската награда,
та злато и одежди • получиха насила
със здраве да ги носят • в страната на Атила.

Преди да тръгнат, Ута • да навестят решиха
и Гизелхер отвел ги • бе в стаицата тиха.
Да предадат тя рече, • щом щерка й добре е,
че с почитта към нея • тя много се гордее.

Зарад Кримхилда също • и зарад цар Атила
царицата дари ги • със злато и със свила.
И шипилманите с радост • от нейните ръце
приеха ги, че бяха • дарени от сърце.

Вестителите сетне, • сбогувайки се с всеки,

*потеглиха пак бодро • по друми и пътеки
от рицари на Гернот • до Швабско приджужени
да ги беда не стига • в места отдалечени.*

*Простиха се с момците, • що бяха им закрила,
где пътят мирен беше • и властваше Атила.
Затуй ни кон, ни дреха • не бяха им отнети
на бързащите вкъщи • вестители напети.*

*Приятелите вредом • те известиха как
бургундците нас скоро • на Рейн от оня бряг
ще дойдели на гости • на хуните в страната.
Епископ Пилгрим също • узнал бе новината.*

*Достигайки на Пъхларн • богатите земи,
дружината маркграфа • тозчас уведоми,
а сепне и Готлинда, • че гостите тя трябва
да срещне. Ex, как много • вестта им я зарадва!*

*А шипилманите вече • препускаха натам,
где чакаше Атила • в палата си в град Гран.
Те поздрави безбройни • за царя от душа
предадоха и в радост • ликът му засия.*

*Царицата, узнала, • че тримата ѝ братя
ще дойдат и че поздрав • решили са да пратят,
остана предоволна. • Достойна тя награда
на шипилманите даде, • тъй както се полага.*

*„Кажете ми“ — запита • подир момците морни —
„кои сред мойте близки • и най-добри придворни
на повика откливат • за среща непосредна.
Кажете Хаген как на • поканата погледна.“*

*„Участвал“ — обясниха — • „в съвета заранта“,
но нямало в гласа му • следа от топлота.
Идеята да тръгнат • щом сметнали добра е,*

в гнева си Хаген рекъл, • че гибел тя вещае.

*Ще дойдат непременно • тук братята ви трима
с желание голямо. • От другите колцина
ще ги последват — трудно • за мен е да гадая.
За Фолкер, шпилман храбър, • единствено го знае.*

*„Не ще ми е прискърбно“ — • царицата добави, —
„ако юнакът Фолкер • пред нас не се представи.
Аз по държа на Хаген, • че той е рицар горд.
Посрещнем ли и него, • ще бъда във възторг.“*

*Подире тя чевръсто • при царя се завтече,
в покоите съзря го • и прелюбезно рече:
„И вам ли, господарю, • допадна днес вестта?
Май събъдва ми се тази • отколешна мечта.“*

*„Мечтата ви е радост • за мене“ — рече царя. —
„Не съм се тъй вълнувал, • щом случай се отваря
роднини мои лични • да погостуват тука.
Но вашите донасят • ми истинска разтуха.“*

*Служители на царя • следяха търчешката
скамейки вред да има • и в зала, и в палата,
от гостите им всеки • да има где да сядат.
Лишиха го подир те • от буйната отрада.*

ХХV ЕПИЗОД

КАК НИБЕЛУНГИТЕ ОТИВАТ ПРИ ХУНИТЕ

*Но нека ги оставим • да се посуетят.
На рицари не беше • се случвало на път
с такъв възторг да тръгват • на някой цар в земите.
Стъкмиха ги завчас от • главата до петите.*

*Владетелят от Рейн бе — • мълвеше се навред —
накиприл свои воини • хиляда и шейсет
за празника и още • момци незнайно колко.
Оплакаха туй сетне • останалите горко.*

*Във Вормс щом конска сбруя • изнесоха по двори,
епископ стар от Шпайер • на Ута заговори:
„Приятелите наши • отправят се в онази
страна за празненството. • Дано ги Бог опази!“*

*Слова тогаз издума • с осанка тя красива
към своите чеда, че • да ходят там не бива:
„Присъни ми се снощи • как всички птичи твари
беда и смърт ужасна • в страната ни попари.“*

*Но Хаген вметна: „Вяра • насън когато дава,
несигурен човек е • що върши за прослава.
Желал бих господарят, • каквото и да струва,
с домашните в палата • тозчас да се сбогува.*

*Да яхнем драговолно • в страната на Атила,
на царя наш да служим • с юнашката си сила,
щом срещне ни Кримхилда • сред празнична омая!“*

За таз подкана Хаген • един ден се разказа.

*Разубедил би всички, • но Гернот обруга го,
напомняйки за Зигфрид, • и сякаш бе му драго
мъчителя Кримхилдин • да унизява даже:
„Затуй в страха си Хаген • от път ще се откаже.“*

*„Мен страх не ме е“ — Хаген • отвърна му. — „Вий
само
да тръгнем повелете. • Аз казал съм отрано:
в страната на Атила • ще дойда най-охотно.“
Как щит и шлем подире • посичаше страхотно!*

*Стълпиха се мнозина • край кораби готови,
донесени им бяха • доспехите най-нови.
Сновяха неуморно • до падане на здрач и
си взеха сбогом ведро • с дошлиите изпращащи.*

*Брегът отвъд нас скоро • и рейнската морава
покриха се със шатри. • Брунхилда пък тогава
пощя да има царя • за себе си изцяло,
в нощта да се притисне • до снаожното му тяло.*

*Тръби, фанфари, флейти • се чуха да звучат
на заранта и всеки • приготви се за път,
притискайки любима • в прегръдките с все сила.
Разлъка погоди им • жената на Атила.*

*Отроците на Ута • си имаха човек
единакво смел и предан • и винаги нащrek.
Сбогувайки се, рече • на царя си потайно:
„Че тръгвате на гости, • тревожи ме безкрайно.“*

*Зовеше се той Румолд, • ценен от тях самите.
„Страна“ — додаде, — „люде • кому ще поверите,
като не смогна никой • да ви разубеди?
Покана от Кримхилда • вещае сал беди.“*

*„Страната и сина си • ще поверя аз вам,
да браните жените • повеля ще издам,
скърбящия тешете, • където да било.
А нам Кримхилда нивга • не ще ни стори зло.“*

*Приготвиха конете • за цар, князе и свита.
Прощално се витязи • с целувка разделиха
и тръгнаха достойно • с очакване в душата.
Придворни дами сетне • разплака им съдбата.*

*Едва-що храбреците • поеха към конете,
закършиха жените • печално пак ръцете.
Предчувстваше сърцето • как дългата раздяла
един ден ще прелее • в покруса избуяла.*

*Бургундските смелчаци • се носеха на път.
Вълнение обзе на • страната всеки кът —
зад планината даже • ридание отекна,
не се смути обаче • дружината приветна.*

*Хиляда ниделуни • с навратници корави
я следваха, в дома си — • на път щом се отправи —
оставяйки съпруга • от тях сирота всеки.
Прекара и Кримхилда • без Зигфрид дни нелеки.*

*Таз конница на Гунтер • край Майн подир въззе се,
към източната част на • Франкония понесе
 момци начело с Хаген — • водач най-вещ бе той.
Маршал им беше Данкварт, • бургундският герой.*

*Когато пък към Швалбфелд • насочиха се те,
осанката личеше • на славните князе.
Дружината на царя • накрай след доба тъмна
подир дванайсет дена • на Дунава осъмна.*

От Троне Хаген, стожер • на сигурност и ред

*за всички нивелунги, • пак яздеше отпред.
На пясъка той скочи • и се сене с крачка бърза
жребеца си о дънер • крайбрежен там привърза.*

*Водата придошла бе, • а кораб да се движи
не виждаха и туй им • създаде много грижи:
до бряг отвъден как ли • да прекосят реката?
Заслизаха и воини • напети от седлата.*

*„Могла би да ви стигне, • владетелю от Рейн“ —
на Гунтер Хаген рече, — • „беда тук в този ден.
Водата придошла е, • течението влачи,
та днес ще се лишим май • от няколко ездачи.“*

*„Натяквате излишно!“ — • сгълча го царско слово.
„Наместо колебливост • да всявате отново,
с усърдието ваше • дирете брод отвъд
да минем и доспехи • коне да пренесат.“*

*„Животът“ — рече Хаген — • „не тегне ми така,
че чак да се удавя • в широката река.
Да повали желая • ръката ми мнозина
в страната на Атила, • преди сам да загина.*

*Витязи горди, славни, • изчакайте ме тук
салджии да намеря • край някой пристан друг
да стъпим с тях в земите • на Гелфрат именит.“
Юнакът Хаген стисна • огромния си щит.*

*Не беше само с него • в ръка въоръжен:
надянал на главата • бе още лъскав шлем,
над бронята висеше • широк двуостър меч,
добре изпитан в схватки • и безпощадна сеч.*

*Салджии щом затърси • наоколо по суша,
дочу вода да плиска • и се натам заслуша:
в поточе бистро бяха • дошли две самовили*

да се поразхладят сред • вълните му пенливи.

*Кога съзря ги, Хаген • примъкна се потайно,
ала усетен бе и • пред него незабавно
опитаха да хукнат • те от водата хладна.
Не им напакости, но • одеждите им грабна.*

*На име Хадебург бе • онази, дето рече:
„Получим ли обратно • одеждите си, вече
ще сте узнали, Хаген, • прославен рицар смел,
при хуните какъв ли • вас хал ви е повел.“*

*Тела като при полет • над пяната извили,
излъчваха те вяра • в пророческите сили
на всяко свое слово. • Та рече да узнае,
каквото пожелал бе: • съдбата му каква е.*

*„Вий може преспокойно“ — • така му предвеща —
„на гости на Атила • да идете сега.
Аз честна дума давам, • че почит по-достойна
не е отдавал никой • в страната си на воина.“*

*При тез слова сърцето • на Хаген плам обгърна,
та без да се помае, • одеждите им върна.
Едва-що бе се всяка • чудато пременила,
dochу той що го чака • в страната на Атила.*

*По-младата на име • Зиглинда се обади:
„Пазете се, потомък • на Алдиан! Заради
одеждите ни леля • скрои лъжа голяма.
Подгответя се срещу ви • при хуните измяна.*

*Върнете се обратно, • дорде е още време!
Поканата целеше • от вас да се приеме,
та сетне при Атила • да паднете докрак.
Опасност дебне всеки • пристигнал там юнак.“*

*Но Хаген възрази им: • „Ненужни са лъжите.
Не е възможно никак • вий мен да убедите,
че всички там ще паднем • от нечия си злоба.“
Тогаз доизясниха • те своята прокоба.*

*„Така ще стане“ — рече • едната с глас правдив. —
„От похода не ще се • завърне никой жив
освен каплана царски. • Ще стигне сам-самин —
това ни е известно — • във Вормс той невредим.“*

*Храбрецът Хаген мрачно • тогава промърмори:
„На майте господари • нелепо ще се стори,
при хуните че всички • сме щели да загинем!
Пророчице, кажете • отвъд как да преминем.“*

*„На похода щом още • вий гледате без грижа,
нагоре ще съзрете • досам водата хижса.
Салджия там живее, • единствен покрай друма.“
За злата вест, що чул бе, • не промълви той дума.*

*След рицаря разстроен • провикна се едната:
„Юнако Хаген, нека • ви кажем през водата
отсреща как да мине • дружината ви царска.
На Елзе е подвластна • оназ крайбрежна марка.*

*Витязът славен Гелфрат • е негов роден брат,
в Бавария владетел • и всекому познат.
Из неговата марка • опасност вас грози ви.
Но с тоз салджия също • бъдете предпазливи.*

*Гневлив е той и няма • да ви остави жив,
не сте ли спрямо него • достатъчно учив.
Ако пък ви превози, • вий дайте му отплата.
На Гелфрат е покорен • и варди му земята.*

*Помайва ли се дълго, • викнете през реката,
че Амелрих витязът • прочут отсам го чака,*

*страната си напуснал • заради крамоли.
Салджията ще дойде, • туй име чуе ли.“*

*Юнакът дързък Хаген • на двете самовили
благодари безмълвно • с поклони най-вежливи.
Закрачи към реката, • подир нагоре свърна,
дордето на брега ѝ • отвъден хижка зърна.*

*Натам се той провикна • с висок глас над водата:
„Салджийо, превозете • ме бързо през реката!
В отплата златна гривна • ви давам за това,
ако се незабавно • отвъд аз озова.“*

*Салджията богат бе • от службата добра, та
не чувстваше и нужда • да вози за отплата.
Доволен също всеки • ратай край него беше,
затуй самотен Хаген • все тъй отсам стоеше.*

*Мощта на този рицар • не беше катадневна
и местността отекна, • щом с цяло гърло ревна:
„Тук Амелрих срещнете, • на Елзе съм васал,
в страната си крамолна • да бъде не пощял.“*

*С върха на своя меч той • като отплата вдигна
над себе си високо • лъщяща златна гривна,
ако на бряг отвъден • го преведат оттам.
Салджията тогава • веслото грабна сам.*

*Съвсем наскоро с булка • той беше се сдобил,
от алчност пък прости се • сега с живота мил.
Държеше да получи • златото обещано,
но Хаген с меча стана • причина за смъртта му.*

*Салджията усърдно • отвъд насочи сала,
ала внезапна ярост • го беше обладала,
че не витяз познат там • го чакаше сега,
а Хаген, та помръкна • и гневно заруга:*

*„И Амелрих на име • вий може да сте даже,
но не и който мислех, • че тук ще се окаже.
По майка и баща сме • ний с него родни братя.
Измамихте ме, тъй че • без сал ще ви отпратя.“*

*„Почакайте, за Бога“ — • така му Хаген рече. —
„Угрижен за юнаци, • дошъл съм отдалече.
Отвъд ме преведете • и ето ви отплата —
поязврайте на рицар • в честта и добротата.“*

*Салджията отвърна: • „Таз няма да я бъде!
И мойте господари • врази си имат всъде,
затуй юнаци чужди • не пускам им в имота.
От сала ми слезнете, • щом мил ви е живота.“*

*„Недейте“ — спря го Хаген, — • „че много ми е
болно.*

*Вий по-добре вземете • туй злато драговолно
да преведете воини • хиляда на коне.“
Но другият отряза: • „Аз казах вече: не!“*

*Към Хаген той внезапно • веслото извиси
и с него го удари • (което го вбеси),
та просна се връз сала • по колене витяза.
Че зъл бе тоз салджия, • сега чак забеляза.*

*За да раздразни госта, • салджийския си прът
стовари той на Хаген • в главата този път
и го в трески превърна — • такава сила вля.
С това на Елзе воинът • навлече си беля.*

*Към нојнищата гневно • след тези изненади
посегна Хаген ловко • и меча си извади,
отсече му главата • и хвърли я в реката.
Бургундците наскоро • узнаха новината.*

*Дордето Хаген в схватка • салджията надви,
течението сала • понесло бе, уви.*

*Преди да го оправи, • усилия положи
и здраво се напрегна • бургундският велможа.*

*Гребеше яко тъй, че • възви го той с веслото,
в ръцете му обаче • строши се то самото.*

*Понеже да се върне • при своите забърза,
а туй весло едно бе, • как сръчно го завърза*

*той с ремъка на щита, • къс кожа изтъняла!
Надолу към гората • подир насочи сала,
където на брега бе • застанал вече царят.
Видя и колко воини • към него се отправят.*

*Посрещнат беше с поздрав • от воините сами,
но в сала те съзряха • как локва кръв дими
от раната на оня • свадлив и зъл салджия,
та всеки заразпитва • на що ли той дължи я.*

*В таз локва още прясна, • от сала неизмита
кръвта щом царят зърна, • веднага го запита:
„Салджията защо ми • не кажете къде е?
Мощта ви мигар смогна • кръвта му да пролее?“*

*Но Хаген заувърта: • „Когато до върбата
видях аз сал привързан, • свалих го на водата.
Днес никакъв салджия • не съм изобщо виждал
и никого не съм аз • ранявал, ни обиждал.“*

*Тогава Гернот вметна, • напет бургундски княз:
„Ще имаме май жертви, • боя се днеска аз,
щом ни един салджия • не мярва се тъдява.
Отвъд ний как ще минем • тревоги ми създава.“*

*„Слуги“ — предложи Хаген, — • „вий сбруите
снемете*

*на пясъка, та нека • не пречат на конете!
Навремето салджия • прочут на Рейн аз бях.
Отвъд ще ви прехвърля • при Гелфрат днес без
страх.“*

*Конете за да минат • и никой да не спре,
подгониха ги шумно; • те плуваха добре —
течението нито • един не им повлече,
макар че неколцина • отнесе по-далече.*

*Доспехи, злато, сбруи • да пренесе на сала
дружината не бе се • изобщо колебала.
На славните юнаци • пак Хаген с вещина
помогна да преминат • в безвестната страна.*

*Отвъд превози първо • той рицари хиляда,
подир — момците свои, • а броят все не спада:
с над деветхилядния • обоз накрая мина.
Ни миг тоз ден храбрецът • от Троне не почина.*

*Почти превел юнакът • бе всички живи, здрави,
пророчествата странни • обаче не забрави,
изречени пред него • от двете самовили —
пророчества, каплана • едва не усмъртили.*

*Край утвари черковни • свещеника завари.
Облегнал бе ръка на • потреби и стихари,
но нищо не помогна: • щом Хаген го погледна,
за божия служител • бе туй беда поредна.*

*Той метна го от сала • със злост необуздана.
„На помош“ — вик дочу се, — • „спасете ни
каплана!“
Да го погуби Хаген • си беше наумил
и Гизелхер с таз дързост • немалко разгневил.*

Бургундският княз Гернот • свой упрек пък подхвана:

*„Какво ви ползва, Хаген, • таз гибел на каплана?
Да бе го сторил други, • вий бихте съжалили.
Свещеникът с неволна • вина вас възмути ли?“*

*Капланът неумело • запляска във водата
в очакване на помощ, • но сблъска се с ината:
така ввесен бе Хаген, • че без да се стиди,
към дъното го тласна, • що всички възмути.*

*Несретникът, оставен • без помощ и напъден,
напрегна сетни сили • назад към бряг отвъден.
Не можеше да плува, • но с божия подкрепа
отскубна се отецът • от гибелта нелепа.*

*Съзирайки как там си • той расото изчезда,
разбра накрая Хаген, • че нямаше надежда
предсказаното нему • без кръв да се размине.
„От тези воини всеки“ — • той рече — „ще загине.“*

*Веднага щом се всичко • от сала разтовари,
що носеха момците • на трима господари,
от Хаген натрошен той • бе хвърлен във водата.
Витязите с почуда • следяха му делата.*

*„Защо го стори, братко?“ — • тъй Данкварт го
запита.*

*„С какво ще се прехвърлим • след нашата визита
на хуните в страната • на път към своя град?“
Подир откри му Хаген, • че няма път назад.*

*Сега обаче рече: • „Тъй сторих да се знае,
при похода ни щом се • витяз разколебае
и втурне се уплашен • по този път повторно,
той сам да се погуби • в реката най-позорно.“*

*Със себе си бургундец • те водеха навред,
юнак на име Фолкер — • и шипилман, и поет.*

*С умелото си слово • той всекого би слисал,
ала не би допуснал • у Хаген подла мисъл.*

*С конете оседлани • и мулета с товари
на тях не им се нищо • при похода поквари,
освен че се лишиха • от царския каплан.
На Рейн пешком той щеше • да се прибира сам.*

XXVI ЕПИЗОД

КАК ДАНКВАРТ УБИВА ГЕЛФРАТ

*С брега да се сбогуват • настапало бе време
и царят ги запита: • „А кой ще се наеме
нам пътя да показва • да се не заблудим?“
„Ще бъда“ — рече Фолкер — • „водач незаменим.“*

*„Витязи, воини млади!“ — • тъй Хаген заповедно
призва ги. — „Предводител • да следвате е редно.
Но нека споделя с вас • и неприятни вести:
в Бургундия не ще се • завърнем ний, злочести!*

*Узнах от самовили • аз тута отзарана,
че връщане обратно • на Рейн за нас веч няма.
Поради таз причина • съветвам ви да бдите
добре въоръжени • за набег на вразите.*

*Надявах се да бъдат • лъжовни самовили.
Te рекоха, че никой • не би се жив спасил и
единствено капланът • назад ще се отправи.
Затуй така държах аз • той днес да се удави.“*

*Мълвата плъзна бързо • из цялата дружина.
По ликове юнашки • мъртвешка бледност мина —
загриженост настъпи • от смут пред смърт сурова
и походът започна • да ги разочарова.*

*Прехвърлили се бяха • край Меринг през реката,
човек на Елзе где то • изгуби си главата.
„По пътя ни врази си • спечелих“ — Хаген вметна. —
„Те може да помислят, • че сме им плячка лесна.*

*Погубих отзарана • въпросния салджия.
Узнали са го вече. • Стегнете се и вие,
та ако днеска Елзе • и Гелфрат ни изпратят
войска срещу обоза, • добре да си изпятят.*

*Познавам тез смелчаци — • те няма да простят.
Конете оставете • спокойно да вървят
да не помисли някой, • че бягаме в несчета.“
Княз Гизелхер откликна: • „Аз вслушвам се в
съвета.“*

*„Обоза кой тогава • напред ще поведе?“
Решиха да е Фолкер, • че бил навсякъде
и с път той запознат, и • с пътека неназвана.
Едва-що бе предложен, • въоръжен застана*

*отпред юнакът шпилман, • наложил шлема свой
и с блъскави доспехи, • стъкмен добре за бой.
Към копието дълго • привърза знак червен.
И той в неволи щеше • да бедства някой ден.*

*За мъртвия салджия • сам Гелфрат вест получи.
Левентът Елзе също • за случката научи.
Дотолко поразени • от новината бяха,
че воинството си вярно • те незабавно сбраха.*

*Препускайки, дойдоха — • помнете го от мене —
при тях момци, които • в двубой по всяко време
щети и люти рани • без жал нанесли биха.
Пред Гелфрат седемстотин • такива се явиха.*

*Подир врага злосторен • потеглиха начело
с двамина господари, • захванали се смело
на пришълците дръзки • да отмъстят по мяра.
Но пагуба за свои • куражът им докара.*

А с Данкварт, своя брат, и • с момците си в туй време

*от Троне Хаген беше • решил да се заеме
отзад да пази всички • като ариергард и
родата си от набег • тъй най-добре да варди.*

Денят попревалил бе, • отиваше си вече.

За рицарите Хаген • неспирно се боеше.

*Бавария на кон и • зад щита прислонени
пресичаха, но ето • че бяха връхлетени.*

*Отзад и отстрани те • дочуха да долита
задъхано пръхтене • и тропот на копита.
Храбрецът Данкварт рече: • „Ще ни нападнат тука.
Да стегнем шлем и нека • ни пази от неслуга!“*

Да спрат им се наложи • пред явната заплаха.

Сред сумрака те блясък • на щитове съзряха.

*Мълчанието Хаген • с въпроса си прекъсна:
„По пътя кой догонва • нас в тази доба късна?“*

*В ответ му рече Гелфрат, • баварският маркграф:
„Препускахме дотука • да дирим враг лукав.
Дочух погубил някой • салджията ми днес е.
А харен момък бе, та • смъртта му ме потресе.“*

*От Троне Хаген рече: • „Той ваш ли бе салджия?
Вината си признавам: • реших да го убия,
загдето не прехвърли • дружината отвъд,
а върху мен стовари • салджийския си прът.*

*Предложил бях му злато • и дрехи за отплата
да минем тук, юнако, • при вас отсам реката.
Но той се разгневи и • с едно весло дебело,
замахвайки в яда си, • улучи мойто чело.*

Извадих с ярост меч и • така в самоотбрана

*нанесох му тогава • аз смъртоносна рана.
Готов съм на разплата, • каквато изберете.“
В двубой свиреп накрая • се втурнаха мъжете.*

*„Аз знаех“ — вметна Гелфрат, — • „рече ли тук да
мине*

*с дружината си Гунтер, • юнак наш ще загине
на Хаген от ръката. • Разплата щом даде ни
за нашия салджия, • ще бъдем възмездени.“*

*Над щитовете Гелфрат • и Хаген наклониха
две копия на напад • и в бой се устремиха.
Пети в жребците Елзе • и Данкварт здраво впили,
разгорещено взеха • и те да мерят сили.*

*А има ли за воина • проверка по-отрадна?
От коня си след удар • насрещен Хаген падна,
нанесен му от Гелфрат. • Нагръдникът на коня
се бе разкъсал, тъй че • остана сам пред оня.*

*Откъм момците трясък • на копия ехтеше.
А Хаген се надигна, • където паднал беше
от коня на тревата • след сблъсък повален,
и взор към Гелфрат впери • от ярост настърен.*

*Конете им в туй време • не зная кой прихвана —
пешком и Гелфрат гневно • пред Хаген сам застана
и мигом подновиха • таз лута схватка своя
с подкрепа от момците, • узнали за двубоя.*

*Макар ожесточено • да се нахвърли Хаген,
от щита му маркграфът • откърти къс грамаден,
замахвайки към него, • та искри прехвърчаха.
На Гунтер воинът трепна • пред смъртната
заплаха.*

Затуй повика бързо • на помощ брат сиjak:

„Помагай, братко Данкварт, • нападна ме юнак
оперен и заплашващ • тук поразен да бъда!“

„Ще дам аз“ — рече Данкварт — • „вам сетната
отсъда.“

Витязът доближи се • и с мощ мълниеносна,
размахал меча остър, • след миг го мъртъв просна.
За гибелта му Елзе • да отмъсти опита,
но храбрата му чета • едва не бе затрита.

Убили бяха брат му, • самият той ранен
осемдесет юнака • загуби него ден
в двубои покосени. • На знатния смелчага
пред воините на Гунтер • наложи се да бяга.

Баварците дорде се • изтегляха оттам,
ехтеше сблъсък шумен. • С какъв безстрашен плам
юнаците от Троне • преследваха вразите,
отстъпващи, наместо • да възмездят щетите.

Храбрецът Данкварт рече • при бягството им:
„Нека
потегляме обратно • по нашата пътека,
а те окървавени • към своя дом да кретат.
Да бързаме при царя — • такъв ми е съветът.“

Пристигайки където • се спречкаха мъжете,
разпореди се Хаген: • „Юнаци погледнете
лежи ли тука воин и • щетите ни какви са
след боя, с който Гелфрат • в гнева си ни стъписа!“

Убити четирима • прежалиха тогава.
За тях бе отмъстено: • при таз саморазправа
баварска кръв личеше • от паднали стотина
по щитовете бойни • на малката дружина.

Зад облак се прокрадна • лъч лунна светлина.

*Отново Хаген рече: • „Но дума ни една
пред мойте господари • за всичко, що се случи.
До зaranта не бива • туй никой да научи.“*

*Застигнаха момците • от Троне своите хора,
налегна ги обаче • мъчителна умора.
„И докога ще яздим?“ — • дочу се глас смутен,
та Данкварт отговори: • „Не може тук да спрем.*

*Ще яздите, дордете • зора се зазори.“
Загрижен за обоза • и Фолкер бе дори,
запитвайки маршала • защо се тъй немари:
„Къде ще отпочинат • коне и господари?“*

*„Не мога“ — рече Данкварт — • „добре да преценя.
Не ще се спре, преди да • посрещнем ний деня.
А сетне, где завърнем, • ще легнем на тревата.“
Мнозина неохотно • приеха новината.*

*Невидими следите • от алената кръв
останаха, дорде не • проблесна горе във
върхарите зората. • Едва-що забеляза,
че водили са битка, • намръщен царят каза:*

*„Нима, юнако Хаген, • не сте ме известили
до вас да съм, когато • вам кърви са пропили
доспехите? Каква е • таз случка безотрадна?“
„Нощес“ — отвърна Хаген — • „нас Елзе ни
нападна.*

*Салджията бил повод • подире ни да яхнат.
И ето Гелфрат беше • убит с един замах на
юнака Данкварт. Елзе • побягна без стотина
загинали, а ний се • простихме с четирима.“*

*Не се разбра где спряха • да легнат за отмора.
Земляците им чуха • на хуните към двора*

*поели пак на Ута • отроците напети.
Te в Пасау сетне бяха • с любезности приети.*

*Епископ Пилгрим, вуйчо • на царя и князете,
честит бе, че пристигат • настроени добре те
с дружина многобройна • на негова земя.
Към тях че беше ласкав, • туй всеки го видя.*

*Посрещаха ги вредом • с възторзи откровени.
Не бяха в Пасау всички • надлежно подслонени,
та на брега отсреща • подириха поляна,
опънаха там шатри • и построиха стана.*

*Отдъхваха те в него • през следващия ден
и през нощта, така че • бе всеки ободрен.
Подире продължиха • на Рюдигер в страната.
За тях маркграфът скоро • получи новината.*

*След тежката умора, • когато с пресни сили
към границата бяха • отново продължили,
край нея те откриха • самотен воин да спи.
От Троне Хаген ловко • се с меча му сдоби.*

*А Екварт беше този • юнак въоръжен.
Почувства се тогаз той • безмерно унизиен,
пред рицарите гдето • без меча си остана.
На Рюдигер земята • с небрежна бе охрана.*

*„Какъв позор за мене“ — • продума Екварт бавно. —
„От яздещи бургунди • пострадах най-безславно.
Откак загубих Зигфрид, • без радост се намъчих.
Ах, Рюдигер, каклошо • аз и към вас постъпих!“*

*Тъгата му щом Хаген • дочу, той върна с чест
на воина меча с гравни • златочервени шест:
„Вземете ги да имам • приятелство в отплата.
Храбрец сте вий, макар и • самотен на междата.“*

*„За гравните вас нека • ви Бог възнагради.
При хуните, боя се, • очакват ви беди.
Погубихте вий Зигфрид • и тук пламти омраза.
Пазете се ви моля“ — • в ответ му Екварт каза.*

*От Троне Хаген рече: • „Дано нас Бог ни пази!
Една обаче грижса • обзема тез витязи
от воина до князете: • в земите ви къде ли
довечера ще найдат • уютни те постели.*

*От дълъг път конете • съвсем са изтощени
и припасите също • докрай са потребени.
Тук никой не търгува, • та нужен е стопанин
гостолюбив в дома си • добре да ни нахрани.“*

*„Стопанин“ — рече Екварт — • „аз можа да
показжа,
какъвто вие още • не сте видели даже
извън земите ваши, • ако благоволите
граф Рюдигер, витязи, • сега да навестите.*

*Край пътя ви домът му • гостоприемно кани,
в сърцето му такива • достойнства пък са събрани
като през май цветята, • цъфтящи по лъките.
Посрещне ли юнаци, • тогава най-честит е.“*

*„Изпратил бих ви с вест и • с въпрос такъв от мене:
приятелят мой, графът, • дали ще ме приеме“ —
обади се цар Гунтер — • „с дружина и роднини?
Признателност дължа, щом • в дома си приюти ни.“*

*„Вестител“ — рече Екварт — • „ще стана
драговолно.“
На път се той отправи • да предаде дословно
на Рюдигер каквото • цар Гунтер му предлага.
Не бе добивал графът • отколе вест тъй блага.*

*Задалия се рицар, • към Пъхларн бързащ сам,
маркграфът разпознал бе • и рече: „Онзи там
е Екварт — на Кримхилда • от воините един.
Ранен ще да е, мисля, • той от вразите им.“*

*Но спрял като вестител • край портите да чака,
свали си меча там и • предаде го юнака.
Вестта на домакина • веднага съобщи,
с приятелите слязъл • край градските врати:*

*„При вас да ме проводи, • маркграфе, с вест посмя
цар Гунтер, господар на • бургундската земя.
С владетеля и Гернот, • и Гизелхер поред
витязите изпращат • най-искрен вам привет.*

*И рицарите Хаген • и Фолкер поздрав с чест
прибавят вам любезно • с таз височайша вест.
Маршалът ми заръча • за воините подслон
дано да се намери • в просторния ви дом.“*

*Маркграфът отговори • с усмивка на уста:
„Какъв възторг огромен • събужда в мен вестта,
че дирят благородни • владетели услуга.
Дома ми навестят ли, • не искам радост друга.“*

*„Маршалът Данкварт лично • държи тук да се знае
дружината на цар и • князе на брой каква е:
шейсет витязи смели • и рицари хиляда
с над деветхилядния • обоз.“ — Маркграфът каза:*

*„Добре дошли да бъдат • такива свидни гости,
каквите аз в дома си • не съм приветстввал още.
Приятели и близки, • възсядайте конете,
да срещнете дружина • веднага препуснете!“*

Слуга и рицар мигом • се втурнаха в обори:

*що Рюдигер бе рекъл, • уместно им се стори,
та бързаха любезно • да спазят ритуала.
В покоите Готлинда • вестта не бе узнала.*

XXVII ЕПИЗОД

КАК ПРИСТИГАТ В ПЬОХЛАРН

*Стопанинът прибра се • в покоите веднага
при своята съпруга • и щерката си драга
да каже новината, • разчула се едва ли,
че на Кримхилда бяха • се братята задали.*

*Съпругата любима • тогава той прикани:
„Владетелите славни • приветствайте в дома ни,
пристигнат ли те тук • със своята дружина.
Срещнете с поздрав Хаген — • и той им е роднина.*

*Сред свитата е Данкварт, • на Хаген роден брат,
а редом с него Фолкер, • възпитан и богат.
Вий с дъщеря ни тези • шестима целунете.
Към рицарите също • вежливост проявете.“*

*Така да сторят дума • му дадоха засмени,
подир от ракли взеха • разкошните премени
да срещнат с тях достойно • и рицари, и царя.
Усърдна надпревара • там взе да се разгаря.*

*Не сложиха красило • по ликовете бели,
ала косите руси • пристегнаха с шапели —
със златен обръч лъскав, • да ги не вятър роши,
изящните им къдри • да не изглеждат лоши.*

*Да се нагиздят нека • оставим всички дами.
Приятелите свои • щом Рюдигер подканят,
препуснаха да срещнат • те воин и повелител,
подир приют радушно • в маркграфската обител.*

*Щом Рюдигер да влизат • през портите съзря ги,
към гостите храбрецът • слова отправи благи:
„Добре дошли в дома ми, • владетели с дружина,
честит съм да ви видя • аз в моята родина!“*

*Тогаз благодариха • витязите с поклон,
че среща ги любезно • юнакът в своя дом.
Прие той Хаген с поздрав • като познайник свой,
а по-подир и Фолкер, • бургундския герой.*

*Приветства също Данкварт, • та рицарят поде:
„Посрещайки нас топло, • разпоредете где
да пренощуват тези, • които сме довели.“
„За вас“ — маркграфът рече — • „приготвихме
постели.*

*Обозът ще станува. • Със себе си каквото
вий имате — жребци ли, • доспехи ли било то,
да бдят над него аз ще • приканя мойте хора,
да ви се не погуби • дори едничка шпора.*

*Момци, отпред в полето • спретнете шатри вешо!
Ще възмездя, помнете, • изчезне ли вам нещо.
Да попасат жребците • снемете им юздите.“
Не бяха по-вежливо • посрещани преди те.*

*Сред общата отрада • с витязите тогава
сам царят се оттегли. • На меката морава
налягаха момците • и мисля си: едва ли
през този поход бяха • така чудесно спали.*

*Графинята бе слязла • с момата си красива
отпред пред твърдината. • Край тях се заизвива
редица от девойки • и дами миловидни,
богато пременени, • накитили се с гравни.*

*И камък драгоценен • лъщеще отдалече
по пищната одежда. • Задаваше се вече
дружината бургундска • и спря пред тях накрая.
С изискани обноски • подир тя всеки смяя.*

*Очакваха я трийсет • и шест девици стройни
и дами благородни • наред със смели воини,
довели ги да срещнат • прочути владетелини.
Приветстване последва • от двете домакини:*

*Момата щом целуна • и царя, и князете
(Готлинда както стори), • сам Хаген вech на ред бе.
Баща ѝ настърчи я — • против не би могъл
да бъде, а пък гостът • бе с вид сувор и зъл.*

*Повелята прие тя • и без да се огледа,
към него запристиъпва • ту румена, ту бледа.
Подир целуна Данкварт • и шипилмана с отрада —
за храбростта тоз поздрав • достойна бе награда.*

*Ръка подаде сетне • чаровната мома
на Гизелхер, витяз от • бургундската страна,
тъй както стори с Гунтер • и старата графиня.
Тя гордо с гост и с щерка • пред другите премина.*

*Стопанинът пък Гернот • поведе в ширна зала,
где рицари и дами • мълвата беше сбрала.
Разпореди се вино • за всекого да има —
такъв възторжен прием • не помнеха мнозина.*

*С любвеобилен поглед • следяха вред момата
на Рюдигер: пристойна, • на прелести богата.
Разбунваше тя страсти • у рицар не един
с възвишена душевност • и чар неотразим.*

*Но всуе се рояха • у тях безброй копнежи,
затуй наскоро взорът • изпълнен с порив свеж и*

*към другите девици • и дами дивни мина.
А шипилманът възхвала • поде за домакина.*

*По обичай приказа • оттам в отделни зали
към рицари и дами • да идат бяха дали.
Поднесоха вечеря • и всеки от онези
достойни гости седна • край пищните трапези.*

*При тях да бъде бе за • Готлинда чест голяма.
Дойде тя на софратата, • но щерка ѝ остана
там, гдето ней подхожда — • с девици благонрави.
Сред гостите без нея • унилост се възправи.*

*Подир, щом вредом бяха • вечеряли и пили,
въведоха отново • девиците красиви.
Разнесоха се волни • закачки и шеги,
подел гусларят Фолкер • безспир да ги реди.*

*Към домакина сетне • възклика с глас висок:
„Маркграфе, колко милост • окзал вам е Бог:
да водите с прекрасна • съпруга тук весден
доволни и честити • такъв живот блажен.*

*Да бях владетел, мисъл • таил бих аз една —
с короната да имам • до мене за жена
красивата ви щерка. • Пленителна на вид е,
добра и благородна, • изпълваща мечтите.“*

*Маркграфът удиви се: • „Възможно туй нима е
владетел някой мойта • мома да пожелае?
С жена ми ний живеем • в страна напълно чужда —
кого девича хубост • за обич да пробужда?“*

*В ответ му рече Гернот, • благовъзпитан княз:
„Понеча ли по воля • да си избирам аз
съпруга, бих се радвал • да бъде тя такава.“
И Хаген най-любезно • съвети взе да дава:*

*„На Гизелхер май време • за сватба е дошло.
Графинята нали е • от знатно потекло,
в Бургундия да дойде: • корона щом наложи,
охотно ще ѝ служим • ний с княжески велможи.“*

*Словата му Готлинда • и Рюдигер веднага
възторжено приеха, • тъй както се полага.
А славните витязи • условиха в туй време
княз Гизелхер тогаз за • княгиня да я вземе.*

*Що писано е, кой ли • посмял би да възпре?
Девицата яви се • пред цар и пред князе.
Съпруга да му стане • чу Гизелхер обет,
той също дума даде • на височайши свой ред.*

*На младата невеста • земи и твърдини
в залог цар Гунтер редом • с княз Гернот отреди
и клетва се заклеха, • че сториха го те.
„Понеже с твърдини аз“ — • маркграфът пак поде,*

*„не разполагам, нека • залог е верността ми.
Сребро и злато давам • родата да остане
от зестрата доволна • и тежките товари
на мулета стотина • да бъдат моите дари.“*

*Двамината подире • съгласно общая
застанаха в средата. • Насреща ѝ в омая
се струпаха младоци • в ума си с мисли, дето
и днес вълнуват също • на юноша сърцето.*

*Когато на момата • зададоха въпроса
желае ли юнака, • тя малко се ядоса.
Макар с готовност нему • да ставаше жена,
обзе я свян подобно • девица не една.*

Съветът бащин беше • да каже просто да

*и с княза да се вземат. • Тогава начаса
обгърна я витязът • с ръката снежнобяла.
Оскъдна радост с него • съдбата бе ѝ дала.*

*„Владетели могъщи“ — • маркграфът прогласи, —
„щом минете обратно • за към страната си,
ще дам аз с вас да дойде • и щерка ми тоз ден
в Бургундия.“ — Така бе • обетът потвърден.*

*Веселието свърши • и Рюдигер призва я,
тъй както морни гости, • да иде в своята стая.
След шумната забава • тъй всеки отпочина.
На заранта закуска • стъкми им домакина.*

*Щом хапнаха, изрече • сам Рюдигер, преди те
на хуните земята • да прекосят: „Държите
да тръгнете, но няма • да пусна толкоз мили
гостуващи, щом тука • веднъж сте се отбили.“*

*„Едва ли може“ — Данкварт • отвърна — „още ден
да нагостите с вино • и хляб благословен
юнаци многобройни • в дружина тъй шумлива.“
„Не се грижете“ — рече • стопанинът, — „не бива*

*да се отблъсва мойта • молба, витязи смели!
Да ви го щавам мога • аз цели две недели —
и вас, и всички воини • под вашата закрила.
Не ми е с дан обсебвал • имането Атила.“*

*Макар неотстъпчиви, • успя да ги склони
при него да останат • те още четри дни.
С прочутата си щедрост • и тачени дела
на гостите раздаде • коне и облекла.*

*С конете оседлани • прислужници напети
пред портите стояха. • Излезнаха отпред и
юнаците от странство, • в ръка понесли щита.*

Атила крайна цел бе • на тази царска свита.

*Но залата преди да • напуснат още цар и
князе, раздаде графът • на гостите си дари.
Великодушен беше — • туй правеше му чест.
За Гизелхер сгодена • момата му бе днес.*

*Прославения Гунтер • той с ризница дари
в поченост да я носи. • Откак се възцари,
подарък рядко беше • приемал по-преди,
но щедростта на графа • с поклон възнагради.*

*На Гернот меч поднесе, • добър и драгоценен,
що в битките подире • другар бе нему верен.
Предложен всъщност дар от • графинята бе меча.
Един ден на погибел • той Рюдигер обрече.*

*Зае се и на Хаген, • лишена от омраза,
подарък тя да връчи. • Щом царят не отказа,
не би могъл да тръгне • и той без дар от нея,
но отклони отпърво • уж с тон самонадеян.*

*„Сред всичко тук видяно“ — • когато го запита,
призна ѝ сетне — „много • съм впечатлен от щита
отсреща на стената.“ — • Да би му го дарила,
той с него щял да иде • в страната на Атила.*

*Едва дочула що е • желано от смелчака,
графинята помръкна • и чак ѝ се доплака.
На Нудунг гибелта тя • с покруса си припомни,
от Витих как погубен • бе свидният ѝ сродник.*

*На рицаря тя рече: • „Ще ви го дам с охота.
Да щеше Бог да върне • на онзи воин живота,
що носеше го храбро! • Той в битка бе сразен
и все така неспирно • оплакван е от мен.“*

*Графинята чевръсто • от мястото си стана,
до щита приближи се, • повдигна го смълчана,
на Хаген го поднесе • и той го взе в ръце.
Подарък за витяза • бе щитът от сърце.*

*Зора не е сияла • над по-изящен щит:
отгоре гербът с ярко • сукно отвред покрит
и с камъни безценни. • На всекиго — рече ли
да го плати — би струвал • хиляда мерки цели.*

*Разпореди се Хаген • и щита го прибраха.
Сега пристъпи Данкварт • пред щерката на графа.
С доспехи тя дари го — • богати, величави,
пред хуните достойно • и с тях се той представи.*

*С подаръците, дето • получил беше всеки,
не биха се сдобили • без нрава ведър, мек и
добър на домакина. • Подир им стана враг
и бе убит в ненавист • от тях юнакът благ.*

*Храбрецът Фолкер с гусла • се доближи до двете,
с омайната си песен • Готлинда той почете:
на тръгване от Пъхларн • пред дамата засвири,
за сбогом благосклонност • от нея тъй подири.*

*Графинята любезно • с награда отличи я,
нареждайки веднага • да донесат кутия.
Дванайсет златни гривни • оттам предназначи за
певеца и с молба на • ръка му ги наниза:*

*„В двореца на Атила • носете ги от мене;
на връщане ще искам • да чуя как по време
на празника в услуга • били сте ми безспор.“
Поръката тоз рицар • изпълни по-подир.*

*Стопанинът извика: • „На път да сте спокойни,
реших да съпровождам • с дружина мои воини*

*момците ви и няма • вам никой да наврежда.“
Завчас бе натоварен • обоз с храна, одежда.*

*Със себе си поведе • и петстотин юнака
на кон с доспехи бойни, • без още да протака,
на празненство с турнири • и рицарска игра.
От тях обратно в Пъохларн • един не се прибра.*

*С целувка се сбогува • стопанинът тогаз,
от Гизелхер последван, • благовъзпитан княз,
в прегръдките си взели • красавиците свои.
Уви, девици ляха • подир сълзи порои.*

*Разтваряха се вече • прозорците отвред,
щом Рюдигер с момците • отправи се напред.
Но сещайки навярно • надвисващи злини,
заплакаха девойки • и прелестни жени.*

*За сродник и приятел • разстроени те бяха,
които в Пъохларн нивга • отново не видяха.
Юнаците пък с радост • по дунавския бряг
на хуните в страната • поеха път най-пряк.*

*Бургундците маркграфът, • витяз неустрашим,
подканни вещо: „Нека • сега уведомим
ний хуните свестител, • че идат гости знатни.
Атила ще се радва • на новини приятни.“*

*Към Австрия препусна • вестител не един,
та скоро вред разчу се: • герои с владетелин
от Вормс на Рейн пристигат — • вестта ги
изпреваря
и вече се вълнува • прислугата на царя.*

*От вестоносци бързи • узна се новината,
че ниделунги идат • на хуните в страната:
„Посрещайте, Кримхилда, • сега мигът настъпи —*

на почит се надяват • тук братята ви скъпи!“

*Кримхилда като всички • приветни домакини
иззад прозорец взряна • очакваше роднини.
Видя да идват воини • от бащина земя.
При гледката и царят • от радост се засмя.*

„Доволна съм“ — Кримхилда • не смя да прекослови.

---

*„Родата ми понесла • е щитовете нови
и ризници блестящи. • Очакващия злато
и помнещ мойта болка • ще наградя богато.“*

XXVIII ЕПИЗОД

КАК БУРГУНДЦИТЕ ИДВАТ ПРИ ХУНИТЕ

*Щом Хилдебранд, изпитан • и стар витяз, узна,
че движат се бургунди • към хунската страна,
Теодерих Веронски • уведоми веднага
и той реши угрожен: • „С тях среща се налага!“*

*Смелецът Волфарт викна • коне да изведат
и рицари поеха • с Теодерих на път.
Да ги пресрещнат щяха • на мястото, където
станували те бяха • под шатри сред полето.*

*Пръв Хаген да препускат • видя ги отдалече.
На свояте господари • той най-вежливо рече:
„Вдигнете се, витязи, • да срещнете поред
онези, дето идват • да кажат вам привет!*

*Задава се дружина, • на мен добре позната,
от рицари, прочули • на Амелунг страната.
Предвожда храбреците • героят от Верона
и поздравът му би бил • ласкателен за трона.“*

*От коня подир воини • с оръженосци млади
предвождащият слезе, • преди да се обади.
Отправяйки се сетне • на гостите към стана,
пред славните бургунди • приветствие подхвана.*

*Витязите когато • пред себе си съгледа,
Теодерих чедата • на Ута скръбно взе да
подпитва те коварна • долавят ли тук мисъл,
с надеждата, че бе им • я Рюдигер описал.*

„Добре дошли сте, Гунтер • и Гернот, брат на царя,
и Гизелхер, и Хаген • до Фолкер смел — гусларя,
наред с храбреца Данкварт! • Кримхилда все тъй
жали
героя нивелунгски — • не сте ли го узнали?“

„Да жали“ — рече Хаген, — • „щом иска ден из ден!
От смърт преди години • биде той повален.
Сред хуните е редно • към царската особа
да бъде мила: Зигфрид • лежи отдавна в гроба.“

„За раната на Зигфрид • да съдим днес не бива.
Злопаметна Кримхилда • ще е, дорде е жива“ —
Теодерих Веронски • редеше с глас тревожен. —
„Вардете се добре вий • на нивелунги стожер!“

„От що аз да се вардя?“ — • запита царят благ. —
„Очаква ни Атила, • а не омразен враг.
Той прати вестоносци • на празник да ни кани.
И още много вести • проводи нам сестра ни.“

„Съветвам“ — вметна Хаген, — • „за да сте си
спокойни,
Теодериха чуйте • и славните му воини.
Запитайте и нека • вам честно отбележи
що знае за Кримхилда • и нейните кроежи.“

Цар Гунтер с брат си Гернот • ведно с Теодериха
подеха помежду си • тогаз беседа тиха:
„Какво ще довери нам • най-добрестният рицар
веронски днес за нрава • на хунската царица?“

„Какво ли да добавя?“ — • веронският владетел
отвърна. — „Аз от сутрин • неволен съм свидетел
жената на Атила • как плаче и се вайка
за гибелта на Зигфрид • пред Божията майка.“

„Изглежда безнадеждно • каквото ни се каза“ —
гусларят храбър Фолкер • смилено отбеляза. —
„Да яхваме към двора • на хуните и нам,
смелчаците, да видим • какво ни готвят там.“

Безстрашните бургундци, • пришпорвайки конете,
пристигнаха с достойнство, • присъщо на царете.
Сред хунските витязи • възбуда превелика
появата на Хаген • от Троне предизвика.

Известен беше вредом • покрай мълвата той,
че бил погубил Зигфрид — • ксантенския герой,
съпруга на Кримхилда, • най-силния витяз.
Придворни все за него • разпитваха в тоз час.

С осанка бе, каквато • на рицаря отива:
широкоплещест, снажен, • с коса сребристосива.
Източен, дългоног и • със поглед, що смразява,
пристъпваше той тежко • с походка величава.

„Бургундските витязи • да бъдат подслонени,
а воините в обоза • от тях пък отделени!“ —
разпореди Кримхилда, • изпълнена с омраза.
Затуй подир обозът • без помощ се оказа.

На Данкварт, брат на Хаген • със служба на
маршала,
цар Гунтер поверил бе • прислугата си цяла,
за нея да се грижи • бургундският юнак.
Внимание на всеки • отеляше той пак.

Да срещне нивелунги • с придворните пристигна
красивата Кримхилда • коварна и безстыдна.
С целувка щом ръка си • на Гизелхер облегна,
от Троне Хаген шлема • свой тутакси пристегна.

*Той вметна: „Война смел и • разумния човек
подобен поздрав кара • да бъде все нащrek.
Към цар, князе и свита • отправя се привет.
Туй идване на гости • съвсем не бе наред.“*

*„Все някому“ — тя рече — • „то радост ще
достави.*

*Да ви приветствам довод • не е вежливостта ви.
От Вормс на Рейн каквото • донесли сте нали
ще отреди доколко • добре сте ми дошли.“*

*„Да беше ми известно“ — • додаде той, — „че се
очаква и от рицар • вам дар да поднесе,
то щях да се погрижса • да се замогна аз,
та дарове да нося • при срещата ми с вас!“*

*„Да знам аз настоявам • без всяка промяна
златото ниделунгско • от вас къде се дяна.
Вий трябваше онуй, що • веднъж съм придобила,
да ми го пренесете • в страната на Атила.“*

*„Е да, но, господарко, • що време пък изтече,
откак не стопанисвам • съкровището вече.
То в Рейн бе потопено • от мойте господари
и него ще го второ • пришествие там свари.“*

*Царицата отвърна: • „Таз мисъл ме споходи.
Не сте ми го донесли, • ни някой го проводи,
макар че беше мое, • на мен се и полага.
Сега неспир ще имам • все горести пред прага.“*

*„Вам нищичко не нося“ — • отново чу се Хаген. —
„Май стига ми, че мъкна • и щита си грамаден,
и яката си броня. • Лъщящият ми шлем
и мечът във ръка ми — • те също са за мен.“*

Тогаз подканни всички • царицата красива:

„С оръжие в таз зала • да влизате не бива.
Ще дам аз да го пазят, • да няма поразии.“
„И дума да не става!“ — • пак Хаген възрази ѝ. —

„Мен никак ме не блазни • да имам чест такава
съпруга на владетел • мой меч да съхранява.
Царица сте и няма • при мен да мине тази.
Баща ми ме е учили, • че меч се лично пази.“

„Горко ми!“ — тя простена • и сегнне се запита:
„Зашо ли Хаген с брат ми • не си предават щита?
Изглежда, някой вече • ги е предупредил.
Да знам аз кой, простили се • би той с живота мил!“

„Това“ — отвърна гневно • Теодерих — „бях аз.
Предупредих овреме • бургундците за вас:
и царя, и князете, • и воина храбър Хаген.
Изчадие, на смърт ли • ще бъда аз предаден?“

Засрами се тогава • жената на Атила —
безмерен страх тя бе към • Теодерих стаила.
Оттегли се припряно • и без да възрази,
но с погледи свирепи • към своите врази.

Здрависаха се двама • след разговора хладен —
Теодерих витязът • и воинът храбър Хаген.
Вежливо отбеляза • юнакът беловлас:
„На хуните в страната • дошли сте в кобен час.

Царицата — вий чухте — • словата си не мери.“
А Хаген рече: „Изход • дано пък се намери.“
Юнаците двамина • поведоха беседа.
Съзрял ги отдалече, • Атила в тях се вгледа.

„Желал бих да узная“ — • полюбопитства царят —
„Теодерих с кого там • любезно разговаря.
Видът му достолепен • свидетелства, че той —

отдемто да е тръгнал — • кален е рицар в бой.“

*„Той родом е от Троне • отрок на Алдриан“ —
отвърна му Кримхилдин • доверен ветеран. —
„Привидно достолепен, • по нрав си е навъсен.
Това ще ви докажа • аз в някой миг по-късен.“*

*„По що ще разпозная • аз неговите нрави?“
Не знаеше Атила • какви коварни прави
царицата кроежи, • та ни един роднина
не тръгна жив обратно • към своята родина.*

*„Мен Алдриан познат е • добре от мойта свита.
Тук чест и слава беше • от него придобита.
Аз рицар го направих, • дарих го с много злато,
с подкрепата на Хелка • битуваше благато.*

*Затуй ми е и Хаген • така добре познат.
С испанеца Валтари • при мен заложник млад
растеше тук, дордете • аз пуснах тоз смелчага.
А с Хилдегунда взе пък • Валтари, че избяга.“*

*Тъй в спомени за случки, • отдавна преживял,
приятеля от Троне • бе царят разпознал.
На младини към него • той имал бе заслуги,
ала сега немалко • другари му погуби.*

XXIX ЕПИЗОД

КАК КРИМХИЛДА УКОРЯВА ХАГЕН И КАК ТОЙ НЕ СТАВА НА КРАКА ПРЕД НЕЯ

*Теодерих и Хаген, • юначните герои,
подир се разделиха • пред царските покои.
Извръщайки се, воинът • на Гунтер поглед впери
и диреня спътник • сред другите намери.*

*До Гизелхер съгледа • изкусния гулбар,
да го последва кимна • на верния другар,
усетил безпогрешно • как мрачно е настроен.
Великолепен рицар • бе той с духа си боен.*

*Владетелите знатни • стояха още в двора.
Отлъчиха се само • двамината в отбора
юнаци и поеха • напряко към палата,
несещайки боязън • от нечия разплата.*

*Приседнаха на пейка • срещу един салон,
използван от Кримхилда • в съпружеския дом.
В блестящите доспехи • човек да ги съзре,
охотно опознал би • дошли те по-добре.*

*Вторачаха се хуни • към дръзките мъже,
завзирайки се сякаш • в опасни зверове.
А през един прозорец • видя ги и Кримхилда
и болката у нея • взе пак да се засилва.*

*Тя тутакси заплака • при тягостния спомен.
Момците на Атила • такъв поврат преломен
стъписал бе: от що ли • изгуби радостта си?*

В ответ тогаз им рече: • „От Хаген е, юнаци.“

*„Кажете, господарко, • каква бе таз промяна?
Нали до преди малко • ви гледахме засмяна?
Вий само повелете • и ний ще отмъстим
на всеки наранил ви, • та бил и несразим!“*

*„Възмездие за мене • отколешна мечта е.
Награда ще получи • каквато пожелае,
за мъката ми който • на Хаген отмъсти.
Молбата ми е: нека • с живота се прости!“*

*Завчас стъкмени бяха • от воините шейсет,
готови вероломно • да поразят поред
зарад Кримхилда Хаген, • витяз кален и смел,
а сене и гусларя, • със себе си довел.*

*Но при вида на тази • дружина толкоз малка
поде отново мрачно • добратата господарка:
„Ако сте наумили • да съкрушите воина,
не ще се уаде вам • с дружина малобройна.*

*Дори от Троне Хаген • да е сърцат и як,
далеч по-сilen редом • приседнал е юнак —
гусларят Фолкер би се • в двубоя разлютил и
не бихте никак лесно • двамината надвили.“*

*Словата ѝ щом чуха, • застягаха се нови
към четристотин воини • за подвизи готови.
Жадуваше разплата • царицата им властна,
затуй подир мнозина • в небитието тласна.*

*Щом свитата видя си • добре въоръжена,
към смелите юнаци • тя рече настървена:
„Ще трябва още малко • сдържано да стоите.
С короната си искам • да ида при вразите.*

*И упреците чуйте, • отправяни към мене
от Хаген, воин на Гунтер. • Тъй нагъл и надменен
е рицарят от Троне, • че всичко ми признава.
Затуй не ме е грижса • със него ще става.“*

*Тогаз гусларят шпилман • видя откъм палата
по стълбите да слиза • царицата богата.
Юнакът славен Фолкер, • съзирайки това,
съратника си Хаген • да гледа призова:*

*„Задава се онази, • приятелю, коя ни
с коварно вероломство • в страната си покани.
Не съм царица срещал • от свита придружена
и с мечове в ръката, • и тъй ожесточена.*

*Ако не сте наясно, • приятелю, дали те
таят към вас омраза, • съветвам ви да бдите.
Жivotът и честта ви • тогаз ще са спасени,
че сещам как онези • прииждат разгневени.*

*С гърди са неколцина • широко очертани,
та ще да се е всеки • приготвил да се брана
и явно броня крие • под дреха от коприна.
Не знам кому отрежда • гнева си таз дружина.“*

*Храбрецът Хаген мигом • отвърна разярен:
„Наясно съм, че той е • насочен срещу мен.
Показва го и мечът, • лъщящ в ръката тяхна,
ала не ще попречат • обратно кон да яхна.*

*Приятелю, на помощ • дошли ли бихте вие,
насъска ли туй воинство • тя с мене да се бие?
Узная ли доколко • аз вам съм драг и мил,
насетне бих ви вярно • в неволя подкрепил.“*

*Гусларят рече: „Помощ • безспорно ще ви дам.
Дори да тръгне царят • с момците си насам,*

*дорде съм жив, аз няма • на крачка ни една
да трепна боязливо • от вашата страна.“*

*„Дано, юнако Фолкер, • вас Господ поживи ви!
Рекат ли да се бият, • не ще сме ние криви.
Вий дадохте ми дума • да имам помощта ви,
пък нека те му мислят • кой как да се избави.“*

*„Ала сега да станем“ — • подканите го гусларят, —
„с царицата те все пак • насам ще се отправят.
Оказваме ли почит • на благородна дама,
това на нас самите • ни прави чест голяма.“*

*„Не ще се злепоставям“ — • възпротиви се Хаген, —
„да сметнат, че пред нея • от страх стоя изправен.
И туй за да не хрумва • на воините ѝ, няма
заради никой тука • от пейката да стана.*

*За двама ни аз мисля, • че по-добре така е.
Зашо да тача някой, • ненавист щом питае?
Не ще го сторя нивга, • дорде съм жив, за тази
царица и нехая • доколко тя ме мрази.“*

*Той в скута си подире • положи нагло меч.
На дръжката му ярко • блестеше отдалеч
прекрасен яспис с цвят от • тревата по-зелен.
Позна Кримхилда меча • за Зигфрид отреден.*

*Канията с ръб ален, • по дръжката с позлата —
когато разпозна го, • задави я тъгата.
При спомена заплака, • обзета от печал.
Изглеждаше, че Хаген • бе тъкмо туй целял.*

*Юнакът Фолкер редом • тогаз измъкна пък
до себе си огромен, • дебел гусларски лък,
така широк и остър, • същински меч в размах.
Двамината седяха • на пейката без страх.*

*И взели се за твърде • достойни и добри,
почително да станат • не мислеха дори
смелчаци те пред никой. • Тя миг не се забави:
при тях дойде и поздрав • враждебен им отправи.*

*Подир запита: „Хаген, • вас кой ви тук покани,
та яздейки, посмяхте • да дойдете в дома ни,
макар да е известно • що мен ми причинихте?
Да бяхте по-разумен, • потеглили не бихте.“*

*„Не ме е никой канил“ — • от Троне Хаген каза. —
„При вас да заповядат • покана бе дошла за
владетелите трима. • От тяхната съм свита
и винаги ги следвам • при дворцова визита.“*

*„Кажете ми обаче“ — • додаде тя — „защо
посяхте в мен омраза • чрез стореното зло.
Да покосите Зигфрид, • съпруга ми любим,
до гроб аз да оплаквам • витяз непрежали!“*

*„Какво да кажа още?“ — • отвърна той. — „Нали
все същият съм Хаген, • що Зигфрид повали.
Наложи се героят • тогаз да си отиде
затуй, че на Брунхилда • нанесохте обида.*

*Царице благородна, • наистина е моя
вината за бедите, • отнели вам покоя.
Жена ли, мъж ли — нека • да отмъсти сега,
загдето причиних вам • безмерната тъга.“*

*„Юнаци на Атила“ — • извика тя, — „сами
вий чухте на кого се • дължи тъгата ми.
Какво за туй го чака • не ме е грижса, воини.“
Спогледаха се мигом • бойците многобройни.*

Посмееше ли някой • да вдигне свада днес,

*двамината от нея • излезли биха с чест,
в предишни битки славни • отколе закалени.
Напиращите бяха • в гнева от страх възпрени.*

*Един от тях извика: • „Защо в мен сте се взрели?
Каквото обещал бях, • за мен това не е ли
живот да си затрия • за нечия награда?
Кримхилда ни подвежда • към гибел без пощада!“*

*„Мен същото се чини“ — • друг в слово го превари.
„Дори да ми предлагат • и злато на камари,
не бих желал да тръгна • с гусларя да се бия,
в очи му щом съзирам • аз погледа на злия.*

*А воина Хаген зная, • и то от младини.
За него мен друг няма • какво да поясни,
че виждал съм го в битки • аз двадесет и две —
що дами той оставил • без мъж, без синове!*

*Докато беше тука, • отправяше се той
с испанеца Валтари • на походи и в бой
прославяше Атила. • Такъв герой юначен
нима не е заслужил • от нас да бъде тачен?*

*Тогава бе юнакът • младеж с постъпки смели.
Младоците от нявга • какви са побелели!
Сега е вече мъдър, • безрадостен на вид
и носи меча Балмунг, • с коварство придобит.“*

*Да няма кървав сблъсък • накрая бе решено.
Видя се от гусларя • туй воинство застрашено
и ето че момците • обратен път поеха.
Сърцето на Кримхилда • застрада без утеша.*

*Как често от боязън • приятелят отлага
другарите си вредом • в беда да подпомага
и най-благоразумно • не сторва им услуги.*

В бедата с разум могат • да се опазят други.

„*Видяхме*“ — огорченост • гусларят изрази, —
„чe както спомена се, • тук чакат ни врази.
В двореца да се върнем • при наш’те господари,
та никой да не смее • тях подло да удари.“

„*Ще ви послушам*“ — Хаген • отвърна и обзети
от дързост се прибраха • при гостите напети,
тържествен прием още • очакващи сред двори.
Витязът Фолкер гръмко • тогава заговори

на своите господари: • „*Сред гмежа докога
ще чакате, наместо • да чуете сега
изречена от царя • в двореца дума пряма?*“
И рицарите храбри • закрачиха по двама.

Владетелят веронски • прихвана за ръка
бургундския цар Гунтер • и тръгнаха така.
Витязът Гернот в Ирнфрид • намерил бе опора,
а Рюдигер потегли • пък с Гизелхер от двора.

Юнаците дорде се • тъкмяха в двойки челни,
останаха си Фолкер • и Хаген неразделни
до сетен бой, где всеки • живота свой оставил.
Оплакаха ги сетне • все дами величави.

След Гунтер и князете • към царевата сграда
пое почтена свита • пред воините хиляда
наред с шейсет юнаци, • които беше сbral
в земите свои Хаген, • безстрашният васал.

И Хавард редом с Иринг, • двамина воини стари,
намираха се в близост • до своите господари.
Личеше как и Данкварт, • и Волфхарт, рицар смел,
в обноските показват • достойнства без предел.

*А рейнският владетел • щом влезе най-накрая,
в двореца цар Атила • ни миг не се помая
от място да се вдигне • с приветливост гореща.
Не е било цар гости • тъй мило да посреща.*

*„Добре дошли сте, Гунтер, • с двамината си братя!
Вам с Гизелхер и Гернот • държаса аз да изпратя
почителна покана • във Вормс отвъд реката.
С добре дошли приветствам • момците ви в палата.*

*Приветстваме сърдечно • в страната ни и вас,
юнако Фолкер, както • и Хаген, смел витяз,
ний с моята съпруга, • изпратила дружина
момци да дойдат с вести • във вашата родина.“*

*„Дочухме“ — рече Хаген — • „това да се повтаря.
Не бях ли днес пристигнал • аз тук заради царя,
дошъл бих да изкажа • самичък почит вам.“
Поведе своите гости • стопанинът оттам.*

*Отидоха, където • доскоро бе седял.
Черничев сок и вино • поднесоха в бокал,
в разлати купи златни • наляха медовина.
И тук без поздрав ласкав • „Добре дошли!“ не мина.*

*Подир поде Атила: • „Мен нивга досега
не е било приятно • тъй както от това
най-сетне да ви видя • дошли в двореца мой,
царицата печална • да сети пак покой.*

*Посрещам толкоз гости • от знатно потекло,
недоумявам само: • вам бях ли сторил зло
че не намина никой • от вас, витязи трима.
Затуй и радостта ми • е днес неизмерима.“*

*А Рюдигер отвърна • на таз почуда царска:
„Срещнете ги с доволство! • На мойта господарка*

*роднините умеят • да тачат верността.
В дома ви са довели • на рицари цвета.“*

*При поврат-слънце бяха • витязите дошли
в двореца на Атила. • Нарядко се мълви
за прием тъй тържествен. • Подир се той зае за
вечеря да подканя • към царската трапеза.*

*Сред гости там отново • от радост засия.
Поднасяха обилно • напитки, ястия —
поред получи всеки • каквото пожела,
че знайни вред им бяха • чутовните дела.*

XXX ЕПИЗОД

КАК ХАГЕН И ФОЛКЕР СТОЯТ НА СТРАЖА

*Смрачаваше се вънка, • отминал бе денят,
та питаха се где ли • ще могат да поспят
владетели и воини • от пътя уморени.
Чрез Хаген мигом бяха • в ответ уведомени.*

*„Хвала вам в Бога“ — Гунтер • поде към домакина.
„Да се оттеглим молим • за сън, а на ранина
ще се явим отново, • когато повелите.“
Атила предоволен • сбогува се с момците.*

*Отвред понеже дръзко • обсаждаха ги хуни,
духът на воина Фолкер • повторно се разбуни:
„Не смейте да рушите • на рицари покоя!
Не се ли отстраните, • вий търсите си боя!*

*Мнозина с лък гусларски • така ще ги наложа,
приятел да ги жали • и брани свойта кожса.
Затуй се отдръпнете: • все рицари отлични
сме тук, ала за жалост • и с помисли различни.“*

*Щом Фолкер с гняв изрече • бележската поредна,
витязът Хаген също • през рамо ги погледна,
притуряйки: „Съвета • на шипилмана спазете,
юнаци на Кримхилда, • и кротко си идете!*

*Не вярвам дързост някой • сега тук да подеме —
желаете ли нещо, • и утре има време.
Нощес нам чуждоземци • отдайте ни покой,*

така юнакът знам аз • постъпва с госта свой.“

*Заведоха дошлиите • в една просторна зала,
за гостите богато • стъкмена и побрала
разкошни и удобни • немалък брой легла.
Замисляше Кримхилда • за всеки орис зла.*

*С какви юргани бяха • застлани от атлас,
извезани изкусно, • ушити чак в Арас,
и с лъскави арабски • покривки от коприна!
Околовръст блестеше • по тях обтока фина.*

*С одеяла от черен • самур и хермелин
да се завият щяха • момците до един,
да отпочинат морни • до утрешния ден.
Със свита цар не ще е • тъй бивал приютен.*

*Но Гизелхер продума: • „Горко нам в тез покои!
Горко и на дошлиите • приятели тук мои!
Сестра ми нас любезно • макар да ни покани,
боя се, че причина • ще стане за смъртта ни.“*

*А Хаген рече: „Чуйте • сега що вам ще кажа.
Тревоги за да няма, • заставам аз на стражса.
Ще бдя, дорде навънка • зора заруменее —
подире сам ще мисли • кой как да оцелее.“*

*Към него с благодарност • отправиха поклон
и скоро всеки рицар • в просторния салон
в разкошните постели • приготви се да ляга.
Оръжието Хаген • в туй време взе да стяга.*

*„Нали, юнако Хаген, • не ще да сте против“ —
обади се гусларят, • витяз войнолюбив —
„ний заедно да бъдем • на стражса до зори?“
Юнакът с най-вежсливи • слова благодари:*

„Отец небесен, Фолкер, • да ви възнагради!
Не бих желал да имам • до себе си в беди
и в грижи никой други. • Помнете, че добре
ще ви се отплатя аз, • не ме ли смърт възпре.“

Доспехите блестящи, • що будеха възхита,
надянаха и всеки • в ръката стисна щита.
Отвънка пред вратата • изправиха се двама,
застанали да вардят • с мъжественост голяма.

Смелецът Фолкер щита • от мищите си здрави
свали и до стената • облегнат го остави —
за гуслата се върна, • решил да забавлява
другарите си, както • на шипилман подобава.

Приседна край вратата • тогаз на прага камен.
По дързост този шипилман • не беше имал равен.
Момците горди толкоз • му бяха благодарни,
от струните му щом се • разляха звуци харни!

Отекнаха гръмливо • те в тази ширна зала.
След боя нему гусла • бе славата създала.
Подир засвири тихо, • та кротко да заспят
мъжете, без да им е • тревожен и сънят.

Когато увери се, • че вече са заспали,
юнакът вдигна щита, • отмората прежали,
излезе пред вратата • и пак отвън застана
от воини на Кримхилда • за своите охрана.

Към полунощ май беше, • а може и преди,
съзря смелецът Фолкер • как нейде шлем блести
далече в тъмнината. • Кримхилдината свита
към гостите решила • бе набег да опита.

„Юнако Хаген“ — поглед • гусларят в него впери, —
„поехме грижта двама • да бдим пред тези двери.

*Въоръжени люде • пред нас съзирам в мрака.
Догаждам се, че битка • навярно с тях ни чака.“*

*„Спокойно!“ — рече Хаген. — • „Когато
приближат,
преди да се усетят, • на шлема им върхът
от мечовете наши • ще бъде разломен.
Кримхилда нека види • кой как е подреден.“*

*От хуните юначни • един пък забеляза,
че варди се вратата, • и незабавно каза:
„Не можем да постигнем, • що беше наша цел.
Гусларя виждам как е • охраната поел.*

*Наложил на главата • е своя лъскав шлем,
в двубои як и читав • опазил се съвсем.
И ризницата също • проблясва като жар.
А редом бди и Хаген • над воин и господар.“*

*Назад поеха мигом. • Едва-що осъзна го,
призна на Хаген Фолкер: • „Не ми е никак драго,
та нека ги догоня • да мога да узная
от тяхната царица • за нас вестта каква е.“*

*„Не бива според мене“ — • съратникът му рече. —
„Наложат ли ви в схватка • да влезете вий с меча,
на помощ вам ще трябва • да ви се притека
дори рода си в гибел • с това да въвлека.*

*От тях, дорде се бием, • двамина-четирима
нахлюят ли в салона • на нашата дружина,
на рицарите спящи • ще натворят беди,
каквито никой нивга • не ще ни нам прости.“*

*„Но нека“ — рече Фолкер — • „поне да разберат,
че тук сме ги съзрели, • а не да отрекат
Кримхилдините воини, • щом питат ги дали*

със замисли коварни • тъдява са били.“

*И начаса извика: • „Къде, юнаци смели,
запътвате се нощем, • оръжията взели?
Подвластни на Кримхилда, • с другаря си и аз
да диря плячка тръгнал • бих в помощ вам тогаз!“*

*Ответ не чу и ярост • обхвана го сега.
„Пфу, жалки боязливци!“ — • витязът изруга. —
„В дълбок сън ли сте щели • вий нас да умъртвите?
Герой не бива жертва • да е на хитрините!“*

*Правдиво за провала • тозчас уведомена,
царицата от него • напълно бе сломена.
В омразата тогава • избра тя друг похват,
отнел подир живота • на рицар стар и млад.*

XXXI ЕПИЗОД

КАК ОТИВАТ ДА СЕ ЧЕРКУВАТ

„*Таз ризница хладнее*“ — • юнакът Фолкер вметна,
„*ала комай преваля* • *нощта тъй неприветна.*
По въздуха долавям • *как пуква се денят.*“
Не дадоха и други • *те повече да спят.*

Зора изгряла мрака • от залата прокуди
и рицарите Хаген • в постелите разбуди
да иде, който иска, • на меса в храма вън.
По християнски чу се • *отвред камбанен звън.*

Покръстен и езичник • нестройно сетне пяха —
личеше, че в един глас • на меса не вървяха.
Наскачаха момците • *на Гунтер от постели,*
да се черкуват всички • *настойчиво пощели.*

Застягаха се бодро • в одежда по-отбрана
от тази, дето рицар, • откликнал на покана,
е носил в царство чужддо. • „*Какъв напразен труд!*“
натякна Хаген — „*Нужен* • *е облик вам по-друг.*

Наясно сте какво се • зад приема тук крие.
Оръжие вземете • наместо рози вие
и с шлема заменете • елмазени шапели.
Кримхилда ни показа • *коварните си цели.*

Противник днеска в схватка • пред нас ще се
изправи.
Не с ризи от коприна, • *а с ризници корави,*
и не с наметки скъпи, • *а с щитове грамадни*

да срещнем всеки, който • рече да ни нападне!

*Владетели любезни, • роднини мои, воини,
тръгнете за към храма • на меса преспокойни.
Там Богу изплачете • и грижа, и беда
и сигурни бъдете, • че близка е смъртта.*

*Спомнете що в живота • сте сторили до днес,
пред Бога застанете • в смирене и с чест,
че Божията воля • чрез Божия намеса
ще отреди коя е • вам сетната ви меса.“*

*Владетели и воини, • поели с буден взор
към храма, бяха спрени • в пресветия му двор
от Хаген пак с подкана • да бдят с задружни сили:
„Не знае се що хуни • нам биха погодили.*

*Приятели, вий щита • сложете при нозе.
Недружелюбен поздрав • щом някой възدادе,
отвръщайте — съветва • ви Хаген — с лути рани,
та почит най-достойна • да найде храбростта ни!“*

*Подир с юнака Фолкер • отправиха се двама
напред да бъдат близо • до дверите на храма —
с лукавост там Кримхилда • могла би да опита
в навалицата сблъсък • суроу да предизвика.*

*С красивата царица • пристигна цар Атила.
Изглеждаха разкошно • в одеждите от свила —
и те, и всеки рицар, • пристъпващ редом с тях.
Кримхилдиното воинство • надигна облак прах.*

*Стопанинът, когато • с оръжия съзря
бургундските си гости, • стъписано се спря:
„Приятелите мои • защо дошли са с шлема?
Обиди ли ги някой, • вината ще поема.*

*За всекого ще има • заслужена разплата,
щом нему накърни се • сърцето и душата,
Мен жал ще е — да знае • и чуе моя зов:
каквото пожелае, • на всичко съм готов.“*

*„Не ни е“ — рече Хаген — • „тук никой насърбил.
На майте господари • е траен навик бил
на празненства да ходят • с оръжие до три дни.
Ще известим, щом сетим • деяния обидни.“*

*Добре дочу Кримхилда • на Хаген тез слова
и с колко неприязън • го стрелна след това!
Не щеше тя да каже, • че навикът чудат
на нея бил е още • в Бургундия познат.*

*Макар в ненавистта си • да бе се озлобила,
посмееше ли някой • да каже на Атила
що става, той предвардил • би бъдни крамоли.
Възгорда бе, та никой • не си го позволи.*

*Огромна воинска свита • със себе си доведе
царицата, но Хаген • и Фолкер нито педя
не мръднаха назаде, • що хуните нервира:
тя трябваше с момците • край тях да се провира.*

*На стражата придворна, • подразнена от смута,
по щя се тези двама • юнаци да избута,
ала нема куражса • пред погледа на царя.
Тъй напънът утихна, • без спор да се разгаря.*

*След службата черковна, • след меса в Божи храм
от хуните мнозина • препуснаха оттам.
Кримхилда придружиха • и дами, и девойки,
и седемхилядната • дружина воини бойки.*

*С придворните си дами • приседна под арка да
Кримхилда до Атила • за негова наслада,*

*дошли да видят в двора • ездата как не спира.
Какви момци от странство • се впускаха в турнира!*

*Пристигнал там бе Данкварт, • маршал и рицар
смел,
с оръженосци млади, • но също тъй довел
обозниците царски, • в Бургундия подбрани.
Конете ниделунгски • стояха оседлани.*

*Владетел, воин и рицар — • щом всеки кон възседна,
към тях отправи Фолкер • подканата поредна:
при схватките да спазват • бургундските си нрави.
В ездата сетне всеки • чудесно се представи.*

*Съветът на витяза • съвсем не ги подразни,
а в двора надойдоха • и други воини разни.
От сблъсък при ездата • оръжия трещяха.
Атила и Кримхилда • сред зрителите бяха.*

*Теодерих представен • бе с шестстотин момци,
готови да пресрещнат • бургундските бойци
в турнирна надпревара. • И щяха своя дял
да имат в нея, стига • да ги не бе възпраял.*

*Какви юнаци славни • прииждаха след тях!
Теодерих узнал бе • за техния ищах,
ала игрите с воини • на Гунтер забрана,
загрижен да не би да • произтекат злини.*

*Веронците току-що • оттеглили се бяха,
петстотинте юнаци • на Рюдигер стояха
с конете си на двора • и с щитове в ръка.
Той в Пъхларн предпочел би • да бъдеха сега.*

*Сред рицарите свои • маркграфът с коня мина,
приканвайки разумно • сърцатата дружина
да прекрати двубоя • в турнирното поле,*

че хората на Гунтер • настроени са зле.

*Отдръпнаха се също • и тези храбреци,
ала след тях нахлуха • тюрингските момци
и дръзките датчани • хиляда май на брой.
Трески хвърчаха вредом • от рицарския бой.*

*Препусна в набег Ирнфрид • до Хавард, смел юнак.
От Рейн дошли те гордо • очакваха ги пак.
Пресрещаха те всеки • тюрингец, що налита,
и с копие пробойни • нанасяха му в щита.*

*Дойде със своите воинство • трихилядно и Бледа.
Атила до Кримхилда • сега се в брат си вгледа —
нали следяха взряно • те всяка кавалкада,
царицата с надежда • бургундец да пострада.*

*Ни Гибеке, ни Шрутан, • ездачи в хунски стил,
тъй както Рамунг, Хорнбог, • юнак не би надвил.
Срещу бургунди в напад • привеждаха телата,
от копия отломки • летяха до палата.*

*Но в крайна сметка всичко • бе шумна надпревара.
Звънтенето при сблъсък • на щитове накара
от екота и двор, и • палат да се разтриса,
две свитата на Гунтер • с признание сдоби се.*

*Така ги бе увлякла • голямата забава,
че по-обилна почна • под тях потта да става
през чула на жребците, • що бяха изтошли.
Но с хуните почено • премерваха те сили.*

*Храбрецът Фолкер, рицар • и шпилман, се обади:
„Не смеят да разпалят • тез воини спор и свади.
Дочух към нас ненавист • таели уж без жал,
а по-изгоден случай • не би им се удал.*

*В конюшните да бъдат • жребците ни прибрани
и привечер“ — додаде — • „отново оседлани.*

*Да подновим турнира • навреме с шумна глъч и
наградата защо нам • Кримхилда да не връчи?“*

*Ала на кон яви се • натружен воин така,
че би дори стъписал • и хунската войска.
С надежда да го зърне • любимата девица
гиздосан беше сякаш • на рицар годеница.*

*„Нима могъл бих образ • подобен да изпусна?“ —
извика Фолкер. — „Фукльо • такъв с езда изкусна
погубвам за поука! • Не би разуверила
с гнева си мен дори и • жената на Атила.“*

*„Не бива според мене“ — • продума Гунтер пръв. —
„Нападнем ли, преди те • да са пролели кръв,
ще ни винят, та нека • да почнат спора те.“
Все още до Кримхилда • Атила седнал бе.*

*„Az също ще препусна“ — • тогава рече Хаген, —
„та рицари и дами • да видят ход параден,
ездата ни умела • и набезите бойни.
Не чакам тук награда • за Гунтерови воини.“*

*Но втурнат Фолкер в набег • пак с копие сега,
удави сетне дами • в небивала тъга —
натруфеният беше • прободен от юнака.
Подир жени, девойки • безчет това разплака.*

*Стремглаво с пет дузини • момци и своята свита
препусна Хаген, без да • размисля и да пита,
подир гусларя, где се • юнаци горещяха.
Атила и Кримхилда • отблизо го видяха.*

*Не щяха без закрила • ни Гунтер, ни князете
гусларя да оставят • самин сред враговете.*

*Хиляда воини мигом • препуснаха напред
към подвizi с достойнство • в изкусен боен ред.*

*Едва-що воинът хунски • бе смъртно поразен,
отекна плач от близки • и в опъл нажален.
Те питаха: „Защо ли • и кой това го стори?“
„Гусларят Фолкер“ — някой • така им отговори.*

*Роднини на маркграфа • от хунските земи —
към щит и меч се всеки • веднага устреми.
Те Фолкер да погубят • напираха тозчас.
Стопанинът забърза • и той натам тогаз.*

*Сред множеството людско • настана суматоха.
На кон князете с Гунтер • пред залата дойдоха.
Бургундците умело • придърпваха юздите,
Атила пък зае се • да помири страните.*

*На воина мъртъв сродник • опечален край него
видя той с меч огромен, • присегна се и взе го
с размах към всички в ярост • и гняв околовръст.
„Какъв аз домакин съм, • щом вас обзела мъст
на госта ми, гусларя, • смъртта би причинила?
Злотворство то било би!“ — • провикна се Атила.
„Видях как воина хунски • да повали той дръзна,
ала не бе виновен — • жребецът му се плъзна.*

*Да бъдат всички гости • оставени на мира!“ -
застъпи се за тях той. • Жребците да прибират
в конюшните дойдоха • оръженосци млади,
помощници усърдни • в турнирни кавалкади.*

*С приятелите влезе • стопанинът в палата,
на ничий гняв надежда • не даде за разплата.
Трапези наредиха, • поднесоха вода,
от Рейн дошлите все пак • долавяха вражда.*

*Преди да седнат всички, • измина много време.
Кримхилда се гнетеше • от собственото бреме:
„Владетелю веронски, • в съдбата ми нелепа
мен нужни са съвети, • закрила и подкрепа.“*

*Но Хилдебранд, витязът • прославен, заяви:
„Поще ли с нивелунги • разправа, да върви
без мене, който иска, • за всяка награда.
От воини всепобедни • той може да пострада.“*

*Любезно отклони и • Теодерих молбата:
„Недейте настоява, • царице пребогата.
Родата ви не ми е • докарвала злина,
затуй срещу момците • не влизам във война.*

*На властелин съпруга • нередно е с охота
да въвлече в погибел • на сродници живота,
поели доверчиво • на гости в таз страна.
Не ще мъсти ръка ми • на Зигфрид за смъртта.“*

*С веронецца понеже • измяната не случи,
веднага обеща тя • на Бледа да получи
маркграфството на Нудунг, • загинал нявга в свада.
Убит от Данкварт, Бледа • не стигна до награда.*

*„На помощта ви, Бледа, • разчитам“ — рече тя. —
„Виновните, загдето • беда ме сполетя,
убийците на Зигфрид, • мъжка любим, са тук.
Вам в дълг ще съм, в мъстта си • постигна ли
сполука.“*

*„Боя се, господарко“ — • в ответ ѝ рече Бледа, —
„Атила дързостта ми • към тях да не съгледа.
От близните ви всеки • посреща той с отрада —
ако злина им сторя, • не чака ме пощада.“*

*„О, не! От мен, юнако, • очаквайте добро —
в награда обещавам • и злато, и сребро
ведно с девойка мила, • на Нудунг годеница,
за нежните ви ласки • достойна хубавица.*

*Земя ще предоставя • аз с всички твърдини
вам, рицарю, да има • пред вас блажени дни,
маркграфството на Нудунг • принадне ли се вам.
Обета изпълнявам • докрай аз, щом го дам.“*

*Едва-що чул бе Бледа • наградата каква е,
девойката харесал, • започна да мечтае
да я заслужи честно • и в рицарски двубой.
Затуй прости се воинът • подир с живота свой.*

*Сега да иде, рече, • отдемто е дошла:
„Преди да се усетят, • ще вдигна крамола.
Дължи за злото Хаген • разплата вам достойна.
Ще доведа завързан • при вас на Гунтер воина!“*

*Момците си подканят: • „Вдигнете се на крак!
С оръжие ще тръгнем • срещу коварен враг.
Жената на Атила • не ще го нам спести
да жертваме живот ний • за нейни теготи.“*

*Щом Бледа своите воинство • решително събра,
царицата се върна • на пищната софра
при властния Атила • и неговата свита.
Но в пъкленост безмерна • тя взе да се заплита.*

*Понеже крамолата • дотук не се зачена,
Кримхилда рече с болка • в сърцето си таена
веднага на Атила • да доведат отрока.
Нима жена в мъст може • да бъде тъй жестока?*

*И хуни четирима • поеха начаса
потомъка, принц Ортлиб, • при тях да донесат*

*на царската трапеза, • где Хаген също бе.
Злостта му тъй погуби • невръстното дете.*

*В мига, когато царят • богат сина си зърна,
към своите роднини • той благо се обърна:
„Приятели, туй мой и • на вашата сестра
отрок е. Нека бъде • за вас вестта добра:*

*У него на рода му • запази ли се нрава,
юнак ще бъде силен, • богат, с десница здрава.
Тогаз на Ортлиб също • вий бихте се определи.
От мен земи дузина • ще има, порасте ли.*

*Затуй, понеже знам аз • добрата ваша воля,
щом яхнете обратно, • желал бих да помоля
на Рейн да отведете • и своя сестрин син,
да бъдете грижовни • към него до един.*

*Отчуйте го в поченост, • дордете възмъжее.
Вразите застрашат ли • земята ви, добре е
от помощ да ви бъде • левентът за разплата.“
До него и Кримхилда • изслуша му словата.*

*„Един ден, порасте ли“ — • тук Хаген се обади, —
„на тез витязи бил би • опора в спор и свади,
но царят млад, изглежда, • от гибел застрашен е,
та в двора му запътен • не ще ме видят мене.“*

*Стъписано към него • погледна владелина.
Дочутото макар и • безмълвно да подмина,
сърцето му се стегна • в тъга от тези думи.
Едва ли Хаген бил би • настроен да се глуми.*

*С прокобата на Хаген • към Ортлиб цар, князе
покрай Атила горест • немалка ги обзе,
загдето изтърпяха • обидата му пряка.
Не знаеха те орис • каква подир го чака.*

XXXII ЕПИЗОД

КАК ДАНКВАРТ УБИВА БЛЕДА

*Изпълнил бе момците • на Бледа воински плам.
От тях хиляда тъкмо • отправяха се там,
где Данкварт бе приседнал • с оръженосци млади.
Вражда сред тях покълна, • повдигнаха се свади.*

*В мига, когато Бледа • доволен се добра
до воините на Данкварт • край дългата софра,
маршалът поздрави го • сред весел глъч и врява:
„На що ли вам дължим ний • тук вашата поява?“*

*„Не съм дошъл за поздрав • и дружеска беседа.
Да ви погубя идвам“ — • отвърна остро Бледа. —
„Понеже Зигфрид жертва • на брат ви Хаген стана,
на хуните дължите • разплата за измяна.“*

*„О, не!“ — извика Данкварт, — • „Не бива, драги
княже,
тоз прием височайши • погром да се окаже.
Невръстен бях, когато • бе Зигфрид усмъртен.
Царицата ви в що ли • сега упреква мен?“*

*„Не знам в какво, ни що ли • било е някогаж,
но дело е на Хаген • и Гунтер, сродник ваш.
Горко вам, чуждоземци, • не ще се вам понрави
да бъде за Кримхилда • възмездие смъртта ви!“*

*„Комай“ — додаде Данкварт — • „не щете да
склоните?
Ех, жалко, дето аз пък • не си спестих молбите.“*

*Той скочи от софрата • и в миг с ръка чевръста
изтегли меч огромен • от ножница на кръста.*

*Стовари го връз Бледа • със сила толкоз зlostна,
че тутакси в нозете • главата му се просна.
„Да ти е“ — Данкварт каза — • „туй утринен
подарък
на Нудунг за момата, • пощял с мерак немалък!*

*Рекат ли пак да бъде • в награда задомена,
жених да я не чака • от нас невъзмездена.“
Довереник бе нему • сред хуните един
донесъл що замисля • владетелката им.*

*А воинството на Бледа, • смъртта му осъзнало,
с размахан меч влетя край • безжизненото тяло
насрещу млади гости • в препълнената стая.
Подире не един се • за случката разкая.*

*Гръмовно Данкварт викна • на свойте подчинени:
„Видяхте, млади воини, • що на глава дойде ни.
Приели на Кримхилда • любезната покана,
мислете като гости • за своята отбрана!“*

*Без меч които бяха, • завчас изпод скамейки
повдигнаха подножни • поставки и громейки
противници не щяха • да мрат без съпротива.
От всеки тежен удар • взе шлем да се пробива.*

*Поведоха неравна • ожесточена бран
оръженосци, всеки • и в кръв, и в пот облян.
Натрапниците бяха • прогонени навън,
а петстотин лежаха • от тях във вечен сън.*

*Униние обхвана • момците на Атила
веднага щом мълвата • се бе разпространила
за гибелта на Бледа • и хуни всред палата.*

С юнаци млади бил ги • избил на Хаген брата.

*Не чул бе още царят • вестта за брата свой,
когато гневни хуни • две хиляди на брой
оръжието взеха • (че другояче как?)
и младите юнаци • изтребиха докрак.*

*Изменно хунско воинство • пред сградата застана —
подслон на чуждоземци, • стъкмени за отбрана.
Но смелост що чини, щом • обречени са веч?
И ето подир миг се • поде страхотна сеч.*

*Пред вас сега чутовност • и ужас ще възпяя,
че деветхилядите • бойци умряха в нея
ведно на Данкварт още • с дузината витязи.
Самин се пред вразите • единствен той опази.*

*Заглъхна грохот страшен, • настана тишина.
Оглеждайки се, Данкварт • юнакът смел съзна:
„Погром добри другари • за жалост порази,
съвсем самин останах • пред моите врази.“*

*Понеже меч към него • насочил беше всеки,
той техните любими • ориса с дни нелеки.
Прихванал щита долу, • високо го изправи
и с кръв оплиска брони • и ризници корави!*

*„Боли от таз несчета“ — • синът на Алдриан
пророни. — „Хунски воини, • след непосилна бран
дръпнете се да вдъхна • отвънка струя свежа.“
И да пристъпва гордо • видяха те младежа.*

*Едва-що бе отдъхнал, • от боя изнурен,
и меч отново звънна • по неговия шлем.
Невиждалите още • десницата тъй веща
на тоз бургундец стръвно • се втурнаха насреща.*

*„Да щеши Бог да имам • вестител свой аз днес,
при брат си Хаген бих го • проводил с тази вест:
в беда съм, застрашен от • витязи с брой неведом.
Той мен ще ме избави • или ще падне редом.“*

*От хуните дошу се: • „Вестител ще си ти,
щом мъртъв отнесем те • с теб брат да се прости.
Ще го е Хаген горест • такава покрусила,
каквато ти донесе • на царя ни Атила.“*

*„Назад“ — извика Данкварт — • „и спрете таз
заплаха,
че ризници немалко • от мен се в кръв обляха.
Ще отнеса вестта аз • на мойте господари
ведно с скръбта, що толкоз • дълбоко ме попари.“*

*Така ги бе наплашил • сред бой и крамоли,
че меч да вдигне никой • не се май осмели.
Замятаха тогава • те копия към щита,
дорде под тежестта му • той почна да залита.*

*Да го сломят уж щяха, • без щита щом остана,
а в колко шлема още • отново зейна рана
и всеки строполи се, • решил да го сразява!
Затуй юнакът Данкварт • сдоби се с нова слава.*

*От две страни тоз натиск • насреща му не спря, но
загина всеки, който • се втурваше припряно.
Срещу вразите свои • той стори чудеса
като глигана, спипан • от хрътките в леса.*

*Отново пътят беше • след него в кръв облян.
Кога ли воин извършвал • е подвиг по-голям
от този, той когато • потегли към палата?
Юнашки чак дотам се • добра на Хаген брата.*

Трапезник, виночерпец • на място в миг застана,

*щом чу звъна на меча. • Захвърлен бе стакана,
блюдото с вкусна гозба • за гостите готова.
На стълбите го среща • враждебна сила нова.*

*„Защо насам търчите?“ — • запита уморено. —
„Нима не е вам ясно • било разпоредено
на гости, господари • блюда да поднесете?
Аз вест държа да кажа • на царя и князете.“*

*На всеки, дръзнал нему • там път да му препреши,
нанасяше той удар • такъв страхотен с меч и
в упахата си всички • отстъпиха нагоре.
Така със своята смелост • чутовен подвиг стори.*

XXXIII ЕПИЗОД

КАК БУРГУНДЦИТЕ СЕ БИЯТ С ХУНИТЕ

*До дверите щом Данкварт • достигна след това,
слугите на Атила • към кротост призова.
Одеждата му беше • от кръв по аленяла,
огромен меч държеше • в ръка изнемощяла.*

*Към воин един извика • тогаз със силен глас:
„Несретата ни искам • пред Бога и пред вас
да известя аз, братко. • Дорде си тук седите,
в подслона наш избиха • без жал докрак момците.“*

*„Чии са“ — рече Хаген — • „делата недостойни?“
„На властелина Бледа • и неговите воини.
Но нека да се знае: • наказан бе от мен —
от меч в ръката моя • бе твой обезглавен.“*

*Витязът Хаген вметна: • „Не е беда голяма.
Вестта за него щом се • разчуе вредом, няма
да жалят знатни дами, • узнаят ли, че той
юначна смърт е имал • от меча на герой.*

*Ала защо сте, братко, • такъв окървавен?
Мен чини се, че май сте • опасно наранен.
Дали не се навърта • злосторникът тъдява?
Не го ли дявол пази, • очаква го разправа!“*

*„Добрах се здрав и читав, • а кървите по мен
от рана са на други, • които в този ден
ръката ми погуби. • Не са един и два,
та броя им под клетва • не ще да назова.“*

„Идете“ — рече Хаген — • „край дверите на стражата,

да не посмеят хуни • навън да се покажат!

Аз сметка ще подиря • от воини именити
оръженоносци наши • защо са там затрити.“

„Налага ли се стражник • да бъда аз край двери,
по-добротен от мене • не ще се друг намери.“

До стълбите отиде • внимателно да бди,
за воини на Кримхилда • подготвяйки беди.

„Учудено се питам“ — • подхвана Хаген — „що ли
пък хуните си шушнат. • Замислят май неволи
за оногова, дето • заварди двери с чест и
донесе нам, бургундци, • печалните си вести.

Отдавна все говорят: • Кримхилда не могла
в сърце да превъзмогне • ни мъка, ни тегла.
Да пием царско вино • на мъртвите за помен
и най-напред за принца, • от хуните отломен.“

Витязът Хаген Ортлиб • с един замах посече,
та кръв от остринето • в дланта му чак се стече.
Главата отлетя на • царицата във скита.
Сред рицарите схватка • надигна се нечута.

С наставника на Ортлиб • той с меч в ръцете здрави
и с ловкия си удар • без милост се разправи:
главата му отхвръкна • набързо пред софратата —
за грижите към принца • окаяна отплата.

Това, че пред Атила • да свири той съзря
на гуслата си шипман, • гнева му не възпря
и шипманът без дясната • ръка тогаз остана:
„Загдето ни донесе • в Бургундия покана!“

„Горко ми!“ — шпилман Вербел • над гуслата изплака. —

*„Не съм злина аз сторил • до днес на вас, юнака!
Заръка носех честно • от нашата царица,
а как сега ще свиря • на гусла без десница?“*

*Че нямало да може • безрък да свири Вербел,
не бе го еня Хаген. • Сред рицари подел бе
безжалостна разправа • в палата на Атила.
Мъстта сега го беше • напълно разлютила.*

*Храбрецът Фолкер скочи • иззад трапезен кръг
и също развилия се • с гусларския си лък.
Тъй звучно този шпилман • засвири, без да спре, че
сред хуните огромна • омраза си навлече.*

*Наскачаха князете • и Гунтер от софата
несрети да предвардят, • дошли от крамолата,
но яростта на Фолкер • и Хаген тъй порасна,
че не смириха никак • те свадата ужасна.*

*Владетелят от Рейн пък, • видял, че не престава
кавгата, сам се включи • в жестоката разправа:
отвори люти рани • през ризниците вражи
и смогна сръчността си • геройски да покаже.*

*Княз Гернот, рицар снажен, • в борбата се намеси,
на хуните погибел • болезнена донесе
на меча с острието, • от Рюдигер дарен.
Що воини на Атила • погуби този ден!*

*И Гизелхер се втурна, • на Ута син най-млад,
с оръжие притисна • ведно със своя брат
момците на Атила • от хунската земя
и подвизи чутовни • да стори съумя.*

И цар, и княз, и воини, • макар и бой повели,

*при все това не бяха • от Гизелхер по-смели.
Срещу вразите техни • той биваше все пръв
и падаха мнозина, • обагрени от кръв.*

*Атиловите воини • се бранеха юнашки,
размахали обаче • лъщящите си шашки,
сновяха техни гости • през царския салон.
Отекваше сред трясък • отвред предсмъртен стон.*

*Напираха да влязат • другарите им тука,
ала с нищожна само • до дверите сполука.
Излезли биха други • от тоз злокобен звън —
не пусна никой Данкварт • ни вътре, ни навън.*

*Отпред борбата стана • съвсем разгорещена
и често звън ехтеше • от удар върху шлема.
В беда изпадна Данкварт, • затуй бе тъй загрижен
в предаността си брат му • сега за своя близен.*

*Към Фолкер викна Хаген: • „Съзирате ли вие,
юнако, как се брат ми • с витязи хунски бие?
Приятелю, идете • натам да го спасите,
преди да го загубим, • посечен от вразите.“*

*„Отивам незабавно“ — • гусларят Фолкер рече
и през палата мигом • с лъка си се завтече.
Ръката му неспирно • размахваше кинжала,
заслужил на момците, • дошли от Рейн, похвала.*

*Храбрецът Фолкер рече • на Данкварт: „Вие днес
неволи в изпитните • преодоляхте с чест.
От брат ви бях помолен • вам помощ да окажа.
Завардите ли вънка, • аз вътре ще съм стражса.“*

*Избра смелецът Данкварт • на стражса да е вънка.
Оттам отново звучно • оръжие задрънка —
на стълбището всеки • възпираше той пак,*

тъй както вътре Фолкер, • бургундският юнак.

*Гусларят се провикна • през грохота към Хаген:
„Салонът е заварден, • приятелю прославен.
Залостени са двери • на двама ни с ръцете
досущ като с хиляда • затъкнати резета!“*

*Щом Хаген зърна Фолкер • как дверите залости,
на гръб преметна щита • изтъкнатият гост и
за стореното почна • тепърва да мъсти
без искрица надежда • за своите врази.*

*Владетелят веронски — • понеже бе видял,
че шлем пред воина Хаген • не ще остане цял, —
извика, амелунгът, • върху скамейка качен:
„Тук Хаген виночерпец • оказва се най-мрачен.“*

*Стопанинът изпаднал • бе сякаш и в тревога
(да му погубват нагло • приятели тъй много!),
и в уплах сам дали от • врага се би спасил.
Какво от туй, че царят • в страната си той бил?*

*Кримхилда пък молба към • Теодерих отправи:
„На двора амелунгски • зарад добрите нрави
оттук да се измъкна • на мен вий помогнете,
че мъртва съм, на Хаген • попадна ли в ръцете!“*

*Теодерих отвърна: • „Царице благородна,
за себе си загрижен, • на вас как да помогна?
Дружината на Гунтер • е толкоз ядовита,
че никому не мога • сега да съм защита.“*

*„Теодерих, за Бога • и рицарска прослава
вий доблест проявете, • каквато подобава!
Навън ме изведете, • дорде съм още жива.“
Тревогата започна • и нея да надвила.*

„Добре, ще се опитам • от помощ да съм вам.
Ожесточени воини • с такъв юнашки плам
не съм отколе виждал. • Та вижте кръв от шлем
как бликва, щом той бива • от меча разломен!“

Витязът мигом викна • с все сила до възбог.
Гласът му, вред отекнал • като ловджийски рог,
от зубър нявга носен, • палата чак разтресе.
В стъпването бързо • Теодерих съвзе се.

Едва-що доловил бе • гласа му да звучи,
към него Гунтер впери • сред кървав бой очи:
„Теодерих“ — той рече — • „такъв вик щом надава,
то негов воин навярно • е паднал в таз разправа.

Възкачен на трапеза, • той ръкомаха май.
Приятели, дошли от • бургундския ни край,
борбата прекратете • да видим и да чуем
какво сме навредили • на рицаря тъй буен!“

Дочувайки молбата • и царската му воля,
пообуздаха меча • те тутакси сред боя.
Наложиха си силом • размах да прекратят,
а Гунтер заразпитва • защо е бил викът:

„Владетелю веронски, • що сторено е вам
от моите юнаци? • Готов съм да ви дам
възмездие за нещо • неволно причинено.
Щета вам нанесат ли, • ще жаля съкровено.“

„Щета не сещам“ — рече • Теодерих, — „но нека
помоля да изляза • под вашата опека
ведно със своята свита • от тази зала вън.
Признателен подире • безкрайно вам ще съм.“

„Но как“ — запита Волфхарт — • „ще молите вий
гости?“

*Макар и двери здраво • гусларят да залости,
ний пак ще ги разтворим • дори с саморазправа.“
Теодерих отсече: • „И дума да не става!“*

*„Ще позволя тогава“ — • цар Гунтер пък склони —
„да изведете всеки • навън от тез стени,
ала вразите хунски • да си останат тук:
злина в земите техни • не ми е сторвал друг.“*

*Теодерих му кимна • и под ръка прихвана
царицата, обзета • от паника голяма.
Поведе и Атила • веронският герой
ведно със своите воини • към шестстотин на брой.*

*„Защо да не излязат • от сградата и други
с готовността да бъдат • на вашите услуги?“ —
тъй Рюдигер, маркграфът, • запита. — „Нека знаем
с приятели мирът ни • дали е дълготраен.“*

*Дойде ответ бургундски • от Гизелхер тогаз:
„На мир почен и траен • разчитайте от нас,
сами щом верността си • и вий не нарушите.
А с воинството си може • без страх да си вървите.“*

*Граф Рюдигер напусна • салона, без да чака.
Последвала го верни • над петстотин юнака,
пристигнали от Пъохларн, • приятели и свита.
Какви беди пък Гунтер • подир от тях изпита!*

*Теодерих дордете • извеждаше Атила,
подири рицар хунски • край двамата закрила,
но таз намяра с удар • гусларят провали —
главата му в нозе им • след миг се търколи.*

*Пред сградата Атила • назаде се извърна
и — взрян във Фолкер — мисъл • изрече най-кахърна:
„Горко ми с тези гости, • с неволя страховита*

глави на мои воини • да виждам как политат!

Пропадна празненството“ — • додаде царят благ. — „Юнак на име Фолкер • вилней край оня праг като глиган в шумака, • а казват шпилман бил. От дявола с късмет аз • голям съм се спасил!

*Коварна песен пее, • размахва лък червен,
звукът му кара воина • да падне усмъртен.
Каква вина тоз шпилман • вменява ни не знам,
но гост такива грижи • не е създавал нам.“*

*Комуто разрешиха, • излязъл беше вън.
Отвътре се разнесе • отново страшен звън.
За сторена неправда • пак гостите мъстяха.
Що шлемове пред Фолкер • и тук не устояха.*

*А Гунтер, цар прославен, • се взираше в тоз смут:
„Дочувате ли, Хаген, • гусларят ни прочут
как свири, щом понечи • вън воин да се покаже?
На гуслата лъка си • неспирно ален маже.“*

*„Неловко ми е, где то“ — • тъй Хаген отговори, —
„в двореца все седял съм • от него ранг по-горе.
Завърнем ли се живи • и този път ний двама,
съратници по-верни • от нас в живота няма.*

*Ала и вам е Фолкер, • царю, най-предан в бой,
заслужвайки достойно • сребро и злато в брой.
С лъка дори стомана • прорязва и пробива,
на шлемовете снема • украсата красива.*

*Гуслар не съм аз виждал • по-дързък и напет
от Фолкер, който в схватка • и днес бе най-отпред.
Отеква песента му • през шлема в лути рани.
Доспехи и жребци е • заслужил най-отбрани.“*

*От хуните, в салона • присъствали тоз ден,
на ни един животът • не беше пощаден.
Звънът съвсем утихна • и меча бяха свели,
щом нямаше противник, • бургундски воини смели.*

XXXIV ЕПИЗОД

КАК ИЗХВЪРЛЯТ МЪРТВИТЕ ОТ САЛОНА

*Приседнаха момците — • умора ги обзе,
но не подвиха Фолкер • и Хаген миг нозе.
Смелчациите, опрени • на здрави щита два,
разменяха в беседа • край дверите слова.*

*А Гизелхер извика, • бургундец благороден:
„Приятели, за отдих • частът не е най-сгоден.
Вий мъртвите ще трябва • навън да изнесете.
Нас пак ще ни нападнат, • уверени бъдете,*

*и трупове не бива • в нозе ни да лежат.
На хуните, преди те • докрай да ни сломят,
да причиним бих искал • отново тежки рани.
Това“ — дададе князът — • „е засега целта ми.“*

*„Честит съм“ — вметна Хаген — • „с подобен
господар.*

*Съветът му напомня • съвет на рицар стар,
а днеска бе изречен • от младия ни княз.
Ликувайте, бургунди, • той гордост е за вас!“*

*Съветът бе послушан. • Понесоха през прага
те седем хилядите • загинали веднага
да ги нахвърлят вкупом • по стръмни стъпала.
Завайкаха се близки • в тълпата придошла.*

*Сред мъртвите лежаха • телата на ранени,
та можеше чрез грижи • да бъдат и спасени,
но падайки надолу, • починаха мнозина.*

Роднини заридаха • съвсем не без причина.

*Гусларят Фолкер рече, • напет и храбър мъж:
„Сега се уверявам • в дочуто неведнъж:
че хуните се вайкат • като жени от страх,
наместо да избавят • ранените край тях.“*

*Един маркграф повярва • на този призив скверен.
Видял роднина в кърви, • реши добронамерен
с ръце да го обгърне • и се снетне отведе,
но от гусларя смъртно • той поразен биде.*

*Останалите мигом • удариха на бяг,
проклинаки в гусларя • свой най-отявлен враг.
И копие политна • към него със закана,
но той ръка протегна • и с лекота го хвана.*

*Подир го запокити • назад далече в двора
да видят и да помнят • Атиловите хора
догде ли в безопасност • те биха приближили.
Тълпата се стъписа • от неговите сили.*

*Пред хилядите, дето • край сградата дойдоха,
отново Фолкер с Хаген • изкараха пройдоха
владетеля Атила. • Но миг подир това
навлякоха си грижи • те с дръзките слова.*

*„На царя подобава • да бъде образец
за воините си“ — Хаген • поде. — „Да е храбрец,
каквите господари • аз имам: в битка първи
те шлема разломяват • със меч, обливан в кърви.“*

*Атила бе храбрец и • към щита се присегна.
„Бъдете по-разумен“ — • Кримхилда рече бледна. —
„Препълнен щит със злато • на тях вий
предложете,
че стигне ли ви Хаген, • за смърт се пригответе.“*

*Ала храбрец бе царят • почти неудържим.
Владетел днешен с него • едва ли е сравним.
Възпряха го, притеглян • за ремъка на щита,
а Хаген заядливо • не спираше да пита:*

„Не виждам друго родство“ — • натякваше му той

---

*„със Зигфрид да ви свързва, • освен че тоз герой
Кримхилда беше любил, • преди тя вас да вземе.
Отде, царю неверен, • покълна злост към мене?“*

*Царицата, щом Хаген • дочула бе какви
злословия редеше, • така се разгневи,
загдето я одумва • пред воини на Атила,
че нов кроеж за госта • си беше наумила.*

*Кримхилда рече: „Който • в двубой се с Хаген
справи,
надвие го и мене • главата му представи,
препълен щит със злато • от мен ще има в дар
и на земи с градища • ще стане господар!“*

*„Не знам“ — гусларят вметна — • „причината
каква е,
че рицари достойни • така се колебаят,
кога им се предлага • дори голям залог.
Би трябвало Атила • да бъде с тях по-строг.*

*Смелчаците, които • ядат на царя хляба,
но в нужда го зарязват • и втурват се да бягат,
изглеждат малодушни • сега пред толкоз хора.
От себе си те нивга • не ще свалят позора.“*

XXXV ЕПИЗОД КАК ЗАГИВА ИРИНГ

*Маркграфът датски Иринг • тогава подчертва:
„В живота си не спирно • съм служил на честта.
Що подвizi пък в битки • успявал съм да сторя —
оръжието дайте, • аз с Хаген ще се боря!“*

*„Не ви съветвам“ — Хаген • отвърна, — „ала щом
решен сте, отдръпнете • вий хуните с добром.
Нахълтат ли в салона • от тях тук двама-трима,
по стълбите очаква • ги смърт неумолима.“*

*„Това не ме тревожи“ — • бе Иринг упорит. —
„До днес в опасни схватки • нали не съм убит,
аз с меча си решен съм • самин да ви надвия.
Какво като редите • слова за вас самия?“*

*Въоръжиха Иринг, • а също Ирнфрид — млад
тюрингец, но смелчага, • и Хавард белобрад
ведно с хиляда други • от воините на двора.
На Иринг пожелаха • да бъдат те опора.*

*Гусларят в миг видя, че • момци дружина цяла
предвождана от Иринг • към тях се бе задала.
Пристегнати лъщяха • им шлемовете здрави.
Храбрецът Фолкер взря се • и гневно се изправи:*

*„Току-що Иринг вам се, • юнако Хаген, врече,
че тръгвал сам-самичък • да ви надвие с меча.
Битяз не уважавам, • когато подведе ни —
задал се е с хиляда • момци въоръжени.“*

*„В лъжса не ме корете“ — • им викна тоз васал
на Хавард. — „Ще изпълня • обета, що съм дал.
От страх не се отмятам • и пак повтарям вам:
свириен бил Хаген, зная, • но ще го срещна сам.“*

*Помоли Иринг близки • и воини до един
да го оставят Хаген • да срещне сам-самин.
Възпротиви се всеки, • комуто бе известен
бургундецът наперен • със своя нрав нечестен.*

*Но ето че склониха • и воините накрая,
когато убеди ги, • че в битка като тая
ще защити честта си. • Тогава се зачена
между витязи двама • борба ожесточена.*

*Сърцатият датчанин, • предпазил се зад щита
и копието вдигнал • в готовност да налита,
към Хаген се завтече • пред царския салон
и скоро се разнесе • оттам страхотен звон.*

*Те копията първо • запратиха с все сили,
до ризниците прорез • през щита им пробили.
Строшените им дръжки • отхвръкнаха далече,
а пък смелците с ярост • посегнаха към меча.*

*Мощта на Хаген беше • като че непристъпна.
От удари на Иринг • салонът чак потръпна,
двубоят им отекна • и в кули, и в палата,
ала остана нему • несъбудната мечтата:*

*Противника си Иринг • не смогна да рани.
Юнакът към гусларя • тогаз се устреми,
надявайки се с удар • умел да го надвие,
но опитният Фолкер • успя да се прикрие.*

По щита с удар той пък • отвърна му така,

*че стяга излетя под • гусларската ръка.
Коварен бе, та Иринг • и него изостави —
към Гунтер, друг бургундец, • подире се отправи.*

*И двамата витязи • еднакво силни бяха.
Но в сблъсъка си Гунтер • и Иринг не успяха
да стигнат до жестока • и кървава разправа.
Предпазваше ги броня • и ризницата здрава.*

*Към Гернот тръгна Иринг, • щом Гунтер не затри.
От бронята му с меча • изкарваше искри,
но силният бургундец • към набег сам премина
и храбрият съперник • без малко не загина.*

*Чевръсто той отскочи • от княза и без страх
погуби четирима • бургунди със замах,
дошли от Вормс на гости • със свитата отбрана.
Тогава гняв безмерен • и Гизелхер обхвана.*

*„За тези четирима, • лежащи вам в нозете,
поязвайте от мене • вий мъст ще понесете,
юнако датски, мигом!“ — • извика Гизелхер и
след удара му Иринг • на пода се намери.*

*От меча той съборен, • в кръвта се строполи
и всекиму се стори, • че воинът надали
нанесъл пак би удар, • било то и един.
Ала пред княза паднал • бе Иринг невредим.*

*След удара по шлема • от звън зашеметен,
храбрецът въззнак беше • се просnal и съвсем
като в несвяст изпаднал • той дишаше едва.
С един замах постигнал • бе Гизелхер това.*

*Замайването щом бе • преминало почти
и постепенно щом се • датчанинът свести,
помисли си: „Аз жив съм, • дори не съм ранен,*

но Гизелхер, узнах го, • по-сilen е от мен.“

*От две страни вразите • дочу той без отрада.
Да знаеха, че жив е, • как щеше да пострада!
Щом Гизелхер до него • не беше вече сам,
реши се да избяга • той някак си оттам.*

*Неудържимо скочи • внезапно от кръвта,
добре дошла отново • му бе чевръстостта —
затича се навънка, • но пак се с Хаген сблъска
и удар му нанесе • с десницата си дръзка.*

*Закана ревна Хаген: • „На смърт си ти обречен,
лукавият не те ли • брои за подопечен!“
Ала рани го Иринг • през гуглата под шлема.
Постигна го чрез Васке — • меч с име и емблема.*

*Когато Хаген сети • получената рана,
той също меч размаха • в ръка необуздана.
Датчанинът побягна • на Хавард при момците
по стълбите, преследван • от Хаген по петите.*

*Храбрецът Иринг с щита • главата си прикри,
но с удар да отвърне • не смогнал би дори
и стълбите да бяха • трикратно по-големи.
Как шлемът му блестеше • в безброй искри червени!*

*Благополучно Иринг • при свойте се прибра.
Веднага и Кримхилда • узна вестта добра,
че нему в схватка с Хаген • сполука се удала.
Затуй и височайша • изказа му похвала:*

*„Дано Бог възмезди ви, • юнако смел, загдето
мен вдъхнахте утеша • в душата и сърцето.
Аз ризницаата виждам • на Хаген с кръв пропита.“
Царицата любезно • пое от него щита.*

*А Хаген се обади: • „Пестете си хвалбите!
Опита ли повторно, • тогаз ще поздравите
храбреца, щом се върне • при вас непобеден.
Не е успех таз рана, • нанесена на мен.*

*Че ризницата моя • от нея аленее,
сред рицарите ваши • ме кара смърт да сея.
Но рицарят на Хавард • най-много ме гневи —
с драскотина спечели • признанието ви.“*

*Датчанинът, от вятер • облъхван, пот изтрил,
в отмора беше шлема • единствено свалил.
За подвига му всички • говореха с възхита.
Маркграфът Иринг дързост • възвишена изпита*

*и ето че извика: • „Оръжия за мен
наново донесете • да видя поразен
витязът злонамерен • ще бъде ли тоз път.“
Приятели решиха • здрав щит да му дадат.*

*За бой стъкмен юнакът • бе още по-добре
и с копие дебело • към схватка пак пое,
с което наумил бе • да се разправи с Хаген.
Очакваше го горе • противник кръвожаден.*

*Ала витязът Хаген, • обзет от ярост бурна,
по стълбите надолу • нетърпелив се втурна
с размахан меч — мъстта го • дотам бе настървила.
На Иринг не помогна • ни опитност, ни сила.*

*И огненочервени • припламваха искри
при удар пак по щита. • А с меча си дори
на Хаген се удаде • през ризница и броня
неизцерими рани • да причини на оня.*

*В мига, когато Иринг • усети се ранен,
той щита попривдигна • почти до своя шлем*

*с увереност, че бива • дотолкоз да пострада,
ала на Гунтер воинът • срази го без пощада.*

*В нозете си съгледа • той копие и пак
заметна го към Иринг, • към датския юнак.
В главата го улучи, • съвсем не се помая —
така витязът Хаген • надмогна го накрая.*

*Едва добра се Иринг • при своите датчани.
Преди дори и шлема • да му свалят смълчани,
те копието нему • измъкнаха — така
смъртта дойде за жалост • на близки и войска.*

*Угрижена към него • царицата закрачи,
дойде юнака Иринг • тя също да оплаче.
Приведена печално, • проронваше сълзи,
пред сродници пък воинът • ней почит изрази:*

*„Плачът не ще помогне, • владетелко изкусна,
света аз подир малко • сразен да не напусна.
Смъртта мен с тези рани • не би ми позволила
и занапред да служа • на вас и на Атила.“*

*Тюриңги и датчани • предупреди тогава:
„Царицата нам злато • в награда обещава,
ала сред вас не вярвам • аз някой да го вземе —
посегне ли на Хаген, • от гибел застрашен е!“*

*От смъртна бледност вече • белязан бе ликът
на воина храбър Иринг. • Ни миг да отрекат
датчаните, че рухва • на Хавард тоз власал,
не можеха и в битка • се спуснаха с печал.*

*От Хавард съпроводен, • пред сградата пристигна
с момци хиляда Ирнфрид. • И вредом се надигна
ужасна тупурдия — • що копия запрати
отборът им тогаз към • бургундците сърцати!*

*С безстрашие се Ирнфрид • към шпилмана завтече,
ала неволя тежка • без време си навлече.*

*Гусларят благороден • със своя войнствен нрав
замахна и разби на • ландграфа шлема здрав.*

*Отвърна Ирнфрид с удар • към шпилмана навъсен,
та ризницаата чак му • по брънките разкъса
и огнен пламък сякаш • че бронята обзе,
но мъртъв падна графът • в гусларските нозе.*

*А Хавард срещу Хаген • се беше озовал.
Съзреше ли ги някой, • би слисано видял
как удар подир удар • нанасят, но, уви,
ръка бургундска също • и Хавард умъртви.*

*Датчани и тюриングци, • щом свойте господари
загубиха в двубои, • те — който как завари —
до дверите нагоре • се устремно добраха.
Що шлем, що щит пробити • и разломени бяха!*

*„Пуснете ги да влязат“ — • тъй Фолкер призова, —
„че иначе не би се • створило онова,
което въжделеят. • Очаква ги разправа —
с живот се плаща туй, що • царицата им дава.“*

*Те в залата едва-що • нахлули бяха смело,
под напора мнозина • така склониха чело,
че падаха сразени • от меч в ръката бърза.
И Гизелхер до Гернот • двубой с врази завърза.*

*Лъщящи остриета • отново засвистяха.
Нахълтали хиляда • и четирима бяха,
не оцеля обаче • един-единствен даже.
Геройство смогна всеки • бургундец да покаже.*

Подир шумът заглъхна • и тишина настана,

*ала не спря да блика • кръвта от всяка рана
на мъртвите, потекла • по улей край стените.
Надви сърдатостта на • далеч от Рейн дошли те.*

*Поседнаха за отдих • бургунди морни пак,
без меч и щит в ръката • за миг подвали крак.
На пост гусларят храбър • се взираше край двери
дали и друг не тръгва • с тях сили да премери.*

*Скърбеше цар Атила • със своята съпруга;
жени, девици участ • не стигна ги по-друга:
смъртта бе съзаклятен • противник като че ли,
та гостите им жертви • да вземат още щели.*

XXXVI ЕПИЗОД

КАК ЦАРИЦАТА НАКАРВА ДА ЗАПАЛЯТ ЗАЛАТА

„Свалете шлема“ — рече • пък Хаген, смел витяз.
„С другаря си поемам • охраната над вас.
Ще известя на цар и • князе, ако срещу ни
понечат пак да тръгнат • Атиловите хуни.“

Момците с шлем развързан • след миговете знойни
насядаха направо • връз падналите воини —
върху телата, в кърви • преди от тях облени.
За знатни гости грижи • не бяха отредени.

Преди да мръкне още, • владетел и царица
подканиха войската • отново да опита.
Откликнаха се хуни • към двайсет хиляди,
с готовност да се бият, • тъй както по-преди.

Te с гостите подеха • повторно грозна рат.
Откъм князете Данкварт — • смелец, на Хаген
брат,
към дверите се втурна • като на смърт обречен,
но вън излезе, без от • врази да бе посечен.

С нощта дойде и краят • на лютата разправа.
Бургундци в бран, каквато • на рицар подобава,
отбиха устрем хунски • в тоз дълъг летен ден.
Пред тях един юнак ли • лежеше усмъртен!

При поврат-слънце почна • Кримхилда да мъсти:
за болката в сърце си • живота покоси

*на сродници най-близки • и още много воини.
Атила пък лишен бе • от радости достойни.*

*Денят отминал тласна • към размисли в тревога:
Защо да предпочитат • безмерна изнемога
пред гибел мигновена • в двубоите неравни?
Примирие бе нужно • на рицарите славни.*

*Помолиха да бъде • владетелят доведен.
С окървавени брони • от сблъсъка пореден
излязоха князете • и царят вън пред двери.
Да чуе жалба някой • дали ще се намери?*

*Атила и Кримхилда • дойдоха призовани.
Прииждаха и други • край своите стопани.
Към гостите той рече: • „Какво дължа аз вам?
Не мога да предложа • мира от вас желан*

*подир щетите, дето • нанесохте ми вие.
Не ви се той полага, • дорде сърце ми бие.
Погубихте ми рожба • и сродници мнозина,
така че мир и прошка • не чакайте да има!“*

*„Неволя го наложи“ — • отвърна Гунтер. — „Що за
подбуда бе в подслона • да ми сразят обоза
юначните ви воини? • Пристигнах гост почен
и вярвах, че и вие • такъв ще сте към мен.“*

*А Гизелхер, по-младши • бургундски княз, добави:
„Хей, воини на Атила, • все още живи, здрави,
в какво ме вий вините, • отде е тази злост?
В страната ви дошъл съм • добронамерен гост.“*

*„От добротата ваша“ — • тъй някой му отвърна,
— „в ридания палат и • страната ни посърна.
Във Вормс вий с ваш’те братя • да бяхте си седели,*

чедата ни не биха • от вас осиротели.“

*Витязът Гунтер още • с горчивина им каза:
„Зашо не обуздайте • безмерната омраза,
та доблест и изгода • за всинца ни да има?
Атила нам що сторва, • го сторва без причина.“*

*„Неволята ви никой • не може да сравни
с изстрадани от мене • позор, щети, злини“ —
Атила отговори. — • „Затуй ще съм против
от вас дори едничък • оттук да тръгне жив.“*

*И Гернот, княз юначен, • владетеля подкані:
„По Божията воля • щадете гордостта ни.
Избийте ни, но първо • ний нека дойдем вън.
Пуснете ни — тогава • доволен аз ще съм.*

*Сторете незабавно • каквото нас ни чака.
Момците ви са бодри • и тръгнат ли в атака,
не ще ни нас пожаят. • От схватки изнурени,
зашо да гасне дълго • и тягостно сърце ни?“*

*Атиловите воини • почти готови бяха
да ги пропуснат вън от • защитната им стряха.
Ала дочу Кримхилда, • обзе я неприязън
и в миг на чужденците • мирът биде отказан:*

*„Недейте, храбри хуни! • Помнете, че каквото
решили сте, би дало • отново път на злото.
Вам близки ще погинат, • щом вие позволите
кръвници да напуснат • на залата стените.*

*Без воини да останат, • на Ута синовете —
троица мои братя, • за миг щом им дадете
да вдъхнат вън прохлада, • погубени сте вие.
От тях по-дързък рицар • не ще да се открие.“*

*А Гизелхер продума: • „Сестрице моя мила,
подведе ме покана, • земите прекосила
до Рейн, при вас да дойда • заради таз беда.
При хуните с какво аз • заслужил съм смъртта?*

*Не съм ви наранявал • и верен все съм бил.
В двореца ви с надежда • аз бях се устремил,
сестрице, че ще бъдем • посрещнати с отрада.
Не се ли нам полага • днес сестринска пощада?“*

*„Не будите у мене • ни милост, нито жал.
От Троне Хаген мен ме • удави тъй в печал,
че прошка няма нивга • да дам, дорде живея.
Вината изкупете“ — • дойде ответ от нея. —*

*„Дадете ли ми Хаген • заложник, би могло
да ви оставя живи, • без друго страшно зло —
Вий братя сте ми, майка • една ни е родила.
С момците тук за откуп • аз бих се спогодила.“*

„Опазил Господ!“ — Гернот • надигна глас тогава.

---

*„Хиляда от рода ни • да бяхме, подобава
докрак да ни избият • нас всички тук без време,
наместо и един за • заложник да се вземе.“*

*„Щом трябва, ще загинем“ — • и Гизелхер добави. —
„Не ще подрие никой • нам рицарските нрави.
Държи ли някой, нека • да дойде да се бие —
към близки верността си • не ще престъпим ние.“*

*Реши смелецът Данкварт, • че дълго бил е ням:
„Не ще се брат ми Хаген • окаже явно сам.
Които мир не искат, • ще им се стори тясно.
Това ще ви докажем, • да бъдете наясно.“*

„Юнаци храбри“ — викна • царицата, — „идете

*до стълбите по-близо! • За мене отмъстете
и аз поклон ще сторя, • какъвто се полага,
получи ли и Хаген • сам своята награда!*

*Не пускайте вий никой • навън от тази зала!
От четри края искаам • да лумне в пламък цяла.
Така ще отмъстя аз • за всички мъки мои.“
Атиловите воини • напираха готови*

*и в залата да вкарат • със звън на меч успяха
онези, дето вънка • пред дверите стояха.
Но царят и князете • не се уаде само
разлъчени да бъдат • от вярно воинско рамо.*

*Царицата чрез огън • реши да дойде краят
и в огнена стихия • тела да изтерзаят.
Постройката при полъх • тогава мигом пламна.
Не е грозяла воини • заплаха по-грамадна.*

*„Горко нам!“ — долови се • отвътре екнал глас. —
„Полагаше се в битка • смъртта да среќне нас.
Помилуй, Боже, инак • обречени сме ние:
царица разгневена • тук мъст към нас не крие.“*

*Подире друг додаде: • „Докрак ще се затрием.
Какво от туй, че нам бе • оказан царски прием?
В горещината жаждда • такава веч обзе ме,
че чувствам как животът • отива си без време.“*

*От Троне Хаген рече: • „Съвет ще дам такъв:
когото жаждда мъчи, • да пий от тази кръв —
тя повече от вино • в таз жега се услажда.
Тук няма друго средство • за нас наспроти жаждада.“*

*Към мъртъв воин пристъпи • тогаз един юнак.
Приведен, шлем развърза, • подир — подгънал крак —
загълта кръв, налята • от бликащата рана.*

Макар необично, • доволен той остана.

„Дано ви Бог закрия“ — • обърна се към Хаген юнакът, — „че послушах • съвета ви отраден! Мен с вино по-чудесно • не ме е черпил други. Дано съм жив да славя • аз вашите заслуги!“

И жаждата си всеки • да утоли пощя с кръвта, щом тъй чудесна • оказваше се тя. От нея нова сила • нахлу в сърца и жили, подир на знатни дами • отнела близки мили.

Но огън непрестанно • се сипеше от свода, през щитове насочван • всторани от тях към пода. Гнетяха ги еднакво • горещина и дим. Юнак да не попада • в тоз ад неодолим!

„Покрай стената“ — Хаген • извика — „застанете! В кръвта главни чевръсто • затъпквайте с нозете, та ремъкът на шлема • на въглен да не става в подготвената нам от • царицата забава!“

В страдания и тягост • нощта така отмина. Пред сградата гусларят • и Хаген, исполина, очакваха опрени • на щитовете бойни какво им готовят още • Атиловите воини.

„Да влезем вече вътре“ — • подканни го гусларят, — „та хуните да мислят, • че в мъки там догарят другарите ни, както • им бяха отредили. Но в боя ще ни видят • насреща с пресни сили.“

*Дочуха се словата • на Гизелхер подир:
„Навън се май разсъмва, • подухна лек зефир.
Да ще да отреди Бог • нам участ по-добра
от празника злокобен • на моята сестра.“*

*А друг додаде: „Вече • усеща се денят.
И тъй като нас нови • злини ще сполетят,
оръжие грабнете, • момци, в ръцете здрави!
Жената на Атила • не ще се дълго бави.“*

*Загинали би сметнал • стопанинът ония
от гостите сред мъки • и огнена стихия.
Но шестстотин юнаци • там бяха оцелели.
Не помня друг владетел • с такива воини смели!*

*Към чужденците взрени, • видяха съгледвачи,
че живи са, макар и • навън да не прекрачи
от пламъци прогонен • ни воин, ни господар —
в салона невредими • стояха млад и стар.*

*Кримхилда известиха, • че живи са мнозина.
Царицата отвърна: • „Не може на ранина
да е останал читав • от тях дори един.
Загинали са всички • сред пламъци и дим.“*

*Князе и цар, и воини • пак биха се спасили,
все някак да се бяха • с онези спогодили.
Но откъде пощада • на хуните в страната?
За смърт със смърт мъстиха • в безмилостна
разплата.*

*Стаените навънка • им пратиха привет:
на съмване те дръзко • се втурнаха напред
и с копие огромно • взе всеки да се цели
в заелите отбрана • бургундски воини смели.*

*Войската на Атила • решила бе тогава
да си заслужи туй, що • Кримхилда обещава,
и чинно да изпълни • повелята на царя.
Ала смъртта взе скоро • връз ней да се стоваря.*

Обети за награда • се сипеха богато.

*Царицата накара • пак щитове със злато
да донесат, та всеки • да има дял висок.
За бой с врага не помня • подобен дар в залог.*

*Добре въоръжена • зададе се дружина.
Смелецът Фолкер викна: • „Нас още тук ни има!
Да срещна в битка воини, • добили в свое благо
за гибелта ни злато — • какво от туй по-драго?“*

*Добавдоха и други: • „Юнаци, приближете
да се разправим, както • приляга на мъжете!
Обреченият само • ще падне тук убит.“
Що копия се втиха • тоз миг във всеки щит!*

*Момци на брой хиляда • и двеста с плам сърцат
прииждаха насреща, • политваха назад.
Отворените рани • подхранваха куражса
на гостите. За боя • що още да разкажа?*

*Твореше люти рани • вражда неукротима.
За паднали другари • тъгуваха мнозина.
Усърдните умряха • за своя цар докрак,
родата им потъна • в дълбоки скърби пак.*

XXXVII ЕПИЗОД КАК ЗАГИВА РЮДИГЕР

*Бургундците се биха • юнашки отзарана.
Съпругът на Готлинда • от горест плач захвана,
съглеждайки щетите • на врагове двамина,
когато към палата • подире сам намина:*

*„Горко ми, че на бял свят • дошъл съм в трудно
време!*

*Да няма кой в несчета • по прав път да поеме!
Река ли за спогодба • владетеля да моля,
не ще склони, съгледал • безмерната неволя.“*

*За гости царски излаз • не вижда ли все пак —
тъй Рюдигер запита • Теодериха благ.
„Че кой ще ходатайства“ — • веронецът му рече, —
„Атила щом не иска • за мир да чуе вече?“*

*Вторачено един пък • от хуните видя, че
на Рюдигер очите • печални са и плаче.
„Царице“ — викна, — „нему • душата се е свила,
а казват най-могъщ бил • в страната на Атила*

*и служели му люде • из нашите земи.
С какво ли е достоен • за всички твърдини,
от царя поверени • навред околовръст,
щом в тази битка още • не е помръднал пръст?*

*Мен чини се, че никак • не го вълнува тутка
що става, а си гледа • май личната сполука.
Уж нямало от него • друг, казват, толков смел —*

в несчетата ни днешна • да бе войска повел.“

*А Рюдигер, най-предан • юнак, щом чу това,
погледна мрачно онзи • и не прикри гнева.*

*„Ще си платиш“ — помисли. — • „Страхливец бил
съм аз
пред царските особи • крешиши ти с пълен глас!“*

*Нахвърли се върху му, • свил здраво два пестника,
заудря го с все сила, • та — без и да извика —
в нозете си го просна, • веч Богу дух предал.
Атила сети нова • покруса и печал.*

*„Пръждосвай се, негодник!“ — • юнакът изруга. —
„Достатъчно терзаят • мен болка и тъга.
Какъв си, та кориш ме, • загдето се не бия?
Да имах повод, щях аз • пред тях да съм стихия*

*и щях в ненавист всичко • да съм аз предприел,
не бях ли чужденците • в страната сам довел.
Дотук ги съпроводих, • затуй — сам гост — сега
насреща им не мога • да вдигна в бой ръка.“*

*Атила пък маркграфа • запита в тоз ден чер:
„Каква бе помощта ви, • юнако Рюдигер?
Нима бе малко тази • жаловна кръвнина,
та сторихте и вие • поредната злина?“*

*Маркграфът горд отвърна: • „Обида той дълбока
нанесе ми, а сега • одума и имота,
от вас мен предоставен • във вашата държава.
Клеветникът получи • каквото заслужава.“*

*Царицата, която • свидетел беше как
най-яростно погубен • бе хунският юнак,
простена неспокойно, • очите пълни с влага,
и Рюдигер запита: • „Нима се нам полага,*

*на мене и на царя, • от вас да се вреди?
Вий, Рюдигер храбрецът, • твърдяхте по-преди,
че нам с готовност бихте • живот и чест отдали.
Сред рицарите чувах • за вас безброй похвали.*

*Припомням ви обета, • под клетва даден мен
пред брака ми с Атила, • юнако дръзновен,
за преданост и помощ • до сетния ни час.
До днес насъщна нужда • не сещала бях аз.“*

*„Обет от воин, царице, • не се заобикаля.
Живота и честта си • за вас не ще пожаля,
в бездушие обаче • не съм се клетва клел.
На празненство тук царя • с князете бях довел.“*

*„Спомнете“ — тя додаде, — • „че дума сте ми дали
възмездие да има • за скърби и печали,
че всяка моя болка • ще бъде отмъстена!“
„Нима съм нявга нещо • отказвал?“ — той
простена.*

*Атила, цар заможен, • и той да моли взе,
с Кримхилда коленичил • пред воинските нозе.
Маркграфът благороден, • стъписан и смутен,
във верността объркан • изплака нажален:*

*„О, Господи, горко ми, • защо го доживях?
За преданост и честност • до днес почитан бях.
От Бога дар ги имах, • но бъда ли лишен,
чрез смърт позорът само • би бил предотвратен.*

*И тъй сега да сторя, • и иначе да е —
отдемо да погледна, • не ще да е добре.
Стоя ли безучастен, • мен всеки би презрял.
Затуй да ме напътства • Бог, щом ме е създал.“*

*Двамината усърдно • го молиха така,
че рицари подире • от силната ръка
на Рюдигер умряха, • дорде и сам загина.
Делата скръбни чуйте • на този юначина.*

*Наясно бе с щетите • и със срама си даже,
та можеше на цар и • царица да откаже
услугата, защото • бургундец и един
погубеше ли, би бил • грехът му непростим.*

*Към царя се обърна • тогав юнакът смел:
„Царю, вземете всичко, • от вас що съм приел.
Вземете твърдините • ведно с земите ленни —
в изгнание ще ида • като бедняк последний.“*

*„А кой ще ми помогне?“ — • Атила възрази. —
„Веднъж да отмъстите • на моите врази,
ще ви даря вовеки • с народ, земя и сила:
ще бъдете могъщ цар • вий редом с мен — Атила!“*

*Но Рюдигер поде пак: • „Не знам отде да почна.
Покана да гостуват • отправих им нарочна.
В дома си им предложих • добра храна, напитки,
подаръци. Е, как да • докарам смърт на всички?*

*Te мен дори ме смятат • навярно за страхов.
Не съм отказал помощ • и бил съм услужлив
към Гунтер, към князете • и други сюзерени.
Терзае ме и туй, че • с тях вече сме сродени.*

*На Гизелхер, храбреца, • аз щерка си съм дал.
Не го ли одобреше, • било би много жал:
такъв благовъзпитан, • почен, добър, богат —
не знам друг княз тъй тачен, • макар и толков млад.“*

*„О, Рюдигер, юнако!“ — • царицата подхвана. —
„Маркграфе благороден, • смилете се над двама —*

*над царя и над мене! • Помнете: домакин
на по-зъл гост не е бил • владетел ни един!*“

*Маркграфът промълви към • царицата богата:
„Животът ми ще трябва • да бъде днес разплата
за благост, проявена • от вас и господаря.
Пред мен се смърт задава, • не ще да я предваря.*

*От нечий меч ще бъда • погубен днес, аз знам.
Владенията ленни • отново връщам вам
и вам аз поверявам • жена, отроци мои
с подвластните ми в Пъхларн • без стряха, без
устои.“*

*„О, Рюдигер, желал бих • всевишна вам награда!“ —
не скри с Кримхилда царят • дълбоката отрада. —
„За близки и подвластни • да се погрижса мога,
за вашия живот пък • осланям се на Бога.“*

*Жената на Атила • умилно се разплака.
Заложил си живота • и съвестта, юнака
отсече: „Ще изпълня • обета, що съм дал,
ала срещу приятел • потеглям не без жал.“*

*Подир от царя бързо • се той отдалечи.
Личеше как сълзите • напират му в очи.
Войската си за битка • призва с вест безотрадна:
„Бургундците ще трябва • за жалост да нападна.“*

*И втурнаха се всеки • оръжие да взема.
Посегна кой към меча, • към щита си и шлема —
оръженосци бяха • притичали веднага.
Вестта печална скоро • и гости изненада.*

*С петстотин воини в пристъп • тъй Рюдигер
премина.
На помощ му дойдоха • и рицари дузина,*

*решени да добият • в двубоите похвала.
Не знаеха, че смърт и • за тях се бе задала.*

*Маркграфът с шлем съзрян бе • да идва отдалеч.
На воините в ръцете • проблесна остър меч,
а щит широк лъщеше • пред техните гърди.
У Фолкер, пръв видял ги, • се горест породи.*

*И Гизелхер съзрял бе, • че тъстът му това е
с наложен шлем. Но мигар • той можеше да знае,
че иде не с намяра • добра, а с подла цел?
Затуй и тръпен князът • с възторг го би приел.*

*Доволен той възклика: • „С приятели, каквите
на идване добихме, • аз чувствам се честито!
В несчетата жена ми • надежда буди пак —
за всинца ни от полза • ще бъде този брак!“*

*Гусларят възрази му: • „Не знам какво теши ви.
Спогодба да вещаят • бойци неотстъпчиви
с наложен шлем и с меча — • не чини ми се май.
С нас Рюдигер си плаща • имота в този край.“*

*Словата си гусларят • преди да изрече,
бе Рюдигер пристигнал • отпред и ето че
огромен щит до меча • свали той при нозе
и отказа от вярност • да възвестява взе.*

*Към залата извика • тоз граф непризован:
„Хей, храбри ниделунги, • готовете се за бран!
Вместо услуга, вече • настъпило е време
приятелство и вярност • от мене да се снеме.“*

*Вестта стъписа всички • герои обсадени.
Та кой ли би се радвал, • щом тъй е угнетен и
приятел верен дойде • със смърт да го грози?
Нима им беше малък • тормозът от врази?*

„Опазил Бог“ — отвърна • цар Гунтер, смел витяз,

„от дружелюбна вярност, • изпитвана към нас
и дала нам надежда, • юнак да се отмята.
Нима ще нарушиште • вий думата си свята?“

„Налага се“ — извика • пак рицарят напет. —
„Ще трябва да се бием, • че дал съм аз обет.
Бранете се, щом вам е • животът още мил.
Кримхилда не отменя, • що бях се задължил.“

„Таз изповед с закана • комай се позабави,
но Бог ще ви помилва • заради верността ви
и обичта, с която • ни радвахте неспирно,
щом с нас се разделите • приятелски и мирно.

Не ни ли връхлетите, • аз с моите роднини
ще тача даровете, • с които нас сдоби ни
гостуването в Пъхларн, • преди да доведете
нас всинца при Атила. • Това си припомните!“

А Рюдигер отвърна • на царя: „Бих желал
отново драговолно • да ви даря без жал,
да мога с пълни шепи • що имам да раздам.
Пред никого тогава • не ще изпитвам срам.“

Обади се и Гернот: • „Идете си, юнако,
че няма друг стопанин, • с любезнот срещащ всяко
гостуване, с каквато • приеха ни в дома ви.
И вам ще е от полза • да сме си живи, здрави.“

„Да бяхте, княже Гернот, • по Божията воля
сега на Рейн в дома си, • а аз да се помоля
за смърт достойна, вместо • срещу ви да се бия!
Та кой витяз би вършил • подобна гнусотия?“

„От Бога вам награда • заради щедростта ви
и доблестните думи!“ — • добрият княз добави. —
„Такъв юнак не бива • да се затрий без време.
В ръка държа аз меча, • дарен от вас на мене.

Не ме е изоставял • в сегашната беда,
на рицари мнозина • донесе той смъртта.
Чудесен меч това е — • кален, лъщящ и як.
Не вярвам дар подобен • да стори друг юнак.

Но ако в бой срещу ни, • вий, воин неустрашим,
сразите мой приятел • сред нас макар един,
ще ви погубя с меча, • що мене сам сте дали —
затуй за вас с жена ви • сега сърце ми жали.“

„По волята на Бога • дано пък тъй се стори,
вий както научихте“ — • маркграфът отговори. —
„Аз читавост желая • на близките ви хора,
за щерката с жена ми • да бъдете опора.“

Сам Гизелхер запита, • отрок най-млад на Ута:
„Ex, Рюдигер, щом всички • пристигнали с мен тук
към вас са дружелюбни • начело с нас троица,
зашо без време щерка • орисвате вдовица?

Понечите ли вие • с момците си сега да
воювате и с мене, • тогава ще пострада
безмерната ми вярност. • Тук нямам аз вина,
затуй и дъщеря ви • вземал съм за жена.“

„Пазете верността си, • високородни княжес!
Оттук рече ли Господ • вам път да ви покаже,
към младата графиня • бъдете мил в дворците —
заради мен недейте • на нея да мъстите.“

„Охотно бих го сторил“ — • тъй князът млад
отвърна. —

*„Но падне ли мой близък • сред тази зала пълна
от Рюдигер посечен, • туй края ще постави
на трайното ни родство • със вас и с дъщеря ви.“*

*„Е, Бог да ни помага!“ — • юнакът призова.
Момците му, зад щита • привдигнали глава,
към залата заветна • поеха в щурм обсаден.
Тогаз отгоре екна • над тях гласът на Хаген:*

*„Хей, Рюдигер юначен, • постойте още миг
да поговорим двама“ — • нададе Хаген вик, —
„пред мойте господари • в бедата изтерзани.
Какво ли би спечелил • Атила от смъртта ни?“*

*Подир додаде: „Грижса • потискаща ме мъчи,
откакто щита, дето • Готлинда мен го връчи,
в ръката ми от хуни • съвсем бе разломен,
макар че дружелюбно • тук носил бях го с мен.*

*Да щеше Бог небесен • и аз да се сдобия
отново с щит солиден, • какъвто ето вие,
маркграфе благороден, • държите в своята длан,
не би ми бил потребен • нагръден други в бран.“*

*„Охотно бих услужил • със щита си аз вам,
но дързост би било пред • Кримхилда да го дам.
Вземете все пак, Хаген, • стиснете го в ръцете,
в Бургундия дано го • в дома си отнесете!“*

*Щом щита драговолно • протегна той насреща,
в очите на мнозина • се вля сълза гореща.
Последен дар това бе • за някой воин прославен
от Рюдигер, маркграфа • от Пъхларн, с чест
направен.*

*Свиреп, безцеремонен • и с нрав суров макар,
затрогнат беше Хаген • от сетния му дар,*

*що рицарят поднесе • току в предсмъртен час.
От скръб обхванат беше • и не един витяз.*

*„Дано Бог възмезди ви • за щедростта голяма,
с каквато други рицар • вам, графе, равен няма —
да среща чуждоземци, • да ги дарява с радост.
Дай Боже да пребъде • вовек такава благост!*

*Ала боли, когато • дочуя лоша вест.
Страдания немалко • изпитахме до днес,
та и с приятел в битка • да влезем не върви.“
Маркграфът съгласи се: • „Да, жалко е, уви!“*

*„Момците ми дори да • воюват занапред,
заради щедростта ви • аз давам вам обет:
ръка срещу ви няма • да вдигна като враг,
бургундците макар да • избиете докрак.“*

*Маркграфът с благодарност • се чинно поклони.
Отекна плач и вопъл • тогаз от вси страни,
че толкоз горест беше, • уви, непоправима
и доблестта без графа • не ще си стожер има.*

*От сградата гусларят • обади се подир:
„Щом Хаген, мой побратим, • с вас има склучен
мир,
аз също ще го спазвам • до сетния си час.
Заслужихте го още • при срещата ни с вас.*

*Маркграфе благороден, • от мене вест носете —
графинята тез гравни • мен сложи на ръцете
да бъда достолепен • на празника голям.
И ето че ги нося, • свидетел сте ми сам.“*

*„Да ще Бог наш небесен“ — • маркграфът се помоли
—
„тя пак да ви дарява • с подаръци по воля.*

*Уверен в туй бъдете, • че моята любима —
завърна ли се читав — • вестта от вас ще има.“*

*След тез слова маркграфът, • от боен дух обзет,
към гостите се втурна • с повдигнат щит напред —
храбрец и рицар същи, • без нито миг да чака,
размаха ловко меча • свой Рюдигер юнака.*

*Отдръпнаха се Фолкер • и Хаген пред героя,
че дума бяха дали • да го не срещат в боя.
Ала витязи други • край дверите стояха,
та грижите му още • оттук големи бяха.*

*Оставиха го Гунтер • и Гернот най-лукаво
да влезе и в двубоя • да дирят свойто право.
А Гизелхер смутено • застана по-далече
с надежда да не падне • на Рюдигер под меча.*

*Срещу врага тогава • се устремиха смело
момците на маркграфа, • поел пред тях начело.
Изострен меч лъщеше, • от всеки воин понесен,
подире разломяващ • и шлем, и щит чудесен.*

*Бургундците, макар от • умора изтерзани,
нанасяха на всеки • от Пъхларн тежки рани.
В геройски подвиг меча • забиваха, където
под ризницата бие • на рицаря сърцето.*

*На Рюдигер войската • в салона бе сега.
Натам се втурна Хаген • с гусляря веднага.
Под меча им шуртеше • кръвта по щит и шлем
единствено маркграфът • от тях бе пощаден.*

*Оръжия как страшно • звънтяха в схватки нови!
Разхвърквала се стяги • от щитови обкови
и камъни безценни • се ронеха в кръвта.
Не ще се толкоз ярост • повтори на света.*

*Наместникът от Пъохларн • напред-назад сновеше
подобно някой, дето • втълтил си сякаш беше
на всички да покаже • каква е в боя хала
и с храброст да добие • заслужена похвала.*

*Прославените Гунтер • и Гернот в лута бран
поваляха пореден • противник в кръв облян.
А Гизелхер и Данкварт, • юнаците двамина,
изпращаха без жалост • в отвъдното мнозина.*

*Че Рюдигер бе силен • и снаряжен добре,
разбра се, щом убива, • без някой да го спре.
Бургундски княз, съзрял го, • ни миг не се помая
и разгневен зае се • да му подготви края.*

*Княз Гернот се провикна, • извърнат към героя:
„Маркграфе благороден, • комай войската моя
решен сте, виждам, лично • докрак да разгромите.
Но мен гневи ме, дето • погубвате момците.*

*Подаръкът ви може • вам зло да погоди,
приятели загдето • вий вкарвате в беди.
И за да е достойно • заслужен той от мен,
насам се насочете, • юнако дръзновен.“*

*Дордето доближи го • в свирепите шетни,
поред искрящи брони • той в кърви потъмни.
Двубой честолюбив се • поде между витязи,
от тежка рана всеки • решен да се опази.*

*Ала на Гернот шлемът, • уж як като гранит,
биде от меча остър • на Рюдигер пробит.
Не устоя и рукоя • по него кръв порой,
но князът мигом смогна • да отмъсти и той.*

В предсмъртен напън с меча, • от Рюдигер получен,

*замахна и стовари • последен удар звучен
връз щита му дълбоко • на шлема до токата.
С това и на маркграфа • решена бе съдбата.*

*Не се е за подарък • по-зле благодарило.
Затриха се взаимно • в безредното гъмжило
тъй Рюдигер и Гернот, • приятели добри.
От загубата Хаген • съвсем се разяри.*

*От Троне воинът рече: • „Беда нас сполетя ни.
Загубихме двамина • витязи най-отбрани,
в земите свои всеки • един непрежалим.
На воините от Пъхларн • ще трябва да мъстим.“*

*„Горко ми, брата роден • да видя как загива!
До мен една ли стигна • днес вест неприветлива?
За Рюдигер ще жаля, • за гибелта му аз.
Тя пагубна еднакво • за тях е и за нас.“*

*Щом брат и свекър мъртви • княз Гизелхер съгледа,
ожесточи се боят • без милост до победа.
Смъртта подбра си свита • тъй жадно този ден,
че не остана никой • от Пъхларн пощаден.*

*Княз Гизелхер, цар Гунтер • с гусларя Фолкер, Хаген
и Данкварт — все витязи • от род навред прославен*

---

*пристъпиха там, дето • двамината лежаха.
Сълзи от скръб и болка • юнаците проляха.*

*„Смъртта нас ощети ни“ — • тъй Гизелхер, княз
млад,
поде, — „но да не плачем. • Да идем вън на хлад,
да лъхне вятър брони, • телата изтерзани.
Едва ли Бог тук дълго • от враг нас ще ни брани.“*

Едни седяха, други — • облегнати на щита —

*отдъхваха отново. • Наоколо избита
след грохота лежеше • на Рюдигер войската.
Подразнен бе Атила, • че властва тишината.*

*Царицата му рече: • „С услуга май такава
от ваш васал едва ли • на враг се отмъщава.
На Рюдигер ръката • не носи нам разплата —
ще пусне да си идат • бургундците в страната.*

*Царю, макар че него • сдоби го щедростта ни
с каквото пожелал бе, • той днеска ни измами —
с добряване наместо • разплата договоря.“
Но в отговор тогава • намеси се гусларя:*

*„Словата ви, царице, • за жалост са неверни
и клевети аз бих ги • нарекъл даже скверни,
владетелка да смеех • да обвиня в интриги.
Маркграфа и момците • разплатата затри ги.*

*На царската повеля • откликнал бе с охота,
дори ведно с войската • пожертвва си живота.
На вярна служба вам се • бе Рюдигер отдал,
а кой сега, Кримхилда, • ще бъде ваш васал?*

*Комуто се не вярва, • ще го съгледа сам.“
За да събуди горест, • изнесен беше там
мъртвецът на открито. • От скръб едва не спря
сърцето на Атила, • когато го съзря.*

*Маркграфа щом видяха, • на слово майстор даже
не би могъл с перо да • опише и разкаже
покрусата, която • обзе мъже, жени
и сред горчиви вопли • сърцата им сломи.*

*При гледката Атила • изпита трус такъв,
че вик от скръб и болка • подобно рев на лъв
изтръгна се от него; • Кримхилда също плака.*

Те жалеха безмерно • за Рюдигер юнака.

XXXVIII ЕПИЗОД

КАК ЗАГИВАТ ВСИЧКИ ВОИНИ НА ВЛАДЕТЕЛЯ ТЕОДЕРИХ

*Навред се бяха вопли • и викове дочули,
отекващи в палата • и дворцовите кули.
Един юнак веронски • ги беше доловил,
при краля с вест печална • забърза той унил.*

*„Кралю Теодерихе“ — • пред него той долови, —
„в живота ми до днеска • да се твърди не може,
че чувал бях аз вопли • и вик с такава сила.
Боя се, че пострадал • навярно е Атила.*

*Защо се вайкат инак • тъй всички без надежда?
Кримхилда или царят, • един от тях, изглежда,
е мъртъв от враждата • на гостите им смели.
Затуй мнозина воини • скърбят осиротели.“*

*„Ненужна е припряност, • веронци мои драги!
Бургундците“ — тъй кралят • поде и призова ги,
„каквото и да сторват, • принуда е безспир,
та нека се възползват, • че им предложих мир.“*

*Смелецът Волфхарт рече: • „Мен ще ми се да ида
да разбера кому е • нанесена обида.
Подире, господарю, • ще доверя аз вам
каквото съм научил • за жалването там.“*

*Теодерих размисли: • „Могъл би да подразни
човек с въпроси дръзки • и хрумвания разни
юначните витязи • в Атиловата свита.*

Затуй не щял бих Волфхарт • да иде и да пита.“

*Помоли сепаке Хелфрих • да тръгне веднага
да чуе и от хуни • по що е таз тъга,
и от самите гости • отде е таз печал,
каквата още никой • не ще е преживял.*

*Той стигна там и рече: • „Що станало е тук?“
Един скърбящ отвърна: • „Голяма злополука!
Добруването свърши • на хуните в страната:
наш Рюдигер умря на • бургундец от ръката.*

*И воините му вътре • докрак били избити.“
Не бе дочувал Хелфрих • слова по-жаловити,
не щеше и да носи • тъй зла вест нивга вече,
ала сега обратно • ридаещ се завтече.*

*„Какво ще ни явите“ — • Теодерих запита, —
„че чак, юнако Хелфрих, • скръбта и вас връхлита?“
Юнакът рече: „Има • защо да сме унили.
Там Рюдигер витяза • бургундци са убили.“*

*„Опазил Бог!“ — извика • Теодерих. — „Издава
лукавост, мъст и мерзост • тъй кървава разправа!
Но с що ли той могъл би • ненавист да поражда?
С бургундците все мислех, • че се добре погажда.“*

*Тук Волфхарт се обади: • „Ако е тяхно дело,
ще трябва да подирим • от тях разплата смело.
Простим ли им, ще бъде • за нас позор голям,
щом Рюдигер в услуга • е бил често нам.“*

*Но кралят амелунгски • в покрусата си седна
до близкия прозорец, • към Хилдебранд погледна
и рече му да иде • при гостите, та вещо
за случката да пита • и чуе още нещо.*

*Без щит и меч в ръката, • при схватки обигран,
тъй Хилдебранд понечи, • препатил ветеран,
при гостите да иде • вежлив, но дръзновен.
От племенника свой бе • обаче укорен.*

„Явите ли се“ — нему • бе Волфхарт мрачно рекъл

„без меч пред тях, тъй както • сега сте се завтекъл,
срамът ще ви споходи • от тяхната насмешка.
А с щит и меч ще бъде • и думата ви тежка.“

*Витязът стар послуша • нелепите съвети,
пък воините веронски, • дордето се усети,
навлякоха доспехи • и взеха меч в ръце.
На Хилдебранд не беше • туй никак по сърце.*

Попита ги що смятат. • „Поемаме ний с вас,
да не посмее Хаген • срещу ви с нагъл глас
и с присмех да застане. • На туй е той способен.“
Тогава разреши им • да бъде съпроводен.

Пръв Фолкер забеляза • да идват устремени
веронците на краля, • добре въоръжени
с препасан меч на кръста, • понесли щит в ръката.
На своя цар бургундски • доложи новината:

„Видях да се задава • веронската дружина
на крал Теодерих аз, • та през ума ми мина,
че с меч и шлем дошла е • нас тук да ни срази.
Нам, чуждоземци, зло ни • замислят пак врази.“

А Хилдебранд, пристигнал • в туй време, щит в нозе
положи и подире • да заразпитва взе
витязите на Гунтер: • „Кой мен ще отговори,
юнаци славни, що ли • вам Рюдигер бе сторил?

Теодерих ме прати • да разбера от вас

*дали е поразила • ръка на ваш витяз
маркграфа благороден, • тъй както се хортува.
Покрусата ни лесно • не ще се излекува.“*

*От Троне Хаген рече: • „Не е лъжса, уви,
макар да ми се иска • туй, дето се мълви,
да е заблуда, той пък • да си е жив и здрав,
наместо жал да има • за храбрия маркграф.“*

*Момците заридаха, • щом чуха, че убит е.
Сълзи видя се как им • се стичат по брадите.
Повелята за вярност • да плачат ги накара.
Скръбта обзела беше • веронците без мяра.*

*Херцогът от Верона • на име Зигщаб рече:
„За нас, прокудените, • покоят май изтече,
от Рюдигер създаден • след мъки преживяни.
Погубихте вий с него, • витязи, радостта ни!“*

*Пък амелунгът Волфвин • поде: „Да бях видял
дори баща си днеска • на одъра умрял,
не бих изпитал болка • аз толкова голяма.
А кой ще утеши и • графинята горкана?“*

*Юнакът Волфхарт гневно • обади се тогава:
„И воините кой в поход • сега ще оглавява,
маркграфът както често • го правеше преди?
О, Рюдигер, съдбата • защо тъй отреди?“*

*И Волфбранд, Хелфрих, Хелмнот • със цялата
дружина
скърбяха на героя • за ранната кончина.
Задавян от сълзите, • и Хилдебранд в неволя
додаде: „Изпълнете • поръката аз моля.*

*На Рюдигер телото, • останало в салона,
да вземем наредил е • нам краят от Верона.*

*След гибелта му почит • за вярност и заслуги
дължим му, проявени • към нас и много други.*

*Ний с Рюдигер еднакво • сме чужди в таз страна.
Да отнесем ни дайте • на своите рамена
с признателност героя. • Подир смъртта поне
да я изкажем нему, • щом приживе не сме.“*

*„Безценна“ — вметна Гунтер — • „за мен е
почитта,
явена към приятел, • простил се със света.
Приятелство наричам • аз верността до гроб.
Длъжник сте му и редно • е да сведете лоб.“*

*Но Волфхарт глас надигна: • „Защо са тез молби?
От воините ви някой • щом Рюдигер уби
и със смъртта му всеки • от нас е ощетен,
то дайте ни героя • да си го погребем!“*

*Гусларят възрази му: • „Не ще ви бъде даден —
сами си го вземете! • Лежи в салона хладен
сред кърви от дълбока • и смъртоносна рана.
Така и почитта ви • ще бъде по-голяма.“*

*„Гусларю“ — рече Волфхарт, — • „не дръзвайте, за
Бога,
гнева ни да множите • при толкова тревога!
Теодерих не бе ли • нам строго забранил
да влизаме и в разпра, • не бих ви го простил!“*

*Гусларят му отвърна: • „Причина е страхът
да се не върши нещо, • кога го забранят.
Не мога дръзновеност • да назова това.“
На Хаген прозвучаха • разумно тез слова.*

*„Беля не си търсете!“ — • не спираше героят. —
„Аз струните ви мога • така да ги разстроя,*

*че и до Рейн да няма • вам кой да ги оправи.
Непоносима става • за мен надменността ви.“*

*„На струните ми щом ще • покварите звука“ —
изстъпи се гусларят, — • „то моята ръка
ще помрачи с кръвта ви • вам шлемовия блъсък.
В Бургундия без гусла • подир ще стигна някак.“*

*Върху му щеше Волфхарт • да скочи с меч направо,
но Хилдебранд попречи, • при държайки го здраво.
„С гнева необуздан и • с постъпка тъй нелепа
ще се лишите бързо • от кралската подкрепа!“*

*„Не спирайте, витязе, • раздразнения лъв!“ —
юнакът Фолкер викна. — • „В ръцете ми такъв
попадне ли, аз с удар • сразявам го за миг,
пък бил той в битки нявга • и рицар най-велик!“*

*С това гнева на всеки • веронец предизвика.
Храбрецът Волфхарт първи • чевръсто вдигна щита
и като лъв се втурна • напред неудържим.
Дружината се вдигна • подир като един.*

*Макар и устремил се • да влезе първи в бой,
пред стълбите застигнат • от Хилдебранд бе той,
че вуйчо му държеше • да бъде най-отпред.
С бургундици да се бият • дойде и тяхен ред.*

*Витязът Хилдебранд се • нахвърли върху Хаген,
на двамата в ръцете • звънтиеше меч стоманен
и огненочервени • отскачаха искри.
Личеше колко ярост • в сърцата им гори.*

*Разединени бяха • на схватката в разгара
от силните веронци • в стремглава надревара.
От Хаген Хилдебранд бе • се мигом отстранил,
а Волфхарт срещу Фолкер • бе меча устремил.*

*Замаха си насочи • към шлема на витяза,
така че острите • до ремъка се вряза.
В ответ гусларят смело • го с удари покри
с такава сила сякаш, • че Волфхарт заискри.*

*Доспехите им в огън • като че ли пламтяха,
двамината ненавист • един към друг таяха.
Разедини ги Волфвин, • веронец и герой —
храбрец ако не беше, • не би го сторил той.*

*Готов за бой, цар Гунтер • посрещна многобройни
прославени юнаци • и амелунгски воини.
Княз Гизелхер немалко • налитащи прогони,
обагряйки с кръвта им • и шлемове, и брони.*

*На Хаген братът Данкварт, • юнак със страшна
сила,
каквото погодил бе • на воини на Атила
изглеждаше нищожно • в сравнение с таз бран:
освирепял сега бе • синът на Алдриан.*

*Беднъж ли Ритшард, Гербарт • и Хелфрих, Вихарт
бяха
се втурвали в двубои! • Те сили не щадяха —
услещаше го всеки • на Гунтер от момците.
Тях следваше ги в боя • и Волфбранд по петите.*

*Сам Хилдебранд, витяз стар, • громеше настърен.
От удара на Волфхарт • един ли повален
бе рицар и лежеше • в кръвта си на земята.
Тъй диреха веронци • за Рюдигер разплата.*

*Напрегнал сили Зигщаб — • херцогът от Верона
и сестриник на краля — • ломеше сред салона
противникощи брони • и шлемове корави.
Едва ли по-чудесно • могъл би да се справи.*

*Гусларят забеляза • със зорък поглед пръв,
че тъкмо подир Зигщаб • текат потоци кръв
от ризниците бойни. • Тогава разгневен
насреща му той скочи • и Зигщаб поразен

от меча му бе мигом. • Защото Фолкер смогна
с уменията свои • да нанесе прободна
и нему рана, тъй че • завчас го победи.
Смъртта му Хилдебранд пък • с мощта си възмезди.*

*„О, Господи, загина!“ — • извика ветерана. —
„На Фолкер от ръката • дойде му тази рана,
та няма и гусларят • задълго да е жив!“
Не бе изглеждал толкоз • и Хилдебранд гневлив.*

*Той Фолкер тъй заудря • със сила вихровита,
че ремъци и стяги • от шлема му и щита
хвърчаха до стената • на залата заветна.
Така и за гусларя • това бе схватка сетна.*

*Напираха момци на • Теодерих напред.
При устрема им бяха • се разлетели вред
от мечове отломки, • от ризниците брънки,
а изпод шлем течеше • кръвта на струи тънки.*

*От Троне Хаген беше • видял на Фолкер края.
Това при празненството • за него бе оная
несрета, превишила • смъртта околовръст.
С каква неукротимост • зае се той за мъст.*

*„И Хилдебранд не ще да • ликува без разплата!
Лежи убит от него • другар мой на земята.
Съратник по-безценен • не съм аз имал негли.“
С привдигнат щит той меча • размаха и потегли.*

От Хелфрих бе погубен • и Данкварт, рицар як.

*А Гизелхер и Гунтер, • видели тоз юнак
сред битката да пада, • обзе ги пак печал.
Поне да възмезди сам • смъртта си бе успял.*

*Пък Волфхарт през салона • на два пъти премина,
погубвайки момци от • бургундската дружина.
За трети път сега се • придвижваше той вече —
що Гунтерови воини • пак мечът му посече!*

*Княз Гизелхер извика: • „Такъв ожесточен
противник като Волфхарт • не съм видял пред мен.
Юнако благороден, • насам се обърнете!
Сега ще ви накарам • беса си да възпрете.“*

*Към Гизелхер той тръгна, • щом князът го подканни.
И двамата не спряха • да сеят тежки раны,
но Волфхарт толкоз мощно • прорязваше тълпата,
че бе оплiscан с кръв от • нозете до главата.*

*Подир с отмерен удар • синът любим на Ута
посрещна Волфхарт, воина • юначен, в битка лютка.
Макар и снажен, беше • обречен тоз витяз.
Ще се роди ли други • тъй млад и храбър княз?*

*Прониза той на Волфхарт • нагръдника стоманен,
през прореза заблика • кръвта му ручей ален.
На воина смъртна рана • бургундецът отвори.
Същински рицар само • могъл би да го стори.*

*Щом Волфхарт, тоз витяз на • Теодерих, усети,
че е ранен, той щита • захвърли, вдигна меч и
стовари острието • калено върху княза.
Така ведно и шлема, • и ризницаата сряза.*

*Сега, щом те се бяха • взаимно усмъртили,
веч нямаше момци на • Теодериха живи.
Витязът Хилдебранд бе • видял как Волфхарт падна*

за него болка тежка • и гледка безотрадна.

*Лежеше мъртво редом • с веронската дружина
и воинството на Гунтер. • А Хилдебранд намина,
где племенникът Волфхарт • бе паднал в локва кръв.
С ръце обви юнака, • потеглил в боя пръв.*

*Навън да го изкара • напрегна мищици здрави,
но твърде тежък беше, • та легнал го оставил.
Окървавен отправи • умиращият взор
към вуйчо си, понечил • да идат на простор.*

*Раненият му рече: • „О, вуйчо мой любезен,
не може вече с нищо • вий мен да сте полезен.
Пазете се от Хаген • и знайте, че съм прав:
в сърцето му стаен е • жесток, коварен нрав!*

*Щом близки и роднини • да жалят пожелаят,
кажете им на всички • да чуят и да знаят
те мен да не оплакват, • понеже паднах аз
в единоборство с рицар • и най-достоен княз.*

*Смъртта си в тази сграда • съм възмездил така, че
съпруга и любима • на рицар да заплаче.
Запита ли ви някой, • ответ от вас да има:
от моята ръка тук • загинаха стотина.“*

*Но спомни си и Хаген • тогаз гусларя смел —
нали пък Хилдебранд бе • живота му отнел.
Той рече на витяза: • „Разплата ми дължите
за туй, че ни затрихте • без време тук момците.“*

*Към Хилдебранд замахна • и чу се надалеч
как звънна мечът Балмунг — • на Зигфрид оня меч,
що Хаген присвои си, • когато го прониза.
В двубоя нов витязът • наложи се да влиза.*

*Опита ветеранът • Теодерихов своя
широк меч да насочи • отново към героя
от Троне, воин на Гунтер, • умело, но не би.
С повторен удар Хаген • му бронята проби.*

*Щом Хилдебранд почувства, • че Хаген го рани,
юнакът, побоял се • от повече злини,
на гръб преметна щита • и в другата посока
изплъзна се на Хаген, • но с раната дълбока.*

*Освен двамина — Гунтер • и Хаген — никой друг
не беше жив останал • от войнствалите тук.
А Хилдебранд пък, в кърви • облян витязът стар,
печална вест занесе • на своя господар.*

*Видя как разтревожен • Теодерих седи,
подире в скръб потънал • по-силна от преди.
Той алената броня • на Хилдебранд съгледа,
загрижено с юнака • начевайки беседа:*

*„Кажете, ветеране, • защо сте тъй облян
в кръвта си и кому сте • платили тежка дан?
Вий с гостите навярно • в салона сте се били.
Забраната ми строга • защо сте нарушили?“*

*„Мен Хаген нарани ме“ — • отвърна ветерана. —
„В салона ми нанесе • юнакът тази рана,
когато невредим се • оттеглях от борбата.
Като по чудо жив се • спасих от сатаната.“*

*„Така ви се полага!“ — • веронецът го сряза. —
„Приятелство аз бях им • предложил, както казах.
Щом вий сте нарушили • мира от мене даден,
останехте ли читав, • щях аз да съм посрамен.“*

*„Кралю, не се гневете. • Без друго е тъй жалко,
че с моите другари • пострадахме немалко.*

*Да отнесем държахме • ний Рюдигер оттам,
но воините на Гунтер • не позволиха нам.“*

*„О, вест злокобна! Значи • маркграфът е умрял?
Сред моите неволи • дойде и таз печал!
Готлинда е дете на • една от мойте лели.
Горко на всички в Пъхларн • сега осиротели!“*

*Пред погледа му тягост • и преданост премина,
за плач и скърби нему • не липсващ причина:
„Наместо помощ вярна, • каквато би ми дал,
ще сещам вечна болка • за хунския васал.*

*Наясно ли обаче • сте, ветеране смел,
от рицарите кой е • живота му отнел?“
„Княз Гернот“ — бе ответът — • „владетел
именит.*

Самият той пък бил е • от Рюдигер убит.“

*Теодерих додаде: • „На воините кажете
оръжие да стягат. • На мене донесете
доспехите блестящи, • че наумил съм там
на гостите бургундски • въпроси да задам.“*

*А Хилдебранд му рече: • „Кому да кажа аз?
Та живите ви воини • нали стоят пред вас?
В единоборства всички • загинаха — без мен.“
Теодерих в уплаха • стоеше вцепенен —*

*такваз беда за пръв път • го беше сполетяла.
„Войската ти“ — прошепна — • „щом смърт я е
прибрала,
теб Бог те е забравил, • Теодерихе бедни.
А бил си крал начело • на походи победни!*

*Че как така се случи“ — • Теодерих запита, —
„войската моя храбра • докрак да е избита*

*от воини изнурени, • изпаднали в беда?
Май злата моя орис • докара ней смъртта.*

*Но щом е проявила • несчетата ми злост,
дали, кажете, жив е • останал някой гост?“
Витязът стар отвърна: • „Мен Бог ми е свидетел:
остана Хаген с Гунтер, • бургундския владетел.“*

*„Горко ми, Волфхарт скъпи! • Щом мъртъв си, за
мен
терзание е туй, че • на тоз свят съм роден.
О, Зигщаб, Волфвин, Волфбранд, • отнела смърт
нелепа,
в страната амелунгска • кой мен ще е подкрепа?*

*Убили Хелфрих, дето • обичах да го хваля.
Нима ще мога Гербарт • и Вихарт да прежала?
За мене вече няма • ни радост, нито мира.
Да можеше човек и • от мъка да умира!“*

XXXIX ЕПИЗОД

КАК ТЕОДЕРИХ СЕ БИЕ С ГУНТЕР И С ХАГЕН

*Теодерих си сложи • доспехите. В туй време
оръжие помогна • му Хилдебранд да вземе.
На болката си краят • такваз бе воля дал,
че от плача домът му • се беше разлюял.*

*Куражът на героя • подире се възвърна,
оръжието гневно • отново той прегърна
и, щита драгоценен • поел в ръцете здрави,
забързан с Хилдебранд се • към залата отправи.*

*„Съзрях да приближава“ — • от Троне Хаген рече
„Теодерих Веронски. • За мъст дошъл е вече,
че воинството му днеска • тъй пагубно погина.
С оръжие ще видим • кой по е юначина.*

*Макар свиреп и силен, • то крал Теодерих
не бива да помисля, • че никога не бих
застанал аз насреща, • възмездие поще ли
за стореното нему • в двубой с мен да спечели.“*

*Теодерих дочу го • и с Хилдебранд видя ги:
пред сградата стояха • двамината мъжаги,
опрени о стената • до входа на салона.
В нозете щит отпусна • героят от Верона.*

*Гласът му се разнесе • угрижен, огорчен:
„Царю бургундски Гунтер, • защо вий спрямо мен,
изгнаника, били сте • без повод безогледен?*

Останах без утеша • с един витяз последен.

*Нима не ви се стори • достатъчна бедата,
когато с меч решихте • на Рюдигер съдбата,
та моята дружина • погубихте докрак,
без аз да съм поsegнал • на някой ваш юнак?*

*Вий болката спомнете • от тъжната разлъка
с приятели, с роднини • и тягостната мъка —
нали боли, витязи, • за всичко вам отнето?
За Рюдигер покруса • мен тегне на сърцето.*

*На този свят не зная • друг толкоз уязвен.
Докарахте си зло вий, • тъй както и на мен.
Каквато радост имах, • от вас сега погина.
Не ще прежаля никой • погубен мой роднина.“*

*Но Хаген отговори: • „Не сме дотам виновни.
Към сградата се бяха • завтекли ваши воини
в дружина страховита, • за бой въоръжена.
Пред вас вестта комай е • била изопачена.“*

*„Какво да мисля друго? • Мен Хилдебранд ми каза:
щом мойте амелунги • понечили витяза,
убит от вас, да вземат • със себе си, вий тях
сте дръзнали направо • да правите за смях.“*

*„Отказах им“ — додаде • от Рейн дошлият цар —
„да отнесат маркграфа. • Не дадох тоз войскар
за яд на цар Атила, • а не на ваш’те хора.
Тогаз обаче Волфхарт • повдигна с нас раздора.“*

*„Тъй писано било е“ — • веронецът склони. —
„Царю благовъзпитан, • за всичките злини
на мене причинени • покайване в замяна
приел бих, та донегде • с утеша да остана.*

*Вий пленник ми станете • ведно с витяза ваш
и аз ще ви закрилям • подобно верен страж
от всякаква опасност • из хунската държава.
Очаквайте от мене • поченост и избава.“*

*„Опазил Господ!“ — Хаген • веднага възрази. —
„Двамина несломени • от своите врази
достойни воини, още • с оръжие в ръка,
пред вас да преклоняват • глава току-така?“*

*Теодерих отвърна: • „Недейте инатливо
да ми се противите! • Щом толкова горчиво
в душата и сърцето • ранихте ме, тогава
покайването може • да донесе забрава.*

*Почтиено ви подавам • ръка и нека трима
да яхнем в път обратен • към вашата родина.
Ще ви съпътствам вярно • или в двубой ще падна
така ще позабравя • скръбта си безотрадна.“*

*Отново Хаген рече: • „Недейте настоява!
Нередно е да плъзне • за нас мълва такава
как двама храбри воини • без бой са се предали,
кога пред Хилдебранд и • пред вас се озовали.“*

*„Витязе Хаген“ — вметна • и Хилдебранд, —
„когато
примирие вам някой • предлага най-сърцато
тъй както господарят, • то редно е навреме
спогодбата почтена • от вас да се приеме.“*

*„Приел я бих, наместо“ — • отвърна нему Хаген —
„позорно да избягам • от залата посрамен
тъй както, Хилдебранде, • днес сторихте го вие.
Очаквал съм юнакът • с противник да се бие.“*

„Зашо ме вий корите?“ — • запита ветерана. —

„Та кой юнак до щита • край Васкенщайн остана,
наместо да се бие • с испанеца Валтари?
Затуй и днес сте гузен • пред мъртвите другари.“

Теодерих възпра ги: • „Не иде смели воини
да бъзват като баби • тук хули недостойни.
Не разрешавам вече • на Хилдебранд да спори,
че мен, изгнаник, нови • тревожат ме раздори.“

Подир додаде: „Искам • да знам, юнако Хаген,
какво вий доверихте • на Гунтер, цар прославен,
когато ме съзряхте • пред вас въоръжен?
Не чух ли, че готов за • двубой били сте с мен?“

„Не го отричам“ — Хаген • тогава продължи —
„и с меча ниделунгски, • дордете издържи,
ще ви нанасям удар • след удар разгневен,
че рекохте да станем • вам пленници в тоз ден!“

Дочувайки на Хаген • намярата зловеща,
Теодерих повдигна • веднага щит насреща.
По стълбите надолу • как ловко Хаген скочи
и меча Балмунг как към • веронеца насочи!

Теодерих усети, • че яростно го мрази
юнакът смел, и почна • изкусно да се пази
веронският владетел • от удари безброй.
Известен беше нему • тоз рицар и герой.

И Балмунг, страховит меч, • със сила бе могъща,
но смогваше и кралят • на удар да отвръща,
дорде успя врага си • да победи в отбрана —
на Хаген той нанесе • дълбока, тежка рана.

Теодерих разсъди: • „От битки изнурен е.
Погубя ли го, няма • да бъде чест за мене.
Ще го пленя аз, стига • с ръце да го надвия.“

И туй му се уаде, • но не без мъчнотия.

*Витяз с огромна сила, • той щита си остави
и рицаря от Троне • обзе с ръце корави.
Така биде надмогнат • храбрецът най-накрая.
Това накара Гунтер • съвсем да се отчая.*

*Теодерих завърза • пленения отзаде,
при хунската царица • отиде и предаде
най-смелия юнак, що • достойно носил меч е.
След скърбите безкрайни • тя радостна бе вече.*

*Доволна поклони се • Кримхилда пред витяза.
„Благословен бъдете • завинаги!“ — тя каза. —
„За всички мои мъки • взмездие това е.
Към вас предаността ми • до сетен час ще трае.“*

*Теодерих отвърна: • „Царице, пощадете
живота му и може • тогава плачовете
горчиви да изкупи • той честно някой ден.
Не бива да пострада, • загдето бе пленен.“*

*Разпореди тя Хаген • да отведат зад зид
тъмничен, дето беше • от всеки поглед скрит.
А Гунтер, цар прославен, • висок бе глас надал:
„Веронецът къде е, • мен потопил в печал?“*

*Теодерих тогава • насреща му застана.
На Гунтер дързостта бе • наистина голяма.
Веднага от салона • той спусна се навън.
Щом мечът меч удари, • дочу се страшен звън.*

*Макар да бе чутовен • Теодерих отдавна,
не се стъписа Гунтер • пред схватката неравна.
Дотам от гняв и мъка • бе в него враг видял,
че — думаха — по чудо • бил кралят оцелял.*

*Със своята мощ се бяха • двамината прочули.
Отекваше двубоят • чак в дворцовите кули,
стовареха ли меча • връз щит и шлем корави.
Створи с духа си Гунтер • небивали прояви.*

*Подире като Хаген • и той надмогнат беше.
По ризницата царска • кръв алена течеше.
Със меча остър бе го • Теодерих ранил,
но изнурен той бе се • достойно защитил.*

*Ръце и нему върза • Теодерих веднага,
макар че таз обида • на цар не се полага,
но знаеше, че всеки • от двамата мъже
могъл би да погуби, • когото си поще.*

*Отведе го подире • веронецът забързан
и него при Кримхилда, • тъй както бе завързан.
Несретната му сякаш • че я развесели:
„Владетелю бургундски, • добре сте ни дошли!“*

*„Да бяхте ме приели • вий с по-любезен тон,
дължах аз вам, сестрице • възлюбена, поклон.
Но зная, че сте гневна • към мене и към Хаген,
царице, та затуй и • приветът ви бе хладен.“*

*„Царкиньо благородна“ — • веронецът поде, —
„пленявани едва ли • били са някъде
виязи като тези, • предадени от мен.
Жivotът им желал бих • да бъде пощаден.“*

*„С охота!“ — обеща тя. • Теодерих сподави
сълзите си, когато • героите остави.
Владетелката сетне • живота им отне —
към рицарите славни • безжалостна тя бе.*

*В тъмницата, самички • да са, уедини ги,
та царя си там Хаген • можа тогаз да види,*

*кога го тя с главата • на брат си навести.
На двамата Кримхилда • жестоко отмъсти.*

*Царицата отпърво • отиде при витяза
и без заобикалки • ненавистно му каза:
„Получа ли каквото • мен бяхте ми отнели,
ще стигнете вий живи • бургундските предели.“*

*Но Хаген отговори: • „Царице благородна,
словата ви за мен са • повеля непригодна:
дордете господар мой • дори един живее,
заклел съм се да крия • съкровището где е.“*

*„Тогаз ще ви помогна“ — • Кримхилда заяви.
По нейна воля някой • завчас обезглави
там брат ѝ. За косата • главата тя донесе
пред рицаря от Троне, • с което го потресе.*

*Опечален главата • на своя цар щом зърна,
юнакът към Кримхилда • с тез думи се обърна:
„По волята си всичко • доведохте докрай,
но стана точно както • намислил бях комай.*

*Владетелят бургундски • щом няма го сред нас,
щом Гизелхер и Гернот • са мъртви, то тогаз
где златото е скрито • освен Бог аз сал знам,
проклетнице, и нивга • не ще го вам издам!“*

*„Към моето имане • отнесохте се зле,
та нека си възвърна • аз оня меч поне,
що носен бе от Зигфрид • при нашата разлъка.
Вината ви към него • мен потопи ме в мъка!“*

*От ножницата меча • изтегли тя, без Хаген
да може да предварди • кроежса ѝ коварен.
Повдигна го и мигом • главата му отсече.
При гледката Атила • стъписано изрече:*

*„Проклятие! Посечен • да падне от ръка на
една жена този рицар • със слава по-голяма
от всеки, носил щита • и влизал в бой юнак!
Мен жал ми е за него, • макар да бях му враг.“*

*А Хилдебранд добави: • „Постъпка ней такава
не ще да е от полза, • каквото ще да става!
Макар че и на мене • бе застрашил живота,
ще отмъстя за воина • от Троне аз с охота.“*

*Къмто Кримхилда скочи • витязът разгневен,
замахна и стовари • връз нея меч кален.
Пред Хилдебранд усети • уплаха тя огромна,
ала пронизващ писък • дори не й помогна...*

*Сега лежаха всички, • обречени на смърт.
Не бе и Хилдебранд към • Кримхилда милосърд.
И сродници, и воини • Атила заоплаква
с Теодерих горчиво • в неволята еднаква.*

*Угаснала и мъртва • бе толкоз чест и слава,
че всички люде почна • печал да обладава.
На царя веселбата • несчетна увенча я,
страданието както • на любовта е края.*

*Насетне зная само • оръженосци, дами
и рицари как горко • ридали са, събрани
на все непрежалими • момци над гроба пресен.
Така завършва тутка • таз нибелунгска песен.*

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.